

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

"Harika bir roman. Elimden bırakamadım."

Jojo Moyes

NAOMI WOOD

Hemingway'in
Kadınları

nemesis
KİTAP

Hemingway'in
Kadınları

Naomi Wood
Hemingway'in Kadınları

Kitabın Özgün Adı: Mrs. Hemingway

Nemesis Kitap / Roman

No: 359

Yazan: Naomi Wood

Çeviren: Gamze Tokgöz

Yayına Hazırlayan: Hasret Parlak Torun

Düzeltili: Leyla Yılmaz

Kapak Tasarım ve Uygulama: Başak Yaman Eroğlu

Dizgi: Hazel Çelik

ISBN: 978-605-9545-20-4

© Naomi Wood

© Nemesis Kitap

Bu kitabın yayın hakları AnatoliaLit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında

yayıncının izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Sertifika No: 26707

1. Baskı / Şubat 2017

Baskı ve Cilt:

MY Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti

Maltepe Mah. Yılanlı Ayazma Sk. No: 8/F Zeytinburnu / İstanbul

Tel: 0212 674 85 28

Sertifika No:34191

Yayımlayan:

NEMESİS KİTAP

Gümüşsuyu Mah. Osmanlı Sok. Osmanlı İş Merkezi 18/9

Beyoğlu/İstanbul

Tel: 0212 222 10 66 - 243 30 73 Faks: 0212 222 46 16

NAOMI WOOD

Hemingway'in Kadınları

Çeviren: Gamze Tokgöz

TEŞEKKÜRLER

Picador'daki editörüm, Francesca Main'e *Hemingway'in Kadınları*'nı yazma ve düzeltme süreci boyunca bana sevgilerini, yoğun çalışmasını ve tutkusunu adadığı için son derece minnettarım. Ernest yanında Max Perkins olduğu için nasıl şanslıysa ben de sen yanımda olduğun için çok şanslıyım.

Kendisine özgü bir fedakârlıkla kitabın taslağını bir elinde küçük bebeği Ernest'i, diğer elinde sayfadaki Ernest'i tutarak okuyan ajansım Cathryn Summerhayes'e enerjisi ve tutkusundan ötürü minnettarım. Tanıştığımız günden beri daiquiri içerek geldiğimiz bu yolda sürekli destek verdiği için minnettarım. Ayrıca WME'den Annemarie Blumenhagen, Becky Thomas ve Claudia Ballard'a da teşekkür etmek isterim.

İlk taslaklar üzerindeki çalışmalarını için Tara Singh'a ve kitabımla ilgili tutkularından ötürü Viking'teki Patrick Nolan ve Emily Baker'a teşekkür ederim.

Kitabımı yazma aşamasında yapılan araştırmalara büyük katkı sağlayan fonlar nedeniyle kendimi çok şanslı hisse-

diyorum. İngiltere Kütüphanesi'ndeki Eccles Merkezi'ne, 2012 yılında konuk yazar olarak görev yaptığım süre boyunca bana verdikleri destek nedeniyle en içten şükranlarımı sunmak istiyorum. Özellikle bana karşı oldukça cömert davrandığı için Philip Davies'e ve İngiltere Kütüphanesi'nin arşivlerinde bana birer pusula olan Matthew Shaw ve Carole Holden'e teşekkür etmek istiyorum.

Sanat ve Medeni Bilimler Araştırma Konseyi'ne bu projenin ilk aşamasında verdikleri üç yıllık doktora için teşekkür ederim. Bilge sözleri ve destekleri için özellikle East Anglia Üniversitesi profesörleri Giles Foden, Rebecca Stott ve Andrew Cowan'a teşekkür ederim. Carolyn Brown ve Mary Lou Reker 2010 yılında Washington D.C.'deki Kongre Kütüphanesi'nden almış olduğum burs sırasında bana büyük destek verdiler.

Hemingway'in Kadınları'nı yazmak bana egzotik bir yolculuk programı sundu. Boston'daki JFK Kütüphanesi, Yale Üniversitesi Beinecke Kütüphanesi, Oak Park-Chicago; Key West, Florida ve San Francisco de Paula-Küba'da bulunan Hemingway'in Tarihî Evleri çalışanlarına teşekkür ederim.

Son ama çok önemli olan teşekkürlerimi zor zamanlarımda bana güzel sözlerini esirgemeyen ve iyi zamanlarda kutlamalara katılan aşağıdaki tüm insanlara sunmak istiyorum. Ailem: Pamela, Michael ve Katherine Wood. Arkadaşlarım, ilk okuyanlar ve meslektaşlarım: Alaina Wong, Alison Claxton, Alastair Pamphilon, Ben Jackson, Bridget Dalton, Charlotte Faircloth, Christopher Sharp, Edward Harkness, Eleni Lawrence, Eve Williams, Hannah Nixon, Jonathan Beckman, Lucy Organ, Maggie Hamand, Natalie Butlin, Nick Hayes, Nicky Blewett, Nicola Richmond, Sandra Taylor ve Tori Flower. Teşekkür ederim.

HADLEY

ANTIBES, FRANSA 1926

1. BÖLÜM

Antibes, Fransa, Haziran 1926

Her şey artık *à trois* (üçlü) yapılıyordu: kahvaltı, sonra yüzme; öğle yemeği sonra briç; akşam yemeği, sonra akşam içkisi... Her zaman üç kahvaltı tepsisi, üç ıslak mayo, ansızın ve hiç açıklama yapılmaksızın bitirilen oyunun ardından kalan üç adet kesilmiş iskambil destesi...

Hadley ve Ernest nereye gitseler, yanlarında üçüncü bir kişi vardı: Bu kadın ikisinin arasından bir jilet gibi kolayca kayıyordu. Kadının adı Fife: kocasının âşığı.

Hadley ve Ernest birlikte villanın büyük beyaz odasında daydılar, Fife da alt katta tek kişilik odada yatıyordu. Arkadaşlarından biri sabun ve erzakla gelip, üçünü rahatsız etmemenin en iyisi olacağını düşünerek çitin arkasında oyalanana kadar villa oldukça sakin ama gergindi.

Hadley, Ernest ve Fife evin çevresinde aylıklık ettiler; mutsuz olduklarını bildikleri halde kimsenin ilk geri çekilen olmaya niyeti yoktu; ne kadın ne koca ne de metres. Hafta-

lardır böyleydiler, tıpkı hiç durmadan hareket eden dansçılar gibi birbirlerini yorarak düşürmeye çalıştılar.

Hava sabahleyin bile sıcaktı. Işık, beyaz pamuklu çarşaf-ları neredeyse maviye döndürmüştü. Ernest uyuyordu. Saç-ları gün boyunca olduğu gibi yandan ayrılmıştı ve derisin-de, Hadley havasında olduğunda onunla dalga geçebileceği türde bir et kokusu vardı. Bronzlaşmış yüzünde gözleri ve etrafındaki kırıksıklıklar, tıpkı bir güneş patlaması gibi görü-nüyordu. Hadley, teknenin tepesinde demir atmak ve avlan-mak için en iyi yeri ararken onun gözlerini nasıl kıstığını hayal etti.

Paris'te yakışıklılığı herkesin dilindeydi, bundan kurtula-bilmesi ise şaşırtıcıydı. Görüntüsü erkek arkadaşlarının bile ağzını açık bırakıyordu, ona olan ilgileri barmen kızlara olan ilgilerini bile geride bırakmıştı. Diğerleri tüm bunların ar-dındaki değişkenliğini görebiliyordu: Bazen alçakgönüllü, bazen dikkafalı.

Bal Musette¹ sırasında aniden duran bir arkadaşının yü-zünden gözlüğünü çekip atmasıyla biliniyordu. Bazı yakın arkadaşları bile ona sinirleniyorlardı -buna Scott da dahil-daha yaşlı ve daha başarılı olmaları bile bunun önüne geç-e-miyordu. Erkekler arasında çelişkili duygulara neden oluyor-du. Kadınlar söz konusu olduğunda her şey daha kolaydı, o geçerken başlarını kaldırıp gidene kadar bakmayı sürdürür-lerdi.

Hadley tavana bakarak yatakta uzanıyordu. Kirişler yer yer aşınmıştı; kurtların ahşap üzerinde kat ettikleri mesafe görülebiliyordu Abajur şapkaları sadece kâğıt ve ahşaptan olmalarına rağmen üzerlerinde büyük bir yük varmış gibi sallanıyordu. Başkasına ait bir parfüm şişesi makyaj masası-nın üzerinde ısıldıyordu. Güneş ışığı panjurları zorluyordu. Bugün yine sıcak bir gün olacaktı.

¹ Akordeon eşliğinde yapılan bir salon dansı. (Ç.N.)

Hadley Şu anda eski Paris'in soğuğunda, kömür ateşinde güvercin kızartması kokan dairelerinde olmaktan başka bir Şey istemiyordu gerçekten. O dar mutfağa ve duvarları nemden küflenmiş banyoya geri dönmek istiyordu. Dizlerinin birbirine çarptığı o küçücük masada haŐlanmıŐ yumurtadan oluşan öğle yemeklerini yemek istiyordu. İŞin tuhafı, Hadley'nin ilişki konusundaki kuşkuları bu masada onaylanmıştı: *Sanırım Ernest ve Fife birbirlerinden çok hoşlanıyorlar*, demişti Fife'ın kız kardeşi. Söylemesi gereken Şey de buydu zaten.

Evet, Hadley Şu anda Paris'te, hatta St. Louis'de olmayı bile tercih ederdi. Bunlar kül rengi gökyüzünü ve yağmur bulutlarını iyileŐtiren Őehirlerdi, mor ışıkları olan muhteşem Antibes dışında her yerde olabilirlerdi. Geceleri yumuşak bir *pat* sesiyle meyveler çimenlerin üstüne düşüyordu ve sabahları Hadley ortadan ikiye ayrılmış ve karıncalar tarafından işgal edilmiş bir portakal buluyordu. Villanın çevresi olgunlaŐmıŐ meyve kokuyordu. Bu kadar erken saatte böcekler seslerini duyurmaya başlıyorlardı.

Hadley yataktan kalkıp pencereye gitti. Alnını cama yasladığında kocasının metresinin odasını görebiliyordu. Fife'ın jaluZileri kapalıydı. Oğulları Bumby de, onların bu villaya gelmelerinin birincil amacı olan boğmacadan kaynaklanan yüksek sesli öksürükleri nedeniyle alt katta yatıyordu. Arkadaşları Sara Murphy, enfeksiyonun yayılmasından korktuğu için Bumby'yi çocuklarının yanında istememişti. Sara karantina için evi onlara sunacak kadar iyi biriydi. Ancak Hadley'nin kiralanmıŐ bu villada dolaŐırken, onların muhteşem eşyalarına dokunurken evliliklerinin bir başkasının evinde biteceğini bilmesi berbat bir duyuydu.

Nedense bu akşam karantinalarının biteceğinin bir iŐaretiydi. Murphy'ler onları Villa Amerika'ya davet etmiŐlerdi ve bu tatildeki mutsuz üçlü, ilk kez baŐkalarıyla bir araya gelecekti. Bu parti Hadley'e hem heyecan verici hem de ür-

kütücü geliyordu. Villada sanki başka kimsenin görmediği bir şey olmuştu, sanki birisi yatağı ıslatmıştı ve çarşafların ortasındaki lekeyi üstlenmek istemiyordu.

Hadley yeniden yatağa girdi. Çarşaf, Ernest'in bedenine dolanmıştı; Hadley gitmediğini anlaması için çarşafı çekmeye çalışıyor ancak pamuklu çarşaf avcunun içinde birikiyordu. Hadley onun kulağının tepesini öptü ve, "Çarşafı çalmışsın," diye fısıldadı.

Ernest yanıt vermedi ancak kadını kendisine çekti. Adam, Paris'te erken kalkmayı ve saat dokuzda stüdyosunda olmayı severdi. Ancak Antibes'te bu kucaklamalar günde defalarca oluyor, bu yaz her şeyin biteceğini biliyor olmalarına rağmen sanki Ernest ve Hadley romatizmi yeniden yaşıyorlardı. Onun yanında yatarken Hadley onu nasıl kaybettiğini düşünüyordu, gerçi bu şimdilik doğru bir ifade değildi çünkü onu kaybetmemişti; henüz kaybetmemişti. Bu daha çok Hadley ve Fife'in otobüsteki son koltuğu almak için sıraya girmeleri gibi bir şeydi.

"Hadi, yüzmeye gidelim."

"Daha çok erken, Hash." Ernest'in gözleri hâlâ kapalı olmasına karşın sanki gözkapaklarının ardında titrek bir ısıltı vardı. Hadley, artık uyandığına göre kadınları kafasında tartıyor olabileceğini düşündü. Karısı mı? Yoksa metresi mi? Metresi mi, karısı mı? Beynin fısıltıları başlıyordu.

Hadley bacaklarını yataktan aşağı sarkıttı. Güneş ışığı odayı kasıp kavuracakmış gibiydi. Doğumdan kalma tüm kiloları sanki kalçalarında birikmiş gibi, kıpırdamak bile güçtü. Kestane rengi saçları bile ağırlaşmış haldeydi. "Buradan çok sıkıldım," dedi, elini nemli ensesinden çekerken. "Yağmuru ya da gri gökyüzünü özlemiyor musun? Yeşil çimenleri? Ya da herhangi bir şeyi?"

"Saat kaç?"

"Sekiz."

Ernest onun omuzlarına dokundu. “Hayır.”

“Neden?”

“Özleyemiyorum.”

Bunun üzerine Hadley sustu. Doğruca makyaj masasına gitti. Geceliğinin altından dikleşmiş göğüs uçları aynaya yansıdı. Ernest hüzünlü gözlerle onu izliyordu. Panjurlar açılınca kemik rengi ışık odaya doldu. Ernest çarşafı kafasına çekince altında küçücük görünüyordu. Hadley onunla ne yapacağını bilemiyordu. Onu bir çocuk yerine mi koymalıydı, yoksa bir adam mı? O tanıdığı en akıllı adamdı ancak bazen içinden ona bir çocukmuş gibi davranmak geliyordu.

Banyo daha serindi. Pençe ayaklı küvet tıpkı bir ağız gibi açıktı. İçine girmek ve banyo yapmak istedi. Ensesine su çarpıp yüzünü yıkadı. Güneş yüzünden teni çillerle dolmuştu ve saçları da kırmızıya dönmüştü. Havluyla kurulanıp İspanya’da geçirdikleri geçen yazı hatırladı. Koşan boğaları görmüşler ve kendilerini havuza atmışlardı. Daha sonra Ernest havluyla onu kurulamıştı, ayak bileklerinden başlayıp bacak arasına ve sonra da göğüslerine çıkmıştı. Annesi olsa toplum içinde yapılan böyle bir gösteriden nefret ederdi. *Dokunma yatak odasına aittir*, derdi ancak Ernest’in o tatilde karısını kibarca havluyla kurulaması tatillerine heyecan üstüne heyecan katmıştı.

Fife da onlarla birlikte tatil yapmıştı, gerçi o yaz masum bir yazdı. O yılın sonuna kadar aralarında hiçbir şey olmamıştı. Hadley bundan emindi ya da emin sayılırdı. Ne olursa sonbaharda olmuştu. İlkbaharda da olmuş olabilirdi. Jinny tarih konusunda kesin konuşmamıştı. Ancak o ikili artık sevgili oldukları için Pamplona’da güneşlenen mutlu üçlü telafi edilemeyecek biçimde hasar görmüştü, tıpkı kaportası kasten çizilmiş bir araba gibi. Ernest biraz daha sağduyulu olabilseydi, tüm bunlar unutulabilirdi. Hadley kendi kendine gülümsedi, Ernest’e okumayı sevdiğini asla itiraf edemediği

dergilerde yer alan hikâyelerdeki iç geçiren kadınlar gibi bir ses çıkardı.

Odaya geldiğinde, akşamdan kalma sertleşmiş mayoyu ona attı. “Hadi, Ernest.” Bir el uzanıp mayoyu aldı. “İyice sıcak basmadan gidelim.”

Ernest kalktı ve hiçbir şey söylemeden bacağını mayoya soktu. Poposu beyaz kalmış tek yeriye, onun ne kadar yakışıklı olduğunu görmek Hadley’in canını yakıyordu. Plaj çantasına havlularla birlikte bir kitap -E. E. Cummings’in okumaya çalıştığı ancak bir türlü beceremediği romanı- ve güneş gözlüğünü sokuştururken Ernest’in dünkü kıyafetlerini giyişini izliyordu.

Ernest bir elma alıp onu avcunda tuttu.

Villanın dışında, içinde lavanta olan terakota saksılarının yanındaki çamaşır ipinde Fife’in mayosu asılıydı. Hadley kocasının bacaklarını, kollarını ve kibarca hareket eden başını izlerken sallanıp durdu. Hemingway’ler Fife’ı uyandırmamaya çalışarak aynı tip Riviera çizgili tişörtleri, balıkçı şapkaları ve beyaz şortları içinde odasının önünden geçip çakılların üzerinde ayakkabılarını giydiler. Sanki bu yasak aşk ilişkisini Bay ve Bayan Hemingway yaşıyordu.

2. BÖLÜM

Paris, 1925-1926

Sonunda onları bir mektup ele verdi.

Başından beri Hadley ve Fife sıkça yazışan mektup arkadaşlarıydılar. Birbirlerine sevecen lakaplarla hitap ediyorlardı ve Paris'te Amerikalı kadınlar olmanın küçük sorunlarını paylaşıyorlardı. *Mektubumdaki hüznü fark etmekte haklıydın, küçüğüm*, diye yazıyordu Fife ve *Vogue*'da ne kadar çok çalıştığından ya da en sıkıcı flörtünün kim olduğundan ya da Picot Sokağı'ndaki evinin büyük piyanosu üzerinde daktilosunu takırdatırken ne kadar sarhoş olduğundan söz ediyordu. *Bu mektup sana sarhoş mektubu gibi geliyor mu? Sözcük öyle geliyor olabilir çünkü sarhoşken alkollü sözcüğü bana yeterli gelmiyor.*

Fife'in mektupları müthiş komiklerdi. Hadley bazen ona karşılık vermekte zorlanıyordu. O, her zaman konuştuğu gibi yazıyordu.

Fife'in mektuplarının nasıl meydana geldiği her zaman açıkça ortadaydı. Sayfaların üzerinde sık sık cin lekeleri ya da

tarihin yanında maskaranın oluşturduğu bir çizik oluyordu. Bazen de -Fife'ın dediğine göre piyanonun tuşları üzerine oturan bir adam onun Royal Portable marka daktilosunun tuşlarına yanlış basmasına neden olduğundan- sayfalarda üstü karalanmış harfler bulunuyordu. Hadley mektupları okurken zayıf, sevimli arkadaşını, kıvrımsız bedenine büyük gelen ancak giymekten çok hoşlandığı o kimononun içinde vermut içerken hayal ediyordu.

Hadley bir partide onunla tanıştığında Fife'ın üzerinde Çinçilla kürkü vardı. Zengin görünümlü kızın bu kahverengi kürkü, bardağına martini doldururken Hadley'nin burnunu gıdıklamıştı. "Hop!" demişti yakasını indirmeye çalışıp Hadley'ye kocaman bir gülücük atarken. "Affedersin. Her zaman böyle araya girer." Fife inilla, kız kardeşiyse mink giymişlerdi.

Belli ki varlıklı kadınlardı, gerçi Hadley parmaklarına baktığında ikisinin de evli olmadığını görmüştü. Kızlar tanıştıırıldıktan sonra Ernest onlardan birini, diğerinin kürküyle dışarı çıkarmak istediğini söylemişti. Hangi hayvanı tercih ettiği herkesin kendi tahminine kalmıştı.

Partiden sonra Hadley kocasına herkesin Fife diye seslendiği Pauline adındaki kızla ilgili neler düşündüğünü sordu. "şey..." dedi, "...ona Güneyli bir güzel demek zor." Haklıydı da. Siyah kısa saçları vardı, zayıf ve ufak tefekti ancak dikkat çekici olan gözleriydi. Gri, güzel ve cüretkâr; kendisiyle ilgili herhangi bir kuşku göstermiyorlardı. Hadley'nin ilk anda Fife ile ilgili en hoşuna giden şey bu olmuştu. Kendinden çok emindi, neredeyse bir erkek kadar.

Birkaç kez Dôme ve Select gibi kulüplerde karşılaştıktan sonra Fife, Hemingway'leri ziyaret etmeye başladı. Bir gece onu kulüpte görünce geceyi evde bitirme tekliflerine dahil ettiler. O geceden sonra sanki bohem fakirliklerinden hoşlanmış gibi onları düzenli olarak ziyaret etmeye başla-

dı. Soğuk pejmürdeliğine rağmen daireleri için pozitif mü-kemmellik diyordu. Hadley bunun ne demek olduğundan ve içinde ne kadar ironi barındırdığından tam olarak emin olamadı.

Başlarda eğlenceliydi: Üçü her gece geç saatlere kadar oturup kitaplardan; yiyeceklerden ve sıkıcı yazıları için değil, kişilikleri nedeniyle sevdikleri yazarlardan konuşuyorlardı. Fife her zaman, “Siz beylerin yalnız kalmaya ihtiyacı var,” diyerek erken kalkıyordu. Birini bey, erkek ya da ağbi olarak adlandırmak görünüşte modern bir şey gibiydi. Ancak Hadley bundan hoşlanmıyordu.

Fife gittikten sonra evde bir boşluk hissediliyordu. Hadley’in içinden bu arkadaş grubuyla ilgili espri yapmak gelmiyordu ve Ernest de hüzünlü görünüyordu. Her zamanki gibi konuşmak yerine Hadley erkenden köşesine çekiliyor, Ernest geç saatlere kadar yazıları üzerinde çalışıyor ve tek başına içiyordu.

Sonra Fife erken gitmekten vazgeçti. Bir gece oldukça geç saatlere kadar kaldı. “Ah, umarım siz beyler burada olmamdan rahatsız olmuyorsunuzdur.” Ertesi gece daha da geç saatlere kadar kaldı. Ev onun aniden attığı kahkahalarla çınlıyordu, öyle ki Hadley kendi kahkahasını duyurmakta zorlanıyordu.

Hadley bazen Ernest’in onu nehir üzerinden sağ kıyıya bıraktığını biliyordu. Fife artık taksi çağırmak yerine yürümeyi tercih eder olmuştu. Bazen de çok geç olduğunda Ernest taksi çevirmek için onunla beraber aşağı iniyordu. Hadley köşebaşında birbirlerine yakın halde, Fife’in çinçillası kocasının boynunu okşarken neler konuştuklarını merak ediyordu.

Ardından Hadley ne zaman eve gelse onu evde bulur olmuştu. Çoğunlukla çamaşırları asmak ya da Bumby ile oynamak gibi insanı şaşırtan şeyler yapıyordu. Hele bir gün hiç sormadan yatak çarşaflarını değiştirmesi Hadley’yi dehşete

düşürmüştü. Sanki karıkocaya ait yatağın bir ortağıydı. Kasım ayında Hadley gribe yakalandığında da Fife yanındaydı. Ona çorba içirip, meyve suyu sıkıp yatakta üstünü örterken diğer odada Ernest'i eğlendiriyordu.

O yılın aralık ayında birlikte kayağa gittiklerinde Fife da onların peşinden geldi. Sanki yatakta onu bekleyen boş bir yer varmış gibi onu da yanlarında ağırladılar. Ernest sabahları çalışıyordu, Hadley ve Fife da ateşin önünde kitap okuyor ya da Bumby ile oynuyorlardı. Akşamları üçlü briç oynuyorlardı. Hadley her zaman kaybediyordu ancak bunu umursamayacak kadar çok şeri içiyordu. Ocak ayında Ernest iş için New York'a gitmek üzere Paris'e geri döndüğünde Hadley, Fife'ın onu gördüğünü biliyordu. Hadley tüm dikkatini tatiline vermeye çalışırken, "Ona bir yosun ve kış sarmaşığı gibi yapışacağım," diye yazmıştı Fife.

Paris'in ilkbahar çiçekleri oluklardan akan tozlu nehre karışırken, Hadley Paris'e geri döndü. Her şeyin normale döneceğini düşünüyordu. Ne de olsa ortada kesin bir kanıt yoktu: Öpüşükleri görülmemişti, kocasının ceketinde bir parfüm kokusu ya da ortalarda aşk mektupları yoktu. Kulağına herhangi bir dedikodu da gelmemişti. Bu sadece bir flörttü ve Fife sürekli kendi âşıklarından söz ettiği için Hadley kendisini paranoyak hissetmişti.

Belki de arkadaşının mektuplarında daha çok şey görmeliydi. Zengin kadının hak sahibi hissetme durumu vardı: ister bir bisiklet, ister bir Schiaparelli elbise, isterse başka bir kadının kocası gibi bir şeyleri hak etmek; arzulama meziyeti sayesinde olurdu. Fife hiç çabalamadan insanları öyle etkisi altına alıyordu ki bu, Hadley'ye kendisini sevimsiz hissettiriyordu. Hadley'de onun mektuplarına karşılık vermeyi unutma eğilimi başladı. *Hadley, tatlım*, diye yazmıştı Fife o ilkbaharda, *senin tarafından gelen mektuplarda bir azalma fark ettim. Bu konuda yapılabilecek bir şey var mı ve makul bir süre içinde yapmak mümkün mü?*

Kocamdan uzak dur, diye yazmak hatta söylemek istiyordu; ancak Hadley bunu yapmadı.

Onları ele veren mektup bir nottan daha fazlası değildi.

Ernest onu diğer yazışmalarla birlikte egzersiz defterlerinden birinin içine koymuştu. Çanta olayından beri Ernest, Hadley'nin oraya bakmayacağını biliyordu. Başta arkadaşı-nın elyazısı olduğunu fark etmedi: Fife ona gönderdiği mektupları her zaman *Vogue*'dan ödünç aldığı daktiloda yazardı. Ancak bu not kocaman harflerle, aceleyle ve kalın uçlu bir kalemle yazılmıştı. Okumaya gerek duymadan ne olduğunu hemen anladı; çünkü doğrudan Ernest'e yazılmıştı. Fife mektuplarına Hadley'ye ya da Hadley ve Ernest'e diye baş-lardı, asla sadece Ernest'e yazmamıştı.

Sevgili Ernest,

Bu bir mektup değil. Arkadaşın Robert C. Blechley'nin berbat bir züppe olduğunu düşündüğümü söylemek için yazıldı ve ben ondan ÇOK hoşlanıyorum.

Pauline

Fife'in açık bir biçimde kıskançlığını ateşlemesi kim bilir ne kadar hoşuna gitmişti. Arzulandığını bilmeye bayılırdı Ernest. Peki, bu not ne anlama geliyordu? Bu bir ilişki yaşadıklarının kanıtı mıydı? Yoksa burada olmayan bir alt metin mi vardı?

Ernest oturma odasından ona seslendi. "Hash?"

Hadley titreyen ellerle mektubu yeniden defterin içine koydu ve çekmeceyi kapattı. Oturma odasında Ernest gaz lambasının altında oturmuş ve kaşları çatılmıştı, bu onun derin düşünceler içinde olduğunu gösterirdi. Yazarken par-

maksız eldiven giyyordu, bazı makalelerin parası ödenene kadar ısıtma için fazla para harcayamayacaklardı. Genç kadın Ernest'in karşısındaki sahip oldukları diğer tek sandalyeye oturdu. Ona sorabilirdi. Fife'la aralarında bir şey olup olmadığını doğrudan ona sorabilirdi.

Bunu yapmadı. Paris'e akşam çökmüştü. Ernest arada bir ona bakıp gülümseyerek sözcüklerinin dünyasında kayboldu. Hadley, aralarında bir metres olması olasılığıyla, iki mutsuz ebeveyne nasıl dönüştüklerini merak etti.

3. BÖLÜM

Antibes, Haziran, 1926

Sabah saat dokuzda bile kum sıcaktı. Ayakları kil taşının üzerinde biraz fazla kalsa yanabilirdi. Görünürde ne bir şemsiye ne de bir piknik sepeti vardı.

Ernest ve Hadley suya atladılar, kıyıya yaklaşık doksan metre uzaklıktaki sala doğru yüzdüler. “Yarışalım,” dedi Ernest ve ondan önce sala çıkıp elini uzattı. Ancak Hadley uzandığında Ernest elini geri çekti ve Hadley yeniden denize düştü. Bir ağız dolusu deniz suyuyla dibe battı. Çıkınca ayağıyla ona su sıçrattı, Ernest güldü ve yeniden suya daldı. Suyun altında onu ayak bileğinden çekti. Direnince su karcıklarının arasında kaldılar. Bacaklarını büküp birbirlerine dayadılar. Sonunda Hadley, Ernest’in başını kaldıraç gibi kullanıp onu aşağı itti ve kendisi yukarı çıkıp nefes aldı.

Ernest da suyun yüzeyine çıkmıştı, nefes alıyor ve öyle bir gülümsüyordu ki, göz kenarlarındaki kırışıklıklar neredeyse yanağına kadar iniyordu. Hadley ona tuzlu dudaklarını

uzattı ve bıyıklarının dudağına battığını hissetti. Suyun içinde aynı boydaydılar.

Ağaçların denize gölge yaptığı sete doğru yüzdüler. Ernest kayaların üstüne çıkarken Hadley suyun içinde bacaklarını çırpırmaya devam etti. Geçen hafta boyunca burada defalarca dalmışlardı. “Burası iyi mi?”

“Daha yakına gel.”

Hadley gözlerini ufka dikti. Antibes tıpkı bir yumurta gibi ikiye ayrılmış durumdaydı: Yarısı gökyüzü, diğer yarısı deniz. Hadley bu oyundan pek hoşlanmıyordu ancak yine de ona uydu. Ernest’in hazırlandığı, ayaklarını kayalara vurduğunda çıkardığı sestten belli oluyordu. Gerginliği Hadley’i de gerdi. “Hazır mısın?”

“Evet.”

Ve o da, “Hazırım,” dedi, atlamak üzere olduğunu haber vermek için.

Ernest balıklama atladığında Hadley, onun bedeninin üstünden geçerken çıkardığı sesi duydu. Ernest tam kafasının üzerinden geçip yakınında bir noktaya dalış yaptı.

“Bravo!” dedi Hadley, Ernest sudan mutlu bir biçimde çıkarken. Onu övdüğü anlarda kendisine bakış tarzından çok hoşlanıyordu. Keyif alırken kedi gibi görünüyordu, sanki sözcükler kedinin kulaklarının arkasını okşar gibi bir etki yarattı.

“Sana dokunmadım, değil mi?”

“Hayır. Sadece birkaç santim uzaktan geçtin.”

“Sıra sende,” dedi haylazca.

Gülümsedi Hadley. “Denemekten vazgeçmiyorsun, değil mi?”

Ernest ısrar etmedi. “Sala dönelim mi?”

Hadley yüzüp ondan önce sala vardı ve bacaklarını salın altında sallayıp hafifçe ahşabın altına tutunan midyelere do-

kundu. Başparmağıyla yosunları ezdi. Giderek ısıtan güneşi tepesinde hissediyordu.

Sudan çıktıklarında sal, ikisinin ağırlığıyla birkaç santim suya battı. Ernest onu Antibes kucaklamalarından biri için kendisine çekti.

“Ernest?” Yanıt gelmedi.

Paris'te bu kucaklaşmaların kol, diz ve ense açılarını hikâyelerinde kullanabilmesi adına not alması için daha keyifli oyunlar oynuyorlardı. Hikâyelerin sahnelerini yazabilmesi için her şeyi doğru biçimde yapıyorlardı. İlk taslağın ardından yeniden aynı pozisyonu alıyor, yazmış olabileceklerinin olasılıkları karşısında gülmeye başlayıp sonra yere yıkılıyorlardı. Ezilen kollar, hissedilmeyen bacaklar, uyuşmuş ayaklar hayal edilmiş satırların sonunu getirirdi.

Ernest, Antibes'te yazmıyordu, bu kendi içinde bile tehlikeli bir durumdu. Odaklanmadığı zaman hayal gücü dururdu; hayal gücü aylaklık etmeye eğilimli, olmaması gereken bir biçimde heyecan arardı. Hadley yeni bir roman ya da hikâyenin onun aklını başından almasını ve Fife'ı unutturmasını diliyordu; eğer bu kadının panzehiri olacaksa, Tanrı aşkına, karısını bile unutmasını dileyebilirdi.

Hadley salın üzerine yattı ve başını onun pantolon yüzünden tüyleri azalmış olan kasıklarına dayadı. Sol kalçasında havai fişek patlaması gibi açılmış yarasının izi vardı: Büyük savaştan kalma havan topu yarası. Ernest o andan söz etmekten hoşlanmıyordu, sadece daha sonra olanları anlatıyordu: Doktorların bacağından çıkan somunlarla, vidalarla, cıvatalarla ve çivilerle doldurduğu kâsedden; gelen ziyaretçilerin nazarlık olsun diye şarapnel parçalarından almalarına izin verdiğinden söz ederdi. Ona göre en büyük başarısı âşık olduğu hemşireyi elde etmiş olması değildi, bacağına kesmemeleri için doktorları ikna etmiş olmasıydı.

Bazen bu onu uykusundan uyandırırdu: amıra gml-
mek üzere olma korkusu, bir İtalyan siperinde kan kaybın-
dan ölme korkusu... Ernest buz gibi oluyordu, ter içinde ve
korkmuş halde uyanırdı. Su içerken Hadley onun ellerinin
titrediğini fark ederdi. Ona yardım edememekten nefret edi-
yordu. Bu korkulu gecelerin onu daha sonra günlerce mah-
vetmesinden nefret ediyordu.

Dalgın bir şekilde yarasını okşarken Ernest onun elini
uzaklaştırdı.

“Tanrım, dün gece sarhoş oldum,” dedi başını çevirip
gözlerini kısarak plaja bakarken. Hadley’nin bir tutam saçını
parmağına doladı.

“Ben de şu anda etkisini hissediyorum,” dedi. Hadley’nin
mayosu sıcaaktan kurumaya başlıyordu. nceki gece aldığı
alkol yüzünden sersem, yzmekten ötürü de yorgun hisse-
diyordu.

Ernest onun kaşından çenesine doğıru parmağıyla bir yol
izerken esnedi. Göğsü boyunca çift beyaz çizgisi olan bir
mayo vardı üzerinde. Onu satın alması için Fife teşvik et-
miş olabilirdi. Hadley mayonun biraz parlak olduğunu ancak
muhtemelen *Vogue* tarafından önerilmiş bir mayo olduğunu
düşündü.

Ernest askıları aşağı indirip mayoyu beline kadar sıyırdı.
“Ernest!” dedi Hadley. “Birileri görecek!”

Ernest gülüp onun çenesini okşadı. “Burada kimse yok,
kedicik,” dedi. “Sen de aynısını yapmalısın.” Hadley onu
yavaşça itti; yaz aylarında Paris’in çatı katlarında yarı ıp-
lak güneşlenen kadınları duymuştu. Ancak bu kadınlar şiir
kariyerleri, kadın sevgilileri olan kadınlardı; onun gibi Orta
Batı’dan gelmiş, ev ekonomisi yapan kadınlar değıllerdi.

Sallanan salın üzerinde sıcak güneş yüzüne vururken
Hadley ansızın onu sadece kendine istemenin getirdiğı bir
Öfkeye kapıldı. O kocasıydı, kendisi de onun karısı. Kolunu

boynuna doladı ve onu öpmek için doğruldu. “Seni seviyorum,” dedi coşkuyla. Evet, bunu korumak için her şeyi yapabilirdi; hatta kocasının metresini onlarla birlikte tatil yapmaya bile çağırabilirdi. “Bunu biliyor musun?”

“Biliyorum.” Bunu sanki kocası Ernest Hemingway olarak değil de, hikâyelerinden bir karaktermiş gibi tuhaf bir biçimde söyledi. Bu içi boş yanıt Hadley’i sarstı. Bunun üzerine Hadley, onu kaybetmek üzere olmadığını, belki de onu zaten kaybetmiş olabileceğini düşündü.

Kafatasını zonklatan bir ağrı hissetti, belki de akşamki alkolün etkisiydi. Hafiften sallanan sal onun sıkıntılı bir uykuya dalmasına neden oldu.

4. BÖLÜM

Paris, Nisan, 1926

Hadley, Fife'ın kız kardeşini içeri aldı. Evin içinde dolaşmasını ve sonra kendine bir yer aramasını izledi. Bu *mükemmel* eve kız kardeşi kadar çok gelmemişti. Sonunda pencerenin önündeki küçük masaya oturdu, arkasından kilisenin kulesi yükseliyordu.

Hadley mutfaktan gelen yoğun kokudan utandı. Ernest sıklıkla Lüksemburg Bahçesi'ne giderdi ve *jandarma* arkasını döndüğünde en şişman güvercini seçip onu parkta boğduktan sonra Bumby'nin bebek arabasının içinde dışarı geçirirdi. Bir keresinde eve getirdiği kuş hâlâ canlıydı. Şimde de mutfaktan onun kokusu geliyordu. O kış kızarmış güvercin yemekten bıkmıştı.

Bu odada bir divan için yeterince yer yoktu, sadece kumaşı eprimiş iki sandalyeye yer vardı: Biri Ernest, biri de Hadley için. Üçüncü bir sandalyeye yer yoktu. Jinny çan biçimindeki şapkasını o kadar aşağı çekmişti ki şapkanın kena-

rından parlak gözlerinin çok az bir bölümü görülebiliyordu. İki kız kardeşle partide tanıştıkları sırada Ernest'in hakkında yorum yaptığı mink kürkünü giyiyordu. Sürekli dudaklarını ısıırıyordu. Buraya neden davet edildiğini biliyor olmalıydı.

Fife, Jinny ve Hadley nisan ayında Chartres'te yapılan araba yarışlarından yeni dönmüşlerdi. Fife'ın geçen ay Ernest'e yazdığı mektubu bulmasından bu yana, Hadley kimseye tek bir şey söylememişti. Şimdi Jinny burada olduğuna göre Hadley gerçeği ortaya çıkarmaya kararlıydı.

“Ernest nerede?” diye sordu Jinny. Ellerini özenle kucağında kavuşturarak öne doğru uzandı.

“Sanırım hâlâ stüdyodadır. Bir iki saat içinde gelir.”

Gün ışığı kaybolmaktaydı ve bu, odanın iyice kasvetli görünmesine yol açıyordu.

“Burası çok soğuk. Ernest yakıt konusunda kısıntı yapıyor olmalı.”

Hadley sobayı yaktı ve alevlerin karşısında parmaklarını ısıttı. “Bu yıl seni ve kız kardeşini tanıdığımız için çok iyi zaman geçirdik,” diye başladı. Bu Jinny'nin teneke kutusunu andıran Citroën arabasıyla Chartres'ten Paris'e dönerken prova yaptığı bir senaryoydu. “Birbirimizi tanımadığımız bir dönem olduğunu düşünmek çok tuhaf geliyor. Ancak bundan önce de sadece Ernest ve benim olduğum ve sonra Bumby'nin dünyaya geldiği bir dönem vardı. Şimdiyse sızsiz bir hayat düşünemiyorum.”

Jinny bir şeyler söyleyecekmiş gibi oldu ancak Hadley devam etti. “Kız kardeşin ve ben çok iyi arkadaş olduk. Tıpkı Ernest'le de oldukları gibi.”

Pencereden Paris'in çatı katlarının eğimi göz alabildiğine uzanıyordu. Güvercinler -akşam yemeği- saçaklara tünemişlerdi. Öğrenmemeyi tercih edemez miydi? Sürekli göz ardı ederek devam etmeyi? Ancak mektubu bulması duygularını güçlendirmişti. Dükkânlarda insanların bakışlarını görmeye

ve kitap raflarının arkasında yapılan dedikoduları duymaya başlamıştı, insanlar partilerde onlardan söz ediyorlardı. Bu da en tatsız olanıydı: evliliğiyle ilgili en habersiz insan olduğunu hissetmek.

Jinny henüz minkini çıkarmamıştı. Hadley iki fincan çay getirdi ve masanın üstüne koydu. Hadley oturduğunda dizleri Jinny'ninkilere çarptı. "Chartres'ten ayrıldığımızda Fife biraz tuhaftı."

"Ne demek istiyorsun?"

"Neredeyse hiç konuşmadı."

"Sanmıyorum." Jinny gözlerini fincandan ayırmadı.

"Ama bütün yolculuk boyunca öyleydi. Konuştu konuştu ve sonra saatlerce sessiz kaldı."

"Kız kardeşim her zaman huysuzluğa eğilimlidir."

"Bu huysuzluk değildi."

Hadley'yi durumu öğrenmeye iten şey mektuptan çok Fife'in, Chartres Katedrali'ndeki tutumuydu. Kilisede Fife'i dua ederken yakalamıştı. Uzaktan bile başının üzerinde birleştirdiği ellerini sıkmaktan parmak uçlarının beyaza döndüğünü görebiliyordu. Fife bir konuda çaresizlik içindeydi, dua etmek için dizlerinin üstüne oturduğu andan itibaren ellerinin gevşemediği net bir biçimde anlaşıyordu. Fife ne için dua etmiş olabilirdi? Bu kadının bir kocadan başka neye ihtiyacı olabilirdi? *Lütfen, Tanrım, ona sahip olmama izin ver...* Duanın sözcükleri bunlardan başka ne olabilirdi? Sonra Fife'in elleri gevşedi ve doğrudan Hadley'ye baktı. Bu bakışta azıcık bir kutsallık vardı.

Katedralden çıktıklarında gün ışığı parlaktı. Ancak Fife kız kardeşiyle birlikte dışarı çıkarken bitkin görünmüştü. Üzerindeki biçimsiz mantosu, agresif bir coşku barındıran gözleriyle orada oturmuş; giriş kapısında sigara içmişti.

“Bak, ben gitsem iyi olacak,” dedi Jinny. Aceleyle ayağa kalktı ve fincanı devirdi. “Oh, Tanrım, üzgünüm. İzin ver, temizleyeyim.”

“Önemli değil.”

“Lütfen.”

Ancak Hadley mutfaktan geri döndüğünde Jinny kendi mendiliyle yeri temizlemeye başlamıştı bile. “Fife’in huysuzluğunda...” dedi Hadley cesurca, tıpkı bir hizmetkâr gibi elleri ve dizleri yerde çayı temizlerken. “... Ernest’in bir payı var mı?”

Jinny’nin zayıf bedeni hemen topuklarının üzerinde doğruldu. Hüzünlü bir biçimde gülümsedi. “Sanırım, birbirlerinden hoşlanıyorlar, evet.”

Bunu sanki yine katedraldeymiş gibi yavaş ve sessizce söyledi.

Hadley ayağa kalktı ve avucunun içindeki mendili lavaboda sıktı. Mendili kuruması için çevirerek sıkarken alyansının hafif yağlı bir dokuyla kaplandığını fark etti. “Bunun bir anlamı olmadığını biliyorum,” dedi Jinny, mutfakta onun yanına gelince. “Fife seni çok seviyor. Ben de öyle. Olanlar sadece...” Durumun kulağa daha az tuhaf gelmesini sağlamanın bir yolunu ararcasına etrafına göz gezdirdi. “Bu bir kazaydı. Olmasını gerçekten istediğinden değil. Sanırım Ernest’in kadınlar üzerinde böyle bir etkisi var. Kız kardeşim de buna engel olamadı.”

Ernest o akşam eve geldiğinde Hadley akşam yemeğini hazırlamıştı ve bir şişe Muskadet²’le onu bekliyordu. Yemek sırasında Ernest çok şirindi, tatilinin nasıl geçtiğini ve Pfeiffer kardeşlerle Chartres’te eğlenip eğlenmediğini merak

² Beyaz bir Fransız şarabı. (Ç.N.)

ediyordu. Sonunda tabakları toplamadan önce Hadley ona bildiklerini anlattı.

Ernest utanç içinde ona baktı ve sonra da böyle bir konunun sözünü ettiği için öfkelendi. Onun bu şekilde karşılık vereceğini biliyordu, bir şekilde suçu onun üzerine atacağını biliyordu. Hatta bu ilişkinin mimarının o olduğunu bile söylemişti.

Hadley, “Ne yapmamı istiyorsun benden?” diye sordu. “Dilimi tutmamı mı?” Tabakları aldı, mutfığa giderek onları sudan geçirdi ve yeniden odaya döndüğünde, “Pekâlâ,” dedi. Durumdan keyif aldığını hissetti, sanki ânın tadını çıkarıyordu. “Bu işi çözmen koşuluyla bir daha bu konudan söz etmeyeceğim. Ama çözeceğine dair söz vereceksin.”

Ernest söz verdi ve aralarına bir sessizlik girdi.

5. BÖLÜM

Antibes, Haziran, 1926

Sıcaklık günün en yüksek derecesine çıkıyor, sal, bağlı olduğu zincir onu geri çekene kadar sürükleniyordu. Kıyıda böcekler seslerini iyice yükseltiyor, sanki birileri onları yavaşça sıkıyormuş gibi tınılarını giderek artırıyorlardı. Ağaçların gölgeleri tıpkı sirkenin yağın içine aktığı gibi denize akıyordu.

Hadley salda güneşlenip Ernest de balıklama dalışına çalışırken plajdan bir ıslık sesi duydular. Yüzen biri onlara yaklaşıyordu. Yüzü seçilemeyecek kadar uzakta olsa da Hadley onun Fife olduğunu biliyordu. Dantel gibi görünen dalgalar yüzücüyü ve onun güçlü kulaçlarını takip ediyordu. Hemingway'ler onun istikrarlı ilerleyişini izlediler.

Fife kendisini sala çekip güldü. Bir süre soluklandıktan sonra, “Merhaba, delikanlılar,” dedi alaycı İngiliz aksanıyla. Fife’in gözleri parlak ve enerji doluydu. “İkiniz de erken kalkmışsınız.” Saçlarındaki suları silkeledi. “Çarşıdaki

esnaflardan Juan, bunun zamansız bir sıcak olduğunu söyledi. Zamansız, dedi, *hors de saison*. Yoksa bu ‘mevsim dışı’ anlamına mı geliyor? Bilmiyorum. Bunların haziran sıcakları olmadığını söyledi.”

Hadley, Fife gelmeden önce kalkmak üzereydi. İnce teni kolay yanıyordu güneşte ancak artık kalkamazdı, kalmak zorundaydı. Üçü birlikte bacaklarını suya sallandırarak salın üzerinde oturdular. Kocasının kaşları çatıktı, bu Hadley’nin Antibes’e geldiklerinden beri gördüğü bir şey değildi. Metresinin, bu tehlikeli yazda kocasının bronzlaşan göğsüne attığı hüznü kaçamak bakışı yakaladı.

“Bu sabah kendimi tükenmiş hissediyorum,” dedi Fife, gözlerini Hadley’ye çevirip. Dün akşam çok içip geç saatlere kadar ortak arkadaşları hakkında acımasızca dedikodu yapmışlardı, aslında ikisi de birbirlerini hedef aldıklarını biliyorlardı. Zelda, Scott, Sara, Gerald... Hepsi de birer adil hedefti.

“Çok içtik,” dedi Hadley. “Neden bu kadar erken kalktığımızı bilmiyorum.”

“Karımın beni uykumdan etmek gibi bir misyonu var.”

Hadley suyun içindeki solgun ayaklarına baktı. “Saat sekiz, pek de şafak vakti sayılmaz.”

“Asla erken kalkan biri olmadım,” dedi Fife, mayosunun omzundaki kurdelelerle oynarken. “Erken kalkan her zaman Jinny’dir.”

Güneş ışığı salın altına vurdukça boşluktan geliyormuş gibi bir ses çıkaran dalgaların üzerinde kırılıyordu. Ernest geri çekildi ve salın gerisine uzandı. Hadley onu izledi, birkaç dakika sonra uykuya dalacağını biliyordu. Kocasının kendi yarattığı tuhaf dünyasından bu kadar kolay kaçabilmesi çok ilginçti! Gerçi bu karmaşanın aynı zamanda kendi suçu olduğunu itiraf etmek zorundaydı. Ne de olsa, Fife’ı buraya davet eden kendisiydi.

Vogue'un değerli muhabiri Fife, Juan-les-Pins'de bulduğu beyaz deri eldivenlerle ilgili gevezelik ediyordu. "Bir ekmek fiyatı bile değiller, bu yüzden ben de onları almam gerektiğini düşündüm. Dükkân sahibini arayıp onları benim için tutmasını söyleyeceğim. Bir şeyleri kaçırmaktan nefret ederim."

İki kadın birbirlerine yakalanmayı riske edip sıkça ve olabildiğince uzun Ernest'a bakıyorlardı.

Fife ayağa kalkıp parmaklarını başının üstünde birleştirdi. Hadley arkasındaki kıvrımsız bedeninin gölgesini görebiliyordu. Fife suya balıklama atladı. Atladığı yerden çok az su sıçradı. "Biliyor musun, eğer denersen sen de balıklama atlayabilirsin," dedi Hadley'ye, yeniden sala çıkarken. Deniz suyu bacaklarının arasında dikkat çekici bir biçimde süzülüyordu. "Sadece denemen gerek."

Fife onun hemen yanına oturdu, o kadar yakındı ki Hadley onun biraz sert olan mayosunu teninde hissetti. Sıcağa rağmen Fife'in tüyleri diken diken olmuştu. Hadley bunu Fife sanki nefessiz kalmış gibi kamburunu çıkardığında fark etti. Ernest, bu erkek çocuğu gibi kadını nasıl sevebilirdi?

"İstemiyorum. Korkuyorum."

"Neden korkuyorsun?"

"Bir yerimi kırmaktan. Omurgamı. Boynumu."

"Kırmayacaksın. Sana söz veriyorum."

Düşüşü geliyordu aklına. Tamircinin ona bahçeden el salladığını anımsıyordu; bu yüzden dengesini kaybettiğinde yere çarpan sandalyenin çıkardığı sesi, elleriyle pencerenin asma kilidini tutamayıp yere düşerken duyduğu korkuyu ve çenesini duvara vurduğunda ağzındaki kan tadını. O zamanlar yedi yaşındaydı. Omurgasını düz tutmak için aylarca bir bebek arabasıyla dolaşmıştı ve tüm hayatını bu bebek arabasında geçireceğini düşünmüştü. Tüm hayatını insanı sıkıntıdan kahreden St. Louis'de geçirmişti! Sonra Chicago'da bir

partie beklenmedik ve davetsiz bir şekilde Ernest gelmiş ve dünya tüm zenginlikleriyle ona kapısını açmıştı.

“Balıklama atlamayı hiç öğrenemedim.”

“Herkes balıklama atlayabilir, sersem.”

“Omurgam. Omurgam konusunda endişeliyim.”

“Tek yapman gereken şey kollarını kaldırmak, dizlerini kırmak, hedefe odaklanmak ve ileriye atlamak.” Fife mü-kemmel bir açıyla suya atladı, ıslak ve sevimli bir halde su-dan çıktı. Hadley, Ernest’in gözleri kapalı olduğu için min-nettardı. “Dene.”

Hadley’nin yapmak istemediği tek şey balıklama atla-maktı. Fife’in ip gibi bedeninin yanında kendi bedeninin ne kadar ağır olduğunu biliyordu. Atladığında olabilecekleri hissedebiliyordu: çene kemiği ezilecek, parçalanmış dilinin demir tadını alacaktı. Öfke içinde omurgasını kırdığını ve Ernest’le Fife’in onu bebek arabasında gezdirdiklerini hayal etti.

“Hadi, Hash,” dedi Ernest ve onun uyuduğunu sanan iki kadın birden ona döndüler. İfadesini anlamamaları için elini gözlerine siper etti. “Bir dene.”

Atlamamaktan çok altta kalmak istemiyordu. Bu akşamki partide üstünlüğünü koyacaksa bu denemeyi başarmalıydı. Plaj ileride ıslık ıslık parlıyordu. Ayak parmaklarıyla salın ke-narını kavradı. Omurgasını oluşturan her omurunun, Sa-ra’nın kolyesinden kopan inci taneleri gibi dağılmasından korkuyordu. Zincirin elverdiği mesafe bittiğinde sal aniden sarsıldı. Hazır olmadan önce salın kendisini düşürmesinden korktu.

Fife onun kollarını başının üstünde tuttu. “Kollar yukarı. Daha yükseğe, Hash, evet. Şimdi başının, karnının, kalça-nın ve sonra bacaklarının...” Fife’in elleri sözcüklerini takip ediyor. “...kol çizgini izlediğini hayal et.” Dokunuşu tüyler ürpertici ve hassastı. Hadley, Ernest’in onun bu dokunuşu-

na nasıl dayanabildiğini düşünüyordu. Kurtuluşu atlamakta buldu.

Hadley'nin suya ilk çarpan yeri karnı oldu ancak en azından bir kırık hissetmedi. Bir süre sessiz, sıcak ve Ernest'le Fife'in olmadığı suyun altında kaldı. Saçları sanki yine uzunmuş gibi yüzünün etrafına yayıldı ancak artık bu kötü, dağınık tarzda, uzun saçlara yer yoktu. Ernest kısa, dağınık saçları seviyordu, kendisi ise nefret ediyordu. Saç tutamlarının arasında baloncuklar kayboldu. Suyun altında bir süre hareketsiz kaldı. Askıda gibi, gergin, anlamsız şekilde.

Hava almak için sudan çıktığında tuz, karşısındaki iki insanın hatlarını bulanıklaştıracak kadar gözlerini yaktı. Hadley gözlerini kırptırınca görüntü netleşti, her ikisi de gülümseyip cesaret verici bir şekilde ona baktılar. Bebek arabasının anısı yine ortaya çıktı ve Ernest'le Fife tıpkı gururlu birer ebeveyn gibi ona aşırı duygusal bir biçimde gülümsediler.

Hadley sala çıkıp üzerinden sular süzülür halde Ernest'in yanında durdu. Onu öpüp diliyle şaşırttı. Ernest muhtemelen her zaman onun daha deli dolu biri olmasını istemişti.

“Fena değil,” dedi.

“Atlayış mı?” diye sordu. “Yoksa öpücük mü?”

“Her ikisi de.” Gözlerini ona dikip gülümsedi. Gözucuyla Fife'in geri çekildiğini ve plaja doğru baktığını gördü.

“Acıktım,” dedi Hadley.

“Kahvaltı yapmadınız mı?” diye sordu Fife, yüzünü onlara çevirmeden.

“Daha sonra bir şeyler yeriz,” dedi Ernest ve sanki sakatlanmasını hatırlamış gibi elini onun omuriliğinde gezdirdi. “Birazdan birlikte gideriz.”

Uzun süre konuşmadılar. Üçü birlikte sadece oturup sanki bir şeyi bekliyorlarmış gibiydi. Uzaktaki tepeler ve ağaç-

lar tıpkı eski bir fotoğraftaki renkler gibi onlardan uzaklaştı. Sonra Fife ayağa kalkıp suya daldı. Yine mükemmel bir atlayış. Sala geri döner dönmez uzun bacakları onu yeniden suya itti.

Yeniden ve yeniden suya daldı. Becerisinin tadını çıkarıyordu ancak Hadley, bu performansın yanlış verilmiş bir karar olduğunu biliyordu. Fife'in duymadığı ya da fark etmediği bir şey vardı, o da sal her salladığında Ernest'in giderek artan iç geçirmeleri. Hadley, Ernest'in akşamdan kalmalığını uyuyarak atmak istediğini ve bu gösteriyi can sıkıcı bulduğunu düşündü.

Ernest'in onunla yalnız kalmak istemediğini bildiği için şeytani bir fikirle başının ağrıdığını ve yüzerek geri dönmek istediğini söyledi. Bazen onun metresinden emin değilmiş gibi sahtekârca güldüğünü görüyordu.

"Ya öğle yemeği?" diye sordu Fife, üzerindeki sular oje-li ayak parmaklarının çevresinde bir birikinti oluştururken, "Köyde yemeyecek miyiz?" diye sordu.

"Siz bensiz gidin." Ernest'e gülümsedi. "Evde görüşürüz.

Hadley plaja doğru yüzmeye başladı.

"Bu akşamki partiye gelecek misin?" diye uzaktan sordu Fife.

Hadley suları kulaçlarken dönüp, "Elbette! Karantinanın bitişi! Yaşasın!" diye bağırdı. Onlara el sallayıp içtenlikle gülümsedi.

Plaja geldiğinde villaya giden patikanın yokuşunu tırmandı. Bu evde ya da plajda Bumby'nin öksürükleri nedeniyle arkadaşlarından uzakta, karantinada üç hafta boyunca yaşadılar. Villa Amerika çetesinin onlardaki değişikliği fark edip etmeyeceğini merak ediyordu.

Tepeye geldiğinde denize baktı. Sal kahverengi, hareketsiz bir nokta gibi duruyordu. Gözlerini kısıp salın üzerinde-

kileri görmeye çalıştı. Belki yüzüyorlardı. Belki de sevişmek ve birbirlerinin tenindeki sıcaklığı hissetmek için kıyıya çıkmışlardı. Hadley, Fife'in bedeninin Ernest için nasıl yanıp tutuştuğunu kendi bedeniymiş gibi güçlü bir şekilde hissetti.

Fife'a gelmesi için mektup yazdığında Paris'i, Antibes'e taşımamanın baskısına güveniyordu. Bu tatilin onların birbirlerine bağlılığını kıracağını düşünmüştü. Ancak bu, suyun içinde ellerini kullanmadan durmaya çalışma oyununa dönüşmüştü. Ayaklarını suyun altında çırparken suyun üzerinde başlarını sallayıp birbirlerine gülümsüyorlardı. Üstelik Fife'in sürekli mayo giyeceğini de hiç hesaba katmamıştı. Ah, hayır! Bunu hiç düşünmemişti.

6. BÖLÜM

Antibes, Mayıs, 1926

Hadley, Fife'in davet mektubunu sakın bir biçimde göndermişti; Ernest'in metresini tatile davet etmek bir katalogtan elbise siparişi vermek gibi bir şeydi.

Bu kadar zaman bile insanların başlarını onlardan başka tarafa çevirmelerine yetmişti. Karantina sadece Villa Amerika grubunun ziyaretleriyle kalkıyordu: Scott ve Zelda, Gerald ve Sara'nın yumurta, tereyağı ve Provençal sabun kalıpları getirdikleri zamanlarda. Scott o ziyaretlerinde çiçekler de getirdi, bu da Hadley'nin yüzünü güldürdü ve çitlerin kenarında Bumby'nin iyileşmesiyle ilgili konuştular.

Sara her zaman grubun gerisinde dururdu. Mikrop korkusu vardı ve boğmaca sanki Hadley'nin elbisesinden bir pire gibi üstüne sıçrayacakmışçasına gözlerini ona dikiyordu.

Sara, Bumby'nin şiddetli öksürüklerini öğrendiğinde açık açık Villa Amerika'dan sürüldüler. Hadley'nin sürgünü Bayan Murphy'nin onu hor görmesinden çok, ilgisizliğini vur-

guluyordu. Gerçi Sara doktor faturalarını ödemiş ve şoförüne onları düzenli olarak ziyaret edip erzak götürmesi için talimat vermişti ancak Hadley her zaman onun kendisine karşı soğuk bir tutum sergilediğini düşündü. Söz konusu Fife'in çocukları olsaydı, Hadley tutumun farklı olacağından emindi. O böyle bir sürgünle karşılaşmazdı.

Bu ziyaretlerin sonunda gruptakiler erzak sepetini verir ve sonra tıpkı öğle saatinin sıcak ışığında parlayan gümüş rengi pulları ve şüpheli bakışlarıyla gölün diğer tarafında neler olup bittiğini öğrenmeye gelen balıklar gibi Villa Amerika'ya geri dönerlerdi. Scott her zaman en mutlu olanlarıydı, daha öğlen olmamasına rağmen sarhoş olmuş halde çakıltaşlarıyla döşeli patikadan aşağı inerken neşeli bir biçimde onlara veda ederdi. Hadley onları gözden kayboluncaya dek izlerdi, Villa Amerika'da akşam yemeği için giyilmiş şık giysiler içinde yapılan seçkin sohbetlerini hayal ederdi.

Grup birkaç günde bir gelip karantinanın yükünü hafifletiyordu ancak bu, birileriyle gerçekten konuşmak gibi bir şey değildi. Zamanın geri kalanında Hadley yalnızdı. Yatağa çakılıp kalmış Bumby'yi izledi ve göğsü için okalıptus yaktı. Bahçedeki gülleri suladı ve Villa Amerika grubunun bir sonraki ziyaretini bekledi. Cummings'in romanını okumaya çalıştı ancak hiçbir şey anlamadı. Ernest'e mektup yazdı ve onun yanıtını bekledi. Kocasını Madrid'de yazmakla meşguldü ve Hadley onu rahatsız etmek istemiyordu. İşleri yoluna sokmak istiyorsa kendisini işine vermeliydi, işlerin yeniden yoluna ne zaman gireceğini kim bilebilirdi ki? O günlerde düşünceleri hep aynı şey üzerinde odaklanıyordu: kendi arkadaşısı, onun metresi.

Davetinin ardında karmaşık düşünceler vardı. Hadley Paris'te bu üçlünün Ernest'i nasıl tuhaf hissettirdiğini görmüştü, ne yapacağını bilemez haldeydi. Fife'in içi boş göz alıcılığının yanında karısının erdemlerini nihayet görmüş gibi akşamları telaşla karısının yanına koşuyordu. Fife zen-

gin, havalı ve ince bir kadındı ancak Ernest bir eş istiyordu, bir gösteri kızı değil. Jinny'nin itirafından sonra Hadley, Ernest'ten bu işi halletmesini istemişti ancak bu konuşmayı ertelemekten öteye gitmemişti ve Hadley, Fife'la kocasının arasındakilerin normal olarak devam ettiğinden emindi.

Hadley böyle bir tuzakla ilişkilerini bozacağını düşündü, böylece üç kişinin baskısı onları yeniden iki kişilik bir ilişkiye döndürecek. Antibes'te kocasının Pont Neuf³ üzerindeki küçük heyecanlı macerası sona erecekti. Ancak aynı zamanda kocasıyla birlikte yelkenlileri izlemek için Seine Nehri'ne yaptıkları özel yürüyüşleri de olmayacaktı. Hayır, üçü yine her zaman bir arada olacaklardı ve bu üçlünün ayaklarını oluşturmaları için Fife'ın buradaki varlığına güvenmişti.

O sabah -*boğmaca* hapsinin on dördüncü gününde- elinde buz gibi hissettiği kalemle Hadley kocasının metresine bir not yazdı ve onu Antibes'e davet etti. Ernest'e de bir telgraf gönderdi: *Sen, Fife ve ben yazı Juan-les-Pins'de geçirsek hepimiz için güzel bir espri olmaz mı?*

Kalemi bıraktığı andan itibaren Hadley kendisini garip hissetti. Ön tarafa Fife'ın adresini yazdı ve yapışkanın acı tadını dilinde hissederek zarfı kapattı. O öğleden sonra yiyecek ve telgrafları vermek üzere bu kez tek başına gelen Scott'a çitlerin arasından mektubu verdi. Scott zarfın üzerinde Fife'ın Paris'teki adresini görünce tuhaf bir şekilde ona baktı, sanki bunun iyi bir fikir olup olmadığını soruyordu.

Böylece Fife, Riviera çizgili giysileri, balıkçı şapkası, oğlak derisi eldivenleri ve her türlü *mükemmelliğiyle* gelmişti. Ernest, Paris, Jinny ya da Chartres'ten söz etmemeye çalıştılar. Bunun yerine güneşlendiler, yemekler yediler ve Bumby ile oynadılar. Mayıs ayının bitip haziranın gelmesini, Ernest'in gelmesini beklediler.

³ Seine Nehri üzerinde yer alan, Yeni Köprü anlamına gelen en eski köprü. (Ç.N.)

7. BÖLÜM

Antibes, Haziran, 1926

Öğle saaatinin güneş ışığı Antibes'i bir battaniye gibi örtüyordu. Bugün hiçbir yerde gölge yoktu. Duvarlar, banyonun fayansları bile sıcaktı. Zeytin ağaçlarının dallarının grisi bile güneş vurduğunda parlıyordu.

Hizmetkâr perdeleri kapatmıştı, bu yüzden villanın içi gün ortasında bile karanlıktı. Yukarıdaki yatak odasında Hadley güllerin ve meyve ağaçlarının üstündeki böceklerin bir çarkın sabit dönüşünü andıran vızıltısını duyabiliyordu.

Plaj çantasını sandalyenin üstüne bırakıp mayosunu çıkardı. Salın üzerinde teni çok fazla yanmıştı ve kıskançlığının oradan erken ayrılmasını engellemesine izin vermediği için kendisini aptal gibi hissediyordu. Üzerine bir sabahlık geçirdi, mayosunu yıkadı ve şu anda ikisinin ne yapıyor olduklarını sorgulamaya başladı. Gün ışığına çıkıp mayosunu ipe astı. İçeri girdiğinde güneş yüzünden oda sanki mürekkebe bulanmışa benziyordu. Bir süre sonra her şey normale

döndü. Hizmetkâra seslendi ancak bir yanıt alamadı. Belki de Bumby'yle birlikte arka bahçedeydiler ya da karantinanın sona erişini kutlamak için şehre inmişlerdi. Ev sessizdi, sanki her şey yüzyıllardır buradaymış gibi bir duygu veriyordu. Yeniden hizmetkâra seslendi. Yanıt yoktu.

Hadley mutfakta kendi öğle yemeğini hazırlamaya başladı: marul, domates, salam ve zeytin. Üzerinde soğan ve sarımsak sepetlerinin durduğu meşe tezgâh ve Fransız tarzı tabak dolabı çok zarif görünüyordu. Her zaman pahalı şeyleri beğenmişti ancak Ernest'in aksine asla öyle şeylere göz dikmemişti. Paris'teki evleri öylesine boştu ki, sürgündeki diğer kadınların ona güldüğünü biliyordu ancak onları umursamıyordu. Fakir olabilirlerdi ama her şeyin düzeleceğine dair umutları vardı. İhtiyacı olan tek şey buydu zaten. İşin doğrusu, Bayan Hemingway adını aldığından beri kendisini şanslı hissediyordu.

Hadley kitaplarının durduğu rafın altındaki yuvarlak masada yemeğini yiyordu. Ernest'in öykülerden oluşan kitabı *Zamanımız*, Scott'ın yeni romanı *Muhteşem Gatsby*'nin hemen yanında duruyordu. Kitaptaki öykülerden birini anımsadı. Öyküdeki görüntüler tıpkı kendi anılarıymış gibi taze ve canlı bir şekilde kafasında canlandı: Balığın gölün yüzeyini kırması ve parçaların suya düşerken barut gibi ses çıkarması. Hadley hepsini hayal edebiliyordu: koydaki tekne, oltayla alabalık tutan kız ve erkek, sonradan bir kalıntıya dönüşen eski değirmen... Sonra aklına erkeğin çaresizce kıza artık hiçbir şeyin eğlenceli olmadığını, düzelmeyeceğini söylemesi geldi. Ne de olsa öykünün adı "Bir Şeyin Sonu" idi.

Şimdiyse -sadece bu üçlü tarafından bilinen adıyla- *Güneş*⁴ isimli romanı geliyordu. Bu kitap Ernest'i, Scott kadar büyük biri yapacak; bu, kocasının *Muhteşem Gatsby*'si olacak. Bu kitapta tüm arkadaşları boy gösterecekti: Pamplona'daki İngiliz turistlerden evlerinin dışında uyuyan kabadayılara ka-

⁴ Hemingway'in *Güneş ile Doğar* adlı romanı kastediliyor. (Ed.N.)

dar. Bu yıl isminin sayfalardan yavaşça çıkarılışını izlemişti; şımarık ve küstah kadınların, eşcinsel ve *hedonist* erkeklerin arasında ona yer kalmamıştı. *Güneş* isimli kitapta herkes Fife gibi kuşkulu bir şekilde konuşuyordu, her zaman sevimli bir yanıtla hazır bekliyorlardı ve her zaman bir kadeh şampanya için el altındaydılar.

Romanda Hadley'nin yer almamasının nedeni, Ernest'in üç ya da dört öyküsünü ve ilk romanını toplayıp küçük bir deri çantaya koyduğu gün için cezalandırılıyor oluşuydu. Ernest düzeltsin diye hepsinin üstüne kopyaları da koymuştu. Ernest üzerinde çalışacak bir şey bulamazsa çıldırırdı.

Hadley, Lyon Garı'nda çantayı yataklı vagonun kompartımanına bırakmış ve bir şişe su almak için dışarı çıkmıştı. Daha sonra hikâyeyi tekrar anlatması istendiğinde bir paket sigara aldığını ancak sadece bir tane sigara içip kompartımana geri döndüğünü söylemişti. Kompartımana geri dönünce saçındaki tokayı çıkarmış ve gerginliğin kafatasını terk ettiğini hissetmişti. Trenin Lozan Tren İstasyonu'ndaki perona girdiğini, Ernest'in onu telaş içinde beklediğini ve öpmek için ona doğru koştuğunu hayal etmişti. Şimdiden onunla bir araya gelmenin tadını çıkarıyordu.

Bu hayalin daha içinden çıkamadan bagaj filesine uzanmıştı. Bir an çantanın yana kaydığını düşünmüştü ancak ileride de bir şey yoktu. Karşı taraftaki yatağın üstüne çıkıp bagaj filesiyle aynı hizaya gelmişti. Karşısında sadece karanlık bir boşluk vardı. İçini bir korku kaplamıştı. Ernest'in romanı. Öyküleri. Yazmış olduğu her şey. Diğer yolcuların yaptığı bir yanlışlık olmalıydı, çanta başka bir vagona konmuş olmalıydı.

Diğer vagonlardaki beyaz, yuvarlak yüzlü insanlar ona bakmıştı. Kimseden bir yardım gelmiyordu. Hadley birbirine bağlanan kompartımanlarda dolaşmış, içerideki insanlar ona boş gözlerle bakmışlardı. *Görmedim*. Tuhaf bir şekilde insanların nasıl da Ernest gibi birinin romanının kaybolma-

sını anlamayacak kadar moron göründüğünü düşünmüştü. Paris'teki çevreleri gibi kültürlü değillerdi.

Endişeden midesine kramp girmişti. Tren beş dakikada, belki de daha kısa bir sürede kalkacaktı. Tren görevlisiyle İngilizce konuşmuştu: “Kocamın evrak çantası kayboldu! Her şey içindeydi! Lütfen bana yardım edin!”

Tren görevlisi taşıyıcıya vagonları kontrol etmesini söylemiş, battaniye ve viski mataraları satan bir kadın yardım etmek için trene binmişti. Büyük istasyon saati trenin birkaç dakika içinde kalkması gerektiğini gösteriyordu. Görevli koşarak bilet gişesine gitmişti. Bu arada Hadley vagona gelmiş, vagonu bir ileri bir geri adımlıyordu.

Trenin Lozan'a hareket etmek üzere olduğunu duyuran bir anons yapılmıştı. Viski satan kadın Hadley'nin bulunduğu vagonu göstererek bir adamla konuşuyordu. Bir adam insanın midesini bulandıran çöreklerle dolu bir tepsiyle koridordan geçmişti. Görevli pencereye yaklaşmış ve başını sallamıştı. “Bulamadık, madam.”

Hadley nefesi kesilmiş halde oturmuştu.

“Trende kalmak istiyor musunuz?” Trenin düdüğü duyulmuştu. “Madam, kalıp kalmayacağınıza karar vermelisiniz. Tren kalkmak üzere.”

Adam mavi gözlerini Hadley'ninkilerden ayırmamıştı.

“Hayır. Gideceğim,” demişti Hadley İngilizce, belki de Fransızca. Tren düdüğü yine duyulmuştu. Roman, öyküler, kopyalar... Her şey. Görevi tamamlamıştı.

Ve işte Ernest oradaydı: Tıpkı hayal ettiği gibi kış güneşinin beyaz ışığı altında, kış için dizilmiş kütüklerin önünde duruyordu. Tren perona yaklaşırken Ernest'in gözleriyle vagonları taradığını görmüştü. Trenden inmiş, olduğu yerde kalmıştı; elleri bomboştu. Ernest onu görüp kendisine doğru gelmediğini fark ettiğinde yüzü solmuştu. Ernest'in ona kızmasını dilemişti. Onun kendisine bağırmasını bile

dilemişti. Bunun yerine Ernest çantasını toplamış ve Paris'e dönen trene binmişti. Çantasız olarak geri döndüğünde konuşmak istemediğini söylemişti. Her şey bitmişti. Yapılacak bir şey yoktu.

Hadley vazodan ölü bir yaprak aldı. Güller yaprak döküyordu. Yaprak elinde toz bıraktı. Hadley tabağında kalanları bitirdi ve Çin porseleni tabağı büyük lavaboda çalkaladı.

Mermer merdivenleri çıkmaya başladı. Taş çalışması merdiven boşluğunda kendisini gösteriyordu, burası evin en serin yeri idi. Tepede incir ağaçları vardı, Ernest ona keleklerin yazın ortasında incirin sütünden kafayı bulduklarını ve ortalıkta sarhoş gibi uçtularını söylemişti. Evin sahiplerinden pek farklı değillerdi demek ki.

Yatak odasında Hadley şekerleme yaparken teninin çarşafı dokunması için sabahlığını çıkardı. Kafasında Ernest'in romanının kapış kapış satılan bir roman olamayacağı düşüncesi belirdi. Belki de açlık duyduğu şöhreti ve zenginliği bulamayacaktı. Ancak onu Scott'tan daha az şöhretli biri olarak düşünemiyordu.

Yatağın tepesindeki perdeler esintiyle sallanmaya başladı. O gün ilk kez güneş ışığının sıcaklığını gözkapaklarında hissetmedi. Oda çok karanlık ve sessizdi. Uykuya dalmayı beklerken kendi nefesini dinledi.

Kocası varken günün en sıcak saatinde yatağa girerlerdi. Ernest buna zaman öldürme derdi. Günler önce, bahçedeki Bumby'nin sesini dinlerken uykuya dalmışlardı. Yaklaşık bir saat sonra Hadley uyandı, gözetlendiğini hissetti. Oda boştu ancak başını kaldırdığında yatağın hemen yanında duran Fife'ı gördü, gri gözleriyle onlara bakıyordu. Tıpkı Chartres'te yaptığı gibi sırtı ve Hadley bir an için onun yatağa gireceğini düşündü. *Yatakta üç kişiydiler ve ufaklık dedi ki...* Saniyeler

ya da belki de dakikalar geçti ve sonra Fife süzülerek odadan çıktı.

Giderken ayakları hiç ses çıkarmamıştı ancak Hadley, kadın yanından geçerken brokar perdenin çıkardığı sesi duydu ve bunun bir rüya olmadığını kendisine hatırlatmak için bu sesi hafızasına kazıdı.

O gece iki kadın bu konudan hiç söz etmediler. Adaçayı soslu domuz eti yediler. Fife onun yemek pişirme konusundaki yeteneklerini öven gereksiz şeyler söyledi, bu onu küçük düşürmenin başka bir yoluydu. “Mutfak konusunda en ufak bir bilgim yok,” dedi Fife ve pırıltılı gözlerle halihazırda içtiği üç martini yüzünden yanakları kızarmış Ernest’e baktı.

O gece üç kişilik briç oyunu oynadılar ve Hadley kaybetti. Ancak Bay ve Bayan Hemingway o gece seks yaparken Hadley olabildiğince yüksek sesle bağırmaya çalıştı. Ertesi sabah kahvaltıda Ernest’in metresi her zamankinden daha sessizdi.

8. BÖLÜM

Antibes, Haziran, 1926

Ernest onu bir-iki saat sonra uyandırdı. Mayosunu yatağın yanına su birikintisinin içine bırakmıştı, teni hem nemli hem de serindi. “Ernest, bir kabuğun içinde yaşıyor gibi kokuyorsun.”

“Ben seni görmeye gelen bir midyeyim.”

Hadley güldü. “Midye dünyanın en az akıllı canlısıdır! Bu yüzden o kocaman beyinle midye olamazsın, Ernest.”

Onu öpüp elini memesine götürdü.

Güneş ışığı perdelerin arasından sızıyordu. Yatağın arkasında kimononun parlak ve yeşil kuşağı asılıydı ve komodin üzerinde de kitaplar vardı. Çin işi camlı dolap ejderha desenleriyle verniklenmişti. Bazen bu odadan, bu öğle sonrasında, aşağıdaki plajdan gelen güneş ışığından uzakta; başka bir yerde olma arzusunu sorguluyordu. Yatak çarşafı tertemizdi, Ernest yanındaydı. Ernest burnuyla Hadley’nin en dayanılmaz bölgesi olduğunu bildiği ensesine sokuldu.

“Kes şunu, Ernest. Yapamam... Lütfen!”

“Ne, Hash? Kedicik? Ne diyorsun? Devam etmemi istiyorsun, değil mi?”

“Lütfen, dur!” dedi Hadley, ancak gülmekten neredeyse konuşamıyordu.

Ernest ensesini öpmeye devam etti.

“Bana midyelerden söz et, ben de seni öpmeyi bırakayım...” dedi, “...ve tenine doğru solumayı,” diye devam etti, “... ve seni böyle yalamayı.”

“O bir çift kabuklu yumuşakça!” diye bağırdı Hadley. Ernest’in bileğini tutup itmeye çalıştı.

“Çift kabuklu yumuşakça mı? O da ne demek? İki kat cinsel güç mü?” Hadley’nin ellerini yatağa bastırdı.

“Beni öldürüyorsun!”

“Ben senin ensene kıskaçlanmış bir midyeyim. Çift kabuklu yumuşakça nedir, çabuk söyle?”

“Bilinci bile yok demek!”

Hadley tehlikeli bölgede olduğunu anlaması için bir manevra yapıp bacağına kasıklarının arasına sokmaya çalıştı. Ancak Ernest yuvarlanıp yana yattı. “Nasıl besleniyor?”

“Sudaki şeyleri emiyor.”

Dudaklarını sıkıp derisini emdi. “Böyle mi?”

Hadley havayı hızla içine çekti. “Böyle çekiyor.”

“Peki, ne içiyorlar?”

“Bir şey içmiyorlar.”

“Şampanya yok mu?”

“Şampanya yok.”

“Şampanyasız bir hayat!”

“Şampanyasız bir hayat hayal edecek kadar beyinleri yok.”

“Hayal yok, şampanya yok. Bunlar olmazsa ben de var olmamayı tercih ederim.” Ernest yuvarlanıp ona yaklaştı ve dirseğinin üzerinde doğruldu. Ernest onun istediğini yaptığında Hadley yaşadığı hayal kırıklığını komik buluyordu.

“O zaman sen dünyanın şimdiye kadar gördüğü intihar eden tek çift kabuklu yumuşakça olurdun. Midye dünyasında daha önce hiç duyulmamış bu özelliğinle Amerika’daki tüm laboratuvarlarda incelenirdin.”

“Eminim, sürekli suda olmak kendini şişkin hissettirir. Kendini serin ve taze hissedersin ve sudan, bir sonraki yemekten, bir sonraki yumuşakça hanımı emmekten başka bir şey düşünmezsin.”

Birlikte yan yana yatarlarken Hadley’nin nefesi düzeldi. Ernest onun yüzüne baktı. “Burnunun altına bir ayna koysam tam olarak buradan göründüğün gibi görünürdün, Hash. Yüzünün mükemmel bir simetrisi var. Bir bilim harikası.”

“Polonya tabağı kadar geniş, derdi annem.”

“Annen yüksek derecede bir kaltaktı.”

“Ama hiç ödül almadı.”

“Anneler işte bu yüzden ölürlər. Biz hayatımıza devam edebilelim diye,” dedi Ernest, annesi hayatta ve sağlıklı olduğu için biraz esrarengiz bir havada söylüyordu bunları. “Ama sen çok pembe görünüyorsun,” diye devam etti, Hadley’nin saçını yüzünden çekerken.

“Böyle *ışkenç*e görseydin, sen de pembeleşirdin.”

“Güneşten demek istiyorum,” dedi.

“Daha önce kalkmalıydım. Siz çok kaldınız mı?”

“Fazla değil,” dedi Ernest.

“Mayonun izlerini görebiliyorum. Güzel renk almışsın.”

“Sen de öyle.”

“Ben çürük bir domates gibiyim. Keşke bu kadar açık tenli olmasam. Keşke bronzlaşabilsem, Nesto. Senin gibi.”

“Bana epeydir böyle hitap etmemiştin.”

Hadley parmağıyla koluna bastırıp bastırıldığı noktanın pembeden beyaza dönmesini izledi. Gözlerinin önüne hemen bir görüntü geldi. Başını kaldırıp salda biraz anne baba havasında, biraz tehditkâr gözlerle duran Fife ve Ernest’e bakıyordu. Görüntü çok canlıydı ancak hemen kararveriyordu.

Ernest yeniden onun üzerine yuvarlanıp onu nefessiz bıraktı. Onu öptü ancak Hadley onların saldaki görüntüsünü aklından çıkaramıyordu. Bir dal kadar ince Fife kocasının peşinde. Kocasını da kendisini ona bırakmış. Kendisi ise evde tek başına. Kaybettiği çantayı ve duyduğu suçluluğu düşünerek yemek yerken onlar salda öpüşüyorlar ya da ağaçların altında sevişiyorlar. Hayır.

Hadley kendisini onun altından kurtardı.

Ernest yirmi yedi yaşındaki halinden bir gün bile yaşlanmamış görünüyordu.

“Hayır, Nesto. Her ikimize de sahip olamazsın.”

Sanki oda makineli tüfekle taranmış gibi yan yana yatıyorlardı. Paris’teki tartışmadan bu yana bu konudan açıkça hiç söz edilmemişti.

Hadley aynaya gidip sabahlığına sarındı. Sert hareketlerle saçını fırçalamaya başladı. Keşke bu kadar çocuklaşmasaydı, keşke ne yaptığını görebilseydi. Aynadaki yansımada Ernest ona hayal kırıklığı ve belli belirsiz bir serzenişle bakıyordu. Sanki hakkındaki suçlamalar saygısızlık ve bezdiricilikle artmış gibiydi. “Bu konuda bir şey yapmışa benzemiyorsun. Bunu dillendirdiğim için üzgünüm. Ama yapmak zorundaydım.”

“Neden?”

“Çünkü artık bu şekilde devam etmek mümkün değil.”

“Onu buraya ben davet etmedim.”

“Ah, bunu bana hatırlatma.” Saçlarına birkaç sert fırça darbesi daha attıktan sonra kafatasının ürperdiğini hissetti.

“Onu neden buraya çağırdığını anlamıyorum. Ben ol-
sam...”

Aşağıda bir kapı kapandı. Fife’in mermer merdivenler-
den yukarı çıkan sesi şarkı söyler gibi melodik ve sakindi.
“Beyler!”

Hadley fırçayı bıraktı. Sol gözkapağının yavaşça seğirme-
ye başladığını hissetti ve sonra sağ taraf da seğirmeye başla-
dı. Bir tatile ihtiyacı olduğunu düşündü.

“Evde misiniz?” Kocasının metresinin sesi yeniden mer-
divenlerden yukarı süzüldü.

Hadley kapıyı açıp aşağı seslendi. “Yukarıdayız.”

“Briç oynamaya ne dersiniz?”

Nedenini anlayamadığı bir yanıt verdi. “Beş dakikaya aşağıdayız!”

“Ne yapıyorsun?” diye sordu Ernest. Kuşkuyla bakıyor-
du karısına.

“Biz...” dedi Hadley, üzerine bir elbise geçirirken, “...
onunla bir oyun oynayacağız ya da iki kişilik briç oynayaca-
ğız. Bu konuyu sonra konuşuruz.”

Küçük kafası neredeyse bir gül bahçesiyle sarılmış halde
Fife kâğıtları karıştırıp özenle üç el dağıttı. Dudaklarının
arasından sigarası sarkıyordu, Hadley bu sıcakta nasıl siga-
ra içebildiğini merak ediyordu. Üzerinde denizci gömleği ve
beyaz şort vardı. Bu neredeyse Antibes’in bir üniforması
sayılırdı. Cılız bacakları güzel ve kahverengi görünüyordu.

Hadley saçlarının arasında hâlâ fırça darbelerinin etkisini hissediyordu.

“Güzel yüzdün mü?” diye sordu Hadley.

“İyi idi. Gerçi çok sıcaktı.”

Hadley bu kadının bugün kocasıyla seks yapıp yapmadığını merak etti.

Fife kâğıtları dağıtmaya başladı.

Ernest üzerinde sadece bir şortla onlara katıldı, çıplak göğsü ve geniş omuzları kadınları gülümsetti. Göz göze geldiler. Fife o koca gözlerini devirdi ve Hadley de başını salladı, sanki bu kendini beğenmişlik aralarında bir sırılmış gibi görünüyordu.

“Merhaba, hanımlar. Kalkmanıza gerek yok.”

“Bir gömlek giymeyi düşünmedin mi, Ernest?” diye sordu Fife.

“Neden sizi bu zevkten mahrum bırakayım?” dedi. Ernest meydan okuyan gözlerle Hadley’e baktı. Sanki *eğer konuyu açarsan ben de konuşurum*, der gibiydi.

Küçük, tombul bacaklarıyla koşarak Bumby geldi, hizmetkâr da hemen ardındaydı. “*Gel, Bumby. Affedersiniz, Bayan Hemingway,*” dedi kadın.

Dizlerindeki topraktan bahçede oynadığı belli oluyordu.

Hizmetkâr eve döndü.

Bumby hemen babasının dizine tırmanıp kollarını ensesine doladı. Babası da sokulup oğlunun tombul yanaklarından öptü. Hadley’nin hamile olduğunu öğrendiklerinde Ernest yirmi üç yaşındaydı, çocuk sahibi olmak için çok genç olduklarını söylemişti. Haftalarca berbat bir ruh hâliyle doluşmuştu. Evde bir çocuk varken yazmaya, bisiklet yarışlarına gitmeye ve gece eğlencelerine nasıl vakit bulacaktı?

Ancak şimdi çocuğunun kokusunu içine çekiyordu. Diğerlerini görebilmesi için oğlunu masaya doğru çevirdi. Ba-

basının dizinde ona küçük gelen bir tişörtle, göbeği dışarı çıkmış halde oturuyordu ve kendi dünyasına yabancı birtakım şeyler yapan yetişkinlere bakıyordu. Hadley onun için üzülüyordu, neler olup bittiğini anlayamasa da bunlara tanıklık ediyordu. “Sevgili oğlum,” dedi saçlarını okşayarak. “Kendini nasıl hissediyorsun?”

Boğmacayla gelen soğuk algınlığı yüzünden burnu hâlâ hafif kırmızıydı. “*Bien... İyi*,” dedi. Hadley onun göğsünü ovmaya başladı.

“Koruluktaydın, değil mi?”

Bumby başıyla onaylayıp başparmağını ağzına soktu.

“Çocukken bunu ben de yapardım,” dedi Fife, sanki her ikisi de Pauline Pfeiffer’ın orada olduğunu unutmuş gibi ona bakıyorlardı.

“Ben bir şeyler getirmek için içeri giderken sen de benim için oyunu kazan,” dedi ve çocuğu annesinin kucağına bıraktı. Birkaç dakika sonra üstünde üç bardak bulunan bir tepsiyle geri döndü.

“Cin ve tonik,” dedi Ernest. “Nasıl da unuttum?”

İçki içmeye giderek daha erken başlıyorlardı. Saat üçü gösterir göstermez Ernest sodalı şarap ya da cin tonağını içmeye hazırdı. Hadley şaşırtıcı bir hızla cin tonağı yuvarlayıverdi. Ernest şaşkınlıkla ona baktı ve bu Hadley’nin hoşuna gitti. Rahatça oyun oynayabilmek için Bumby’yi odasına gönderdi. Ansızın içini bir kazanma, Fife’ı tamamen alt etme arzusu kapladı.

9. BÖLÜM

Antibes, Haziran, 1926

Briç her zamanki gibi birinin sandalyesini geri çekip sinir bozukluğunu gizlemeye çalışarak odasına doğru gitmesiyle bitti. Bu defa kaybeden Hadley'di. Ernest ve Fife eş olduklarında birbirlerinin konuşmalarını tam olarak anlamalarını ve onun kaybedeceğine ne kadar güvendiklerini izlemeye daha fazla dayanamıyordu. Ernest arkasından gidip onu avutmaya çalıştı. Ancak öfke -içini yakan ve sürekli hissettiği o duygularına gitmek için merdivenlerden çıkarken iyice arttı.

“Onu buraya davet eden sensin.”

“Davet ettiğim güne lanet ediyorum!”

“Ama o burada. Onu geri gönderemeyiz.”

“Gönderemeyiz ama görünüşe göre onun peşinden koşmaktan da kendini alamıyorsun!”

Hadley yatak odasının kapısını çarptı. “Salda ne kadar kalman gerekiyordu? Onunla dün ne kadar tenis oynadın?”

Senin karın benim! O değil. Bunu hatırlatmama gerek var mı?”

“Onun buraya gelmesini istemedim bile.”

“Onu davet ettim çünkü yalnızdım. Çünkü arkadaşlarının hiçbirini beni görmek istemiyordu! Daha önce boğmaca geçiren bir tek o vardı.”

“Saçmalık. Bunu neden yaptığını bilmiyorum, Hash. Çok anlamsız.”

Hadley'nin başı dönüyordu çünkü o haklıydı. Bu çok anlamsızdı. Burada birlikte bir şeyleri onarabilecekken metresini buraya davet etmek de neyin nesiydi? Bu ne kadar aptalca bir oyundu! İkisini bir araya getirerek yeniden bir üçlü olmak!

Ernest bir dizini göğsüne çekip yastıkların yanına oturdu ve parmaklarını gözkapaklarına bastırdı. “Bu tatili mahveden sensin,” dedi gözleri hâlâ kapalıyken. “Ben ondan uzak durmaya çalışırken sen onu Antibes’e davet ediyorsun!”

“Ah, sen çok mu iyisin, Ernest? Çok mu cesursun? On-
dan tamamen kurtulmak yerine uzaklaşmaya çalışarak cesaret gösteriyorsun!” Hadley saç fırçasını onun kafasına fırlatmak istedi. “Onu burada istemedin çünkü onu seviyorsun. Çünkü bu iş çok karmaşık.” Ernest bir şey söylemedi. “Tanrı aşkına, biraz erkek ol. Belki de onu bu yüzden davet ettim, ona âşık olduğumu bana söyleyebileceğin diye. Sonra beni terk edebilir, onunla yaşamaya başlayabilirsin ve sonra da hepimiz zavallı hayatlarımıza devam ederiz! *Onu seviyor musun?*”

Artık bu kötü sözler söylendiği için aralarına mesafe girdi, aralarındaki sessizlik tamamen bozuldu. Şaşkın gözlerle birbirlerine baktılar ancak ikisi de konuşmadı. Hadley hâlâ saç fırçasını sıkı sıkı elinde tutuyordu. Öğleden sonra güneşi perdelere vuruyordu. Alt katta bir kepenk hüznü bir ses çıkararak kapandı.

Ernest tavana baktı. “Tanrım, çok mutsuzum,” dedi, sorusunun yanıtı buymuş gibi.

“Ben de öyle. Ama aramızdaki fark senin bundan zevk alman.”

“Bundan nefret ediyorum,” dedi Ernest gözlerini yumuşak bir şekilde ona dikerek. “Bundan nefret ediyorum.”

“Yalancı! Bundan zevk alıyorsun! Bu senin için malzemedi başka bir şey değil. Cehennemini yarattın ve bunun içinde yaşamaya niyetlisin, beni de bu cehennemde yaşamaya zorluyorsun. Ben eve gitmek istiyorum.” Sesi yumuşadı. “Seninle. Ve Bumby ile. Paris’e. Tavel şarabı içmek, sevdiğimiz kafede yemek yemek ve alt kattaki kulüpte dans etmek istiyorum.” Elindeki fırçayı tuvalet masasına koydu. Genelde bir şeyleri fırlatmazdı. Bunu asla yapmazdı. Hele Ernest’e, sevgili Ernest’e asla. “Gerçek şu ki, senin artık bunları yapmak istediğinden emin değilim. En azından benimle yapmak istediğinden emin değilim.”

“Elbette istiyorum.”

“Ama onu da istiyorsun.”

Hadley üzerinde kristal parfüm şişeleri olan tuvalet masasına oturdu. Kapaklarından dışarı kokularını bırakıyorlardı. Kristallerin köşeleri parlıyordu.

“Canavar gibi davranıyoruz. Bu yaz çok kötü geçiyor.” Hadley başını yastığa koyup uyumak istiyordu, belki böylece bu kadının kocasını nasıl çaldığını unutabilirdi. Geçen yıl, onların tam bir ergen iştahıyla birbirlerine kur yapmalarına izin vermişti. Neden daha cesur olamamıştı ki? Neden daha önce bir şey yapamamıştı ki?

“Böyle devam edemem.”

“Olduğumuz gibi devam edemez miyiz?” Ancak sesindeki sahtelikten ikisi de bunu yürekten söylemediğini biliyordu.

“Karar vermelisin.” Kendisini bu sözcükleri söylerken duydu ve aynada kendini izledi; tıpkı bir filmde reddedilmiş, dağılmış ve gözü yaşlı bir kadının yaptığı gibi. “Eğer Fife’le birlikte olmak istiyorsan, tamam. Bunu anlarım çünkü o da sana âşık. Ona âşık olup olmadığını bilmiyorum ya da onun aşkının gururunu okşayıp okşamadığını. Ancak yarına kadar onu mu, yoksa beni mi seçtiğini bilmek istiyorum. Hiçbiri-miz, buna onu da dahil ediyorum, buna daha fazla katlanamayız.”

Ernest başıyla onayladı. Hadley oturmak için yanına geldi. Onun iç geçirdiğini duyuyordu. Ernest sert bir şekilde onu kollarının arasına çekti. Antibes kucaklamalarından biriydi bu. Onun kokusu ve sıcaklığı... Muhteşem. Hadley kalbinin kırıklığını hissetti. “Hayır,” dedi ve onun kollarından kurtulup uzaklaşmayı başardı.

Balkonun altında lavantalar denizden gelen esintiyle dans ediyordu. Arılar sürgünlerin çevresinde toplanmışlardı. Öyle hızlı vızıldayıp öyle az hareket ediyorlardı ki neredeyse uçmuyormuş gibi görünüyorlardı. Büyük bir eşekarısı terakota saksısında belirdi. *Bumby’ye ona asla dokunmamasını söylemeli.* Masanın arkasında başsız bir zafer heykeli duruyordu. Üstündeyse üçer deste halinde iskambil kâğıtları vardı. Bir el açık halde, diğer ikisiyse kapalı olarak yatıyordu masada. Hadley açık olan Fife’in kâğıtlarına baktı. As vardı. Demek ki blöf yapmamıştı.

Ernest’in mayosunu ipe astı. Fife’in uzun, siyah, seksi mayosu da ipte asılıydı. Üç mayo da tiksindirici bir biçimde ağlarından ipe asılmış, sularını Fransız fayanslarının üstüne akıtıyorlardı. Hadley üst katta Villa Amerika’da bu akşam verilecek parti için hazırlanan Fife’in şarkı söylediğini duyuyordu.

10. BÖLÜM

Chicago, Ekim, 1920

Hadley kalabalık bir erkek grubunun arasından geçip piyanoya doğru yöneldi. Mavi yünlü elbisesi oldukça dardı ve arkasında kalan erkeklerin kalçasına baktığını hissettiği anda yanaklarına ateş basmıştı. Ancak aylardır annesine bakıcılık yapmış ve böbrek hastalığı yüzünden avurtlarının çöküşünü izlemişti. Bu yüzden bu gecenin ve daha başka gecelerin ilgi odağı olmayı hak ettiğini düşünüyordu. Artık annesinin hemşiresi değildi. Burada içki ve erkekler vardı ve Hadley bu gece sarhoş olmak istiyordu. Ancak yine de kendisine bakıldığında yanakları kızarıyordu, elbisesinin boyu dizlerine bile gelmiyordu.

Birlikte geldiği arkadaşını bulamamıştı. İçtiği kokteyl biraz sertti ancak biri onu dansa kaldırırsa kadar içmek zorundaydı. Belki de içki mısırdan damıtılmıştı, kalitesiz bir şeydi ama içki yasağı buradakileri pek etkilemişe benzemiyordu.

Hadley dans eden çiftlerin yaptıklarından büyülenmiş

gibi görünmemeye çalıştı. Bu çarliston olmalıydı ancak gözlerini dikip bakmak istemiyordu. Bön bön bakarken ilgi odağı olmadan da zaten kendisini yeterince yaşlı hissediyordu. Piyanonun arkasından bir adamın ona seslendiğini duydu ancak ne dediğini anlamadı.

“Pardon?” dedi dönerek.

“Sana bir içki getirebilir miyim, dedim.”

Hadley elindeki kokteyl bardağını salladı. “İçkim var, teşekkür ederim.”

“Tanışmadık.”

Adam piyanonun etrafından dolaşıp yanına geldi. Hadley elini uzattı. “Hadley.”

“Hristiyan ismi mi?”

“Evet. Büyükanneimin soyadıydı.”

“Ben Ernest.”

“Ağırbaşlı gibi mi?”

Ernest yüzünü buruşturdu. Bunu söylememeliydi. “İsimimden nefret ediyorum.”

“Etmemelisin. Diğeri?”

“Hemingway.”

“Ernest Hemingway. Tam bir erkek ismi.”

Pistte dans edenler dağıldı ve smokinli genç bir adam başka bir plak aramaya başladı. Neredeyse gece yarısı olmuştu ancak Hadley St. Louis'den buraya yaptığı uzun tren yolculuğuna rağmen yorgunluk hissetmiyordu. Salon öyle sıcaktı ki pencereler buharlanmıştı ve erkeklerin bazıları papyonlarını gevşetmişlerdi. Bazı kadınlar sigara içiyorlardı. Plakta daha yavaş bir şarkı çalmaya ve bir çift dans etmeye başladı. Birbirlerine yumuşak ama sıkı olmayan sarılmalarından, sevgili değil de arkadaş oldukları anlaşılıyordu. “Şu adam...” dedi Hadley. “Ayakkabıları yok.”

“Ayakkabısız dans. Orta Batı’ya özgü bir durum.” Birkaç dakika daha dans eden çifti izlediler. “Ayakları ayakkabısında olan bir adama her zaman güvenebilirsin.”

“O giymiyor.”

“Doğru.”

İçki dolabına doğru ilerlediler. Bir yerde Hadley denmesini kaybetti ve Ernest onu kalçalarından tuttu. “Belki de başka içki içmemelisin,” dedi sırtarak. Hadley bu tür partilerde insanların çatıya çıktıklarını duymuştu. Ernest Hemingway’in onu çatıya davet edip etmeyeceğini merak etti, bir kasap kadar güçlü görünüyordu. Böyle bir adamın kendisi gibi bir kadınla neden konuştuğunu merak etti. “Kaç yaşındasın?” diye sordu.

“Cüretkâr bir soru.”

“Benden daha küçük olduğunu düşündüm, ondan. Kaç yaşında olduğunu tahmin etmeye çalışıyordum.”

“Yirmi bir yaşındayım.”

“Ah, daha büyük gösteriyorsun,” dedi Hadley.

“Herkes aynı şeyi söyler.”

“Ama *yirmi bir*? Yirmi beş hayal kırıklığı olabilirdi. Yirmi bir ise hakaret gibi. Üniversiteden yeni mezun olmuş olmalısın.”

Ernest omuz silkti ve kenarında bir limon dilimi olan bardağa cin doldurdu. Sonradan aklına gelmiş gibi bir de yeşil zeytin attı bardağa. “Karıştırıcı yok mu?”

“Cinin tadı sek daha güzel olur.”

“Princeton’lı mısın?”

“Hayır. İtalya’da görev yaptım.”

“Çok maceran var mı?”

“Fazla macera yaşayamadan bacağımdan vuruldum.”

“Bu çok kötü.”

“O kadar da kötü değil. Milan’da bir hemşireye âşık oldum. İsmi Agnes’ti. Bu daha kötü.”

Hadley güldü ve fazla ilgili görünmemeye çalıştı. Adamın yakışıklılığı son birkaç yılını nasıl soğuk bir şekilde geçirdiğini hatırlatıyordu ona. Ancak bu akşam kendisini pervasız ve gözüpek hissediyordu. Eğer kendisini böyle hissettirecekse her zaman sarhoş olmak istiyordu. “Peki, kalbin hâlâ Milan’da mı, Bay Hemingway?”

“Artık değil, çok şükür. Lütfen bana Ernest de.”

“Şimdi ne yapıyorsun?”

“Ben bir yazarım,” dedi. Gözlerini bir an için koridorda yürüyen güzel bir kıza çevirdikten sonra yine ona baktı. “Ya da olmaya çalışıyorum.”

“Ne tür şeyler yazıyorsun?”

“Kısa öyküler. Oyunlar. Daha çok makaleler yazıyorum. Gündüzleri gazetecilik yapıyorum.”

“Keyif alıyor musun? Bu yolla geçimini sağlayabiliyor musun?”

“Sadece beni gerçekten yazmak istediklerimden alıkoyuyor.”

“Nedir gerçekten yazmak istediğin?”

“Bir roman. Güçlü bir şey. Kılçıksız.”

Hadley güldü. “Yazdıklarını okumak isterim.”

“Sen de mi yazıyorsun? Bu yüzden mi okumak istiyorsun?”

“Hayır, kesinlikle.” Hadley bunu daha önce hiç yapmamıştı ancak bu yabancının mükemmel bir dinleyici olabileceğini düşündü. “Ama uzun bir süre konser piyanisti olmak istedim. Bunun için çok çabaladım. Her gün alıştırma yaptım. Bazen her saat başı on beş dakika boyunca halının üstünde uzanmak zorunda kalıyordum çünkü çok yorucuydu. Yazmak, şarkı söylemek, çalmak için bir bedel ödemelisin. Sanırım ben bu bedeli ödeyecek kadar güçlü değildim.”

Ernest ona gülümsedi. “Sanırım sana kimse söylememiş, bunun bir yöntemi yok. Yazmak sınırsız bir alandır.” Birisi Hadley’ye seslendi ancak o, Ernest’in yanından ayrılmak istemiyordu. “Biri sana sesleniyor.” Ona iyice yaklaştı. Kendisine ilgi göstermesi neredeyse imkânsız gibi geliyordu ama ilgili görünüyordu.

“Üç hafta önce annem öldü.” Bunu neden söylediğine dair hiçbir fikri yoktu.

“Ah, üzgünüm,” dedi. Yüzündeki gülümseme kayboldu.

“Üzgünüm. Ben sadece... Son dokuz aydır ona bakıyordum. Bu nedenle fazla dışarı çıkmadım.” Gözyaşlarının geleceğini hissetti ancak buna izin vermedi. “Kendimi gelişmelerden biraz uzak hissediyorum. Sanırım üzerimdeki tozları alman gerekecek.”

“Senin tozunu alırım.”

Hadley elindeki cin bardağına bakarak gülümsedi, mutluluğu tüm bedeninde hissediyordu.

“Yakın mıydınız?”

“Hayır. Kadınların oy hakkını savunma saplantısı vardı.”

“O zaman sen modern bir kadın değilsin.”

“Ben modernim. Geleneksel olarak. Bir şey ifade ediyor mu?”

Ernest başıyla onayladı. Hadley boğazını temizledi ve cinini bitirdi. “Konuşmamız biraz sıkıcı sonlandı. Bu benim hatam. Demek istediğim insanın arkadaşlarıyla birlikte olması güzeldir. Annem ölünce rahatladım. Bunun kulağa kötü geldiğini biliyorum. O ev... her an içinde olmak... Beni öldürüyordu.”

“Hadley! Plak bitti.” Arkadaşı ona el salladı. “Hadi, gel ve çal.”

“Ah, hayır!”

“Hadi, Hash. Sana böyle hitap edebilir miyim?” Ernest onu dirseğinden tutup piyanoya götürdü. “Partidekilerin hepsi bunu istiyor!” Ernest onun cin bardağını piyanonun üstünde duran diğer ruj bulaşmış boş bardakların yanına koydu. Eğilip kulağına fısıldadı. “Annem müzisyen. Seninle tanışmak isteyecektir.” Gülümsedi. “Aklına gelen ilk şeyi çal.”

“Sadece klasik parçalar biliyorum,” dedi, kendisini sersemlemiş hissediyordu. Tabureye otururken telaşla elbisesini aşağı çekti. Hadley partinin havasını düşürmeyecek bir şeyler düşünmeye çalıştı. Sonunda Bach’ın bir sonatında karar kıldı. Melankolik değil ancak romantik anlamda insanları hüzünlendirebilirdi.

Piyano çalarken hayatının en mutlu anlarının müzikle geçmiş olduğunu düşündü. Genellikle öğleden sonraları -annesi sararmış ağzını açıp güçlükle soluyarak uyurken- Hadley St. Louis’de yürüyüşler yapar, kendi yaşındaki kadınların erkeklerle, ev işleriyle ve yeni bir çift eldivenle ilgili konuşmalarını dinlerdi. Eve döndüğünde annesinin, banyodan gelen hıçkırarak ağlama sesini duymaması için ağzına bir havlu sokardı. Sonra piyano çalmaya başlar ve bir süreliğine bunalımından kurtulurdu.

Belki de bu hemşirelik oyununu sandığından daha hastalıklı bir zevkle oynamıştı. Onu eve kapatarak bir şeyleri engelleyen annesi değildi, geceleri dışarı çıkabilirdi. İçindeki başka şeyler pes etmişti ve bunu yıllar önce yapmıştı. Arkadaşlarından ve dans etmekten vazgeçmişti. Şimdiye kadar konuştuğu tek erkek eniştesi ve ona portakal tezgâhının üzerinden acıyarak bakan manavdı.

Hadley sonatın sonlarına geldi. Ernest onun tuşlar üzerinde dolaşan parmaklarından büyülenmişe benzemiyordu. Daha çok piyanonun kapağını kapattığında şaşırmıştı.

“Başka bir plak koyun,” dedi Hadley. “Bir parti için fazla hüzünlüydü.” Ancak salondaki herkes alkışlamaya başladı. Hadley mutluydu. İyi iş çıkarmıştı.

Parti bittiğinde Ernest onu dışarı çıkardı. Yağmur yolları kayganlaştırmıştı ve insanların çizmeleriyle üstüne bastığı sarı yapraklar adeta kaldırırma mühürlenmişti.

Ernest elleri ceplerinde, utangaç görünüyordu. “Pelerinin güzelmış,” dedi Hadley yakasını düzeltirken.

Ernest iyice utanmıştı. “Kadınlar bunu söyler.”

“Bu senin en sükseli giysin, değil mi? Şey gibi görünüyorsun...” Güldü sözcüğü düşünürken. “Dük gibi.”

“Eve yürürken sana eşlik edebilir miyim?”

“Edebilirdin ama zaten yaptın. Bu akşam burada kalıyorum.”

Ernest kollarıyla sarıp öptü onu. Bu Hadley’nin hayal ettiğiinden daha masum bir öpücüktü. “Chicago’da ne kadar kalacaksın?”

“Üç hafta.”

“Üç haftamız var demektir.”

Eve döndükten sonra da görüşeceklerine dair birbirlerine söz verdiler. “Dünya bir hapisane ve biz bu hapisaneden birlikte kurtulacağız,” diye yazdı Ernest’e ve buna inandı. Orta Batı’dan kurtulacaktı, onunla ya da onsuz. Kurtulacaktı... St. Louis’den ve annesinin evinden...

11. BÖLÜM

Antibes, Haziran, 1926

Günün sıcağı yerini akşam serinliğine bıraktı. Son gün ışığı tepenin ardından batan güneşten gelip villanın pencerelerinin gölgelerindeki terakota fayanslarının üzerinde bitiyordu. “Bunu hatırlıyorum,” dedi Ernest, onu Chicago’daki partide giydiği elbise içinde görünce. Kumaş kalça bölgesinde biraz geriliyor ancak hâlâ bedenine uyuyordu. “Ne kadar güzel olduğunu unutmuşum.”

Hadley’nin ultimatومunun farkındalığıyla, ikisi de birbirlerine çok iyi davranıyorlardı. “Daha önce hiç dizlerimi göstermemiştim. Saçlarım da uzundu, hatırladın mı?”

Ernest pencerenin önünde manşetlerini düzelitti. “Hatırladım.”

“New York’ta kestirdiğimde nefret etmişim. Kendimi erkek çocuğu gibi hissetmişim. Ama sen beğenmiştin. Babanın da ne kadar nefret edeceğini biliyordum.” Tuvalet masasına doğru ilerledi. “Kısa saçtan nefret ederdi.”

Hadley saçlarını arkaya aldı, her iki taraftan yavaşça fırçalamaya başladı. “Annen bu konuda hiçbir şey söylememişti. O her zaman düşündüğümüzden daha nazik biri oldu,” dedi Hadley. “O savaşını kendi seçer, tıpkı senin gibi.” Ernest ona sorgulayan gözlerle baktı ancak herhangi bir yorum yapmadı.

Küpeleri kulağını sıkınca Hadley onları biraz gevşetti. Yanaklarına hafifçe allık sürüp Paris’te bir arkadaşının öğrettiği gibi gözlerine de kalem çekti. Aynadaki yansıması güzel görünüyordu ancak köyün aristokratlarıyla birlikte olabildiği için kendisini minnettar hissetmesi gereken güzel köylü imajını da kafasından bir türlü atamıyordu. Ernest’le ilgili yine de iyi şeyler vardı ancak herkesi berbat eden bu yaz olmuştu. Bunu hem kendisinde hem de Fife’ta hissedebiliyordu. Huysuz bir ruh halinden keyifli bir ruh haline hızla geçebiliyorlardı. Maskara kirpiklerini dolgunlaştırmıştı. Bu makyaj, bu tatilin ilk makyajı olabilirdi.

Aynadaki yansımasını inceledi. Göğüs kafesinin kemikleri ya da elmacıkkemikleri keşke daha belirgin olsaydı. Boşanmadan sonra muhtemelen yemeden içmeden kesilecekti ve Paris’teki arkadaşları başlarını sallayarak kendi aralarında onun ne kadar *endişe verici* bir şekilde zayıfladığını konuşacaklardı. Kendisiyle ilgili böyle endişelenilmesi çok hoşuna gidecekti.

Ernest banyoda dişlerini fırçalarken bir şarkı mırıldanıyordu. “Savaşını kendin seçersin derken ne kastettin?” diye sordu.

“Çantayı kaybettiğimde bana neden hiç bağırmadın?”

Ernest derin bir iç geçirdi. “Şu anda bunu mu konuşmak istiyorsun?”

“Evet.”

“Ben daha kötü şeyler olduğunu düşünmüştüm. Başka birine âşık olduğunu ya da beni artık sevmediğini ya da seni

kaybettiğimi düşündüm. Sonra sen ağlamaya başladın ve bana hiçbir şey söylemedin.” Sabah onun durduğu pence-
renin önüne gidip durdu, Fife’in aşağı kattaki yatak odasına
bakıyor ve bugünün de diğerleri gibi olacağını düşünüyordu.

“Yani rahatladın. Kaybettiğim tek şey senin ilk romanın-
dı.”

“Karını kaybetmekle kıyaslanamaz bile.”

“Çok üzgünüm.” Hadley bu konuyu konuşurken gözyaş-
larına hâkim olamıyordu. “Kaybettiğim için.”

“Geçti artık, Hash. Bir önemi yok.”

“Anlaşılan her şey o andan itibaren bitti.”

“Ondan sonra güzel şeyler yaşadık. Hem de çok güzel.”

Ernest ona gülümsedi, Hadley de karşılık verdi. İki eski
dost, her zaman olduğu gibi.

Annesinin yüzüğünü almak için kutuyu açtığında işlem
görmüş ve artık kanlı olmayan boğa kulağını gördü. Bu ge-
çen yıl arenada saçlarına hayran kalmış olan bir matador
tarafından ona hediye edilmişti. Kulak artık tıpkı ayakkabı
köselesi kadar sertti. Parmağını kulağın tüylü çıkıntısından
aşağı doğru gezdirmeye başladı. Kulak şans getirmesi ama-
cıyla verilmişti ve bir süreliğine de işe yaramıştı. Fife hayat-
larına girene kadar diğer kadınları uzaklaştırmıştı. Kutunun
kapağını kapattı ve kilidin sesini duydu.

“Yayımcıyla konuştum,” dedi Ernest, hasır sandalyede
oturmuş cin toniğinin kalanını yudumlarken.

“Güneş ile mi ilgili?”

“Daha fazla düzeltme yapılmadan basılacak.”

“Bu harika.” Ancak hiç mutlu görünmüyordu. “Neyin
var?”

“Gerginim.”

“Neden?”

“Başarılı olmak zorunda,” dedi.

“Yani?”

“Böylece iyi bir takım elbise ve ayakkabı alabilirim.”

“Elbette başarılı olacak. Senden daha başarılı olacak birini tanımıyorum. Üstelik yiyecek ve ev kirası için yeterince paramız var ve güzel oğlumuz artık iyileşti, sağlığına kavuştu.”

“Ve gerektiğinde paçamızı kurtaracak dostlarımız var.”

Hadley saçına son dokunuşunu yaptıktan sonra ona doğru yürümeye başladı. “Böyle söyleme.” Göz göze gelebilmek için dizlerinin üzerine çöktü. “Senin üzerine akşam hüznü çökmüş. O kadar. Bir gün sen de Sara ve Gerald kadar zengin olacaksın ve o zaman kimsenin yardımına ihtiyacın olmadığını anlayacaksın.”

Ernest onun elini tutup öptü. “Sen benim için fazla iyisin.”

“Sen”i “biz” olarak düzeltmedi ve şu anda onu tıpkı soğuk Chicago kaldırımında yaptığı gibi öpüyor olmasına rağmen Hadley’nin bir kez daha kalbi kırıldı. Aniden Ernest’in seçimini kendisinden bile önce anladı. *Fife kazanacak*. Olduğu yerde donakaldı.

“Yalnız mı gidiyoruz?”

“Evet,” dedi oldukça alçak bir sesle, neredeyse kapıya varmışken. Hadley onu akşamın sessizliğinde bile güçlükle duyuyordu. “Fife’la orada buluşacağız.”

“*Papa!* Baba!”

Merdivenlerin orta bölümüne ulaşan Bumby’nin ayak sesleri duyuldu. Önce brokar perdeyi aralayayan minik elini, sonra sandaletlerini, hâlâ kirli olan dizlerini ve sonra da kapı boşluğundan esmer yüzünü gördüler. Gözleri uyuklu ancak meraklıydı çünkü yatak odasına girmesi yasaktı. “Baba, bunu sana getirdim.” Babasına bahçeden aldığı kırmızı gülü uzattı.

Ernest onu kucağına aldı ve yüzünü yüzünde dolaştırmaya başladı. Bumby babasının batan bıyıkları yüzünden geri çekildi. “*Merci, mon amour. Teşekkürler, aşkım. Şimdi bunu anene verebilir miyim?*”

“*Oui. Evet,*” dedi çocuk kararlı bir şekilde ancak sonra kuşkulu gözlerle bakmaya başladı. “Nereye gidiyorsunuz?”

“Bir partiye.”

“Ben de gelebilir miyim?”

“Bence bu akşam bunu yapmak için fazla yorgun görünüyorsun.”

Hadley kocası ve oğlunu izliyordu. Gördüğü manzara içini ürpertti.

Ernest onu yere bıraktı. “Marianne’e banyonu yaptıktan sonra çikolata yiyebileceğini söyle.” Oğlunun kirli dizinin üzerinde parmağını gezdirdi. “Çok kirlisin! Annene bak. Ne kadar güzel, değil mi?”

“Çok güzel,” diye katıldı babasına.

“Ona iyi geceler öpücüğü ver.”

Hadley oğlunun dudaklarını yanağında hissetmek için eğildi. “İyi geceler, hayatım.” Bumby kırmızı gülü ona verdi ve Hadley, gülü aynanın önündeki parfüm şişesine koydu. Şalını alıp bedenine sardı.

“Hazır mısın?” diye sordu Ernest kapıdan ona bakarak.

Ardından birlikte geceye adım attılar.

12. BÖLÜM

Antibes, Haziran, 1926

Partiye istediklerinden daha geç vardılar. Scott, Zelda gibi şimdiden sarhoş olmuştu. Herkesi rahatlatan bir tavırla selamladılar; Bumby öksürüklerden, *boğmacadan*, falan filandan kurtulduğu için çok mutluydular. Dostları onları ne kadar özlediklerini söylüyordu ancak hepsi yanık tenli ve ıslıl ıslıl parladığı için bu Hadley'e pek de inandırıcı gelmiyordu. Akşam yemeği yenmişti bile, balık çorbasından geriye sadece kabuklar ve kıskaçlar kalmıştı. Enfeksiyonun Hemingway'lerin kuyruğuna takılıp gelmesi olasılığına karşı Sara ve Gerald'ın çocukları hâlâ odalarına kapatılmış durumdaydı.

Fife ortalarda görünmüyordu.

“Çocuklar yatmadan önce akşam yemeğini onlarla birlikte yememiz gerekti,” dedi Sara. “Siz de yediniz, değil mi?”

Ernest yemedikleri halde yediklerini söyledi. Hadley kocasına, *seni bilmem ama ben açlıktan ölüyorum*, anlamına gelen bir bakış attı. Bu performans aç karnına yapılmamalıydı.

Sara o kadar çok inci takmıştı ki boynu sarılı gibi görünüyordu. Çoğu insan -buradakiler dahil- Sara'yı kocasına tercih ederdi ancak Hadley her zaman Gerald'ı tercih etmişti. Ernest onun numaracı bir adam olduğunu düşünüyordu ancak bu Sara'ya daha çok yakışıyordu. Diğerleri mükemmel bir şekilde göz boyarken onlar uygun repliklerini sanki rolleri değiştirmiş gibi söylüyorlardı. Tanrılar arasında Gerald da tıpkı onun gibi bir ölümlüydü.

Paris'teki bir kafe toplantısında Hadley gamsız bir tavırla Ernest'in İtalya'da öldürülen ilk Amerikalı olduğunu açıkladığında diğer insanlar ona ters ters bakarken, sıcak bir şekilde gülümseyen tek kişi Gerald'dı. "O adamın senin yanında yaşıyor ve hâlâ nefes alıyor olması inanılmaz, değil mi, Hash?" Hadley yaptığı hatayı anlamış ve yanakları kızmıştı. "Yaralanan," demişti sessizce. "Yaralanan demek istemiştin." Sara'nın Fife'a nasıl baktığını görmüştü. Ancak çok şükür, Gerald kibar bir yanıtla kurtarıcısı olmuştu.

Herkes ıhlamur ağacının altındaki masanın etrafında oturuyordu, hepsi rahat ve bir bahar kadar güzel görünüyordu. Anlaşılan kimsenin Villa Juan'da neler olup bittiğine dair bir fikri yoktu, gerçi Sara bir şeyler biliyor olabilirdi. O, Fife'a, bir zamanlar Hadley'nin olduğu kadar yakındı. "İkinizi görmek çok *güzel*," dedi Sara. "Eve kapanmaktan sıkıldınız mı?"

"Dışarı çıkmak güzel," diye cevapladı Hadley, renk vermemeye çalışarak.

"Bumby tamamen kurtuldu mu?"

"Tanrı'ya şükür, tamamen iyileşti. Yorgun olduğu için gelemedi." Ernest'in yemek konusunda neden yalan söylediğini merak ediyordu. Gözlerini boş tabaklarda gezdirdi, Scott'ın tabağında bir parça ekmek kalmıştı.

"Bu harika. Yeniden hep bir arada olmak için *sabırsızlanıyorum*." Sara onun elini sıkıp bir annenin diğer bir anneye baktığı gibi ona baktı. Kaşlarının hemen üzerinde biten

perçemleri bakışlarına derinlik katıyordu. Zelda ya da Fife kadar olmasa da güzel bir kadındı. Zayıf değildi, dar elbiselerin ya da mayoların içinde bir yılan gibi kayamazdı.

“Harika bir haber, değil mi Hash?” Gerald elinde içki tepsisiyle evden çıktı. Siyah saten divanların, beyaz duvarların ve Sara’nın şakayık saksılarının çevrelediği ev yerine sanki bir Hollywood setinden çıkıyor gibi görünüyordu. Tepe-
sindeki keli olmasa lider bir adamı canlandırabilirdi. “Kokteyller!” diye anons ettiği aynı anda ayağı basamağa takıldı.

“Dikkat et!” dedi Sara kıkırdayarak. Kocasını konusunda asla acımasız olmazdı.

Rüzgâr aşağıdaki bahçeden limon ağaçlarının kokusunu taşıyordu. Gerald içki ve süslemeli bisküvilerin olduğu tepsiyi masaya bıraktı. Ernest utangaç görünüyordu ve kendisini Hadley ve Sara arasında gizlemeye çalışıyordu. Gerald, Hadley’yi dudaklarının kenarından öptü. Scott da kendisine bir içki almaya geldi.

“Bu kaçınıcı?” diye sordu Sara.

“Bütün gece bir şey içmedim.”

“Yemekten önceki aperatif dışında.”

“Ve yemek boyunca bir şişe şarap,” dedi Gerald, içkileri masanın etrafındakilere dağıtırken.

“Pekâlâ, söyle bakalım, sevgili Hadern,” dedi Scott. Bu lakabı sadece Hadley için kullanırdı. “Kendini nasıl oyaldın?”

Bütün masa dönüp ona bakmaya başladı. “Ah, bilirsin işte. Okuyarak. Yanımda olmayan kocama sonsuz telgraflar yazarak ve daha çok da Bumby ile ilgilenerek.”

“Oğluna çok düşkün bir annedir,” dedi Ernest ona gururla bakarak ancak gözlerini evin kapısına çevirdi ve sanki ânında olduğu yerde donakaldı.

Fife sigara içerek bahçeye doğru yürüyordu. Omuzların-

dan aşağı bir yelek iniyordu. Eteği belinden itibaren birbiri üzerine binmiş siyah tüylerden yapılmıştı, böylece bir kuğunun açılıp kapanan kanatlarını andırıyordu. Hareket ettikçe tüylerin gövdeleri birbirine çarparak ses çıkarıyordu, ayakları salonun elektrik lambalarının altında ilerleyen gerçek bir yırtıcı kuş gibi çok sessizdi. Hadley önüne döndüğünde kocasının kendinden geçmiş olduğunu gördü. Kimsenin vurmayı düşünmeyeceği bu kazın yerini belirlemek için her türlü donanımına sadece kendisi sahipmiş gibi görünüyordu.

“Güzel elbise, değil mi?” diye sordu Sara, kendisini afalamış ve tuzağa düşürülmüş gibi hisseden Hadley’ye pataatsızca göz kırparken. Bu tüylerin yanında dokumadan bir elbisenin ne şansı olabilirdi ki? Scott teselli etmek istercesine bir sigara ikram etti. Hadley kendisini toplamaya çalıştı. Bu sadece bir elbiseydi. Ve Ernest görünüşleriyle çok fazla ilgilenen kadınlardan nefret ederdi.

Fife kocaman bir gülümsemeyle yerine oturdu. “Merhaba, beyler,” dedi. Saç dalgaları sabitmiş gibi duruyordu. Briç bittikten sonra tüm öğleden sonrayı hazırlanmak için harcamış olmalıydı. “Bir şey kaçırdım mı?”

Hadley gözyaşlarının bir göz kırpmasıyla dışarı taşacağını hissediyordu. Nasıl oluyordu da bu tüy gösterisinin ne kadar kalitesiz ve ucuz olduğunu kimse göremiyordu?

Sohbete odaklanmaya çalıştı. Sara anlaşılan yine Scott’a laf sokuyordu ancak bu defa içmesiyle değil, hovardallığıyla ilgiliydi. “Sen de artık iyice zengin oldun, değil mi, hayatım?”

“Senin kadar değil. Burada hiçbirimizin senin baş döndürücü seviyene çıkabileceğimizi düşünmüyorum.”

“Son kitabının avansı o kadar yüksekmiş ki bitirmek için fiçılarla şampanya içmek zorunda kalmış diye duydum.” Sara inci kolyeleriyle oynamaya başladı ve bir an için bir kısmını ağzına soktu. “Hayatım. Şaka yapıyorum. Üstelik çok kısa zamanda bu konuyla ilgili endişelenecek olan bizim

yaşlı Hemmingstein'dir." Sara kollarını Ernest'in ensesine dolayıp onu yanağından öptü. Scott'ın gözlerinde şimşekler çaktı. Geri plana itilmektense dalga geçilmeyi tercih ederdi.

"Öyle mi düşünüyorsun, Sara?" diye sordu.

"Çok yakında Paris sokaklarında Brett Ashley gibi konuşan kızlar göreceksin."

"Sen ne konuşuyorsun?"

"Konuşmak mı? *Konuşmak saçmalıktır.* Brett öyle demiyor mu? Bunu benden mi çaldın?"

"Kesinlikle, hayır."

"*Güneş* seni kısa zamanda bir yıldız yapacak."

"Elbette yapacak," dedi Hadley kocasına bakarak. "Bu onun şimdiye kadar yaptığı en iyi iş ve üzerinde çok çalıştı."

Kimse konuşmuyordu. Ah evet, başarı ya çabalamadan gelmeliydi ya da hiç gelmemeliydi. Bunu unutmuştu. Hayat her zaman bir oyun zamanı olmalıydı. Kokteyl saati. Keyfe dalmak ya da göz kamaştırıcı şekilde eğlenmek olmalıydı. "Yani bu bizim uzun zamandır beklediğimiz büyük bir başarı olacak." *İşte oldu*, diye düşünüyor Hadley, yarı yarıya kurtardım.

Fife'ın tüyleri esintiyle birlikte inip kalkıyordu.

"İsmi şahane," dedi Sara.

"Annemin dediği gibi İncil her zaman vericidir."

"Bilinenin dışında ne veriyor, sorabilir miyim?" Deniz tarafından bir adam çakıltaşlı patikadan yukarı doğru geliyordu. Tıpkı Yunan mitolojisinden çıkmış gibi elinde meyve ve terlemiş bir şarap şişesinin bulunduğu bir sepet vardı. "Manevi gıdalardan, standart vaazlardan ve sigara kâğıtlarından başka ne veriyor?"

Adam, kocaman ağzını saklamak amacıyla bırakılmış bıyıklarıyla yirmili yaşların sonunda gibi görünüyordu. Hadley bunun bir erkek için cömert, belki de fazla dolu bir ağız ol-

duğunu düşündü. “Harry, tatlım!” dedi Sara ayağa kalkarak. “Biz bu gece senin Juan’da kalacağını düşünüyorduk.”

“Ah, hayır. Buranın atmosferinin iyi olacağını düşündüm. Partiyi bölmedim, değil mi?” Harry yakışıklı biriydi, gerçi gözleri günün en sıcak saatinde güneşlenen boş bakışlı ker-tenkeleleri hatırlatıyordu.

“Ama hayatım, bütün her şeyi yedik! Hiçbir şey kalmadı! Oğlanlar bütün günü denizde geçirince kurt gibi acıktılar.” Hadley, adam masaya yaklaştıkça her adımında kız gibi bir yaylanma olduğunu fark etti. Ernest’in yüzünü buruşturduğunu görüyordu, asla eşcinsel erkeklerden hoşlanmazdı.

Harry sepeti masaya koyduğunda Hadley içinden birkaç elmayı akşam yemeği olarak gözüne kestirdi. Ayrıca adamın tırnaklarının da bakımlı olduğunu fark etti. Scott ve Zelda’yı öptü ancak Gerald’ın sadece elini sıktı. “Hemingway’lerle tanıştın, değil mi, tatlım?”

“Hayır,” dedi genç adam, “henüz o mutluluğa erişemedim.”

“Harry Cuzzemano, bu Ernest ve Hadley Hemingway. Ernest ve Hadley, bu Harry Cuzzemano, sıra dışı bir kitap koleksiyoncusu.”

“Tanıştığımıza sevindim, Harry,” dedi Ernest tokalaşırken. “Ne tür şeyler topluyorsunuz?”

İşte o an adamın gözleri canlandı. “Ah, elime geçen her şeyi. Nadir kitaplar. İlk basımlar. Flyazmaları. Benim için...” doğru sözcüğü arıyor gibi görünüyordu, “... tanımlanabilir değeri olan her şeyi. Birkaç yıl içinde büyük getirisi olacak şeylerin peşindeyim.”

Hadley sanki bu yorum onun için yapılmış gibi bir gü-lücük attı.

“Yararlı olması gerekiyor mu?”

Güldü. “Sadece değerli olması gerekiyor, efendim; sade-ce değerli. Ancak şunu söylemeliyim, Bay Hemingway, Za-

manımız kitabınızı okudum Three Mountains Yayınevi'nden çıkan baskıların birkaç tanesini ele geçirdim. Eğer böyle yazmaya devam ederseniz bana güzel bir birikim sağlayacaksınız. Bildiğim kadarıyla sadece birkaç yüz baskısı var.”

Ernest'in pohpohlanmaktan dolayı havası değişti.

“Bende sadece bir tane var.”

“O zaman ona iyi sahip çıkın. Biliyorsunuz, okul masrafları bugünlerde oldukça yüksek.” Hadley, adamın Ernest'in baba olduğunu nereden bildiğini merak etti. “Bir sonraki kitabınızın da aynı sayıda basılması için dua ediyorum.”

“Bunu duymak sizi şaşırtabilir ama ben benzer şeyler için dua etmiyorum.”

“Başka yayınlar var mı?”

“The Little Review bir süre önce bir şeyler yayımladı.”

“Bu, isminizi öne çıkarabilir.”

“Sanmıyorum. Okurlar sadece entellektüeller ve lezbiyenler.”

“Sevgili dostum, bu ülkede en çok çalınan dergidir o! Amerika işte!”

“Bana uyar,” diye yanıtladı Ernest. “Eleştirmenler tarafından okunmaktansa hırsızlar tarafından okunmayı tercih ederim.”

“Çok doğru. Çok doğru.” Cuzzemano, Ernest'le Sara'nın arasına oturup kendine bir bardak beyaz şarap doldurdu.

“Sakıncası yoksa Bay Cuzzemano, bir parça meyve alabilir miyim?”

“Elbette yok. Lütfen buyurun.”

Hadley elmasını yerken Zelda'nın Sara'yla olan sohbetini dinlemeye çalışıyordu ancak kendisini yeniden adama dönmüş, onu izlerken buldu. Ne zaman ona baksa onun da kendisine baktığını görüyordu.

Gece ilerlerken terasta dans başladı. Bir ara Murphy'lerin oğulları, Patrick ve Baoth, yorgun gözlerini ovuşturarak aşağı gelip neler olup bittiğini sordular ancak gözücüyle vebalı Hemingway'lere bakıldı ve hemen odalarına gönderildiler. Ernest ve Scott "Tea for Two" şarkısına herkesin fark edebileceği şekilde eşlik ediyorlardı.

Cuzzemano tüm gece kocasına yalakalık yaptı. Ernest onun sorularını içten bir şekilde yanıtladı. Ernest'in hoşlanmadığı birine iyi davrandığını görmek güzeldi. Bazen insanlara şaşkınlık verecek derecede iğrenç şeyler söyleyebiliyordu, bu durumlarda onun kocası olduğuna zor inanıyordu. Onun bu tür kavgalara kasvetli düşünceler ve kötü ruh hali yüzünden girdiğini biliyordu ancak bu, insanlara ters davranmak için bir bahane değildi. Genellikle bu davranışı akşam saatlerinde su yüzüne çıkıyordu, anlamlı hiçbir şey bulamadığı bir dünyaya daldığı zamanlarda. Sonra gündüz vakti Ernest yeniden iyi; neşeli; sözcüklere ve sanata, dilin kemiklerinden yeni konular yaratmaya ilgi duyan birine dönüşüyordu. İki farklı adamdan gelen iki farklı kişilik gibi.

Bu koleksiyoncuyla ilgili iyi duygulara sahip olmasa da bir kâğıt parçasına bir şeyler karalayıp imzaladıktan sonra ona verdi. Cuzzemano kâğıdı bir zarfın içine koydu, yapışkanını yalayıp zarfı kapattı. Ön tarafında E. HEMINGWAY, HAZİRAN 1926 yazıyordu.

Daha sonra Cuzzemano sandalyesini Hadley'nin yanına çekti. Hadley pohpohlanmak için hazırlanıyordu. "Bayan Hemingway?"

"Hadley. Lütfen."

"Ne güzel bir isim. Geldiğim yerde Güney Hadley diye bir yer vardır."

"Geldiğiniz yer neresi?"

"Massachusetts."

“Şimdi nerede yaşıyorsunuz? Sanırım artık Massachusetts değildir.”

“Ah, hayır. Zamanımı yarı yarıya Paris ve New York’ta geçiriyorum. Bunlar gerçekten yaşanılacak iki yer. Londra çok sıkıcı. Zaman geçirmeye değmeyecek kadar çok İngiliz var.”

Hadley onun eşcinsel mi, evli mi, yoksa bekâr mı olduğunu gerçekten merak etti. Cuzzemano ise ona sorgular gibi bakıyordu, sanki esprisinin doğru yere ulaşp ulaşmadığını merak eder gibiydi. Adamın güzel dişleri vardı. “Açık konuşabilir miyim, Bayan Hemingway? Hadley?”

Cuzzemano sandalyesini iyice yaklaştırdı. Sesini alçalttı. “Sara bana bir çantadan söz etti, Bayan Hemingway. İçinde bir yığın kâğıt olan bir çantadan: Bay Hemingway’in ilk romanıyla birkaç kısa öyküsü. Beni yanlış anlamayın, bunu sizi kızdırmak için sormuyorum ama kocanızın çalışmasının kalıcı bir edebî değeri var... Ve o çantanın içinde her ne varsa günün birinde çok büyük para edecek.” Sanki değerini düşünmek gözlerini yakıyormuş gibi kıstı. “Şimdi, benim anladığım kadarıyla çanta dört yıl önce Lyon Garı’nda, Lozan’a giden trende kaybolmuş, değil mi?”

Hadley afallamıştı. “Bu konuyu konuşmak istemiyorum.”

Cuzzemano sandalyesini daha da yaklaştırdı. Ellerini neredeyse Hadley’nin dizlerinin üstüne koydu.

“Lütfen, söyleyin. O çantanın içinde neler olduğunu kimler biliyor? Eminim, Ernest çalışmasının ona geri dönmesinden çok mutlu olacaktır.”

“Bay Cuzzemano, kocamın çalışmasına bu kadar ilgi gösterdiğiniz için teşekkür ederim ancak sanırım dört yıl önce onun bulunduğu yeri fazlaca abartıyorsunuz.” Sesini öfkeli bir fısıltıya düşürdü. “O zamanlar herhangi bir çalışması yayımlanmamıştı. Paris’te yaklaşık bir yıldır yaşıyorduk! Çanta kayboldu. Birisi yanlışlıkla aldı. Her şey gitti: Öyküler, kop-

yalar, roman... Hepsil! O an duyduğum korkuyu asla unutamam.” Kendisini topladı. “Kendimi de asla affedemem. Şimdi, sizden bu konuyu kapatmanızı rica ediyorum. Gece-
nin geri kalanını sizi bilgilendirerek geçirmeye niyetim yok.”

Gerald, jazz müziğini değiştirip valse geçti. Ernest ona dans etmeyi teklif etti ancak Hadley oturup müziği dinlemek istiyordu. Cuzzemano'nun sorgulamasını atlatmak birkaç dakikasını aldı, sadece bu hiç susmayan grubun içinde sessizce oturmayı istiyordu. Brett Ashley haklıydı, tüm bu konuşmalar saçmalıktan ibaretti.

Ernest de gidip Zelda'yı dansa kaldırdı. Bu güvenli bir seçimdi. Birbirlerini tuhaf bir şekilde kavrayarak dans etmeye başladılar. Zelda sert ve sabitti, Ernest ise müziğin yanlış yerlerinde bedeninin yanlış yerlerini hareket ettiriyordu. Ayaklarını içe basarak komiklikler yapıyordu ancak Zelda bunların hiçbirini komik bulmuyordu. Anlaşılan vals gibi duygusal bir dansa aptal gibi görünmek istemiyordu.

Müzik biter bitmez Zelda içkisini bitirmek üzere masaya döndü ancak Ernest onu bileğinden yakaladı. Sonraki parça daha yüksek ritimli olduğu için Ernest onu döndürmek istiyordu. Zelda korkmuş gibiydi ve içkisi döküldü. Murphy'ler, Cuzzemano ve Fife gülüyorlardı ancak Hadley bunun berbat bir kaosa dönüşebileceğini görüyordu. Ernest'in bu ruh halini çok iyi biliyordu.

“Hadi, Bayan Fitzgerald! Yoksa sadece kabarede mi dans ediyorsunuz?”

Zelda sadece kendisini kurtarmak istiyordu ancak Ernest'in o sarhoş kafasında ne varsa, bir itfaiyeci edasıyla onu omzuna aldı. “Beni yere bırak!” Ernest bırakmadı. Hadley gördüklerine inanamıyordu. “Seni vahşil!”

Scott solgun parmakları arasında tuttuğu meyve kâsesiyle kapıda belirdi. “Ona ne yapıyorsun?” dedi, kâsenin tepesinde duran incirleri alırken. “Karımı yere bırak!” diye ba-

ğırdı, sözcüklerin sonu ağzında yuvarlanıyordu. “Sana onu yere bırak, dedim!”

Scott elindeki incirlerden bir tanesini fırlattı ve incir Ernest’in ceketine yapıştı. Ernest, Zelda’yı yere bıraktı, bir sonraki incir gelmeden önce eğilmeyi başardı. Onun yardımına koşmuş olan Fife da nasibini aldı, incirlerden biri onun beyaz teni üzerinde patlamıştı.

“Ah, Scott,” dedi Fife. “Bunu neden yaptın ki?”

Ernest gözünü dikip Scott’a bakarken Zelda yalpalayarak sandalyesine oturdu. Dudaklarını birbirine bastırarak sırtmaya başladı. Ernest ceketini çıkarıp hasara baktı, incirlerin çarptığı iki yerde mor lekeler vardı. “Bunlar daha önce yoktu,” dedi.

“Tanrı aşkına, Scott!” dedi Sara. “Neden çocuk gibi davranmakta ısrar ediyorsun?”

Fife mutfağa giderken Ernest onu hışırdayan tüylerinin arkasından takip etti.

Hadley’nin içinden Scott’ı öpmek geliyordu. Ne kadar ince bir kincilik ve sahiplik duygusu vardı! Villada bricin ve birkaç kadehin ardından meyve fırlatmak bir yana öfke nöbetine bile girememişti.

Zelda, Scott’ın kahramanlığına kadeh kaldırdı ve Sara patlayacak gibi görünüyordu. Scott neler olup bittiğini ve karısının hayranlık dolu öpücüklerini fark edemeyecek kadar sarhoştı. Sara sonunda patladı ve tüm gece söylemeye can attığı şeyleri saymaya başladı. Ona bencil anaokulu çocuğu diyordu. Hadley kendi kendine çocukların bile bu gruptan daha medeni davrandıklarını düşünüyordu.

Eve doğru baktığında Ernest ve Fife’in artık mutfakta olmadıklarını gördü. Bedenleri yokken mutfak ilginç bir biçimde şekilsiz görünüyordu. Sara içindekileri söylediğine göre ve Hadley, Bay Cuzzemano’nun yanında somurtarak oturan Scott’ı *Gatsby* zaferinin ardından, bir de kahraman-

lığı için pohpohladığına göre artık kalkabilirdi. “Sıkıcı geçen haftaların ardından sanırım gereğinden fazla eğlendim,” dedi Hadley. “Bana izin verir misiniz?” Eşyalarını toplamak üzere eve girdi.

Gerald şalını oğullarının yatak odasına asmıştı. Sara bunu görse çok öfkelenirdi herhalde. Patrick ve Boath birbirlerine sokulmuş uyuyorlardı. Tıpkı anne babaları gibi çok güzel çocuklardı. Hadley büyüdüklerinde nasıl olacaklarını merak ediyordu. Harika şeyler olacakları kesindi, onlar Yeni İngiltere’nin güzel ve zeki nesilleriydi. Onlara iyi uykular öpücüğü vermek istiyordu ancak Sara yakalarsa onu gruptan tamamen aforoz ederdi. Özellikle incir fiyaskosunun ardından. Dindar bir kadın olmamasına rağmen Hadley annesinin uykuda güvende olması için yatmadan önce okuduğu dua-yı düşündü. Bu çocuklar gerçekten çok güzellerdi. Nefesini kesiyorlardı.

Merdivenlerden inmeye hazırlanırken yan odadan bir ses duydu. Yatak odasının kapısı açıktı ve ses dışarı çıkıyordu. Kapıyla çerçevesi arasındaki boşluktan içeride iki kişi gördü. Neredeyse hiç ışık yoktu ve yüzleri belli olmuyordu. Belinden aşağı doğru tüyler inen bir kadın görüntüye girdi. Hadley kendi nefes alıp verişini duydu. Ernest elini sanki onun için açılmış iki kuğu kanadının arasına koydu. Kadının alnını, kaşlarını ve gözkapaklarını öpüyordu. Tüyler titremeye başladı. “İki hafta oldu ve sen bana hiç dokunmadın, Nesto. Çok zordu,” dedi kadın. Hadley, Fife’in onu ne kadar istediğini hissedebiliyordu. O bacakların üzerinde şu anda ne kadar hafif bir ağırlık olduğunu görebiliyordu. Sonra ikisi de kendisini yere bıraktı, tüylü etek açılmıştı.

Hadley dama desenli sundurmanın kenarına oturdu. Sara ile Gerald mutfağı temizlerken Scott’ın davranışını ve ne yapılması gerektiğini tartışıyorlardı. Fitzgerald’lar ve Bay Cuzzemano ortada görünmüyorlardı. Bahçeden Japon güllerinin ve zakkumların kokusu geliyordu. Şakayıklar yumruk

büyükliğünde saksılardan yükseliyordu. Burası bambaşka bir bahçeydi.

Demek son iki haftada bir şey yapmamışlardı. Hadley onların da karantinada olmuş olduklarını fark ediyordu, sadece Bumby ve kendisi değildi. Sekssiz geçen iki hafta daha da bunaltıcı olmalıydı. Sonra aklına onların arasındaki tek şeyin seks olduğu düşüncesi geldi. Kendisini yatakta asla maceraperest bir kadın olarak hissetmemişti. Belki onları birbirinden ayrı tutmayı başarırrsa Ernest'in Fife'a olan ilgisini kesebilir ve böylece kocasının bu ilişkinin nedenini anlamasını sağlayabilirdi. İmparator Tiberius gibi olabilirdi: Onlara yüz gün ayrı kalma cezası verebilirdi ve sonra Ernest kendisine dönerdi. Ernest bir gün hatta bir saat bile yalnız kalmaktan nefret ederdi, yüz günlük bir karantinaya asla dayanamazdı.

Sara tabak takımlarını dolaba koyarken Gerald, Hadley'nin yanında oturuyordu. "Her şey düzelecek," dedi. "Sen ve Ernest... Sonsuza dek evli kalacaksınız. Siz ayrılamazsınız." Hayır, diye düşünüyordu Hadley. Kararını vermişti; ancak Fife ve Ernest evli kalabilirdi.

Ernest mahcup bir halde Fransız kapısında belirdi. Sıcak elini Hadley'nin omzuna attı. "İncir lekesini çıkarabildin mi?" diye sordu Hadley.

"Evet. Bir şey kalmadı. Gitme zamanı mı?" Sesi temkinliydi.

"Evet," dedi Hadley. "Gitme zamanı." Güçlkle veda ettiler tamamen hoşgörü içinde olan Murphy'lere, sanki işlerin nasıl bu kadar vahim hale geldiğini tam olarak anlayamamışlar gibi şefkatle bakıyorlardı.

Hemingway'ler Villa Amerika'dan ayrılıp sahile doğru yürümeye başladılar. Fife bu gece Murphy'lerde kalacaktı. Hadley bu gece her iki evde de gözyaşının akacağını hayal ediyordu. Kısa süre sonra sahilin sonuna geleceklerdi, kasabanın içinden geçip villalarına varacaklardı, birlikte ya da ayrı.

Bu düşünce kumun üzerindeki adımlarını yavaşlattı. Çok üzgündü çünkü içindeki boşlukların aynısı Ernest'in içinde de vardı, çünkü birbirlerine çok benziyorlardı, çünkü coğrafyaları uyuyordu. Fife'la benzeşmiyorlardı, bu şekilde değil.

“Yosun kalmamış,” dedi Ernest ve birlikte güldüler çünkü Gerald'ın sahili tüm yosunlardan temizlemesi komikti, arkadaşlarını memnun etmek için böyle bir çaba içine girmesi! Bütün nisan ayını, kumu o yeşil şeritlerden temizlemekle geçirmişti. Belki de ikisi farklı şeyler yüzünden gülüyorlardı: Ernest bunun aptalca olduğunu, Hadley sevimli olduğunu düşünüyordu.

Dalgalar sahilde köpüklü çizgiler bırakıyordu. Havada ıslak halatların ve balıkların kokusu vardı. Karaya çıkmış teknelerin üzerinde balık ağları duruyordu, ay ışığı ağların üzerindeki balık pullarının ve kabukların üstüne vuruyordu. Teknelerin direkleri rüzgâr yönünde eğiliyordu. Gece tepeleri, uzaktaki ağaçları ve bu sabah üzerinde denize daldıkları salı gizliyordu. Hareket eden uzun ve kahverengi kol ve bacakları dışında bir şey görünmüyordu. “Bir pislik gibi davrandığım için üzgünüm. Bunu Zelda'ya yapmamalıydım.”

“Önemli değil,” dedi Hadley.

Durdular. Yürümeye devam etmek bu konuşmayı sıradanlaştıracaktı.

Hadley konuşmasını ona değil, denize doğru yapıyordu. “Seni Chicago'daki partide gördüğümde benimle gönül eğlendirdiğini düşünmüştüm. Sadece o gece için ilgilendiğini. Sonsuza kadar St. Louis'de evde kalacağımı sanmıştım. Ernest, benim için her şeyin değişmesini sağladın.”

“O gece benim için de çok şey değişti. Elbette değişti.”

Dalgalar Hadley'nin ayaklarına doğru gelip gidiyordu.

“Eğer gitmek istersen bunu kabullenirim. Hiçbir şey için pişmanlık duymam. Bana gösterdiklerinden, son beş yıl

içinde yaşadıklarımızdan... Benim için muhteşem bir ders oldu.”

Ernest bir şey söylemedi.

Hadley boğazını temizledi. “Onu seviyor musun?”

“Seninle ilgili hâlâ aynı şeyleri hissediyorum.” Yüzündeki ifade tamamen değişti. Hadley bunu okuyamadı. Bunun aşk olup olmadığını merak ediyordu. Olabilirdi. “Ama Fife için de bazı duygularım var.”

“Güçlü duygular mı?”

Bir duraksama... “Evet.”

“Bizim sonumuzu getirecek kadar güçlü mü?”

Yanıt vermedi. Hadley biraz ilerledi, Ernest onu izliyordu. Üzerinde parlak renkte, büyük harflerle *Fransız kadını* yazan bir kanonun yanına geldiler. Hadley biraz denize doğru ilerledi ve bacaklarında dalgaları hissetti. Kanoya doğru eğildi. Anlaşılan kuralları koymasına gereken kişi kendisiydi. “Yapacağımız şey şu: Paris’e geri döneceğiz. Evden eşyalarını alacaksın. Pauline’le evlenebilirsin, tabii eğer istediğin buysa.”

Ernest aynı anda hem dehşete düşmüş hem de rahatlamış görünüyordu.

“Ancak yüz gün boyunca ondan ayrı kaldıktan sonra. Ne bir gün önce ne bir gün sonra. Bu sürenin ardından hâlâ onunla birlikte olmak istersen onayımı alırsın. Senden boşanırım. Ama bana ve kendine bunun geçici bir ilişki olmadığını kanıtlamalısın.”

“Hash.” Dalgalar Ernest’in ayaklarına ulaşmış sonra geri çekiliyordu. Hadley kanodan doğrulup sahilin sonuna doğru yürüdü. Ernest kumun üzerinde yürüyüp onu izledi.

Ağaçlar gecenin içinde seslerini duyuruyorlardı ve onlar bu sabah yüzmeye gitmek, kayaların dibinde oyunlarını oynamak ve sessizliklerini korurken her şeyin şimdiye kadar

olduğu gibi devam etmesini dilemek için sala giderken bıraktıkları ayak izlerini takip ederek villaya yürüyorlardı.

Kapıya geldiklerinde Hadley lavantanın yanında, “Bunu bizim için yapıyorum. Yüz gün, Ernest. Uzun değil. Ondan sonra ne yapman gerektiğine karar vereceksin,” dedi.

Ernest’in arkasında mayolar esintiyle sallanıyordu. Yukarıdaki açık pencere Fife’in odasıydı. Sessizce eve girdiler.

FIFE

KEY WEST, FLORIDA 1938

13. BÖLÜM

Key West, Florida, Haziran, 1938

Burası muhteşem bir evdi. Hayvan kafaları duvarları süslüyordu: antilop, Afrika ceylanı, Afrika antilobu... Uzun boynuzları şahane görünüyordu ve bir kaya kadar sertti. Kepenkler açık olduğunda körfezden gelen esinti demirhindi, frangipani ve muz kokularını eve taşıyordu. Bazen evin her yerinde hava hareketi hissediliyordu.

Bir divanın ya da bir vitrinin ya da hemen her eşyanın yanında dikenli bitkiler ve abajurlar vardı. Doğu'ya özgü halılar, yıpranmış yüzeyleri en doğru şekilde kapatıyor ve halıların olmadığı yerlerde döşemenin serinliği çıplak ayakla hissediliyordu. Ernest'in kitapları -burada çok kitap yazmıştı- duvardaki kesme camlı büyük apliğin hemen altındaki camlı dolapta duruyordu. Yazı masasının üzerinde Fife'a ait eski *Vogue* sayıları vardı.

Yaklaşık doksan yıl önce bu evi esirler inşa etmişti. Hemingway'ler bu eve yedi yıl önce taşındıklarında girişi, için-

de elyazmalarının bulunduğu kutular dolduruyordu. Gregory'nin bebek arabasının üzerine alçılar dökülüyordu ve ağabeyi Patrick koridorlarda koşuşturarak bir kargaşa yaratıyordu. Kepenkler balkondan aşağı düşüyordu.

Fife ve Ernest bu evde birbirlerine ilk öpücüklerini yemek odasının tavanının çöktüğü yerde bulunan kuş yuvasının altında vermişlerdi. Fife'nin ilk işi kocasının hemen çalışmaya başlayabilmesi için bahçıvan kulübesini yenilemek olmuştu. Fife yazmanın ona çok iyi geldiğini biliyordu.

Fife gazete ve martinisiyle bahçede oturuyordu. Gazetenin ön sayfasındaki Avrupa haritasında etki alanlarını, işgalci kuvvetleri ve hâkimiyetin değiştiği yerleri gösteren noktalı çizgiler ve oklar vardı ancak onun aradığı şey Ernest tarafından İspanya'dan yazılmış bir makaleydi. Yoktu! Tek bir makale bile yoktu.

Onu çevreleyen bahçe bir hayvanat bahçesi gibiydi: bir tavus kuşu ya da flamingoya ait tüyler etrafa saçılmıştı ve kediler her yerde gerinip sürtünüyorlardı. Bahçeyi çocuklar için bu şekilde tutuyordu. Kocasının son bir yıldır yaptığı yurtdışı muhabirliği sırasında bahçe iyice güzelleşmişti. Ernest ne zaman İspanya'ya gitse -bu onun üçüncü gidişiydi- Fife bütün enerjisiyle yabancı otlara, köklere ve tüm istenmeyen şeyleri temizlemeye girişirdi. Şu anda bahçenin insanı sakinleştirici bir havası vardı. Ancak Ernest bu bahçede onunla biraz zaman geçirmezse artık daha fazla emek harcamayacaktı.

Fife hizmetkârlara seslendi. Ernest yarın eve dönüyordu ve geldiğinde onu taptaze yiyeceklerle karşılamak istiyordu: kerevitli yemekler ve dondurulmuş misket limonlu avokado salataları... Ne zaman eve geri dönse kendisini bunun son dönüşü olacağı konusunda kandırıyordu. Ancak geli-

şinden aylar, bazen haftalar sonra İspanya'daki savaşa geri döneceğini duyuruyordu. Ona buranın portakallar dünyası olduğunu söylemişti. Hiçbir şeyin olmadığı bir şehir... Fife bu bolluk içindeki eve baktı ve kocasının Madrid'e neden gitmeye ihtiyaç duyduğunu anlamaya çalıştı. Aslında oraya gidiş nedeninin sadece Madrid olmadığını biliyordu.

Aslında Key West, Ernest'in tüm sabahı masa başında geçirdikten sonra balığa gidebileceği bir yerdi. Kocasının olmadan burada yaşamının Fife için bir anlamı yoktu. Fife'in istediği tek şey tıpkı evliliklerinin ilk yıllarında yaptıkları gibi Pilar isimli tekneleriyle denize açılıp bir yerlerde orkinos yemek ve güneş denizin üzerinde parıldarken martini sayesinde çakırkeyif bir halde bir koyda yüzmekti. Yeni evliler gibi o sevgi dolu eski hayatlarını özliyordu.

Hizmetkârların bölümüne geldiğinde pencerede bir silüet fark etmesine rağmen kimse ona yanıt vermedi. Belki de ondan hoşlanmıyorlardı. İşe alınırken onunla ilgileneceklerini biliyorlardı, bir araya geldikleri tek an Fife'in onlara haftalık menüyü okuduğu andı. Tepedeki manavın gözlerinde gördüğü şefkati hizmetkârlarının gözlerinde göremiyordu.

En azından Antibes'te üç kişiydiler. Hadley'nin yanında Fife vardı, şimdiyse Fife'in yanında kimse yoktu. Burada, koca kıtanın en dibinde bulunan bu küçük adada ona eşlik edecek bir metresi bile yoktu. Bu sabah sırf birinin ellerini üzerinde hissetmek için saçlarını yıkatmaya kuaföre gitmişti.

"Isobel!" Neredeyse bağırdı.

Güneş ışığı Paris'ten beri sakladığı, Hadley yokken Ernest'le geçirdiği kaçamak sabahlarda giydiği aynı kimonoya vurdu. Hayat o zamanlar ne kadar da basitti: Hadley Ernest'in karısıyken, kendisi de metresiyken.

Yaprakları sıcaktan kurumuş kanayan kalpler çiçekleri terakotanın üzerine sarkıyordu. Fife parmakları arasında kuru yaprakları toz haline getirdi. Bir kedi yavrusu uzattığı eline

doğru sırtını esnetti. Minicik bir şeydi. Kemiklerden, tüylerden ve ıslak pembe bir burundan ibaretti. Miyavlayarak ayak bileğinin etrafında dolaştı. Ancak Fife ayağını hareket ettirdiğinde boşluktan başka bir şeye dokunmadı, kedicik hemen kendisine daha güvenli bir yer buldu.

Elinde martiniyle yatak odasına doğru merdivenleri çıktı. Burayı artık kendi yatak odası gibi hissediyordu. Ernest-özellikle yazdığı zamanlarda- yalnız daha iyi uyuduğunu söylüyordu. Hadley ile yaşanan boşanma sürecinden bir ganimet olan Miró'nun *Çiftlik* isimli yağlıboya tablosu yatağın hemen üstünde asılı duruyordu.

Balkondan tütsülenmiş tarpon balığının kokusu geldi. Whitehead Caddesi üzerindeki deniz feneri Atlantik'e ve Körfez'e bakıyordu. Doksan mil ötede Küba vardı, bazen oraya içki içmeye ve dans etmeye gidiyorlardı. Sanki neredeyse hiç hareket olmayan bu küçücük adada bulamıyormuş gibi Ernest sessizlik ve huzuru bulmak için de orayı tercih ediyordu.

Evleri cadde üzerindeki en büyük evdi. Fife'a, gecekonduyla dolu bir kasabadaki en dayanıklı ev gibi görünüyordu. Yıkık dökük balkonları ve kırık ahşap kaplamaları olan pencere çerçeveleri, ağaç çivileriyle tutturulmuş kulübelerin üzerinden yükseliyordu. Bir günde ev yapanları görmüştü, büyük tekne enkazlarından kurtarılmış tahtalardan yapılıyordu. Çok güçlü bir fırtına çıksa tüm komşularının evleri sürüklenip giderdi ve ayakta kalan tek ev Hemingway'lerin evi olurdu.

Yüksek briket duvarın arkasında bir kadın değerinden daha düşük bir fiyata buz tabakaları sattığı tekerlekli arabasıyla geçti. Onu denizciler takip etti. Duval Sokağı'nı dönerken bağırıklarını duydu, büyük olasılıkla Sloppy Joe'ya doğru gidiyorlardı. Bir çocuk bağırarak ürününü tanıttı: iki sente teneke süt kutuları. Onları çöpten toplamış olmalıydı. Key West: Ernest buraya yoksulların St. Tropez'i diyordu. Fife sadece kayalık demeyi tercih ediyordu.

Yatak odasına dönüp pis kokuları önlemek için perdeyi kapattı.

Gardırobu hâlâ şahane kürklerle doluydu. Fife onları yeniden ortaya çıkarmak ve metropoliten soğuşuna karşı giymek istiyordu. Yeniden büyükşehirde olup eski dostlarıyla birlikte olmak, konuşmak ve gülmek istiyordu; birilerinin onunla arkadaşlık etmek için peşine düşmesini istiyordu. Çinçilla kürkü dolabın arkasında duruyordu. Hemingway'lerle ilk tanıştığı gece bu kürk vardı üzerinde. Sara bir anne gibi Ernest'in üstüne titrerken Scott zayıf ve sarhoş halde bir koltuğa gömülmüş, kıskançlıkla bakıyordu. Ve Bayan Hemingway'in kocasına nasıl merakla karışık bir saygıyla baktığını hatırlıyordu: Evli olsalar da sanki Ernest bir çeşit şöhretti.

Fife, Ernest'e o partide âşık olmamıştı. Ah, hayır! Bu karısının tıpkı briçte yavaşça çekildiği gibi Paris'te ağır ağır ve aşama aşama gerçekleşmişti.

Şimdi de dolabın arkasında birbirine çarparak ses çıkaran tüylü elbisesinin sesini duyuyordu. Elbise ona sanki yeniden Villa Amerika'daymış gibi hâlâ bir mutluluk ve heyecan veriyordu. Bu onun en pahalı elbisesi değildi -*Vogue* dolabından aşırılmış çok daha pahalı parçaları vardı- ancak gözbebeği idi.

Fazla düşünmeden Fife onu yeniden denemek istedi. İki çocuk ve Antibes'ten sonra geçen ondan fazla yıla rağmen elbise hâlâ mükemmel bir biçimde oturuyordu bedenine, bu kendi çapında küçük bir zaferdi. Tüyler esintiyle ses çıkardı. Kanatlıydı elbise.

Eğer bir maşası olsaydı tıpkı Antibes'te yaptığı gibi saçlarına dalga dalga şekil verebilirdi, bunun yerine dudaklarına kırmızı ruj sürdü. Aynadaki yansımasında gözkapaklarının sönmüş olduğunu gördü, sürme çizgisinin etrafında incecik kırışıklıklar vardı. Hadley'nin Ernest'e bir karar vermesi için

çaresizce yalvardığını dinlerken partiye nasıl hazırlandığını hatırladı.

Bayan Hemingway asla tam olarak o grubun içine girememişti. O, esprili ya da *zevk ve kalite sahibi* bir kadın değildi. Sara da aynı şeyi söylemişti. Hadley harika bir anne ve bir eştii ancak çılgın bir partiye ya da çılgın bir yazara eşlik edebilecek bir kadın değildi. Ernest'in bunları kendisinde bulduğunu düşünmek, Fife'in hoşuna gidiyordu. Oyun arkadaşı. Parti arkadaşı. Zenginliği de onu etkilemiş görünüyordu. Nedeni ne olursa olsun, umursamıyordu. Sara 1928'in o ılık Mayıs gününde evlendikleri gün diğer arkadaşlarıyla birlikte geldiğinde ona olması gerekenin bu olduğunu söylemişti.

Fife, bu elbiseyle Villa Amerika'nın Fransız kapısından vaftiz törenine uygun mavi dokuma elbisesi -annesinin onaylayacağı tarzda- içinde oturan Hadley'nin olduğu terasa yürüyerek Ernest'i kazandığı o geceyi hatırladı. Yürürken Hadley'ye bakmıştı. Hadley de Fife'a bakan kocasına bakıyordu.

Saatler sonra Scott o inciri ne kadar sert bir şekilde fırlatmıştı, tenis kortunun fırlatma makinesinden çıkmış bir topun sertliğindeydi ve Ernest onu bir itfaiyeci edasıyla omuzlarına aldığında Zelda'nın poposu ne kadar komik görünmüştü.

Daha sonra mutfakta temizlenirlerken Ernest ayakkabılarına bulaşan incirleri çıkarmak için eğilmişti. Fife kimsenin onları görmediğinden emin olduğunda tenine yapışan inciri Ernest'in ağzına sokmuş ve incirin dilinin üzerinde eridiğini hissetmişti. Fife'a bakamasa da onun ne kadar gergin olduğunu anlamıştı. İki hafta boyunca hiçbir şey olmamıştı. Salda baş başa kaldıkları o öğleden sonra bile. Ancak mutfakta onun parmaklarını emiyor ve onu bileğinden tutuyordu, tıpkı Paris'te ona ilk dokunduğunda olduğu gibi. Bu defa bırakmıyordu. Camın arkasında Sara, Scott'a laf sokuyor; Hadley

kibarca Cuzzemano'yu dinliyordu ve içerde Fife parmaklarını Ernest Hemingway'in ağzına sokuyordu.

Ernest onun ayak bileğine dokunuyordu. Parmakları daha sonra dizine doğru çıkmıştı. Daha da yukarı çıkarken Fife onun derin soluğunu duymuştu. Bahçeden Sara ona gülümsüyordu.

“Bunu burada yapamayız,” diye fısıldamıştı Fife.

Ancak Ernest durmuyordu. Fife lavobonun üzerine eğilip Hadley'ye bakmıştı. “Nesto! Yukarı! Şimdi!” Karantinayı Sara ve Gerald'ın evinde sonlandırmak doğru gelmişti.

Ne de olsa Villa Amerika herkesi baştan çıkarıyordu.

Scott'a o inciri attığı için, Zelda'ya en iyi teatral gösterisi için, valsın bestecisine de Ernest'i içinde şefkat beslemediği birini dansa kaldırmaya teşvik ettiği için teşekkür etmeliydi; çünkü o gecedен sonra hiçbir şey aynı olmadı. Antibes'ten önceki zamana dönmenin artık imkânı yoktu. Hiçbiri için.

Fife tüylere üzülüyordu, bir zamanlar ne kadar dolgun görünüyorlardı. Şimdi bir karganın tüyleri gibiydiler. 1895 doğumlu ancak her geçen yıl daha da gençleşen Ernest'in yanında kendisini çok yaşlı hissediyordu. Kadınları nasıl da çabuk etkiliyordu Ernest! Büyüsüne kapılıp sürüler halinde geliyorlardı!

Ayağının dibinde, fayansların üzerinde farkında olmadan elbiseden söktüğü tüyler yatıyordu. Elbise aç bir kedinin akşam yemeğinden kalan artığa benziyordu. Yolunmuş tüyler de yere dağılmış durumdaydı. Aşağıdan telefonun zilini duydu.

Fife her zaman telefondan nefret etmişti. Kendisini bu ıvazı çıktığı kadar bağırarak ilgi bekleyen telefonla değil, telgraf ve mektuplarla kaçamak yapan yirmi yaşında genç bir kız gibi hissediyordu. Elbiseyi çıkarmaya zaman yoktu,

bu yüzden koşarak merdivenlerden indi, bardağından tek damla bile içki dökmemeyi başarmıştı.

“Alo?” dedi nefessiz kalmış halde.

“Fife? Benim, Hash.”

Paris’ten uzakta, Antibes’ten uzakta yine arkadaşlardı. Bunu sağlayan Hadley’nin büyüklüğüydü. Birkaç dakika dedikodu yaptılar. Önce haftaya ziyarete gelecek olan Sara ve Gerald’dan ve sonra da Ernest’in kaybolan romanıyla ilgili hâlâ onu aramaya devam eden Harry Cuzzemano’dan konuştular. “Ona bunun on dört yıl önce olduğunu söylüyorum. O çanta muhtemelen ya bir şenlik ateşinin içine atılmıştır ya da birilerinin çatı katında duruyordur. Çok saçma...” dedi Hadley, “... ama yine de beni hâlâ üzüyor.”

“O kötü niyetle yapılmış bir hata değildi.”

“Bilirsin, Ernest birisi romanını getirsin diye yüz elli frank ödemezdi. Bu parayı kayak giriş ücreti için harcayabilirdik. Ama belki de roman bulunsaydı, yolumuza devam edebilirdik.”

Ernest’i Hadley’den çalan elbisenin üstünde olması ironikti, Fife güldü. Yollarına devam etselerdi, kendisi Bayan Hemingway olabilir miydi?

Kısaca Çekoslovakya’dan, İspanya’dan ve Hadley’nin tanımıyla *Avrupa’nın deliliğ*inden konuştular. Çocuklarından söz ettiler. Bumby’nin ne kadar yakışıklı bir delikanlı olduğundan, dokuz yaşındaki Patrick ve yedi yaşındaki Gregory’nin okuldaki başarılarından konuştular. Scott ve Zelda hakkında da dedikodu yaptılar; çünkü onlar kolay bir hedeftiler ve her nasılsa dikkat çekici bir şekilde mücadeleleri gruplarında en az yürek yakanıydı. Murphy’lerden konuşmamak en iyisiydi. Ya da daha iyisi Hemingway’lerden.

Fife bunun sıradan bir arama olup olmadığını sordu. Arkadaşının sesindeki rahatsızlığı fark etti. “Ernest’in sık sık

evden uzakta zaman geçirdiğini biliyorum,” dedi Hadley sonunda.

Fife risk alıp ondan yardım istese miydi acaba? Eski karısından yardım istemek biraz tuhaf geliyordu. Ancak kocasını onun kadar iyi tanıyan birisiyle konuşmak istiyordu. “Ernest’in yeni bir ilişkisi var.”

Hadley bir şey söylemedi. Belki de bu zaten bildiği bir şeydi. Hâlâ çok iyi dosttular ve büyük bir bağlılıkla yazışıyorlardı. “Martha Gellhorn. Adını duydun mu?”

“Evet ama tanışmadım.”

“St. Louis’denmiş,” dedi Fife. “Lanetlenmiş olmalı.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Orta Batılılara âşık olmakla. Bu bir erkek için hiç de eğlenceli olmamalı.” Fife komik olmaya çalıştı ama esprisinin içi boştu.

“Ona âşık olduğunu mu düşünüyorsun?” Hadley âşık derken muhtemelen *kara sevdanın* zıt anlamını kastediyordu.

“Sanırım başlayalı bir süre oldu.”

“Ne kadar?”

“Geçen yıldan beri. Şey... Daha önceki Noel’de. Onu partiye getirdi, her ikisi de sarhoştı. Sloopy Joe’nun barından sürükleyip getirdiği bu kızla sohbet ederken ben bütün gece oturmak zorunda kaldım. Sara ve Gerald çok mahcup oldular. Ne dersin, İspanya’daki savaş bitince ilişkileri de biter mi?”

“Onunla konuştun mu?”

“Geçen yıl Paris’te hararetli bir tartışma yaşadık. Olaya bir çözüm bulmak için kendimi balkondan atacağımı söylediğimde konuyu halledeceğini söyledi. Ben de biteceğini düşünmüştüm.”

“Bitti mi?”

“Sanırım sadece İspanya’yla sınırlı kaldı.”

“Avrupa bütün Amerikalıları aptallaştırıyor.”

“Bu kulağa Scott’ın söyleyebileceği bir şey gibi geliyor.”

“Üzgünüm, patavatsızlık etmek istemedim. Sadece bana göre insanlar vatanlarına döndüklerinde daha sorumlu davranıyorlar. Tanrı biliyor ya, hepimiz Fransa’da kötü tutumlar içindeydik.”

Fife bunun doğru olduğunu onaylamak için sustu. “Ne zaman görev için İspanya’ya gitse orada birlikte oluyorlar. Jinny bana artık ayrı otel odalarında bile kalmaya gerek duymadıklarını söyledi. Onları hayal ederek kendime işkence ediyorum. Karıkoca gibi Madrid sokaklarını gezerlerken...”

“Jinny bunu nereden biliyor?”

“Jinny’yi tanırsın. Bir şekilde her şeyden haberi olur. Ah, Hash, ne yapacağımı bilmiyorum!”

Kendisini toparlamaya çalıştı ancak ahizeyi giderek daha fazla sıkmaya başladı. “Korkarım, onu kaybediyorum.”

Karşı tarafta bir erkek sesi duydu. Hadley’nin kocası Paul’dü. İyi bir adamdı. Kibar, sessiz, gıpta edilecek kadar değişmez biri gibi görünüyordu. Evlendiklerinden beri Hadley canlanmıştı, sanki kendindeki cesur tarafları öne çıkarmak için kibar birine ihtiyaç duymuştu. Tanıştıklarında Paul hâlâ evliydi. Ne Fife ne de Hadley, ikisi de artık masum değillerdi.

Hadley iç geçirdi. “Sana öğüt verecek en iyi kişinin ben olduğumu düşünmüyorum. Ne de olsa ben de onu kaybettim.” Burada gerçeğin bir itirafı vardı, sanki gençliğinde yaptığı bir hatasını açıklar gibiydi. “Belki de söylenecek tek şey, bu işten olgunlaşarak çıkacaktır. O yüz günlük süreci bu yüzden kısa kesmiştim, birbirinize ne kadar âşık olduğunuzu gördüm. Çünkü Ernest için ne anlama geldiğini anladım, seninle birlikte olmamanın onu yiyip bitirdiğini gördüm. Martha’yla ilişkisi de gelip geçici gibi duruyor. İspanya savaşı bittiğinde Martha’nın da işi bitecektir. O kadın sadece onun savaşı atlatmasını sağlıyor, o kadar. O, çok karısı olan bir adam olmayacak.”

“Ben ikinci karısıyım.”

“Şey, bazen doğruyu bulmak için yanlış başlangıçlar yapmak zorunda kalırız.”

Fife derin bir nefes aldı. “Sen bir azizesin, Hadley ve gerçek bir dost. Her ikimiz için de.” Tam kapamaya hazırlanırken Hadley’nin kıkırdadığını fark etti. “Ne oluyor?”

“Bunu söylemeli miyim, bilmiyorum. Biraz garip bir durum.”

“Söylemelisin.”

“Bu, benim Bayan Gellhorn’la ilgili bildiğim tek şey. Babası St. Louis’de jinekolog. İşin gerçeği, Bay Gellhorn benim eski jinekoloğum.”

“Şaka yapıyorsun.”

“Bu daha çok Freud’u anımsatıyor, değil mi? Martha’nın babasını Ernest’in ilk karısının alt takımlarını incelerken düşünsene.”

“Bu iyi mi, yoksa kötü bir işaret mi?”

“Çok kötü! İlişki başından lanetlendi.”

Fife ağız dolusu bir şekilde yürekten güldü. “Beni tahmin edemeyeceğin kadar neşelendirdin, Hash. Gerçi nasıl yaptığını bilmiyorum.”

“Ben de bilmiyorum. Hoşça kal, sevgili Fife. Kendine dikkat et ve üzülmemeye çalış. Her şey düzelecek. İnan bana.”

Fife telefonu kapatıp martinisinin son yudumunu içti. Ekşi zeytini emerek yedikten sonra çekirdeği bardağa tükürdü. Ernest’e karşı tutkusunu şöyle tanımlıyordu: Ölünceye dek ona sahip olmak.

14. BÖLÜM

Paris, 1925-1926

Tüm sonbahar boyunca Fife onu karısına bırakmaya niyetlenmişti. Arkadaşı, zarif Hadley'ye. Ekim ayında gerçekten ondan uzak durmaya çalışmıştı. Ancak Hadley onu evlerine davet edince sevincini gizleyememişti. Hava serinlemeye başladıkça Bayan Hemingway'in davetleri de artıyordu.

Fife artık her akşam onları görmek için ofisten erken çıkıyordu. Eğer arkadaşının bu kadar rahatsız olduğunu bilseydi gitmezdi ancak davet her zaman Hadley'den geliyordu ve o da hayır diyemiyordu. İsteddiği dinginliği sadece onların evinde -Ernest'i yazılarının başında, yüzü kömür ateşiyle aydınlanırken gördüğünde- bulabiliyordu. Bütün gün *Vogue*'da sinirlerinin titreşimine engel olamazken Hemingway'lerin evine gittiğinde kendisini en doğru ve mükemmel notayı bulan bir akort çatalı gibi hissediyordu.

Üçü bütün gece kitap okuyup tanıdıkları yazarların dedikodusunu yapıyorlardı. Fife onun yazılarını okuduğu sıra-

da Ernest onun düşüncelerini söylemesini bekliyor ve ateşe mandalina çekirdekleri atarak çıkan mavi alevleri izliyordu.

Tanrı'ya kendisine daha uygun bir koca vermesi için dua ediyordu.

Vogue'da olması gerekirken Hadley'ye bulaşıklarda, temizlikte, yatak çarşaflarının değiştirilmesinde yardımcı oluyor ve piyano konusunda onu teşvik ediyordu. Onun olduğu yerde olmak istiyor ve ellerinin ona ait şeylerin üzerinde gezinmesini istiyordu. Hadley soğuk algınlığı yüzünden yatağa düştüğünde Bumby ile o ilgilenmişti. Hadley onun kolunu okşamış ve ona ne kadar içten bir dost olduğunu söylemişti. Kendisini berbat hissediyor ve iğrenç davrandığını biliyordu ancak yine de vazgeçemiyordu.

Ernest'le birlikteyken ona tapmaktan başka bir şey yapmıyordu. Çalışmalarını övüyordu ve her akşam ona ne kadar ünlü biri olacağını, ne kadar zengin olacağını, bir yazar ve bir filozof olarak ne kadar hayranlık duyulan biri olacağını söylüyordu. Tüm bunları içtenlikle yanak yanağalarken söyleyip onun sırtmasını görmeye bayılıyordu.

Bir gece Ernest'in kendisine bakışını yakaladı. Bu, konuşmak yerine okumayı tercih ettikleri gecelerden biriydi ve Hadley diğer odada soğuk algınlığıyla boğuşuyordu. Böyle gecelerde okurken dikkati dağılıyor, onunla öpüşmek nasıl olurdu, diye merak ediyordu. Ya da sevişmek nasıl olurdu ya da o iki koltuktan birinde otururken gidip masumca dizine otursa ne olurdu?

Tıpkı okul çağında kitap okurken yaptığı gibi bir bacağını o köhne koltuğun kenarından sallandırmış halde bu gündüz rüyasından uyandığında Ernest'in kendisini izlediğini gördü. Sanki banyoda yakalanmış gibi kendisini hemen topladı.

Ernest elindeki yazıyı bıraktı ve ona yaklaştı. Arkadaki ateş yüzünü karanlıkta bırakmıştı, bu yüzden ifadesini göremiyordu. Elini tuttu, neredeyse vuracaktı gibi görünüyor-

du ancak bunun yerine dudaklarını bileğinin üzerine koydu ve öylece kaldı. Yatak odasındaki Hadley öksürünce Ernest onun elini bıraktı, koltuğuna geri döndü ve ateşi izlemeye başladı, korkmuş ve yalnız görünüyordu.

Uzun bir süre öyle oturdular, ikisi de konuşmadı. Sonra Fife sessiz bir tonda kaybolan çantanın gizemiyle ilgili konuşmaya başladı ve Ernest karısının bu hatası yüzünden hâlâ ne kadar çok üzüldüğünü itiraf etti. Ah, evet! Fife böyle bir şeyi başka bir kadına yapan kadının cehennemde özel bir yeri olduğunu biliyordu.

Bunu ilk dile getiren Sylvia Beach'di. Ona değil, Jinny'ye söylemişti. İki kadın Café Rotonde'da mantolarının içine sokulmuş, tanıdık biri içeri girene kadar müdavimlere kayıtsızlıkla bakıyorlardı. Bütün öğleden sonrayı Sylvia'nın Shakespeare and Co. isimli kitapçısındaki müşterilerin dedikodularını yaparak geçirmişlerdi: Kimi seviyor, kimi sevmiyordu, kim ödemelerini zamanında yapmıyor, kim dünyaları bahşedercesine bahşiş veriyordu. Sylvia herkesi tanırdı.

Fife içkileri almaya gitmişti ve dönerken Sylvia'nın cümlesinin sonuna denk geldi: "Ernest Hemingway de bir şekilde buna dahil mi?"

Fife olduğu yerde ansızın durunca birkaç kişi başını çevirip ona baktı.

Kız kardeşinin yanakları kızarmıştı. "Neden öyle söylüyorsun?" Başını bir buçuk yıl önce Ernest'in öve öve bitiremediği kürkünden dışarı uzattı.

"Boşboğaz insanların nasıl olabileceklerine dair hiçbir fikrin yok. Bir kitap rafının ses geçirmez yalıtım malzemesi kadar iyi olduğunu düşünürler. Harry Cuzzemano onlara *Hemingway Troykası* diyor. Bunlar dedikodu elbette. Ancak doğruluk payı var mı, merak ediyorum."

“Peki, bu dedikodular ne?”

“Hadley nerede ise Fife da orada, diyorlar.”

“Onlar iyi arkadaşlar.”

“Üçü mü?”

“Hadley ve kız kardeşim, demek istedim. *Onlar* çok yakın arkadaşlar.”

Sylvia kahvesine bir şeker küpü attı ve eldivenli eliyle karıştırdı. “Ernest aşk şiirleri ödünç almaya başlamış. Walt Witman’dan ve daha birçoğundan.”

“Ee?”

Sylvia kahvesini bir yudumda bitirdi. “Güven bana; bunlar Ernest’e hitap eden şeyler değil, o kadar.” Sylvia, kaldırımında çörek parçasını gagalayan güvercini ayağıyla kovaladı. “Biliyorsun Hemingway’lerin hiç paraları yok. Bana düşmez, Jinny ama kız kardeşin hiçbir şeyi olmayan bir adamın aklını başından almış.”

Önlüklü bir garson onun etrafından dolaşmaya çalıştı ve böylece Fife dışarı çıkmak zorunda kaldı. Masaya geldiğinde hiçbir şey duymamış gibi yaptı, içkileri masaya koydu. Sylvia’nın parayla ilgili söylediklerini ve kendisini Hemingway’lerin evinde *Vogue*’dan ödünç aldığı elbiselerin içinde ne kadar egzotik hissettiğini düşündü. Ne olmuş parası Ernest’in ilgisini çekiyorsa? Para çekiciydi; gezmek, iyi şarap, güzel yemekler ve fırsatlar anlamına geliyordu.

Sylvia önündeki içkiyi Jinny’ye doğru itti. “Gitmem gerek! Bunu içer misin?” diye sordu, eşarbını boynuna sararken. “Adrienne bu akşam Amerikalı bir kitap koleksiyoncusu için yemek pişirecek. Çok zengin kokuyor!”

Sylvia ikisini de öptü ve hızla yürümeye başladı. Güvercinler tıpkı bir arabanın lastiklerinden sıçrayan çamur gibi dağıldılar. Onun gidişini izlerlerken Fife başka bir şeylerden konuşmaya çalıştı ancak Jinny hemen onun sözünü kesti.

“Ernest’le aranda bir şey var, değil mi?”

“Hayır,” dedi Fife ve bu bir yalan değildi.

Baharda o şiddetli yağmurun yağdığı gece Ernest onu evine davet etmişti. Noel tatilinin tamamını birlikte kayak merkezinde geçirmişlerdi, gerçi üçü de pek kaymamıştı. Akşamları ateşin yanında kitap okumuş ya da şeri içip bیلardo veya üç kişilik briç oynamışlardı. Espri olsun diye kendilerine harem adını koymuşlardı. Fife onların hemen yanındaki yatak odasında uyumuştı.

Daha sonra Hadley kalmış, Ernest de iş için Paris’e gelmişti. Kısa süre sonra teklif Paris’in sol yakasından gelmişti. Dönüş yolunda trende yazdığı şeylere gelip bir göz atabilir miydi?

Fife o gece bir taksiye binmek yerine yürümeyi tercih etti. Aklından kötü fikirleri atabileceğini düşündü. *İyi bir kız ol*, dedi kendisine Yeni Köprü’den geçerken, *iyi bir kız ol, seni aptal şey*. Ancak düşüncelerinden Ernest’i çıkaramıyordu.

Eve vardığında Ernest kapıda duruyordu. Solgun ve bitkindi... Onu sanki istenmeyen bir misafirmiş gibi karşıladı. Fife yazıyı göstermesini bekledi ancak bunun yerine Ernest’in New York’a gezisi hakkında konuştular. Ateşin yanında oturdular. Ernest kafası karışık gibi görünüyordu ve suratsızdı.

Gitmek üzere hazırlandığında sanki gitmesini istemiyormuş gibi kapının önünde dolaşmaya başladı. Fife kız kardeşinden duyduğu bir dedikoduyu anlatmaya başlayınca Ernest ansızın bir hamle yaptı. Dizini onun bacaklarının arasına soktu ve mantosunun altından memelerini kavradı. Fife önce karşı koyup onu engellemek istedi. Ancak sonra kendisini bıraktı ve ateşin önünde seviştiler, Ernest pantolonunu bile çıkarmamıştı. Çok heyecan verici bir andı. Hemen

ardından Ernest koltuğa oturdu ve Fife da giysileri hâlâ üzerinde diğer koltuğa bıraktı kendisini.

O bahar Fife, sanki onun karısına yazmak günahını affettirecekmiş gibi Hadley'ye birçok mektup yazdı ancak hiçbir işe yaramadı. Bazen kime yazdığını bile unuttu. "Kocan E. Hemingway'i gördüm birkaç kez..." diye yazdı arkadaşına, "... kalın, ıslak ekmek dilimlerinin arasına konmuş güzel kırmızı bir et gibi sıkışmıştı."

Bir öğleden sonra sarhoşken eline bir not kâğıdı almış ve sadece Ernest'e hitaben, flört ettiği ortak bir arkadaşlarıyla ilgili bir not yazmıştı. Gönderirken adamın yüzünün nasıl bir ifade alabileceğini hayal etmişti.

Karşılıklı mektuplar devam etti. Loire'de birlikte geçirilecek bir tatil bile teklif edilmişti. Aslında Hadley onu katedralde dua ederken yakaladığı anda yarışın başlaması için silah atışı yapılmıştı.

Chartres'e yaptıkları küçük gezinin ardından Jinny çay içmek için Hemingway'lere gitti. Sonra da Picot üzerindeki kendi evlerine geldi. Kapının girişinde durdu ve şapkasını çıkardı.

"Nasılsın?" diye sordu Fife kız kardeşine

"Hemingway'lerdeydin."

Fife'in kucağındaki gazete yere düştü. "Ernest orada mıydı?"

Jinny kendi evlerine, sanki bir yabancının iki kız kardeşin ne kadar büyük bir alan kapladığını düşünüyormuş gibi şaşkın gözlerle baktı. Gergin görünüyordu. "Dondum. Evleri çok küçük, çok soğuk ve ölü kuş kokuyor. O kadının nasıl dayandığını anlayamıyorum ya da senin ya da Ernest'in! Hepiniz inanılmazsınız!"

“Yolculuk yüzünden yorulmuş olmalısın. Sana çay getireyim.”

“Ah, Tanrı aşkına! Daha fazla çay istemiyorum!”

Hâlâ mantosu üzerinde olan Jinny cebinden lekeli bir mendil çıkardı ve mutfığa gitti. “İki kişinin güçlkle oturabileceği kadar bir yer var,” dedi. “Sen oradayken diğerleri başka bir yere mi gidiyor? Yoksa ısınmak için üçünüz yatağı mı giriyorsunuz?”

“Tanrı aşkına, şu lanet olası mendili yıkamayı bırak!”

Jinny dönüp ona baktı. “Bana sordu.”

Fife yüzünün kızardığını hissetti. Hiçbir şey konuşulmamıştı. Ne Hadley ne Fife ne de Ernest tarafından. Üçü de hiçbir şey konuşmamaya gayret etmişti. “Peki, sen ne dedin?”

Jinny gri gözleriyle Fife’in arkasındaki pencereden dışarı baktı. “Ona birbirinizden hoşlandığınızı söyledim. Sanırım anlamıştır.”

“Harika.”

“Ben sadece onun bildiği şeyi onayladım.”

“Buna hakkın yoktu.”

“Seni Chartres’te dua ederken gördüm. Yaptığın şeyden korkmuyor musun? Hadley ve Bumby’yi düşünmen gerek. Peki, ya senin ruh halin?”

“O benim ruhum! Onu seviyorum, neden bunu anlamıyorsun? Benim ona, onun bana ihtiyacı var. Birbirimize çok benziyoruz.”

Jinny donakaldı, afallamıştı. “Sen neden söz ediyorsun?”

“Karısını terk edeceğini söylüyor.”

“O, onun karısı!” Jinny elini lavobonun kenarına vurdu ve dolaptaki tabaklar şangırdadı. “Sen bir oyuncaksın. Evden sıkıldığı zaman oynadığı bir oyuncak.”

“Bu doğru değil. Neden onun tarafını tutuyorsun?”

“O zaten batmış batacağı kadar! Hadley’nin umudu yok. Arkadaşları yok. Ailesi yok. Parası yok. Senin sahip olduğun hiçbir şeye sahip değil.”

“Ben senin kardeşinim. Bana karşı hiç merhametin yok mu?”

“Sen her şeye sahipsin!”

“Asıl o her şeye sahip! Ernest’e sahip!” Fife hızla ayağa kalktı ve Jinny sanki kız kardeşi ona vuracakmış gibi geriledi. Fife bunu yapmak yerine lekeli mendili aldı ve buzdolabına doğru attı. Mendil dolabın kenarına çarptı ve yavaşça yere düştü. “İzle ve gör, Jinny Pfeiffer. Şu anda onun metresi olabilirim ama yakında karısı olacağım!”

15. BÖLÜM

Key West, Haziran, 1938

Dışarıda bir arabanın kapısının kapandığı duydu. Limon dilimi biçimindeki pencereden Ernest'in bir taksiden indiğini ve sürücüye bavulları işaret ettiğini gördü. Fife telaşla merdivenlere koştururken tüyleri çılgınca uçuşmaya başladı. Çarşamba geleceğini söylemişti, bundan emindi. Onu bu elbiseyle görürse aklını kaçırdığını düşünürdü, Antibes onların pek açmadığı bir konuydu.

Hızla yatak odasına girdi ve tüylü elbiseden kurtulmaya çalıştı.

“Merhaba.” Ernest'in ön kapıyı açıp seslendiğini duydu.

“Geliyorum, sevgilim!”

Ancak Ernest merdivenleri çıkmaya başladığı sırada Fife'nin elleri titremeye başladı ve düğmeleri bile açamadı.

“Ne yapıyorsun?”

“Ben hâlâ içine girip giremediğimi merak ettim.”

Telaştan elbiseyi düğmelerin hemen kenarından yırtmıştı. “Yarından önce geleceğini sanmıyordum.” Ernest’in boş martini bardağına baktığını gördü. “Yolculuğun nasıldı?”

“İyi. Miami uçağı rötar yaptı.” Onu yanağından öptü. “Ama sanırım pek bir şey fark etmedi.”

Ernest yorgunluk içinde yüzünü ovuşturup yatağın kenarına oturdu. Birkaç dakikalığına sessizlik oldu. Kocasını bu kadar özlemişken ona ne söyleyeceğini bilememesi Fife’a tuhaf gelmişti. Ernest’in gömleğinin yakasından yukarı doğru çıkan bir bit fark etti. “Yanında bir de arkadaş getirmişsin,” dedi. Ernest sanki yakalanmış gibi şaşkınlıkla ona baktı. Fife biti parmaklarının arasına alıp ona gösterdi. Bit Fife’ın işaretparmağının üzerinden yukarı doğru çıkıyordu. “İspanya’dan çıkarken sizi ilaçlamıyorlar mı?”

“Geçen hafta bir generalle buluştum. Ondan sonra her tarafımı bitler sardı.”

“Onları yatak çarşafı üzerinde görmek için sabırsızlanıyorum,” dedi parmağının üzerinde dolaşan bite bakarken.

“Leş gibi kokuyorum,” dedi ve gömleğini çıkarıp duş almak üzere banyoya doğru ilerledi.

Fife mutfaka gidip ocak ateşinin iyice harlanmasını bekledikten sonra biti içine attı. Bit ateşin içinde patladı. Ernest’e kahve hazırlarken camlı mutfak dolabının içinde sergilenen Çin porselenlerine hayranlıkla baktı. Pahalı tabaklarını atmaktan her zaman kaçınmışlardı.

Üst katta su akmaya başladı.

Bavullar girişte düzenli bir biçimde duruyordu. Bavulları karıştırıp içinde Martha’ya dair bir ipucu bulmak için yeterince zamanı olup olmadığını merak etti. Muhtelemelen yoktu. Ernest birkaç dakika içinde aşağı inerdi ve sonra da akşam yemeğini yiyip bir kitap alarak oğullarının odasında yatağa gitmek isterdi. Acaba buraya daha erken gelmesine

neden olan şey neydi? Martha ve Ernest'in çok kötü bir kavga ettiklerine ve Ernest'in onu New York'ta bırakıp bu aptal ilişkiyi bitirdiğine dair içinde küçük de olsa bir umut belirdi.

Tatlı, sarı ekmeğin üstüne birkaç dilim salam koydu. Odesa'sı için ne harika bir yemektir ama!

Ernest düşünmüş ancak tıraş olmamış halde aşağı geldi. Harika görünüyordu. Ernest'ten daha hızlı yaşlanmıyor olsaydı her şey daha kolay olurdu. Ernest şu anda kırk üç yaşındaydı ama tıpkı yirmili yaşlarında olduğu gibi görünüyordu. Mutfaka girdiğinde masanın üzerinde duran sandviç hayal kırıklığıyla baktı.

"Yarın geleceğini söylemiştin."

"Önemi yok."

Fife bahçeden gazeteyi getirdi ve eve dönerken bahçıvan kulübesinin ışığının yanık olduğunu fark etti. Hizmetkârlara oraya girmelerinin yasak olduğunu hatırlatmalıydı. Ernest, Cuzzemano'nun çöptekileri kendisine göndermeleri için onlara rüşvet verdiğine inanıyordu. "İspanya nasıldı?" diye sordu günlük gazeteyi verirken.

"Her iki tarafta da işler o kadar kötü ki ikisinin de kokmuş olduğunu düşünüyor insan. Ölü çocuklar... Kanlı sokaklar..." Parmaklarıyla gözkapaklarına bastırdı. "Yemekler at boku gibiydi."

"Korkunç haberler duydum. Çok endişelendim." Kahvesine teneke kutudan bir miktar krema koydu.

"Etrafının kum torbalarıyla çevrili olmasının nasıl bir şey olduğunu sana anlatamam. Bombardımanın kesilmesini bekliyorsun ama nafiye."

"Yazıların nasıl gidiyor?"

"Oyun gibi geliyor. Ama daha büyük bir şey istiyorum. Bir roman!"

"Binlerce satmayan bir şey yazmadın şimdiye kadar."

“Ama eleştirmenler... Onların sevecekleri bir şey istiyorum.”

Fife karşısına oturdu. Ernest henüz sandviğine dokunmamıştı. “Eleştirmenleri mutlu etmeye çalışmaktansa köpekler için yazsan daha iyi.”

“Neden yazdığım her şeyden nefret ettiklerini anlayamıyorum.”

“Yazdıklarına bayılan milyonlarca insanın yanında bir avuç kendini beğenmiş onlar.”

“Ben *onların* da beğenmelerini istiyorum.”

“Ben beğeniyorum.”

“Biliyorum, biliyorum. Oh, Fifey her zaman sadıksın.” Bunu sanki *sadık* sözcüğü bayağılık anlamına geliyormuş gibi söylemişti. Fife elbiseyle ilgili farkındalığını çoktan kaybetmiş durumdaydı. Hatta kesin bir kayıtsızlığı vardı. Eğer Ernest bu evliliği umursamıyorsa belki kendisi de umursamamalıydı. Fife uzanıp onun henüz elini bile sürmediği sandviçinden bir ısırık aldı. Ekmek kurumuş olsa da salam çok lezzetliydi.

“Hey!” dedi ancak Fife’in yaptığı haylazlıktan keyif almış gibi görünüyordu.

Bir ısırık daha aldı. “Ne demek, hey, Bay Hemingway?”

Ernest sandviçi kapmaya çalıştı ancak Fife elini çekip baştan çıkarıcı bir ifade takındı. “Tadı çok güzel.”

Ernest gözlerini devirdi. “Oh, ben aylardır ağzına domuz eti koymamış, açlıktan ölmek üzere olan bir muhabirim. Peki, sen son günlerde neler yedin, ha? Lahana ve et suyu mu?”

Yeni bir hamle yaptı ancak Fife kaçıp yemek masasının sol tarafına fırladı. Ernest sağa, Fife sola, Ernest sağa gidiyordu. Tıpkı bu sabah kuş havuzunun yanında gördüğü oyun oynayan kediler gibiydiler. Onlar dışarı çıkınca kedi-

ler etrafa dağılıyorlardı. Fife'in ayakları havuz kenarındaki fayansları dövdü. Ernest yeniden sandviçi kapmaya çalıştı ancak Fife son lokmayı da ağzına atıp hepsini bitirdi. Ernest başını salladı. "Aylardır doğru dürüst bir şey yemedim!"

"Beni yalnız bıraktığın için bunu hak ettin."

Birbirlerine yaklaştılar. Ernest elini o tüylü elbisenin içindeki bacakların arasına soktu. "Bu elbiseyi hatırlıyorum, Fifey. Bu elbiseyle beni mahvetmiştin." Elini daha yukarı çıkardı. Fife ona gülümsedi, Ernest de ona gülümsüyordu. Fife iç çamaşırı giymemişti. "Tıpkı Fransa'daki gibi," dedi kaşlarını kaldırarak.

Fife kocasının ona dönüşünün tadını çıkarıyordu. Ernest onu bileğinden kavradı. "Şimdi yaramazlık yapan oğlanlara ne yaparız?"

"Hayır, Ernest!" Sırıttı. "Yapma!"

Ancak Ernest onu havuza attı.

Tam o sırada aşçı, hizmetkârlar bölümünden dışarı çıktı. "Bay Hemingway, merhaba, efendim."

"Merhaba, Isobel. Bayan Hemingway yaramazlık yaptı," dedi. Fife şu anda nasıl görüldüğünü merak ediyordu. Kendi havuzunda boğulmakta olan bir kuş gibiydi muhtemelen. "Sen bize aldırma."

Isobel zengin insanları ve yaptıkları aptalca şeyleri asla anlamayacakmış gibi başını salladı.

"Sırlısıklam oldun," dedi Ernest, Fife sudan çıkarken. Tüylerden akan sular fayansların üzerine damlıyordu. Saçlarındaki kurdelayı çözdü. Bunu sanki bir meyve soyar gibi çok nazikçe yapıyordu.

"Benim küçük oğlum." Dudaklarının kenarı söylediğini onaylar gibi yukarı doğru kıvrıldı. "Çocuklar ne zamana kadar yoklar?"

"Bir ay."

“Demek ev bize kaldı.” Fife, *önce Martha’dan kurtul, sonra karına sahip ol*, demek istedi. Bunun yerine Ernest ensesindeki çukuru öperken uzun bir nefes bıraktı. “Miami’den buraya gelene kadar seninle sevişmeyi hayal ettim.”

16. BÖLÜM

Key West, Haziran, 1938

İspanya'dan döndüğünden beri Ernest sabahları yazıyor, öğleden sonraları ya balık tutuyor ya da yüzüyor, akşamları ise birlikte vakit geçiriyorlardı. Olmadık zamanlarda telgraf gelmiyordu, St. Louis'ye telefon edilmiyor, Madrid'den hareket raporu gelmiyordu. Çin porselenleri etrafa fırlatılmamış halde dolapta duruyordu. Artık alacakaranlık, uzun sıcak günlerde evin farklı bölümlerinde mükemmelleştirdikleri ateşli saldırıların bir sinyali değildi.

Ernest İspanya savaşının muhabirliği için çıktığı yolculuklar başladığından beri hiç böyle olmamıştı. Karısını her an istiyordu. Ernest onu öperek uyandırıyor ve akşamları yatağa giysilerinin çoğunu aşağıda bırakmış olarak giriyorlardı. Bu Fife'a sanki kendi icatlarıymış gibi seviştikleri evliliklerinin ilk yıllarını anımsatıyordu. Balayında yüzmek için Fransa'nın güneyine gitmişlerdi. Oldukça büyüleyiciydi. Uzunca bir kaçamağın ardından ilk kez karıkoca olarak yaşa-

mak... Ernest ona son birkaç yıldır nasıl aşktan sarhoş halde yaşadığını anlatmıştı. O hafta şehirde bir Çingene festivali vardı ve Fife yüzlerini böğürtlenlerle boyamıştı. Domuz tulumlarından şarap içmişlerdi. O gece sanki yüzlerindeki kara maskelerden kurtulmuşlardı ve birbirlerine yatakta tuhaf ancak aynı zamanda harika şeyler yapmışlardı. Şehvet-birbirlerine karşı hissettikleri buydu- her zaman hissedilmişti aralarında ve Fife bu duyguya bolca sahip olduklarını düşünmüştü.

Şimdi bu geri dönüş sanki ikinci bir balayı gibiydi. Ernest'in dönmesinin ardından birkaç gün boyunca havuzdan çıkmamışlardı. Guava ve bal damlayan incir ağaçları ikinci katın penceresini süslüyordu. Sapodillanın reçine sızan dalları pencereye uzanıyordu. Fife balıklama dalışını geliştiriyor, Antibes'in dalgalarına atlayan Hadley'nin fiyaskosu karşısında aldığı utanç verici hazzı anımsıyordu. Ernest ölü adamın su yüzeyine çıkışını çalışıyordu.

Ernest'in yaraları suyun içinde daha da pembe görünüyordu. Alnında Paris'ten kalma derin bir yara, kalçasında köpekbalığı avından kalma bir zıpkın izi, dizinde savaştan kalma patlama izi vardı. Fife şimdiye kadar kazalara bu kadar yatkın birini daha görmemişti.

Ernest karısının sular sıçratarak dalışını havuzun sığ kenarından izliyordu. Suyu çarparak dalmak Fife'ı heyecanlandırıyordu, suya dalarken çıkan sesi çok seviyordu. Antibes'te sadece Ernest'in hoşuna gitsin diye saldan sürekli atladığı o günü anımsıyordu. Aynı zamanda Hadley gittikten sonra ona kayalara çıkmayı teklif ettiğini de anımsıyordu. Ernest ona sanki bir kitabın karakteriymiş ve bu karakterin bir sonraki adımında ne yapacağını bilmiyormuş gibi tuhaf bir şekilde bakmıştı. Sonra ona hayır demişti. Hüzünlü bir andı: Ernest ona sahip olabilir ya da onu terk edebilirdi. Öte yandan Fife her zaman onu istemişti. Bir keresinde

Ernest ona aşkın güçle ya da güçsüzlükle ilgisi olmadığını söylemişti. Ancak evliliğin başka türlü nasıl yapılabileceğini bilemiyordu.

Son dalışından sonra Fife onun bulunduğu sığ bölüme yüzdü. Onu devirerek burnuna kadar suya batırmayı düşündü. Ancak bunun yerine ayak bileklerini tutup bacaklarını ayırdı ve onun tenine değen hava baloncukları çıkardı. Ernest onu omuzlarından kaldırıp başı suya gelecek şekilde geri yatırdı.

“Burnuma su kaçtı,” dedi Fife sudan başını çıkarınca çocuksu bir sesle.

Fife kendisini yukarı çekerek havuzun kenarına oturdu, burnuna kaçan su nedeniyle zonklayan sinüsü rahatlamıştı. Ernest onu izliyordu. O olağanüstü, meraklı gözler... Fife sanki kendisini yeniden bir cazibe odağı haline gelmiş gibi hissetti. Kocasının yeniden kendisine dönmesini sağlayacak ne yapmış olabilirdi acaba?

“Annem mektup yazmış. Buraya gelip oğlanları görmek istiyor.”

Dün akşam oğlanlarla telefonda konuşmuşlardı, Patrick de Gregory de babalarıyla konuşmak için birbirleriyle yarışmıştı. Ne zaman biri konuşsa diğeri de konuşmaya başlıyordu. Ernest eliyle ahizeyi kapatıp gülmüştü. “İkisinin de söylediklerinden hiçbir şey anlamıyorum!” Sonra da telefona dönüp, “Çocuklar!” demişti. “Teker teker konuşun!”

Karıkoca birbirleriyle o kadar ilgililerdi ki ikisi de olması gerektiği kadar çocuklarına ilgi gösterememişti. Fife erkek çocuğu oldukları için onların kendi başlarına büyümeleri gerektiğini düşünmüştü. Nasıl davranacaklarını, ne yapmalarını gerektiğini öğretebileceği kız çocukları değillerdi. İlk yıllarda Ernest nereye isterse -İspanya, Wyoming, Afrika’da safari- oraya gittiği için Patrick ve Gregory bakıcıları ya da Jinny tarafından büyütölmüşlerdi. Oğullarından ayrı kalabilirdi ancak kocasından ayrı kalmayı beceremezdi.

Onları sevmediğinden değil, yapacak çok işi olduğundan: Ernest'in yazılarını düzeltmek, evi çekip çevirmek, hizmetkârlara yapmaları gerekenleri söylemek, evi restore ettirmek... Bunların yanında bir de Ernest'in istediği bildiricin avı ya da derin su dalışı ya da İspanya'daki boğa güreşleri seyahatleri vardı. Fife onun karısıydı ve onun eşi olmak, anelik yapacak kadar zaman kalmasına izin vermiyordu.

"Annemin oğlanları görmek istediği yok. Onun isteği başka. Para. Daha çok para. Cehennemin dibine gidebilir."

Ernest ona doğru yüzdü ve sinsice mayosunu çekip bıraktı, böylece mayo Fife'in kalçasına çarptı.

"Nesto."

"Karıma dokunmama izin yok mu?"

"Onu demiyorum. Annen. Sanırım babansız kendisini yalnız hissediyor."

"Belki de bu onun hatasıdır."

Başını Fife'in göbeğine dayadı. Fife parmağını onun sular akan kulağının üstünde gezdirmeye başladı. "Babanı gerçekten engelleyebilir miydi sence?"

"Hayır. Ama onu bunu yapmaya sürüklediği anlamına gelmiyor."

"Ama tetiği çeken babandı."

"Ve bunu yaptığı için orospu çocuğunun tekiydi. Bir tavuk boku kadar korkaktı." Ernest bedenini yeniden suya bıraktı. Diğer tarafta belirdi.

"O hastaydı. İnsanlar nedensiz yere kendilerini öldürmezler," dedi Fife.

"Annemin sesini kesmek adına gözünü karartmıştı. Tanrı biliyor ya, ben de aynısı yapardım." Ernest havuzun kenarında ayak çırparken sanki yanıtın yazılarında ya da yazma yeteneğinde yattığını düşünüyormuş gibi stüdyosuna baktı.

“Onca zaman para konusunda endişelendi. Neden benden yardım istemedi?”

“Yıllarca tek kuruşun olmadı.”

“Ama senin paran olduğunu biliyordu. Ailen babamı hayatın en büyük çıkmazlarından kurtarabilirdi.”

“Lütfen.” Fife güneşi sırtında hissetmek için yuvarlanıp yattı. Ailesinin parasını eleştirme alışkanlığını tolere etmeye niyeti yoktu. Ailesinin parasını çuvallarla harcarken en ufak suçluluk duymazken bu şekilde eleştirmesinin bir anlamı yoktu. “Kimseyi suçlayamazsın. Bu sadece çok üzücü bir durum, o kadar.”

Ernest havuzun kenarına oturmak için kendisini yukarı çekerken sudan tuhaf bir ses çıktı. “Gelmemesi gerektiğini düşünüyorum. Doğru zaman değil.” Bedenine bir havlu sardı ve ıslak halde mutfağa doğru yürüdü. Mutfaktan kırılan buzların sesi geldi. Saat öğleden sonra iki olmuştu. Kokteyl zamanıydı.

Babasının cenaze töreninden döndükten sonra Ernest geceleri çalışarak geçirmişti. Bazen Fife onun stüdyosuna cin ve tonikle gittiğinde onu sayfaya sanki babasının ölü yüzüne bakıyormuş gibi hüznle bakarken yakalıyordu. Bu şekilde bir ölüm, intihar etmiş bir babanın otuz yaşındaki oğlu olmak; Ernest’in kendisini düşünmekten alıkoyuyordu. Onu gördüğünde sadece baş başa kaldıklarında yaptığı gibi yarı gülümsemeyle bakıyordu. Ancak aklının tamamen bambaşka bir yerde olduğu kesindi.

Ernest’in dönüşünden bir süre sonra bir paket geldi. Adresleri kesinlikle bir Orta Batılı tarafından yazılmıştı. Annesinin ucuz kurdeleleriyle saman kâğıdına sarılmış paketi günlerce çalışma odasında durdu. Bir süre sonra Fife pake-

tin altının ıslandığını ve berbat bir koku yaydığını fark etti ve Ernest'e, eğer açmazsa kendisinin açacağını söyledi.

Paket nihayet açıldığında kokunun kaynağını buldular. Ernest çikolatası akan, kaplaması küflenmiş pastayı kutudan çıkardı ve kocaman parçalar düşürerek mutfığa koştı. Ancak bu geçen süre boyunca pastanın altında tamamen farklı bir nesne yatmıştı.

Ernest üzerindeki notu yüksek sesle okudu:

*İsteddiğini söylemiştin, al bakalım. Sana ve Pauline'e.
Sizi seven anneniz, Grace Hemingway'den.*

“Sanırım pastayı kastetmiş.” Ernest silahı kabzasından tuttu. “Bunu değil.” Bu bir içsavaş silahıydı: bir Smith-Wesson. En son babasının parmağının tuttuğu tetiği küf kaplamıştı.

“Leş gibi kokuyor,” dedi. Tabancayı Grace'in pastasından temizlemek için yeniden mutfığa döndü.

Fife şimdi o silahı nereye koyduğunu merak ediyordu. Acaba tüfek koleksiyonunun arasına mı koymuştu? Bizonları, aslanları, geyikleri vurduğu uzun namlulu tüfeklerin arasında küçücük görünürdü babasını öldüren bu minicik silah.

Bahçedeki gölgeye limonların kokusu yayılıyordu. Alacakaranlık yaklaşmıştı. Limonların kokusunu izleyerek mutfığa gitti. Cin ve toniklerle dolu mavi bardaklar tezgâhın üzerinde duruyordu. Fife, Ernest'in yemek odasında bir çekmeceyi telaşla kapattığını duydu.

“Kalkmışsın,” dedi, o gergin sırtışıyla mutfığa gelince. “Ben birkaç tane içtim. Şimdi birlikte şu sert şeylerden içelim!” Bardaktaki buzları uzun kaşıkla karıştırmaya başladı.

Girişte Ernest'in balık avı malzemeleri duruyordu: ol-talar, canlı yem kutuları ve Pilar'da takmaktan hoşlandığı

şapkası. İçkisini aldı. “Hadley’nin babası da kendisini öldürmüş, biliyorsun.” dedi, sanki sohbetlerine hiç ara vermemişler gibi.

“Biliyorum,” dedi Fife, onun peşinden yemek odasına giderken. Elindeki bardak nedeniyle buz gibi olmuş elini onun ensesine koydu.

“Daha on üç yaşındaymış Hadley. Babası, pijamaları üzerinde, silahı kulağının arkasına dayamış. Biz lanetli bir nesiliz. Babasız çocuklar.” Fife’ın elini kendisine doğru çekti.

“Artık çocuk değilsin, Ernest. Sen artık bir babasın. Şimdi...” dedi, onu bu kasvetli ruh halinden çıkarıp ilgisini işlerine çevirmek adına, “...bana şu oyundan söz et.”

İçinde İspanyol salamları, peynirler, üzümler ve ananaslar bulunan tabakları koymak için bir örtü serdi. Kokteyllerini bitirdiler ve Ernest ona Madrid’de sıkışıp kalmış ve büyük bir karar aşamasında olan oyun karakterinden söz ederken yeni içkilerini içmeye başladılar.

17. BÖLÜM

Piggott, Arkansas, Ekim, 1926

Hadley yüz gün boyunca ayrı kalmayı kabul ederlerse boşanacağını söyledi. Sürgünün on yedinci gününde Fife kendisini çocukluğunun evine götürülmek üzere ailesinin arabasında buldu. Bayan Pfeiffer daha istasyondayken konuşmaya başlamış ve sadece şoförüne kızının bavullarını alması için talimat verdiğinde ara vermişti. Yol boyunca da konuşmaya devam etmişti. Fife ne pahasına olursa olsun, 'Tanrı'nın kurduğu bir yuvayı yıkmaktan kaçınmalıydı. Eğer bu yolda giderse onu bekleyen tek şey cehennem azabı olacaktı. "Annen seni tüketecektir," diye uyarıyordu onu Ernest. Sürgünü başka yerde geçirmesi için yalvarmıştı. "Bana geri dönmeyeceksin." Fife onun bu düşüncesine gülüp geçmişti.

Kendisini sürekli meşgul etmeye çalıştı: İspanyolca öğrenerek, Fransızcasını ilerleterek ve güçlü kalmaya çalışarak. Sürgünün başından beri Ernest'in onu her zamankinden daha çekici bulacağından emindi. Şehirde yürüyüşler yaptı

ve fırsat buldukça bisiklete bindi, annesinden uzak durmak için her şeyi denedi.

Fife ara sıra Ernest'in eve bir kadeh şarap içmeye gide-
rek, Bumby ile oynayarak ve sonra geceyi orada geçirmesi
teklif edilerek Hadley'ye ne kadar da kolay bir şekilde geri
dönebileceğini düşünüp kendisine eziyet ediyordu. Ernest'i
görmesi yasaklanmıştı ancak Ernest'in Hadley'yi görmesi
yasaklanmamıştı. Belki karısı ikisinin de tahmin edemeyece-
ği kadar kurnazdı. Jinny onun Paris'teki gözü kulağıydı. Ona
Ernest'i olabildiğince sık görmesini söylemişti.

Sürgünün ilerleyen günlerinde Fife eski bisikletini alıp
batıya giden çamurlu yollara çıktı. Ağaçlar rengârenkti,
gökyüzü gri. Bütün sabah kendisini bir enkaz gibi hisset-
mişti. Tekerleğin her dönüşüne annesinin sözleri eşlik edi-
yordu: *Sen bir yuva yıktın. Tanrı'ya karşı geldin. Günah işledin.*
Annesinin kulağında çınlayan sözlerinden pamuk tarlaların-
da pedal çevirerek kurtulmaya çalıştı ancak bir türlü gitmi-
yorlardı. *Ernest'le evlenirsen bu günahın bedelini asla ödeyemezsin.*
Şehir meydanına doğru gitti, Jinny ile birlikte bir bardak
çavdar viskisi için sahibiyile flört ettikleri içki dükkânının
önünden geçti. *Ernest'in çocuklarına babalık ve karısına da ko-
calık yapmasına izin ver.* Eve döndüğünde bisikletini sundur-
mada bıraktı.

O öğleden sonra evin tüm odaları karanlıktı ve ağır bir
hava vardı. "Anne?" Dua odasına baktı, genellikle annesi
burada sadakatini dile getirirdi ancak burada değildi. Evin
geri kalan bölümlerinden de ses gelmiyordu.

Odasındaki eşyalarının üzerine gölgeler çökmüştü. San-
ki birileri eşyalarını karıştırmıştı. Dikiş odasında bir okuma
lambası açıktı. Annesinin gergef işlerini koyduğu masada
Ernest'in kitaplarından biri duruyordu: *Güneş de Doğar.* Ki-
tap açıktı ve yüzüstü duruyordu. Ancak okunmaya başlan-
mamıştı. İthaf sayfasının kenarı kıvrılmıştı. *Hadley ve John*
Nicanor Hemingway'e... Küçük Bumby'nin gerçek adıydı bu.

Dışarıda adaçayının dalları ahşap çerçeveyi okşuyordu. Lambanın üzerinde bir gece kelebeği başlığın yumuşak kumaşında kanat çırpıyordu. Fife, Ernest'in kitabına dokundu ve kelebek daha hızlı kanat çırpmaya başladı. Kulaklarında kan basıncını hissetti. Annesinin dikiş masasının üstünde Meryem Ana ve bebeği İsa'nın portresi asılıydı, Meryem Ana'nın gözlerinde ürperten bir sakinlik vardı.

Hadley ve John Nicanor Hemingway'e...

Fife o anda korkunç bir utanç hissetti. Tüm yaz boyunca çok kötü bir tutum sergilemişlerdi, sanki dünya üzerinde sadece üçü vardı. Peki, onların oğluna, küçük Bumby'ye ne olacaktı?

Annesi onun ağladığını duymuş olacaktı ki telaşla odaya girdi ve ayakta sallanmakta olan kızına sarıldı. Fife her şey ve herkes adına yüreğinin yandığını hissetti: kendisi, Ernest, Hadley ve Bumby. *Bunu yapamam, yapamam. Bunu yapamam, anne. Onu seviyorum, onu seviyorum, lütfen. Beni bunu yapmaya zorlama.* Annesinin kolları arasında adeta sinir krizi geçiriyormuş gibi titrediğini hissetti.

O andan itibaren l'ife kendinden korkmaya başladı. Annesinin kilise şapkasındaki tüy bile tüylü elbisesinin verdiği gözdağını anımsatıyordu. Birkaç gün Ernest'e yazmadı, yataktan çıkmadı. Ne yapması gerektiğini biliyordu ve aynı zamanda da bunu yapmanın ne kadar korkunç bir şey olduğunu düşünüyordu. Hemingway'lere gitmek yerine evine gittiği *Vogue* günlerini düşündü, ne berbat gecelerdi onlar. Şimdi de Piggott'ta kalmak ve şehir kulübünden bir adamla evlenmek zorundaydı. Meryem Ana'nın portresi şimdi yatak odasındaki yazı masasının üzerinde asılıydı. Meryem ve çocuk ona bakıyordu: tövbekârlık için nöbet. Annesi haklıydı. Ancak Ernest olmadan yaşamaya nasıl devam edebilirdi?

Ernest'e yeniden yazdığında artık sözcükleri sadece Hadley ile ilgiliydi: Onun o zarif yüzüne karşılık Antibes'te

yaptıkları acımasız çılgınlıklar. Onların yatak çarşaflarının arasına onlarla birlikte girmeyi düşündüğünü tiksinerak anımsadı. Ah, Avrupa onların içindeki şeytanı çıkarmıştı! “Eğer Hadley bizim ayrı kalmamızı ya da her ne istiyorsa, ne pahasına olursa olsun, senin ya da benim ya da bizim yapmamız gereken şey odur,” diye yazdı Ernest’e ve annesi de bu mektubu büyük bir zevkle postaladı.

Ernest bunun karşılığında gönderdiği mektupta her şey için çok geç olduğunu söyledi.

Ancak Fife Amerika’da kalabilirse belki de geç kalınmış olmazdı. *Eğer Ernest Hemingway’i bir daha asla görmezse*, diye düşündü, *şeytana uymayabilirdi*. Yine de Hadley’nin yüz günlük sürgünü için takvimi işaretledi. Elli sekiz, elli yedi, elli altı... Meryem Ana ve çocuk ona bakmaya devam ettiler. Gözlerinde sitem vardı.

Elli beşinci günde bir telgraf geldi: *Hadley’nin isteği üzerine sürgün sonlandı*. Bir sonraki mektupta Ernest, Hadley’nin düşünmek için Chartres’e gittiğini ve sürgünü sonlandırmaya karar verdiğini açıkladı. Boşanma süreci başlatılmıştı, Fife en kısa zamanda Paris’e dönecekti. Ernest’in dediğine göre bu tamamen Hadley’nin istediği bir şeydi.

Bunun Hadley’nin kararı olduğunu öğrenince Fife’ın utanç duygusu hızlı ve kolay bir şekilde yok oldu. Fransa’ya, evine dönüyordu. Ernest’le evlenecekti.

Tanrı’ya şükür, diye düşündü Fife, tüm bunlar Chartres Katedrali sayesinde gerçekleşmişti.

Ernest’i Boulogne Limanı’nda yeniden gördüğünde hayatının sonuna kadar bir daha ondan ayrılmayacağını söyledi. Ancak daha sonra Ernest’in de böyle bir söz vermiş olmasını diledi.

18. BÖLÜM

Key West, Haziran, 1938

Ernest'in döndüğü ilk hafta Fife gazetelerin dedikodu sayfalarını karıştırıyordu ve "İspanyol gazetecimizle meslektaş kadın arasında büyük tartışma," gibi başlıklar arıyordu. Kaldıkları otel odasından o gün Barcelona'ya düşen bombalardan daha yüksek seste bir çığlık duyulduğuna dair bir hikâyeye arıyordu. Gazeteler asla böyle bir haberi atlamazdı ancak bazen ünlülerin özel hayatlarından üstü kapalı şekilde söz ediliirdi. Ufak da olsa bir dedikodu kırıntısı arıyordu, Ernest'in Martha'yla ilişkisinin bittiğine dair herhangi bir şey. Hiçbir şey yoktu. Bu iyi olmalı, diye düşündü. Şimdiden Ernest'in sadakatsiz geçmişine olumlu bakmaya başlıyordu, demek ki Martha da geçici ilişkilerinden biriydi. Yine de Sara Murphy'yi aradı.

Sara'nın sesi telefonda karşılıklı olduğundan çok daha tok geliyordu. Onda bir film yıldızının sesi vardı. Fife onu üzerinde bir erkek sabahlığıyla divana uzanmış viski içerken

hayal ediyordu. Diğer odada Gerald resim yapıyor olmalıydı. Sara, arkadaşları içinde cazibeyle ilgili düşüncelerine en yakın olanıydı.

“Ernest nasıl?”

“Salı günü geldi.”

“Herhangi bir darbe var mı? Ya da kurşun yarası? Yoksa ayak parmakları koptu da haberi mi yok?” Fife ona Ernest’in tamamen iyi olduğunu söyledi. “Şimdiye dek kazalara bu kadar yatkın birini tanımadım. Her zaman bir şekilde yaralanmayı başarıyor.”

“O iyi. Hatta oldukça değişmiş.”

Fife, Ernest’in kulak misafiri olma ihtimaline karşın oturma odasına bir göz attı. O, bir sohbeta dahilken başka masada konuşulanları takip edebilen türde biriydi. “Aslında iyiden de öte. Buraya sanki... Bilemiyorum... Farklı bir ilgiyle döndü. Sanki İspanya’daki ilişkisini bitirmiş gibi.”

“Bitirmiş mi?”

“Tek bildiğim, onunla orada birlikte olduğu. Ancak yepyeni bir heyecanla döndü. Çok ilgili ve nazık. Sabahları bana kahvaltı hazırlıyor ve günün geri kalanında çok sıkı çalışıyor. Sanki bir anlam ifade ediyorlarmış gibi sürekli palmyelere bakıyor. Beni bir daha yalnız bırakmayacak. Bu şahane bir şey.”

Hattın diğer ucunda soğuk bir sessizlik oldu. “Ne dedi? Ona sorduğunda?”

“Neyle ilgili?”

“Martha’yla ilişkisinin bitip bitmediğiyle ilgili.”

Saçma olduğunu bilse de arkadaşının bu kadından adıyla söz etmesini tatsız buldu. “Onunla ilişkisini bitirip bitirmediğini sormadım.”

“Konuyu aç o zaman.”

“Eğer bu konuyu açarsak şeyi bozarız...” Fife sihiri diyecekti. Ancak vazgeçti. “Sanki ilişkimizi onarmaya gelmiş.”

Yine bir sessizlik... Arkadaşını bunun için mi aramıştı? Umutlarını kırsın diye mi? Belki Fife bir darağacı arıyordu ve Sara da elindeki tüm stokları piyasaya sürüyordu.

“Martha’nın artık bu resimden çıkmış olduğuna emin olmalısın,” dedi arkadaşı.

Fife çılgılık atmak istedi. Ona geçen hafta bacaklarına sürtünen kedinin kendisine ne kadar az dokunulduğunu hatırlattığını söylemek istedi.

“Onun devreden çıktığından emin olmadan bir şeye başlayamazsın. Bunları seni incitmek için söylemiyorum. Demek istediğim, kendini çok daha berbat hissedebilirsin çünkü Ernest sana umutlanman için bir neden vermiş. Sonra ne yapacaksın? Ona geri dönerse?”

Sara yanılıyordu. Fife bundan emindi. Ernest, Martha topraklarından kendisine dönmüştü.

“Bu bir daha olmayacak. Biliyorum.”

Fife gelecek haftaki ziyaretle ilgili ayrıntıları konuşmak için onu arayacağını söyledi. “Kahvaltılık gevrek kutularını unutma,” dedi Sara ancak sesi sanki parti hazırlıkları hakkında konuşmuyormuş gibi hüzünlü geliyordu. Fife ahizeyi yerine koydu ve ona biçim değiştirerek çirkinleşmiş ve canlanmış bir şeymiş gibi gergin bir şekilde baktı.

Dışarıda akşam olmasına rağmen ılık bir hava vardı. Fife stüdyoya uzanan çelik merdivenleri çıkıp hafifçe cama vurdu. Ernest başını kaldırıp baktı. İliyle içki içmeyi işaret etti ve Ernest başıyla onayladı, Fife’in yüzündeki ifade onu güldürdü.

Mutfakta kendisine bir cin tonik hazırlamaya başladı, viski ve limonlu bardağı kâğıtların yanına bırakıp onu başından öptü. Görünüşe bakılırsa hâlâ oyun üzerinde çalışıyordu. Ne zaman ona okutacağını merak ediyordu. On yıldır yazdığı her şeyi o okuyup düzeltmelerini yapmıştı. Dikkatini bu kadar işine vermişken onu rahatsız etmek istemiyordu. Bu dünyada ondan daha fazla sevdiği bir şey varsa o da Ernest'in yazdıklarıydı.

Fife havuzun yanındaki masaya oturup Ernest'in daktilosunun sesini dinledi. İspanya yosunu ağaçları tül gibi sarıyor ve bir flamingo bahçede yürüyordu. Bu kuşu onlara Martha'dan önceki metresi Jane Mason vermişti ve ne zaman bahçede görünse Fife uzun namlulu bir tüfek alıp onu kafasından vurmak istiyordu.

Ernest'in Jane'le ilişkisi fazla sürmemişti. Birkaç yıl önce yaklaşık altı ay kadar. Jane gelene kadar mutlu bir çift olduklarını düşündüğü günlerde hâlâ her yere beraber gidiyorlardı: Wyoming'de bıldırcın avına, Hendaye'de boğa güreşlerine. Birlikte olmadıklarında sanki yan yana sohbet ediyorlarmış gibi birbirlerine uzun uzun yazıyorlardı. Ernest ne zaman bir yere yalnız gitse Fife onu deli gibi özlüyor ve ister karşidan karşıya geçerken, isterse naneli çikolata yerken olsun, özlemle ağlamaya başlıyordu.

Sonra sarı saçları ve güzel mavi gözleriyle Jane çıkageldi ve Ernest Küba'ya yersiz yolculuklar yapmaya başladı. Ancak Fife, Jane'i asla bir tehdit olarak görmedi. Jane çok duragan biriydi. Ernest'le tartıştıktan sonra balkondan atlayınca omurgasını kırmıştı. Ernest kadınlarının mutlu ve sağlıklı olmasını isterdi ve ilişkileri -buna gerçek bir ilişki denirse- başladığı gibi bitmişti.

Ancak şimdi Martha vardı ve Bayan Gellhorn dinç ve sağlıklıydı, Bayan Mason gibi ezik değildi. Stüdyodan daktilo tuşlarının sesi geliyordu. İçkisini her yudumladığında cinin

sert kokusunu alıyordu. Buzlar içkinin içinde parçalanıyordu, çıkardıkları ses tıpkı kırılan kemik sesi gibiydi. Fife parmaklarını saçlarının arasından geçirirken güneşin bıraktığı sıcaklığı hissetti ve içkisinin sonunu yudumladı.

Nasıl da çekici bir adamdı! Mıknatıs gibiydi! Kadınlar balkonlardan atlıyor ve peşinden savaşa gidiyorlardı. Kadınlar gözlerini evli erkeklere dikebiliyorlardı çünkü üç kişilik bir evlilik yalnız bir kadın olmaktan daha iyiydi.

19. BÖLÜM

Key West, Aralık, 1936

O akşam saat yedi buçukta Gerald, Sara ve Fife masada oturup Ernest'i beklerken soğumaya devam eden bezelye çorbalarına baktılar. Ernest, Whitehouse Sokağı 907 numaralı evin yemek odasında verilen yemeğe gelmek üzere olduğunu gösteren herhangi bir işaret vermeyi unutmuştu. Ancak Sara dilini tutabilen bir kadın değildi. Masaya diktiği kaşığı en kısa zamanda çorbasına daldıracakmış gibi duruyordu. "Belki de biz başlamalıyız."

"Ernest yakında burada olacaktır," dedi Gerald. Kapıdan gelen her sese gözlerini çeviren karısından bile daha tedirgin görünüyordu. Gerald dilini üstdudağının üzerinde gezdirdi, sanki bir zarfın yapışkanını yalıyordu. Elini karısınınkinin üstüne koydu. "Adam on dakika sonra geri geleceğini söyledi."

Fife kalkıp bir cam açtı ancak buna rağmen odaya hava girmede. Öğleden sonra bahçeden kopardığı çiçek solmuştu. Fife yeniden yerine oturdu.

“Daha şimdiden yirmi dakika oldu, Tanrı aşkına,” dedi Sara öfkeli bir fısıltıyla. Tereyağı bıçağı yere düştü. “Açlıktan ölüyorum.” Gerald bıçağı alıp yerine koydu. Özür dilercesine Fife’a baktı. Sanki, *Evlilik mi? Kim tavsiye eder ki*, diyordu.

Fife, Ernest’in boş sandalyesine baktı. Son birkaç aydır doğru düzgün uyuyamıyordu. Kısa öykülerinden oluşan kitabının tanıtımı onu mutlu etmemişti. Gece kâbusları gide-rek artıyordu. Bu da Ernest’in Fife’tan uzaklaşmasına neden oluyordu ve içki dolabının -şu anda Sara’nın hafif terlemiş omuzları üzerinden görebiliyordu- haftada iki kere doldurulması gerekiyordu. Ernest her zaman içki içen bir adamdı ancak asla bu kadar değildi, sanki kendisinin bir parçasını gömüp üstünü örtmek istiyordu.

“Son aylarda biraz mutsuz,” dedi Sara’ya.

Arkadaşı yüzündeki öfkeli ifadeyi sempatiye çevirirken zorlandı. “Ah, neden?”

“Sanırım kendisini çıkmazda hissediyor. Yaratıcılık anlamında. Son kitabından pek memnun değil.”

“İyi sattığını sanıyordum.”

“Sorun o değil. Eleştirmenlerin de onu sevmesini istiyor. Nedense onların gözünde saygı kazanamadı. Onlara bıçak atıcıları adını veriyor.”

“Bin adet kitabı satılınca memnun olan genç bir adam hatırlıyorum.” Sara yeniden kaşığını havaya kaldırdı. “Şimdi on binlerce kitabı satılıyor ve hâlâ mutlu olamıyor. Daha çok, daha çok, daha çok... Ölüm çanı olacak.”

Yemek odası, insanların mizaçlarını korumaları için fazla sıcaktı. “Şey...” dedi Fife, bu sohbeti başlatmış olmaktan pişmanlık duyarak, “nasıl olduğunu bilirsin. Özellikle morali düştüğünde.”

Kapı açıldı ve üç kafa beklenti içinde o tarafa döndü. İşte gelmişti ve ihlal ettiği küçük bir görgü kuralı dışında endişelenecek bir şey yoktu. Ancak gelen kişi boş tabakları almak

üzere gelen Isobel'di ve yemeklere daha dokunulmamış olduğunu gördüğünde şaşırdı.

“Henüz değil,” dedi Fife. “Bay Hemingway’in gelmesini bekleyeceğiz.”

Derin olmayan, beyaz kâselerdeki çorbalar soğumaya devam ederken -sanki soğuyacak ısı kalmış gibi- Fife, huzursuzluk içinde oturan Gerald ve Sara’yı izledi. Akşam ışığı tıpkı bir yaz dolunayı gibi araba yolunu aydınlatıyordu. Beyaz şarap şişesi boncuk boncuk terlemişti ve Fife şişenin ne kadarını içtiğini görebiliyordu. Yarınki akşamdan kalmalığı şimdiden hissedebiliyordu.

Bahçe kapısı açıldı ve Murphy’ler konuşmayı kestiler.

“İşte, geldi,” dedi Fife. Ernest’in zaman kavramı nede niyle biraz sıkıntı yaşanmıştı o kadar! Fife ayağa kalkınca dengesini sağlamak için masaya tutunmak zorunda kaldı. Gerald bunu gördü ve nazıkçe gülümsedi.

Fife evden çıktı, ön taraftaki çeşmeyi geçti. Tişörtü ve sortu içindeki Ernest parmaklıkların önündeydi. Ayakkabısızdı, bu çıplak ayak alışkanlığını son zamanlarda geliştirmişti. Kapıdan geçerken yüzünde sanki kendi evine saldırı düzenleyecekmiş gibi bir ifade vardı. Bıyıkları ağız kenarlarından öteye uzanıyordu.

“Geç kaldın,” dedi Fife, stiletoları çakılların arasına batıp çıkıyordu. Üzerindeki yaz elbisesi Ernest’in giysisi yanında komik görünüyordu. “Sara ve Gerald...”

“Ah, Fife!” dedi. Sonra yüzüne gösteriş için kullandığı türden bir gülümseme yerleştirdi. Bedenini parmaklıklara dayadı. Epey sarhoştı. “Ben Bay ve Bayan Murphy’nin bu sabah gittiklerini sanıyordum.”

Daha sonra kapının ardında bir kadın belirdi. Küçük siyah bir elbise ve alçak topuklu ayakkabı giyiyordu. Kol ve bacakları bronzlaşmıştı, elleri en ideal boydaydı. Bukleli sarı saçları bir gözünün üstünden aşağı dökülüyordu. Ka-

ıya yaklaştığında Fife onun tahmin ettiği kadar güzel bir kadın olmadığını düşündü. Ancak gençti, oldukça genç. “Bu Martha Gellhorn. Bir yazar. Burada annesiyle tatil yapıyor.”

“Key West’te mi?”

Ernest güldü. “Başka nerede olabilir?”

Martha bronz elini uzattı. “Ernest sizden çok söz etti.”

Fife ona yapmacık bir şekilde gülümsedi. Sonra yeniden Ernest’e döndü. “Yemeğe çok geç kaldın.”

“Fazladan bir kişilik yemek var mı?” Araba yolundan ilerlerken yanıt bile beklemedi. “Isobel’e bir tabak daha koymasını söyleyeyim.” Kadınları çakıltaşlı yol üzerinde bıraktı, birbirlerinden başka bir yere bakmıyorlardı.

Yemekten sonra gecenin yağmur bulutları patladı ve odanın ısısı aniden düştü. “Gitmeliyim,” dedi Martha, sanki fırtına burada istenmediği sezgisini tetiklemişti.

“Kahve?” diye sordu Fife, fazla hevesli olmadan. Isobel zaten şeri ve bisküvi ikram etmişti. Martha başını salladı.

“Ben sana yolu tarif edeyim,” dedi Ernest, girişteki askıdan iki şemsiye alırken. Fife onu izlerken Ernest’in kendisine nehir boyundan eve kadar eşlik ettiği geceleri hatırladı. Neler oluyordu? Yoksa Martha Gellhorn’un tıpkı bir serçe bekleyen kedi gibi dudaklarını yaladığını mı görmüştü?

Fife daha sonra hizmetkâra masanın toplanması için yardım etti. Sara, baş ağrısı bahanesiyle yatmıştı. Yağmur perde perde yağıyor, villanın dış cephesini griye boyuyor, Hint inciri ağaçlarının ve büyük taçlı palmyelerin üzerine püskürüyordu. Fife içtiği şarabı bedeninden atmak için iki bardak ılık su içti ve bahçe kapısı o gece ikinci kez açıldı.

Dışarıdan puro kokusu duyuldu. Gerald dışarıdaydı. Onun Ernest’e puro ikram ettiğini duydu. Fife onları daha

rahat duyabileceği oturma odasına geçti. Yağmur yüzünden Gerald'ın söylediği şeyi duyamadı ancak Ernest'in yanıtı oldukça net anlaşıldı. "Ah, Tanrı aşkına, dostum!"

"Jane'den daha yeni kurtuldun ve şimdi de... Bu kız da kim?"

"Konuşmana dikkat et, Gerald. O bir yazar."

Fife'in tanıdığı kadarıyla Gerald yumuşak huylu bir adamdı ancak şu anda Ernest'e karşı koyuyordu. "O başına dert açar, bunu görmüyor musun? Hepimizin ne kadar rahatsız olduğunu görmüyor musun?"

"Bizler cennetlik Murphy'ler gibi kutsanmış insanlar değiliz." Ernest fısıltıyla konuşuyordu ancak sesi tehditkârdı, sanki arkadaşının çenesine yumruk atmak üzereydi. "Bu konu seni hiç ilgilendirmez."

Ön kapı açıldı, içeri yağmurun ve puronun kokusu girdi. Ernest durmuş ona bakıyordu, konuştuklarının hepsini duyduğunu biliyordu. Bir süre birbirlerine boş boş baktılar ve hiç konuşmadılar. Fife elinde tuttuğu tabakla mutfığa doğru gitti ve kocasını kapının önünde ıslaklığıyla oluşturduğu su birikintisi içinde bıraktı. Aşçı bilmiş bir şekilde Fife'a baktı.

Martha o kış Key West'te iki hafta kaldı. Gün içinde Fife kendisini Ernest, Martha'yla edebiyat, savaş ve İspanya hakkında konuştuğu için ihtiyaç duymadığı bahçıvan kulübesinde gizledi. Bu durum, Martha Fife'ı kendisini yastığa gömmüş ağlar halde bulup artık Key West'ten gitmesi gerektiğini anlayana kadar devam etti.

Fife tam baş başa, huzur içinde kaldıklarını düşünmeye başlamıştı ki Ernest, Martha'nın peşinden gitti. Ernest, New York'a yaptığı yolculuklar sırasında Miami'de birlikte yemek yediklerini, bir şişe Merlot eşliğinde Jacksonville'e gittiklerini Fife'a anlatmakta bir sakınca görmüyordu. Fife aynı oda-

la kalıp kalmadıklarını merak ediyordu. Kocasının ellerinin kadının genç teninde ve doğum nedeniyle deforme olmamış bedeninde gezindiğini düşünmek onu mahvediyordu.

Martha ona ocak ayında St. Louis'den bir mektup gönderdi. Kadın ona *şirin şey* diye hitap ediyor ve bıkkınlık içindeymiş gibi devam ediyordu. "Bir sürü yere gidiyorum. Belki de kendime bir tekne almalıyım. Böylece gideceğim yerlere yelken açabilirim ya da belki benim gibi hırslı bir kız için Himalayalar en uygundur." Fife'in on üç yıl önce yazdığı mektupların dalgaları ona geri dönüyordu. "Bir bisiklet alacağım ve her yeri bisikletle gezeceğim. Bir de eyer alacağım. İstedğim her şeye sahip olacağım."

Martha'nın mektubu sonunda Ernest konusuna geliyor. "...onun derlemeleri gerçekten müthiş şeyler," diye yazıyor kız. "Aslında söylemeye çalıştığım şey, yolculuğumun durağında bana çok iyi davrandın ve duvardaki hayvan kafaları gibi bir demirbaş olmamdan rahatsız olmadın. Bu beni çok mutlu etti ve eğer bir günlük tutuyor olsaydım, seninle ilgili güzel sözcükler kullanırdım." Şimdi kullanamıyor musun, diye düşündü Fife çünkü sana vereceğim yanıtlarda seninle ilgili güzel sözcükler kullanmayacağım. Duvardaki hayvan kafalarından asla bir daha zevk almayacaktı. Ne zaman o kıvrılan boynuzları görse Bayan Gellhorn'u hatırlayacaktı. Yazar, savaş muhabiri, koca hırsız Gellhorn'u...

Elbette Martha'nın kafasının duvarda asılı olması ona keyif verebilirdi.

20. BÖLÜM

Key West, Haziran, 1938

Uluslararası politikada gevşeme devam ediyor ancak hâlâ Avrupa'dan korkunç haberler geliyordu. Fife gazeteleri önüne açmış kahvaltısını yaparken bir zamanlar o çok iyi bildikleri Avrupa'ya ne olduğunu düşündü. Alicante'de yüzlerce kişi bombalanıyordu, Çek askerleri ülkenin sınırlarında harekete geçiyor ve Berlin'de bir deli istediğini yapıyordu. Bugünün gazetelerinde haritalar ve her yerde kırık hatlar vardı. Avrupa sanki kırık bir kemik gibiydi.

Ernest bir zamanlar paylaştıkları yatak odasından çıkıp, sessizce Fife'in yanından yürüyüp geçti. Fife'in sade kahve içtiğini unutup kahvesinden bir yudum aldıktan sonra yüzünü buruşturdu.

“Sence bu mudur? Yeni bir savaş mı?”

Ernest başıyla Chamberlain'in fotoğrafını işaret etti. Öyle zayıftı ki avurtları çökmüştü. Gömlekli ve papyonlu bir korkuluğa benziyordu. “Sanki bunu önleyemezdi.”

Fife onu güneşin parladığı arka kapıya kadar izledi. Çalışma odası bir mürekkep kadar karanlıktı. “Önümüzdeki perşembe Murphy’leri alabilecek misin?”

“Murphy’leri mi?”

“Thompson’ların partisi için geliyorlar, unuttun mu?” Fife bahçeye çıktı. “Döndüğünde sana söylemiştim.” Havuzun dalgaları yüzüne yansıdığı için ifadesini anlayamadı. “Bir şey yapmamız gerekiyor. *Bir Yaz Gecesi Rüyası*’nı düşündüm. Ben bir kraliçe olarak giderim, sen de bir pislik olarak gelirsin. Bunun senin için zor olmayacağından kuşku yok.”

“Gelecek hafta olmaz.”

“Neden?”

“Bu onlara fazla gelebilir.”

“Saçma. Onlara gereken şey bu.” Ernest kafasından bir şeyler geçiriyor gibi görünüyordu, tam konuşacakken yeniden düşünmeye başladı. “Sorun ne?”

Ernest elini çelik parmaklığın üstüne koyup duraksadı. “Bir şey yok, sadece yazılarım iyi gitmeye başlamıştı, o kadar.”

“İptal edeyim mi?”

Ancak Fife’in onu mutlu etme arzusu Ernest’i daha çok rahatsız etmiş gibi görünüyordu. Başını sallayarak, “Hayır, hayır, Fife. Bırak gelsinler,” dedi. Ernest merdivenleri çıkıp odanın havalanması için kapıyı açık bıraktı. Daktilonun sesi aşağı geliyordu. Eğer yazdıklarının içinde Martha’nın adı geçiyorsa, eğer satır başlarında Martha’nın adını görürse Fife sayfalara çıra muamelesi yapar ve üzerine bir kibrit çakardı. Ya da hepsini Harry Cuzzemano’ya beleşe verirdi.

“O zaman oğlanların odasını temizleyeyim,” diye bağırdı ona, sabah uyandığı ruh halini anımsayarak. Ancak Ernest çoktan yazmaya başlamıştı, yanıt vermedi.

Eve girdiğinde deniz feneri sabah güneşinde parlıyor ve gözünü alıyordu. Bu onun kapı eşiğinde bir süre duraksamasına neden oldu. Patrick ve Gregory'ye deniz fenerinde yalnız başına yaşayan; kısa, koyu renk saçlı ve koyu renk gözlü, şehirli bir çocuğa dair kısa bir öykü anlatmıştı. Çocuk geceleri kendisini çok yalnız hissettiğinde plaja iner ve köpekbalıklarıyla konuşurdu. Köpekbalıklarının işini kolaylaştırdığını bilirdi çünkü teknelerin kayalıklara çarpmasını engellerlerdi ve çocuk onları o gün tuttuğu balıklarla beslerdi. Yıllar boyunca defalarca Patrick ve Gregory'yi, çocuğun koyu renkli, kocaman gözleriyle tepedeki pencereden onlara bakmasını umarak gözlerini deniz fenerine dikmiş halde buldu. Aslında sandığı kadar kötü bir anne olmamıştı, bu öykünün oldukça iyi bir öykü olduğunu düşünüyordu. Belki de bunu kâğıda dökmeliydi, böylece evde olmadıkları zamanlarda yanlarında taşıyabilirlerdi.

Ernest yukarıda öyküsüne devam ederken Fife ikinci yatak odasını Murphy'lere hazırlamak üzere eve girdi.

Oğlanların odasında Fife, Ernest'in giysilerini kirli torbasına attı. Bu kadar kötü kokmaları onu şaşırttı. Bavulun içinden gömlekler adeta ağa takılmış balıklar gibiydi. Her tarafta -kendisinin gönderdiği telgraflarda da dahil- kâğıt parçaları vardı: *Geri dön, sevgilim, stüdyon hazır ve bol bol yiyeceğimiz var.* Yedek kalemler, bir gaz maskesi, New York durağından kalma bir gazete... Bir viski şişesi yerde yuvarlandı, içinde bir damla bile kalmamıştı. En altta en sevdiği butiklerden birine ait bir paket vardı. Bir hediye! Ernest için nasıl bir dönüştü ama!

Paketin içinde mavi bir elbise vardı. Ön tarafında çapraz işlemeleri ve altta da iki cebi olan güzel bir elbiseydi bu. Geçen haftanın bu kadar mutlu bir biçimde geçmiş olması inanılır gibi değildi. Paris'teki kaçamakları dışında -partide masanın altından kendisine dokunmasını beklediği günlerde bile- kendini bu kadar mutlu hissetmemişti. Bu, Hadley'nin

Ernest'i şaşırtıcı bir şekilde eğlenceli bir parti konuğu gibi görüp ancak asla bu kadar uzun sürmeyeceğini düşünmesi gibiydi. Tıpkı Hadley'nin asla Ernest'e sahip olamayacağını düşündüğü gibi, Fife da bir başkasının asla Ernest'e sahip olmayacağını düşünmüştü. Yüz günlük sürgünden döndüğünde Fife ve Ernest, Paris'te herkesin dilindeydi. Margot ya da Select gibi yerlere girdiklerinde kendisini çok özel hissetmişti: Ernest'in nişanlısı olmak, müstakbel karısı olmak. O baş döndürücü mutluluk. Bu ona küçükken babasının yaptığı bir parti numarasını hatırlatmıştı. Masanın üzerinden babasının avuçlarının içine basardı ve babası da akrabalarla dolu odada dolaştırarak onu sergilerdi, bir kaidenin üzerinde duran heykel gibi. Dengesini kaybettiğinde, "Sıkı dur!" diye bağırdı babası ve sonra da onu annesinin kollarına bıraktı. Babasının elleri üzerinde dururken ailesinin parlayan yanaklarına ve el çırpın ellerine tepeden bakmaya bayılırdı. İşte, Margot'a Ernest'le birlikte girdiklerinde de aynı şeyi hissetmişti. Hayran olunan ve yükseklerde duran ancak her an dengesini kaybedebileceğini fazla düşünemeyen biri.

Fife, Ernest'in hediyesini dolapta tüylü elbisenin yanına asıp yeniden oğlanların odasına girdi. Geride sadece Ernest'in evrak çantası açılmamış olarak kaldı. Arkadaşları artık Ernest'in, Hadley'nin yazılarını nasıl kaybettiğini anlatmasını dinlemekten bıkmışlardı. Kısa öykülerini! Kopyalarını! İlk romanını! Her şeyi berbat etmişti. Ancak bir fikir birliği vardı ki, o da kaybolanların saygıdeğer olmadığıydı. Daha sonra öyle iyi işler çıkarmıştı ki insanlar neredeyse kaybolan o yazıların ona şans getirdiğine inandılar. Yazma yeteneğini bilemişti.

Fife kirli torbasını yatağın üstüne bıraktıktan sonra çantaya doğru ilerledi. Hadley'nin olayından sonra evrak çantasına dokunması yasaklanmıştı. Ancak bahçıvan kulübesinden Ernest'in daktilosunun sesleri geliyordu, çantanın fermuarını açan eline baktı Fife. Çanta rahatça açıldı.

Sayfalar dolusu notlar vardı. Bir bağlılık bandanası. At kılından tıraş fırçası. Savaşa dair iki kâğıt, kapaklı kitap ve görür görmez Fife'in kalp atışlarını hızlandıran bir kitap daha vardı. Adı *The Trouble I've Seen*. Yazarın adı altın rengi harflerle kabartma yapılmıştı. Fife'in elleri titremeye başladı.

Kitabın arka boş sayfasına tel bir ataşla Bayan Gellhorn'un bir fotoğrafı iliştilmişti. Bu bir vesikalık fotoğraftı. Kalkık bir burun ve elma gibi yanaklar. Bu kadının fotoğrafının evinde olması onu öfkeliendirdi. Fife kitabı çarparak kapattı, sonra bir kez daha düşündü. Fotoğrafi ataştan çıkarıp çekim yapan stüdyonun adının bulunduğu arka yüzü çevirdi. Bu tarafta Martha'nın elyazısı vardı. Sözcükler kahreden cinstendi.

Yağmur arabanın tepesine vurdukça statik bir ses çıkıyordu, sanki su havayı elektrikliendiriyor gibiydi. Key West'in yollarının güvenilmez olduğunu bildiği için Fife arabasını dikkatle sürüyordu. Tam zamanında ölerək Ernest'in kurtulmasına izin vermek istemiyordu. Ernest'e nereye gideceğini, hatıta çıktığını bile söylemedi. Endişelenmesi için can atıyordu.

Havada yağmur, tuz, balık karışımı bir koku vardı; oldukça alçaktaki bulutlar neredeyse sisle birleşmişti. Palmiye yaprakları yağmurla eğiliyorlardı. Gecekonduların çatılarında muşambalar vardı. İnsanlar başlarına siper ettikleri ceketleriyle koşuşturuyorlardı. Genellikle her yerde dolaşarak onu sinir eden horozlar dükkânların tentelerinin altına sığınmış, soğuk gözlerle yağmuru izliyorlardı. Yağmurla bir sos kadar incelmış çamur arabasının tekerleklerinden sıçradı. Fife okyanusa yaklaştığında köpüklü dalgaların mendireğe vurduğunu gördü. Belki de bir kasırga geliyordu. Sünger iskelelerine ve bomboş olan üstü açık pazara geliyordu. Yol üzerindeki sakız ve çınar ağaçları yağmurdan sallanıyordu.

Çeşitli dükkânların önünden geçti, içerideki insanlar endişeli gözlerle yağmuru izliyorlardı. Fife'in düşünebildiği tek şey ise bu kasabadan ne kadar nefret ettiğiydi. Kocasından nefret ediyordu. Martha Gellhorn'dan nefret ediyordu. Dondurma dükkânlarını yağmur ve fırtınadan kaçan ada sakinleri ve turistler doldurmuştu ancak şu anda meyveli dondurma ya da tarçınlı elma ya da karamelize meyvenin düşüncesi bile midesini bulandırıyordu. Fife ne yapacağını bilmeden yoluna devam etti.

Key West'in tek Katolik kilisesi olan Denizin Yıldızı St. Mary, yüksek duvarları olan beyaz bir binaydı. İçeri girdiğinde alnını ıslattı, diz çöküp ibadet ettikten sonra kilise sırasına oturdu. Burada dışarıya göre kadife kadar yumuşak bir hava vardı. Vitray camlardan birinde Meryem Ana ve İsa'nın portresi vardı. Bu ona Piggott ve Chartres'teki portreleri anımsattı.

Bir Fransız kilisesinde, bir kocanın karısını terk etmesi için nasıl da hararetle dua etmişti! Fife şimdi kendi mezhebine ait bir kilisede aynı adamı kaybediyor olabilirdi. Hırsızlık, sahip olma, ceza; Fife artık bunları bir evlilik için sadeleştirilemez bileşenler olarak görüyordu. Ernest'in Martha'yla ilişkisi de onun hesaplaşması olabilirdi.

Martha'nın fotoğrafının arkasında elyazısıyla yazılmış bir not vardı. Bundan daha beteri de, notun tarihiydi: *Nesto, Son- suza Dek Benim Ol! Marty. 27 Mayıs, 1938.*

Sadece birkaç hafta öncesiydi. İlişkilerinin bittiğini düşünmekle aptallık etmişti.

Bu kilise Ernest Hemingway için Tanrı'ya dua ettiği kilseden çok daha küçüktü. Hırsları bu duvarlarla birlikte daralmıştı. Artık sadece geçici ilişkileri olsa bile Ernest'in onu sevmesini ya da yanında kalmasını istiyordu. Dışarıda dünya bahar yağmuruyla vaftiz ediliyordu. İçeride Fife mutsuzluğunun derinliklerine hayretle baktı.

Benden ne istiyorsun, diye sordu Tanrı'ya, tahtakurularının kemirdiği sırada oturmuştu, İsa'nın resmine bakarken. Kefaret mi? Hadley'nin kefareti ödemedim mi? Martha'yı yeni ceza olarak mı kabul etmeliyim? Üzgünüm, dedi. Çok kırıldım.

Kilisenin sessizliğinde Tanrı'ya sunabileceği tek şey ke-
derdi.

Fife eve geldiğinde sanki her şeyin değişmiş olduğunu hissetti. Yatak odasına öğleden sonranın karanlığı dolmuştu. Birkaç lamba açtı ancak ışık kümeleri odayı uyandırmaya yetmemişti. Dolapta mavi elbise vardı. Ernest'in hediyesini dışarıdaki tenekede yakacaktı. Ya da eteğini makasla kesecekti. Onu istemiyordu artık, özellikle de Ernest ve Martha'nın iki hafta önce birlikte olduklarını öğrendikten sonra. Elbisenin üzerinde sedef düğmeler vardı. Yakından baktığında düğmelerin pamuklu kumaş üzerinde bırakmış olduğu izleri fark etti. Dokunduğundaysa kenarlarının yıpranmış olduğunu hissetti. Yıpranmış düğmeler neredeyse onun hıçkırarak ağlamasına neden oldu.

“Ernest?” Merdivenden aşağı bağırdı.

Isobel aşağıdan ona yanıt verdi: “Çıktı, madam.”

Fife elbiseyi dolabın içine fırlattı. Dışarıda gökyüzü bulutlarla doluydu. Aşçının meraklı bakışları altında kendisine bir içki hazırladı. Ancak Fife hiçbir şey söylemeyecekti çünkü Isobel de hiçbir şey söylemeyecekti. Bu kadın neden hiç konuşmuyordu? Hizmetkârlarının ona karşı tutumu oldukça sinir bozucuydu.

Fife içkisini kafaya dikip bahçıvan kulübesine doğru gitti. Kapıyı çaldı. Yanıt yoktu. İçeri girdi. Çöp, oyunun atılmış sayfalarıyla dolup taşmıştı. Piyango biletleri, dergi poşetleri yerlere saçılmıştı. Siyah, parlak daktilo kıvrılıp yatmış bir

kedi gibi göründü gözüne. Raflarda Ernest'in değerli kitapları vardı. Raflardaki imzalı kitaplardan bir tanesini gizliden almayı düşündü. Bunu zavallı *Nesto*'ya yapabiliirdi. Camı açıp oyununun sayfalarıyla oynasınlar diye kedilere atabiliirdi. Ya da Cuzzemano'yu arayıp her şeyi yok edebiliirdi. Belki Hadley de aynısını yapmıştı. Belki de çantanın kaybolması onun uydurduğu şahane bir öyküydü ve yaptığı tek şey onu çöp kutusuna atmak olmuştu. Ernest isterse gerçekten bir pislik olabiliirdi. Bir kadının ona böyle bir ders vermeyi ne kadar isteyebileceğini hayal edebiliyordu. Fife daktilonun yanında bir kâğıt yığını gördü, isimli sayfa en üstteydi. *Beşinci Kol*. Bu sayfayı kaldırıp alttaki sayfaya baktığında sadece iki sözcüğün yazılı olduğunu gördü. Tanrım, bunu da yaptı! Kalbimi kırdı.

Marty'ye, sevgilerimle...

Yukarıdaki banyoda aynalar Fife'in görüntüsünü ikiye böldü. Sonsuz, derinliği olmayan görüntüsüyle eşleşmiş yansımada bir çocuk gibi görünüyordu. Defalarca mağdur olan kadın kederli, siyah gözlerle ona bakıyordu. Kısa, katran gibi siyah saçları yüzünü solgun gösteriyordu. Baş ağrımaya başladı. *Nesto*. Sadece kocasını istiyordu. Ona sahip olmazsa ya kendisini ya da onu öldürürdü. Bir uyku hapi alıp susuz yuttu. Tek istediği şey düşünmemekti. Dengesini sağlamak için lavabonun soğuk seramiğini kavradı, sanki pır pır ederek daireler çizen beynine karşı tutunuyormuş gibiydi. Üzerinde birçok kadının -Fife, Martha, Hadley- yapmacık gülüşleri, solgun tenleri ve Ernest'in becermesini bekleyen ıslak delikleri olan eşlerin ve metreslerin bulunduğu sarsılarak dönen bir tekerlek gibiydi.

Fife odadaki ışıkları söndürdü. Baş ağrısının sesini duyuyordu. *Zonk zonk zonk...* Yatak örtüsü ağır geldi. Bu öğle-

den sonra patlayan fırtına ve yağmurun ardından hava bal rengi bir alacakaranlığa dönüşmüştü. Gri renkte, kül rengi bir gökyüzünü tercih ederdi; buluttan başka bir şey olmayan ve karla karışık yağmurun yoğun olduğu bir Paris gökyüzünü. Panjurlardan muz ağaçlarının tatlı kokusunun geldiği sıcak bahar gecelerinde evliliğinin yıkılmamasını isterdi.

Ertesi gün Martha'ya ithaf edilen oyunu aradı ancak aradığı masasının üzerinde değildi. O gece Thompson'ların evinde akşam yemeği yediler: kerevit, kuzu dili, Küba ekmeği. Keyifli bir geceydi ancak Fife bunun tadını çıkaramadı, Ernest de dalgın görünüyordu. *Sonsuza Dek Benim Ol! Marty. 27 Mayıs, 1938.* Fife kereviti bıçağıyla ayırıp ağzına atıp yavaşça çiğnedi. Ernest eve geri döndüğünden beri ilk kez o gece oğullarının odasında uyudu.

21. BÖLÜM

Key West, Haziran, 1938

Murphy'ler perşembe günü kızları Honoria ile birlikte geldiler: Annesine benzeyen güzel bir kız. Sara ve Gerald her zamanki gibi asil görünüyorlardı; hafif bronzlaşmış, sağlıklı ve güzeldiler. Yaşanan her şeye rağmen sanki Antibes'in üzerinden geçen on yıl hiçbir iz bırakmamış gibi sağlıklı görünüyorlardı. Sadece tenis kortunda giyilebilecek beyaz giysilerle taksiden indiler. "Bay ve Bayan Diver!" dedi Ernest çünkü *Tender is the Night*⁵ romanına atıfta bulunmanın onları kızdıracağını biliyordu: "Hoş geldiniz!"

Fife sert bir şekilde ona fısıldadı. "Ernest!" Ernest çantaların taşınmasına yardım etti.

Çantalar açılıp yerleştirildikten sonra Ernest ve Gerald tekneyle açıldılar, Ernest güzel yelken balığı çıkan bir nokta keşfetmişti. Ayrıca son zamanlarda getirdiği balıklar oldukça çeşitlenmişti: torikler, turnalar, sarıkuyruklar.

⁵ F. Scott Fitzgerald'ın Türkçeye *Buruktur Gece* adıyla çevrilen romanı. (Ed. N.)

Kadınlar ertesi akşamki partiye kostüm hazırlamak için evde kaldılar. Sara yaz sıcağının verdiği keyifle eriyecekmiş gibi görünüyordu.

“İncilerin,” dedi Fife. “Onları hâlâ takıyorsun.”

Sara kolyeyi ısırıp, “Elbette,” dedi. “Onların da benim gibi güneş ışığına ihtiyacı var.” Arkadaşı havuzun kenarında güneşlenmek ciddi bir işmiş gibi bir süre sessiz kaldı.

Daha sonra odasından gümüş renkli kâğıtları ve Coca Cola kutularını getirdi. Şemsiyenin altında kahvaltılık gevrek kutularından kostümelerini yapmaya başladılar. “Parti için robotlar çok uygun,” dedi Sara.

“Harika.”

“Ah, farkında mısın, Paris partilerinden birinin kostümünü dönüştürüyoruz?” dedi Sara. “Zelda’nın orkestranın önünde soyunmaya başladığını hatırlıyor musun? Trompetçi ne yapacağını şaşırmıştı. Zelda üzerindeki çıkarmaya devam ederken adamın yanaklarının nasıl balon gibi şiştiğini hatırlıyorum. Scott da onu durdursun mu yoksa ona katılsın mı, bir türlü karar verememişti.” Sara güldü, gerçekten keyfi yerinde gibi görünüyordu. “Ernest’le sen ne kostüm giyip gitmiştiniz?”

“Ben Afrodit olarak gitmiştim.” Şimdi gülme sırası Fife’daydı. “Ama Ernest’le gitmedim. Hadley gitti.”

“Ah, elbette.” Sara kostümle ilgilendi. “Ne kadar çabuk geçmiş zaman. Daha dün gibi ama epey oldu. Sanki Paris’te geçirdiğimiz zaman boyunca Ernest’le sen hep beraberiniz gibi geliyor bana.”

“Hayır. Orada bir çift olarak çok az zaman geçirdik.”

“Yirmili yıllarda Paris. Ne kadar eğlenceliydi.” Sara’nın sözlerinde hafif bir ironi vardı sanki. Fife’a göre Paris’te geçen on yıl adeta sürekli oyun oynanan bir teneffüs gibiydi. Sanki yüzleri olmayan ebeveynlerin onlara bir gerçeği söylemek için bekledikleri okul kapısına bakmayı unutmuş

gibilerdi. “İyi zaman geçirdik, değil mi? Güzel, pervasız zamanlar.”

Sara kollarını, bacaklarını güneşe açmış; sandalyesinde oturuyordu. Zavallı kar kuşları, diye düşünüyordu Fife. Güneş ışığına aç kalmışlar. “Avangard ve bohem bir yaşantımız vardı,” dedi Sara. “Şimdi kendimi tükenmiş hissediyorum. Hiçbir hareket yok. En azından Batı yakasında.”

Fife kumaştan yapılmış gülleri saç tokasına takıp onları saç örgüsü yaptığı uzun sarı peruğa iliştirdi. Bir keresinde sırf Ernest’in dikkatini çekmek için saçlarını sarıya boyatmıştı. Sara ölçü almak için gevrek kutusunu göğsünün çevresine doladı. Sonra kenarlarını yapıştırıp diklemesine güneşe koydu. “Bunlar bizim göğsümüz olacak. Konuşmamızı sağlayacak ve duygularımızı gösterecek düğmeler olacak. Gerçi bende bunlardan bir sürü var zaten.”

Sara kutuları gümüş rengine boyamaya başladı. “Bazen onların gittiklerine inanamıyorum,” dedi Sara. Fife, Bumby boğmaca olduğunda oğullarını korumak adına karantina konusunda ne kadar titiz davrandığını hatırladı ancak Sara’nın büyük oğlu Patrick yaklaşık bir yıl önce tüberkülozdan, diğer oğlu Boath ise 1935 yılında menenjitten öldü. Sara’nın mikrop-lara karşı duyarlılığı, oğullarının kaybını olduğundan daha beter kılıyordu. Fife’in aklına oğullarını arayıp iyi olup olmadıklarından emin olmak geçti. Her şeye rağmen Murphy’lerin durumunu gördükten sonra kendi haline şükretti. Neyse ki onlar için Honoria vardı: Ernest’i parmağının ucunda oynatan sevimli bir kız çocuğu.

“Gerald nasıl?”

“Başa çıkmaya çalışıyor.”

“Hâlâ resim yapıyor mu?”

“Yapabildiği kadar. Sanırım, depresyon onu engelliyor.”

“Bu anlaşılır bir şey. Yani bu şekilde hissetmesi.”

“Elbette acımız anlaşılabilir bir şey.” Sara robot kafasını

gövdenin üstüne yerleştirdi. “Ama bu işleri kolaylaştırmıyor.” Sara yaptığı işi görmek için geri çekilip baktı. “Gerald resim yapıyor,” dedi, bir Coca Cola kutusunu ikiye keserken, sonra teneke parçalarını göz çukuru olarak kafaya yerleştirdi. “Bu bir ya da iki hafta sürüyor. Sonra vazgeçiyor. Bunun yeteneğiyle bir ilgisi yok, daha çok resim yapmanın amacının ne olduğunu bilmekle ilgili bir durum. Onu desteklemeye çalışıyorum ama zevk almadığı zaman bu da bir işe yaramıyor. Kimsenin görmeyeceği, üstelik sana zevk vermeyen bir sanatın ne anlamı olabilir? Belki uğraşmaya bile gerek yok. Zelda’ya bak. Bence sanat bir kadının beynine zarar verebiliyor. Hele erkeklerinkine yaptığına bak.”

“Bence Zelda yazar olmasaydı da eninde sonunda kendisini orada bulacaktı,” dedi Fife. Her ikisi de oraya *tımarhane* demek istemiyordu.

Sara robotlarının son dokunuşlarını da yapmıştı, yan yana iki küçük çocuk gibi görünüyordu robotlar. “Scott her zaman bağışıklık kazandıran bir şey olduğunu söylerdi. Bak, para onu nereye getirdi. Fitzgerald’ları perişan etti. Sahip oldukları paranın sadece yarısına sahip olmak bile şanslarını ikiye katlayabilirdi. Kesinlikle.”

Sara içkisinden bir yudum aldı. “Scott her zaman aptal bir entelektüel olmuştur. Avusturya’da artık Patrick için her şeyin bittiğini öğrendiğimiz o gün odadakileri saydım. Dört tane roman yazarı vardı. Ama hiçbirinin bu konuyla ilgili bir şey yazmayacağını biliyordum. Gerçek şeyleri yazamayacak kadar korkaklardı.” Sesi neredeyse çatallaşmış haldeyken duraksadı.

“Üstelik romanlarının gerçekliği de yok. Dağların üzerinde eriyen karlar... Kar tepelerinin üstündeki ışık, çamların kokusu... Çok soğuk ve sessiz... Ve bir ağacın devrildiğini duyduğumu ve ne kadar uzaklıkta olduğunu merak ettiğimi hatırlıyorum... Senin kulakların kapalıysa ağacın sesinin neye benzediğini nereden bilebilirsin ki?”

“Biliyor musun, o gün kendimi dışarıdaki buz gibi havaya atmak istedim. Ölmek üzere olan oğlumdan uzaklaşmak. O oda dışında her yerde olmak istedim. Ne berbat, çocuğundan uzakta olmak istemek. Ancak bir yanımda daha fazlasını kaldıramıyordu.” Eğilip boya fırçasını aldı ve boyamaya devam ederken kendisini toparlamaya çalıştı. Fife anlamlı bir şekilde gülümsedi. “İyi şans hepimizin bir şekilde canına okuyor, değil mi?”

Kostümleri neredeyse bitirmek üzereydiler. Fife yeni birer içki hazırlayıp geldiğinde, “Pekâlâ, Fife, İspanya cephesinden ne haber?” diye sordu Sara.

“Bunu sormandan korkuyordum.”

“Ah, canım.”

Fife bu hafta bulduğu şeyi getirmek üzere eve girdi. Döndüğünde Sara’yı sanki Avrupa anıları onu üşütmüşçesine, kollarını bedenine sarmış bir halde buldu.

“Ne var orada?”

Sara, Martha’nın kitabının sayfalarını karıştırmaya başladı. “Bu kitabı onun yazdığını hepimiz biliyoruz.”

“Arkadaki sayfaya tutturulmuş fotoğrafa bak.”

Sara notu okuyup, “Oh!” dedi soğuk bir sesle. Kitabı kapatıp ince parmaklarını kapağın üstüne koydu. “Nerede buldun bunu?”

“Evrak çantasında. Hadley tarzı bir felakete neden olmak için uzak durmam gereken çantada. Tarih de buluştukları güne ait.”

“Ah, Fife!”

“Sonra da oyunu ona ithaf ettiğini öğrendim.”

“Martha’ya mı ithaf etmiş?”

Fife geri çekildi. “*Marty*. Ona böyle hitap ediyor. Ve *sevgiyle* demiş.” Sara iç geçirip kitabı bıraktı. Arkasındaki robotlar bekçileriymiş gibi duruyorlardı. “Neler olup bittiğini öğren-

mek için geçen Noel'de Paris'e gittim. Sylvia'yla karşılaştık. Gerçeği saklamak için beni görmezlikten geldi. Birlikte olduklarını biliyordu, tıpkı daha kimsenin haberi yokken ben ve Ernest'i bildiği gibi."

"Slyvia'nın bu saçma sapan davranışı yüzünden evliliğini yıkamazsın. Seni on yıldır görmüyor. Belki de tanımamıştır bile."

"Bunu Ernest'le de konuştum. Hatta bu konuyla ilgili bir çözüm bulmazsa kendimi balkondan atacağımı bile söyledim. Ama hiçbir şey değişmedi. Altı ay önce olduğumuz yere geri döndük. Lanet olsun, açık konuşmakta fayda var. On yıl önce Hadley'nin başına gelenler şimdi benim başımda."

Sara bacak bacak üstüne attı. "Aynı zamanda hem Martha'yla hem de seninle birlikte olması çok tuhaf bir durum. Ona bir ultimatom vermelisin."

Fife öne doğru uzandı. Olabildiğince net bir şekilde konuşmaya çalıştı. "Hadley o partinin yapıldığı gece Ernest'e bir ultimatom verdi. Onları odamdan duydum. Onu bir karar vermeye zorladı ve sonuçta onlara neler olduğuna bak. Ben Ernest'i kazanmadım, Hadley onu kaybetti. Aynı hatayı yapmayacağım."

Evden çalan telefonun sesi duyuldu. Fife elindeki peruğu bırakıp Gerald'ın iki yıl önce onu savunduğu hole geldi.

"Pauline. Merhaba."

Onun sesini duyunca tüyleri ürperdi. "Bay Cuzzemano. Bizi artık rahatsız etmemenizi söylemiştim."

"Pauline..."

"Kimse bana böyle hitap etmez. Lütfen kesin şunu."

Telefonu kapatmaya hazırlanıyordu. "Bayan Hemingway, sizi kayıp çantayla ilgili aramıyorum." Cuzzemano'nun sesindeki bir şey telefonu kapatmasına engel oldu. Ben tamamen farklı bir konuyla ilgili arıyorum." Bir sessizlik oldu.

Fife onun Villa Amerika'daki partide kendisine söylediklerini hatırladı: *Bayan Pfeffer, Bay Hemingway'i becerdiğinizi biliyorum.* Ernest'i kullanarak ona şantaj yapmaya kalkmıştı. Fife da gülüp ona, "Hayatım, bu masada Bay Hemingway'i becerdiğimi bilmeyen bir kişi bile bulamazsın. Bu gerçeği karısı bile biliyor," demişti. "Bayan Hemingway," dedi Cuzzemano, yalaka bir tonda. "Eğer elinizde Martha Gellhorn'a ait herhangi ama herhangi bir delil varsa size gerçekten cömert bir ödeme yaparım. Oldukça cömert! Kocanız tarafından metresine yazılmış bir mektup..." Boğazını temizledi. "Yani ilişkide olduğu kadına. Çekmecelerine, çantasına bakın; belki aşk mektuplarını bulabilirsiniz. Adınız saklı kalacak. Kimse sizin..."

"Güle güle, Bay Cuzzemano..."

"Durumda bir değişiklik olursa ya da teklifim size cazip gelirse bekliyor olduğumu..."

Fife ahizeyi yerine oturttu.

Sara perçemlerini geriye atmış, yüzünü güneşe doğru uzatmış robotlarının eşliğinde güneşleniyordu. Robotlardan birinin kolu düşmüştü, bu nedenle oradaki boya da çıkmış ve Corn Flakes kutusunu ortaya çıkarmıştı. Tek gözünü açıp, "Kimdi o?" diye sordu.

"Manav. Ödemeyi geciktirmişiz."

Fife ikisi için kokteyl hazırladı. Buzları kırarken Harry Cuzzemano'ya istediği şeyi vermeyi geçirdi aklından. İçinde küçük bir parça, eğer Martha Gellhorn hâlâ ayakaltında dolasmaya devam ederse kocasının düşeceği durumun tadını çıkarmak istiyordu. Yeniden notu hatırladı. *Nesto. Sonsuza dek benim ol.* Bu kadın için sonsuz ne anlama geliyordu? Kocasıyla ilgili niyeti gerçekten sonsuza kadar mıydı?

Ernest o akşam eve Gerald'la birlikte geldi, ikisi de yorgundu ve balık kokuyorlardı. Fife kendisini oltanın kancasına ağzından yakalanmış bir yelken balığı gibi hayal etti. Ernest

misinayı biraz gevşetecek ve onun rahatlamasını sağlayacaktı. Balığı bu şekilde bir, iki hatta üç kez serbest bırakıyormuş gibi yapacaktı ve balık tam özgürce kendi yoluna gitmeye çalışırken oltayı çekip onu tekneye alacaktı. Bu, balık kan içinde çekilip tekneye alınana kadar yaptığı tuhaf bir danstı.

O akşam yemek odasında yediler. Masadaki beşinci konukları Martha'ydı: görünmez ve sessiz ancak cehennem kadar gürültülü.

22. BÖLÜM

Key West, Haziran, 1938

Görkemli kostümleriyle hep beraber partiye gittiler. Sara ve Gerald mükemmel birer robot olmuşlardı. Key West sosyetesinde kimse -tabii eğer bu taşra adasında sosyete diye bir şey varsa- böyle kostümleri hayal edemezdi. Yerlilerin çoğu korsan ya da denizci, denizkızı ya da Hawaii'li kız kostümleri içindeydi; hiçbiri Kuzey'den gelen bu mekanik çifte benze-miyordu.

Sara ve Gerald gümüş rengi, geometrik şekillerdeki karton kutuların içindeydiler; başlarında da gözlük olarak Coca Cola kutuları vardı. Sallanarak yürüyorlardı, Honoria onlar aşağıya indiklerinde sevinç çığlıkları atmıştı ancak partiye gidemeyeceğini öğrendiğinde hayal kırıklığı yaşamıştı. Ernest ona uyku öncesi bir masal anlatarak onu sakinleştirmişti. Daha sonra büyük keyif içinde Thompson'ların evinin yolunu tutmuşlardı.

Ernest ve Fife, Bottom ve Titania kostümü içindelerdi. Fife'in başında üstü çiçeklerle dolu olan sarı, kıvrıkcık bir peruk vardı; boyalı çiçekler göğsüne kadar iniyor ve sarmaşıklar kollarını sarıyordu. Deniz kabuklarından bir sutyeni ve onun altında da hasır bir etek vardı; yarı denizkızı yarı orman perisi. Dün iyi iş çıkarmışlardı.

Ernest'in kafasında tüylerle kaplı bir eşek başı vardı, püsküller görmesini engelliyordu. Göz deliklerini daha büyük yapmaları gerekirdi: Ernest, kirpiklerinin gözüne batmasından yakınıyordu. Sanki dünyaya bir mesaj vermek istercesine gözlerini kırıştırtıp durdu.

Partinin diğer konukları fazla gösterişsiz duruyorlardı. Bunlar Key West'in Kübalı gibi görünmek için kendilerini koyu renge boyamış beyaz balıkçılarıydı. Peştemalları yüzünden Kübalı denizcilerden çok, büyük beden Gandhi'yi anımsatıyorlardı. Aralarında tavus kuşu ve kedi kostümleriyle de gelenler vardı.

Küçük bıyığıyla bir Adolf Hitler yanlarından geçip gitti. Huysuz birine benziyordu, daha sonra Thompson'ların Jacksonville'den gelen kuzenleri olduğu ortaya çıktı. "Bize bir kaz yürüyüşü yapsana, Adolf," dedi Ernest.

"Ya da *Heil Hitler*, en azından," dedi Gerald.

Adolf karşı koydu. Fife, havasına girmeyecekse neden böyle bir kostüm seçtiğini merak ediyordu. "Hadi!" dedi. "Avrupa'nın iyi bir çocuk olması gerektiğini yoksa onu nasıl yiyeceğini anlat bize!"

Sara da katıldı sohbete. "Hadi, hadi Adolf! Kırma bizi! Kaz gibi yürü. Benim yağmalamaya hazır bir Çekoslovak olduğumu farz et!"

Adolf elindeki kâğıt bardağı sıktı, o berbat bıyığı oyuna katılma konusundaki öfkeli direnişine ayak uydurdu. "Eğer *Herr Hitler*, kendisine bu kadar güvensizse başarıya ulaşamaz," dedi Gerald. Yüzü o kadar terliydi ki maskenin gri bo-

yası çıkmaya başlamıştı. Dudakları pespembeydi. “Anneniz sizi yeterince sevmedi mi, *Mein Führer*?”

“Sus artık, aşkım. Zavallı adam zaten bu kostümü seçtiğine bin pişman oldu.” Sara, Gerald’ı Coca Cola gözlüklerinden çekince maskesi koptu. “Oh, Gerald!” dedi sıcak bir şekilde. “Çok komik görünüyorsun.”

“Senden daha komik değilim, sevgilim. Üstelik kostümümü sen berbat ettin.”

“Zaten saçma sapan bir şeydi.”

“Ama Yeni İngiltere sosyetesinden birinin ellerinden çıktı! Böyle konuşmaya nasıl cesaret edersin!”

“Sen henüz cesaret görmedin.”

“Fife, bu yaşlı ve kaba kadını eve göndermek istersen bana söyle. Neyse ki onu annemle tanıştırmamışım, hizmet-kârlarla tanıştıırken bile utancımdan yanaklarım kızarırdı.” Gerald karısını dudaklarından nazik bir şekilde öptü.

Onların bu görüntüsü Ernest ve Fife’ı gülümsetti. Son birkaç yıldır adeta kendileri gibi değillerdi. Sara ve Gerald gibi değil, başlarına gelenlere metanet gösteren birer insan-dılar.

Fife şimdi muhtemelen karısı olan uzun boylu bir kadınla nazik tavırlarla vals yapan sıkılğan Adolf’u izliyordu. Belki de adam sıkılğan değildi. Belki de sadece Kuzey’den gelen bir grup yarı Avrupalının kendisine sataşmasından hoşlanmayan bir adamdı.

İki arkadaş çift, eşleri değiştirerek dans ettiler; artık akşamdan kalmalıklarına hayretle bakmalarına rağmen Paris’teki kadar çok içiyorlardı. En azından yarın Fife’ın kendisini, Ernest’i ve Martha’yı düşünecek hali olmayacaktı. Dört arkadaş yarın havuz kenarında oturup yemek yiyecekler, baş ağrılarını geçirmeye çalışacak ve sonra da yatmaya gideceklerdi. Akşamdan kalmalık, fazla düşünmemenin bir çeşit tedavisiydi.

Ernest sürekli tüylü kafasını düzeltiyordu. Kendisi oldukça gergin, gözleri de yanıyormuş gibi görünüyordu. Sıra birlikte dans etmeye gelince Ernest karısını hızla dans pistine çekip bir eşek gibi anırmaya başladı. Bu, robot çifti ve orman perisini güldürdü. Ancak bunu vazgeçmeden sürekli yapmaya başladı. Gerald artık ona susmasını söyleyince sinirlenerek pistten uzaklaştı. Fife, o parti gecesinde Gerald'ın sözlerini hatırladı: *Hepimizin bu durumdan ne kadar rahatsız olduğunu görmüyor musun?*

Pistten orkestraya bir istek geldi ve yavaş bir müzik çalmaya başladı. Önce piyano girdi, ardından da trompet. Çiftler kostümleri elverdiğince birbirlerine yakınlaşarak dans ettiler. Sara kel bir Gandi ile dans ediyordu ve Gerald da Fife'ı kollarının arasına almıştı. Fife, Gerald'ın omzunun üstünden mutfakta dolapları açıp kapatarak daha sert bir içki arayan Ernest'i gördü.

"All of Me" şarkısını söylemeye başlayan şarkıcının sesi kulakları tırmalıyordu. Güzel bir şarkıydı, melankolik ve çok hüznüydü. Fife bu defa Gerald'ın omzunun üzerinden şarkıcıyı izlemeye başladı. Şarkı o kadar hüznüydü ki şarkıcı onu terk eden sevgilisine kendisinin her bir parçasını yanında götürmesini teklif ederken Fife'ın soluğu kesildi. Yine trompet girdi. Şarkıcı solosuna ara verip onu izlerken ritme göre kalçasını hareket ettirmeye başladı. Fife, kadının bu şarkıyı yasını tuttuğu bir adam için mi yoksa bir zamanlar sevdiği bir adam için mi söylediğini merak etti.

Aklına başka sözcükler geldi: *Nesto. Sonsuza dek. Marty'ye, sevgilerimle.*

"Bu saçlarla çok güzel görünüyorsun," dedi Gerald dans ederken. Fife bu açıdan onun boynuna ve çenesine bakıyor ve orta yaşın getirdiği tombulluğunun hoşuna gittiğini düşünüyordu.

Fife başını onun omzuna yasladı. “Bana çok iyi davranıyorsun. Her zaman iyi davrandın. Ama zaten sen herkese iyi davranıyorsun.”

“Bazen çok komik oluyorsun.” Durdular. Fife omuzlarının çöktüğünü hissediyordu. “İyi misin?” diye sordu Gerald. Ona doğru eğildi. “Ağlıyor musun, Fife?”

“Hayır, ben iyiyim,” dedi. “Her şey yolunda.” Ancak Ernest’in kendisinin her bir parçasını, kalbini, aklını, dudaklarını almak üzere olduğunu hissetti. Gerald’dan başını çevirdiğinde şarkıcının da gözlerinin dolduğunu ve şarkının son bölümünü güçlükle söylemeye çalıştığını fark etti.

Gecenin ilerleyen saatlerinde yağmur başladı. Charleston ve Jive dansı yüzünden sıcak basmış ve darmadağın olmuş konuklar, sağanak yağmurun bitmesini beklemek için telaşla bahçenin gölgeliğinin altına girdiler. Herkes mutlu, sarhoş görünüyordu; yüz boyaları birbirlerine bulaşmıştı.

Yeni İngiltere robotları gölgeliğin diğer tarafında oturuyorlardı ve yiyecekleri işaret ederek gülüyorlardı: kaplumbağa yahnisi, balık, kerevit... Fife tabaklarını dolduran arkadaşlarını izledi, sonra kalabalığın arasından süzülüp giden Ernest’i fark etti. Ernest bir an için dikkatle arkasına bakıp, sonra da evin yanından aşağı indi. Fife kırmızı lambalar altında gül gibi görünen yüzlerin arasından geçerek onun peşinden gitti.

Ernest arka bahçede siyah elbiseli bir kadınla konuşuyordu. Kadın mükemmel bir şekilde havaya dikilmiş kulakları olan bir kedi maskesi takmıştı. Maskenin lastiği özenle yapılmış topuzunun üstünden geçerek sarı saçlarında iz bırakıyordu. Ernest tam kadının maskesini çıkaracakken Fife geri çekildi. Bu yüzden mi Murphy’lerin gelmesini istememişti? Metresini burada tatil yapmaya davet ettiği için mi?

Fife’ın annesi ona küçücük bir bebekken bile bir sandalyeye konduğunda oradan düşmediğini söylemişti. “Tıpkı

topluiğnenin üzerinde duran bir melek gibi,” demişti. Fife şimdi kendisine neler olduğunu merak ediyordu. Neden hiç kıpırdamadan her şeyin gözünün önünde olup bitmesini izliyordu? Bir şeyler yapması gerekiyordu, böyle olduğu yerde oturup kalamazdı.

Ernest ve kadın saçakların altında gülüşüyorlardı, sonra kadın bir şeyler söylüyor ve gitmeye hazırlanıyordu. Ernest onun gidişini izledi ancak gözlerinde şu anda kaybettiği şeyi, gecenin ilerleyen saatlerinde kazanacakmış gibi bir başarı ifadesi vardı.

Fife olayı açıklığa kavuşturacak bir cesaretle hamle yaptı. Ernest’in onu uyaran bakışlarını fark etti ancak kadının yolunu kesip ani bir hareketle maskesini çekti. Öyle sert çekti ki lastiğin iyice gerildiğini hissetti. Yemekli partide gördüğü kadınla yüz yüze gelmeye hazırdı ancak bu, o kadın değildi. Martha değildi. Bıraktığı maske bir şapka gibi kadının başının üstüne oturdu. Fife kendisini bir aptal gibi hissediyordu.

“Sen ne yapıyorsun?” dedi Ernest, şaşkınlık içinde.

Kim olduğunu bilmediği bu kadın sinirli bir şekilde gülümsüyordu.

Fife her ikisine de kuşkulu gözlerle baktı, sonra topunun üstünde geri dönerek onlardan uzaklaşmaya başladı.

Gerald ve Sara kalabalığın arasından geçip, partiyi terk eden Fife’a baktılar. Ciğerlerine hava doldurarak plaja doğru yürüyordu. Sokaktan geçen bir arabanın sürücüsü ona çarpmamak için direksiyon kırdı. Plaja geldiğinde sandaletlerinin içine kum doldu ancak kıyıya yaklaşıp kadar durmayacaktı.

Su çizgisine metreler kala durdu, siyah gibi görünen suyun kıyıya vuran dalgalar sayesinde beyaza dönüşmesini izledi. Ernest’in peşinden geldiğini duydu. “Sana neler oluyor?”

“Ah, Tanrı aşkına!” Başındaki peruğu çıkardı. Bütün gece kafatası kaşınmıştı ve şu anda onu daha iyi kaşımak için pençeleri olmasını diliyordu. “İthafını gördüm, Ernest. *Marty*'ye, *sevgilerimle*, öyle değil mi? Kitabının içinde sana gönderdiği notu buldum. Hâlâ birbirinize aşk notları yazıyorsanız bu raya neden döndün ve bana neden bu kadar iyi davrandın?”

Geride kalan evden belli belirsiz yüzler plajdaki çifte baktı.

“Fife, olay çıkarma.”

“Ne istersem onu yaparım. Zaten senin de yaptığın bu, öyle değil mi?”

“Hayır.”

“Zavallısın. Zavallıdan da betersin. Sen bir ruh hastasıydın!”

“Fife!”

“Son iki haftadır neden benimle oyun oynadın?” Durdu ve yanıtın ne olduğunu merak eder gibi baktı. “Bu, lanet olası hayal kırıklığımı daha da beter bir hale getirdi.” Fife altdudağını ısırdı. “Kalbimi kırdın, Ernest. Hem de defalarca. En azından son bir yıldır birbirimize düşman gibi davranırken bunu başaramıyordun. Ancak son birkaç haftadır herkes beni uyarmış olsa da... Sara, Hadley...”

“Hadley'yi de mi bu işe karıştırdın?”

“Şaşırtıcı ama duruma empatiyle bakabiliyor!” Fife elini kaldırdı. “Bu evliliği bitireceksin, Ernest ve gidip Martha'yla evleneceksin ve daha sonra kendine başka birini bulacaksın. Her şey daha kolayken âşık oluyorsun. Eğer hayatını böyle yaşamaya devam edersen başlangıçlardan öteye gidemeyeceksin.” Fife onun bir şeyler söylemesini bekledi ancak Ernest sadece ayakkabılarına bakmakla yetiniyordu. Elleri hareketsiz halde her iki yanında duruyordu.

“Bu evliliği üç kişi yürütemem. En azından bana ona âşık olup olmadığını söyle. Cesur ol. Yoksa sadece savaşta mı kahramansın?” Dalgalar kederli bir biçimde ayaklarına doğ-

ru geldi. Fife gelen her dalgayı sayıyordu. Ernest hiç konuşmadı. “Ona âşık mısın?”

“Bilmiyorum.”

Fife, içinde bir şeylerin yıkıldığını hissediyordu, muhtemelen onuruydu. “Lütfen, beni terk etme,” dedi, her ne kadar ona yalvarmak kalbini kırsa da. Ancak onu çılgınca seviyordu. Şimdiye kadar hiçbir erkeği Ernest’i sevdiği kadar sevmemişti ve asla da sevmeyecekti. “Martha’yı terk et. Benimle kal.”

Ernest dönüp eve baktı. Parti konukları eve girmişlerdi. Sonra yeniden Fife’a baktı. Fife onun merhamet edeceğini düşündü. “Yapamam,” dedi Ernest en sonunda.

Fife aniden bir bitkinlik hissetti. Şarkıyı hatırladı. Pekâlâ, Ernest Hemingway’in her bir parçasını almasına izin vermeyecekti.

“Seni boşamayacağım, Ernest. Eğer beklentin buysa çok uzun zaman seni boşamayacağımı bil. Cehennemin dibine kadar gidebilirsin, umurumda değil. O kadınla evlenmene izin vermeyeceğim!” Sonunda o ismi ağzından çıkardı. “Martha Gellhorn. Eğer son birkaç haftayı bu şekilde geçirmemiş olsaydık, gitmeni daha kolaylaştırabilirdim. Ancak bana umut verdin ve bunun cezasını çekeceksin. Sana yemin ederim!”

Ernest onu tutmaya çalıştı ve Fife -pek de bilinçli olmayan bir hamleyle- ona bir tokat attı. Bunun şokuyla -tokadın gücünden olamaz- Ernest sendeleyerek dalgaların üstüne düştü. “Seni korkak tavuk!” diye bağırdı Fife. “Seni öldürebilirim!” Bir an için onu kafasından tutup suya daldırmak istedi. Onu kendi denginde bile olmayan bir kadına kaptırmaktansa öldürmeyi tercih ederdi. İşte, bu yüzden onun aşkı hem Hadley’nin hem de Martha’nınkinden daha güçlüydü. Kimse Ernest’i onun kadar sevemezdi. Beyninin kayalıklarında parçalanmasını ya da ciğerlerinin tuzlu suyla dolmasını

izleyebilecek kadar. Ernest kendisini topladı, tokadın geldiği yeri okşayıp pantolonunun dizleri üzerindeki kumları temizlemeye başladı.

“Seni pislik herif!” dedi Fife. “Ne kaybetiğinin farkında bile değilsin.”

Fife işe raftaki kitapları çekip hangisiyle onun canını daha çok yakabileceğini düşünerek başladı. Kitapları imzalanmış ve ilk basım olarak ayırıyordu. Para getireceğini düşündüğü kitapları açıyor ve notlar almaya başlıyordu: kitabın baskısı, basıldığı şehir, tarih... Dipnotlar arıyor, kitabın satış fiyatına bir sıfır daha ekleyecek elyazıları seçiyordu.

Daha sonra bahçıvan kulübesine kadar gelen sesleri duydu. Murphy’ler partiden dönmüş olmalıydılar. Gerald çayı hazırladıktan sonra havuz başında oturdular. Fife bitkin ve yapayalnızdı, Ernest’in çalışma odasından onları izledi. Aşağıda, havuz kenarında kostümlerinden geriye kalan parçalar içinde oturuyorlardı: Biraz kahvaltılık gevrek kutusu ve biraz da ip parçaları vardı ancak ikisinin de gözlükleri yoktu. “Demek her şey bitti? Bu kadar mı yani?” Gerald elindeki kupayı okşadı. “Neden bu kadar pislik bir herif olmak zorunda?”

“Aslında bu kadar zalim olmamak için çok çaballıyor. Ama öte yandan öyle bir zalim oluyor ki onu mazur göremiyorsun.” Sara, Gerald’ın kostümüünden kalan parçaları da yırtmaya başladı.

“Ne yapıyorsun?” dedi karısına.

“Kalbini arıyorum, üzerine adımın baş harflerini bırakacağım. Böylece etrafındaki tüm kadınlar senin bana ait olduğunu anlayacaklar.” Sara onu tamamen kostümsüz olarak bırakıp göğsüne, kalbinin hemen yanına bir öpücük konurdu.

Fife, Ernest'in çalışma masasının üzerine çöktü. Bunları görmek onu mahvediyordu. Orta Batı'da bir yerlerde daktilosunun başında otururken ya da İngiliz çimenlerinin üzerinde bir Hemingway kitabı okurken ya da Çin'de bir yerlerde görev yaparken bir sonraki Bayan Heminway olacağını tahmin etmeyen daha kaç kadın olabileceğini düşünüyordu.

Havuz başından yine Sara'nın sesini duydu. "Asla çekip gitmeyeceğine dair bana söz ver."

"Hiçbir yere gitmeyeceğim."

Fife ayağa kalktı. Kalemin mürekkebi kâğıda yayılmıştı. Not aldığı kâğıdı avucunun içinde buruşturdu, bunu yapamayacaktı. Bahçıvan kulübesinden çıktığında Sara ve Gerald'ın bir şezlong üzerinde birbirlerine sarılmış halde Florida'nın karanlık gökyüzü altında uyumuş olduklarını gördü. Tavus kuşları çevrelerinde dolaşıyordu.

MARTHA

PARİS, FRANSA 1944

23. BÖLÜM

Paris, Fransa, 26 Ağustos, 1944

Domuz, diyorlar, Ritz'i kurtardı.

Martha, tamamen farklı bir otelde yatağına uzanmış, en sevdiği bar taburesi üzerinde oturan arkadaşlarına martini ismarlayan Ernest'i düşünüyordu. Kuşkusuz yirmili yıllarda sadece bir kez evlenmiş bir adam olarak daha fakir ve daha mutlu olduğu hayatını düşünüyordur, diye geçiriyordu aklından. Paris hayatı etraftakileri duygusallığıyla yumuşatana kadar anlatmakla bitiremediği anılardı. Bugün kesinlikle o değirmen evini ve kaybettiği azize Hadley'yi özlüyordu: *Bayan Hemingway* unvanından cömert bir şekilde emekliye ayrılacak kadar nazik olan o kadın.

Bu artık Martha'nın nefret ettiği bir unvan haline gelmişti.

Martha her zaman eşini çaldığı Bayan Hemingway'e karşı bir yakınlık hissetmişti. İlk başta Fife ondan nefret edecek cesareti göstermişti, Hadley'nin ürkek teslimiyetine ayıracak

vakti yoktu. Çok iyi olmak zavallı bir kadının başına gelen felaket gibi görünüyordu. Martha çok iyi olmaktansa zaptedilmesi zor ya da ölü bir kadın olmayı tercih ederdi. Anlaşılan Hadley ve Fife hâlâ arkadaşlıklar: Ernest'e göre eski karıları düzenli olarak telefonda sohbet ediyorlardı. Martha ve Fife, Key West'te yaptığı o tatilden bu yana hiç konuşmamışlardı. Niye konuşsunlardı ki? Onun, bu oyunun kurallarına has bir saygısı vardı.

Ernest, Hadley'nin anılarını tıpkı bebek gibi korurdu. Fife'ı ise şeytan olmakla suçlardı.

Yataktayken bir şişe viski daha açmayı düşündü. Alkol onu uyanık ve sağlam tutuyor, düşünmesini sağlıyordu. Dünkü Paris yolculuğu kolay geçmemişti ve göğsünde bir ağrı hissediyordu, nedeni kırık bir kaburgakemiği olabilirdi. Sırtında çantası ve uyku tulumu, elinde daktilosuyla Hotel Lincoln'a vardığında pasaportunda ismini gören otel görevlisi büyük bir hevesle kocasının buradaki maceralarını anlatmıştı. Görünüşe göre Ernest, yanında bir tabur askerle Gestapo'yu ve yataklarındaki fahişelerini buradan göndererek Ritz'i kurtarmıştı.

Bunların hiçbiri Martha'yı şaşırtmazdı, Ernest gittiği her yerde ilgi odağı olmaya bayılırdı. Boksör, boğa güreşçisi, asker, avcı... Bir kahramanı oynamadan bir yere gitmezdi. Bunca yıllık zamanda Martha sıklıkla İspanya'daki arkadaşı olan Ernest'i özlemişti.

Bir miktar daha viski öfkesini yatıştırmaya yaradı. Martha onun bir diktatör edasıyla kasıla kasıla kendisini şehre atmasından nefret ediyordu. Aynı zamanda insanların onun kahramanlığının sahteliğini görememesinden de nefret ediyordu. Demek Ritz'i kurtarmıştı! Elbette kurtarmıştır.

Domuz buranın asla bitip tükenmeyecek tek yer olduğunu bilirdi.

Ancak Martha bugün ona herkesi kandıramayacağını gösterecekti. Aslında nasıl biri olduğunu ortaya çıkaracaktı; çünkü bugün onlar için her şey bitecekti ve Martha onun eski karılarının kölesi olduğu Bayan Hemingway unvanından büyük bir zevkle kurtulacaktı. Bugün Martha onu terk edecekti.

Otel odasının havası dayanılmayacak kadar sıcaktı. Yakılmış eşyalara ait yanık ahşap kokusu içeri taşınyordu. Parislilerin çığlıklarını duymak, daha çok da kaçan Almanların üzerine atılan toplar nedeniyle camların kırılmaması için pencereleri açık bırakmıştı. Silah sesleri hep bir ağızdan okunan Fransa Ulusal Marşı'nı kısa süreliğine kesintiye uğrattı.

Martha'nın üzerinde beş yıl önce bir Helsinki otelinden kaçarken giydiği pijamaları vardı. İspanya'daki tehlikeleri yeniden yaratmanın onlara iyi gelebileceği düşüncesiyle Ernest'e Finlandiya Savaşı'nı birlikte haber yapmayı teklif etmişti. Ancak Ernest ona Sun Valley'de kalıp ördek avlamak istediğini söylemişti. İşin komik yanı, karısı mimoza ve muz ağaçlarının gölgesinde akşam içkilerini getirirken Martha'nın savaş meydanına ilgisini ilk uyandıran Ernest olmuştu ve sonra Martha savaşa giderken evde kalmayı tercih eden yine Ernest olmuştu.

Martha yatakta doğruldu. Karşı binalardan aşağı bayraklar sarkıyor ve genç erkekler sanki Almanları bir başlarına dize getirmişler gibi kısa tüfeklerini kaldırırma dikeyorlardı. Aferin onlara! Yakında hesaplaşmalar başlardı -kim işbirliği yaptı, kim direndi- ama bugün değil.

Banyodaki lavabo musluğu eski tesisat nedeniyle gıcırdarak dönüyordu. Saçlarını yıkasa iyi olacaktı, dün geceden kalma egzoz dumanının kokusu saçlarına sinmişti ancak bunun yerine onları kıvrarak arkasında topladı. Beyaz bir gömlek ve üzerinde muhabir olduğunu gösteren asker ceketini giydi. Martha Londra'dan aldığı karaborsa rujunu sürdü ve kocasının nerede olabileceğini merak etti. Kim bilir?

Belki de Zafer Takı'na bayrak dikiyordu. Ernest'in bu Işık Şehri'ni tek başına kurtardığını duymak onu şaşırtmazdı.

Defterini, cüzdanını ve oda anahtarını toplayıp çantasına koydu. Şans için fazladan bir tek viski daha attı. Paris'in nasıl kendi kendini kurtardığını izleyecekti, notlar alacak, kendisini şehrin rehberliğine bırakacaktı. Dünyanın en ünlü yazarlarından birinin karısı olmanın gölgesinden kaçacaktı. Onu terk etmekle delilik mi ediyordu? Babası onun deli olduğunu düşünürdü ancak annesi onunla evlendiği için deli olduğunu düşünmüştü.

Otel görevlisi yılışık bir şekilde ona gülümsedi. Onunla konuşmak ister gibi görünüyordu ancak Martha hızla döner kapıların arasından çıkıp gitti. Paris'in benzersiz parlak gün ışığına çıktığı anda dudaklarından öpüldü. Yakışıklı ve uzun boylu bir adam, "*Yaşasın Fransa!*" diyerek Champs Élysées üzerindeki kalabalığa karışmak üzere ilerledi.

İnsanlar köşe başlarında birbirlerini öpüyor ve içki içiyorlardı. Sokaklara ilk dökülenler her zaman erkekler oluyordu. Martha özgür kalmış bir erkeğin, hapsedilmiş bir erkekten daha beter olduğunu düşündü ve gömleğinin son düğmesini de ilikledi. Zaferin verdiği heyecanla birlikte ona adeta yiyecekmiş gibi bakıyorlardı, tüm bunları İspanya'da da görmemiş olsaydı korkabilirdi. Çocuklar tankların gölgelerine gizleniyorlardı. Kadınların başında anormal büyüklükte şapkalar vardı, neredeyse kova büyüklüğündeydiler. Kendi kurtuluşu için oldukça mükemmel bir gün gibi görünüyordu. Martha, Ernest Hemingway'e haberi vermek üzere şehre doğru yola koyuldu.

24. BÖLÜM

Key West, Aralık, 1936

Martha kahramanıyla tanışmak için Key West'e gitmişti, evlenmek için değil. Aslında 1936'nın Noel tatilini adada geçirmek sonradan aklına gelmişti. Miami'de yapacak işleri kalmadığı için gidebilecekleri bir yerdi.

Tek istediği şey onunla kitaplar hakkında konuşmaktır. Belki de bazı tüyolar alırdı. Kendi yazılarında sözcüklerin havalı ve keskin olması adına onları ustalıkla işlemek için çok çabalıyordu. Tıpkı Ernest gibi... Bir duvar ustasının sert bir taşı işlemesi gibi... İlk romanında *Silahlara Veda* isimli kitabından bir alıntı bile yapmıştı: "Cesurlara bir şey olmaz." Cesur olmasaydı Gellhorn ailesiyle feribottan inip, sakız ağaçları, deniz üzümüleri ve dünyanın en büyük palmiyeleriyle çevrili karaya çıkıp onunla tanışmaya cesaret edemezdi. Üstelik annesinin, ışıktaki onu çok güzel gösterdiğini söylediği siyah elbisesini giymişti.

Bütün günü anahtar biçimindeki adayı yürüyerek geçirmişlerdi. Adanın çevresinde yürürken üzerinden neredeyse on yıl geçmiş olmasına rağmen Büyük Buhran'ın devam etmesiyle ilgili bir seyahat yazısının taslağını oluşturmıştı kafasında. Evlerden boyası dökülmüş ahşap parçaları sarkıyordu, sanki her şeyin boyanmaya ihtiyacı var gibiydi. Sokaklarda tavuklar geziyor, her yer çöp ve lağım kokuyordu. Genelevlerin kapılarında kadınlar sıkı pazarlıklar yapıyordu ve anlaşılan kimsenin bunları umursadığı yoktu. Her yerde yiyecek bolluğu vardı: muz, misket limonları, hindistancevizi... Hepsi parmaklarıyla dokunabileceği uzaklıktaki ağaçlardan sarkıyordu. Bunalımın devam etmesi şaşılacak şey değildi. Hiç çalışmadan, sadece bir ağacı sallayarak yiyecek elde edebildiniz. Yine de çocuklar tüm Amerikan kıyılarındaki olduğu gibi mutluydu.

Hemingway'in evinin önünden geçerken -bu ev olmalıydı çünkü adadaki en büyük ve gösterişli olanı buydu- Martha gözücüyle duvarın ve kilitli bahçe kapısının üzerinden havuzu ve meraklı gözlerle dolaşan kedileri gördü. Annesi turistik el rehberindeki bilgileri yüksek sesle okudu, Hemingway'in evi en çok ilgi çekenler listesinin başındaydı. Martha'nın görebildiği kadarıyla bahçe oldukça güzel ve bakımlıydı. Ev kocamandı ve körfez esintisinin girebilmesi için perdeler açıktı. Bahçeden bir kadın sesi duyular. "Bana makası uzatır mısın, Sara? Noel yıldızı çiçeğini keseceğim."

Bayan Gellhorn başını rehberden kaldırdı ve sanki çok önemli bir sırra kulak misafiri olmuşlar gibi kızına gülümse-di. "Oh, Martha, bu Bayan Hemingway!"

Martha, ailesini yavaşça oradan uzaklaştırdı, onların yazarın özel mülküne aval aval bakan turistlerden daha üstün olduklarını düşünüyordu. Daha sonra belki de kapıyı çalıp kendisini içeridekilere tanıtmalıydı. Önce karısıyla tanışmış olsaydı, belki bazı şeyler biraz daha farklı olabilirdi.

Öğleden sonra artık iyice terlemiş ve yorulmuşlardı, Bayan Gellhorn bir şeyler içmeyi teklif etti. Sloppy Joe'nun barı karanlıktı ve sanki bir gemi enkazından kurtarılmış gibiydi. Vantilatörler fazla bir işe yaramıyordu. Gellhorn'lar masaya oturunca Martha bir dergide gördüğü resmi hatırlayarak buranın yazarın uğrak yeri olabileceğini düşündü. Bay Hemingway öğleden sonra sıcakını geçirmek için tek başına burada olabiliirdi.

Böyle bir şey hayal ettiği için onun asla burada olmayacağını düşündü. Ancak o buradaydı, üniversite yıllarında duvarına astığı bیلardo masasının başında çekilmiş fotoğrafında olduğundan daha yaşlı görünüyordu. Barda oturuyordu. Üstelik çok da özensiz görünüyordu. Üzerinde kirli bir tişört ve beline bir iple tutturduğu baskılı bir şort vardı. Ayakları da çıplaktı. Esmer elleriyle misket limonlarını sıkmakta olan barmen, o sipariş bile vermeden Bay Hemingway'in önüne yeşilimsi bir içkiyle dolu bardağı koydu.

"Bir *highbalito*," dedi yazar ve ona gülümseyip elindeki mektubu okumaya devam etti.

Misket limonlarının kokusu etrafa yayılırken Martha sırtını dikleştirip başını kaldırarak annesini dinlemeye başladı. Bardan kendisine bakıldığını hissetti.

Annesi, Martha'nın pek de hoşlanmadığı tarzda yüksek sesle konuşuyor ve *daiquiri* mi yoksa cinli bir kokteyl mi içeceğine karar veremiyordu. Tam bu sırada jeton düştü. "Oh!" dedi annesi, heyecanını gizlemeye ya da ses tonunu düşürmeye pek gerek duymadan. "Bay Hemingway barda, hayatım!"

Sonra Bayan Gellhorn, Martha'nın omzunun üzerinden yukarı baktı. Gelmiş olmalıydı. Döndü ve olabildiğince cesur ve neşeli bir sesle konuştu. "Bay Hemingway," dedi, ayağa kalkıp ondan önce elini uzatarak. "Ben Martha Gellhorn.

Sizinle tanışmak büyük zevk, beyefendi.” Başını hafifçe kaldırdı, bu açıdan güzelliğinin ortaya çıktığını düşünüyordu. Aslında o da güzelliğinden etkilenmiş gibi görünüyordu.

Martha annesini ve erkek kardeşini tanıttı, Hemingway de bir sandalye çekerek onlara katıldı. “Ne içiyorsunuz?” diye sordu Bayan Gellhorn’a. “Bundan hiç içtiniz mi?” Annesi kendisine sunulan bardaktan bir yudum içki aldı. “Ben buna Papa Dobles adını verdim.”

“Bu, günün geri kalanında beni etkisi altına alır,” dedi Bayan Gellhorn. “Bir tane alayım.” Ve bardağı Martha’ya uzattı.

Annesi haklıydı. İçki gerçekten çok güçlü ve lezzetliydi.

“Skinner,” dedi. “Herkes bir Papa Dobles getir.”

“Teşekkürler, Bay Hemingway,” dedi annesi.

“Sadece vergi dairesi bana Bay Hemingway diye hitap eder. Lütfen bana Ernest deyin ya da Papa.”

Kendisinden on ya da daha fazla yaş büyük olabilirdi ancak Martha’nın ona Papa diye hitap etmeye hiç niyeti yoktu. Ernest uygundu.

Önce Key West’ten söz ettiler; burada gördüklerinden, neler düşündüklerinden konuştular. Ernest erkek kardeşinin Martha’nın kocası olduğunu sandığını itiraf etti ve olmadığını öğrenince kahkahayı bastı. Karanlık basmadan önce herkes sarhoş olmuştu bile ve Martha bir dâhiyle birlikte oturuyor olmanın harika bir şey olduğunu düşünüyordu. *Güneş de Doğar, Silahlara Veda, Öğleden Sonra Ölüm...* Tüm bunların yanı sıra yazarların gizli hileler bulmak adına araştırdığı kısa öyküleri. Ancak hiçbir hile, hiçbir aldatmaca yoktu. En doğal biçimde en yalın sözcükler konmuştu bu öykülerin içine, tıpkı nehrin içindeki çakıltaşları gibi.

Yirmi sekiz yaşındaki Martha’nın gurur duyabileceği tek bir kitabı vardı; geri kalanlar bir işe yaramazdı. Toy bir kız

gibi görünmeden Hemingway'e sorular sormak istiyordu. Yazmak için en iyi zaman nedir? Bir insan bir başkasının kitabını nasıl düzeltebilir? Tüm kitabın berbat olduğunu düşünen biri düzeltmeleri tarafsız yapabilir mi? Ne zaman yazmaya devam etmeli ya da ne zaman yaptıklarını artık çöpe atmaya karar vermelidir?

Daha çok içki söylediler ve Skinner misket limonlarını sıkmaya devam etti. Bir noktada barmen anlamlı bir şekilde Martha'ya baktı. Belki de Ernest, Bayan Hemingway tarafından eve bekleniyordu.

Daha sonra, annesi ve erkek kardeşi otele en kestirme nereden gidebileceklerini tartışırken Ernest onunla özel olarak konuştu. "Âşık mısınız, Bayan Gellhorn?"

Martha, Papa Dobles'den bir yudum aldı ve güldü. "Neden soruyorsunuz?"

"Yanaklarınız kızarmış ve mutlu görünüyorsunuz."

"Hayır," dedi. "Âşık değilim."

"Ama daha önce olmuşsunuzdur?"

"Elbette."

"Kimdi?"

"Fransız bir adam."

"Siz mi onu terk ettiniz, o mu sizi terk etti?"

Martha içkisinin sonunu yudumladı. Gerçekten de harika bir tadı vardı. "Ben terk edilmeye yatkın bir kadın değilim," dedi ve sonra söylediklerinin saçmalığına güldü. "Ben terk ettim."

"Anladım." Ernest güldüğünde o fotoğraftaki haline daha çok benzedi. "Neden bitti?"

"Benimle evlenmek istedi."

"Siz onunla evlenmek istemediniz mi?"

"Hayır. Karısı onun benimle evlenmesini istemedi."

“Ah!” dedi. “Kadınlar böyle düşünmeye yatkındırlar.” İç-kisini bitirdi. Bu kaçınıcı içkisiydi acaba? Adam sünger gibi içiyordu. “Kaç yaşındasınız?”

“Yirmi sekiz,” dedi Martha.

“O yaşta ben ikinci karımla evlenmiştim.”

“Peki, ilk karınız bu konuda ne düşünmüştü?”

“Pek hoşlanmamıştı.”

“Ah! Kadınlar böyle düşünmeye yatkındırlar.”

“Etkilendim,” dedi ve kibarlık sınırlarını aşan bir süre Martha’ya baktı. Belki sarhoş olduğu için Martha da o göz-lerini çevirene kadar ona bakmaya devam etti. Bu arada li-mon sıkmakta olan Skinner’ın onlara bakıp gözlerini devir-diğini gördü.

“Şortunuzu neden bu şekilde giyyorsunuz?”

Yıpranmış ip, şortun bir bacağıının üzerinde adeta güneş-lenircesine uzanıyordu. “Çünkü böyle hoşuma gidiyor.”

“Sanki onu öylesine üzerinize geçirmişsiniz de her an ye-niden çıkaracakmışsınız gibi duruyor.”

“Şu anda planımı bozmuş olabilirsiniz.”

Ancak artık annesi ve kardeşi konuşmalarını bitirmiş, on-ları dinlemeye başlamışlardı. Bu yüzden Ernest hemen ko-nuyu değiştirdi. “Sen hiç savaş gördün mü, Martha?”

Başını salladı.

“Hoşuna gideceğini sanıyorum. Büyük Savaş’ta İtalya’da tıpkı sana benzeyen bir kadınla tanışmıştım. Milan Hastane-si’nde hemşireydi.” Sanki ne söyleyeceğini unutmuş gibi bir an duraksadı. “Senin bıçak sırtında yaşamaktan hoşlanaca-ğını düşünüyorum.”

“Siz hoşlandınız mı?”

“Bazı yönlerden evet. Ama çok berbat bir tarafı da vardı. Silah fabrikasındaki patlamanın ardından cesetleri çıkarma-

ya gittiğimizi hatırlıyorum. Cesetlerin yüzleri patlak balonlar gibiydi. Üzerinde kemik parçaları bulunan insan etleri etrafa saçılmıştı. Patlamanın ardından kalanlar bunlardı.” Ernest’in gözlerinde sert bir ifade vardı, sonra yumuşadı. “Temizlemek üç gün sürdü. O olaydan sonra bir daha asla savaşın iyi bir şey olduğunu düşünmeyeceğime yemin ettim ve düşünmüyorum. Ancak yazarlar için iyi bir yanı var: Her dakikanın milyon dolarlıkmiş gibi görünmesine neden oluyor, tanıdığın her kadını öpmek istiyorsun, gerçeğin peşinden koşmak ve iyi şeyler yazmak istiyorsun. Sence bunu yapabilir misin?”

“Her kadını öpmek dışında, evet, sanırım yapabilirim.”

“İspanya’ya gidiyorum. Bunu düşünmelisin. Key West’ten sonra nereye gideceksin?”

Martha omuz silkti. “St. Louis’e.”

“Her iki karım da St. Louis’den. Asil bir soydan geliyorsun.” Martha’nın yüzünü inceledi. “Sarışın tehlike. Cephede sana böyle diyebilirler, Bayan Gellhorn.”

Ernest o gece villadaki yemeğe katılması için ısrar etti. Villanın kapısına geldiklerinde Martha duvarın ardında sabahki utangaçlığını hatırladı.

Pauline Hemingway yemek boyunca ağzına bir şeyler tıktırdı ve sarhoş oldu ancak suratı asıktı. Martha ona Pauline diye hitap ettiğinde Sara Murphy neredeyse ağzındaki bezelye çorbasını dışarı püskürtecekti. “Sevgili bayan, dedi, “... kimse Pauline’e *Pauline* diye hitap etmez. Ona *Fife* deriz. Pfeiffer’dan geliyor, kızlık soyadı.” Ernest’i işaret etti. “Bu alçak herifle evlenmeden önceki.”

“Key West hakkında ne düşünüyorsun?” diye sordu kocası Gerald.

“Sanırım Amerika’da gördüğüm en güzel yer.”

“Tahmin ediyorum,” dedi Sara şarap kadehine bakarak.

“Tüm dünya güneş ışığı içinde olsaydı, daha az sorun olurdu.”

“Senin içinde de bir Orta Batılı var,” dedi Ernest. “Hadley de aynıydı.”

Fife alev çıkan gözleriyle kocasına baktı.

“Ne güzel çiçekler,” dedi Martha, masanın ortasında duran çiçek demetini göstererek. “Nedir bunlar?”

“Noel yıldızı çiçeği,” dedi Fife hüzünlü bir şekilde.

“Paris’teki çiçekçilerin parlak görünmesi için çiçekleri boyadığını biliyor muydunuz?” Bu Sara’ydı. “Oluklardan akan suları hatırlıyorum. Bazen kan nehri gibi görünürlerdi.”

“Ben Paris’te yaşadım,” dedi Martha.

“Orada ne yapıyordun?” diye sordu Gerald.

“Gazeteciydim.”

“Kimin için çalışıyordun?” diye sordu karısı.

“Beni isteyen herkes için. Genellikle *Vogue* için. Fransız etek boyuna ilgi duyuyormuş taklidi yapmak zorunda kaldım.”

“Fife da *Vogue* için muhabirlik yaptı!” dedi Ernest.

“Yani ben!” dedi Fife. “Tuzu uzatır mısın lütfen, Gerald.”

Yemek boyunca Gerald keyifli şeylerden söz etmeye çalışırken Fife dikkatli bir şekilde herkesin kadehini doldurdu. Sara gözlerini onun üzerinden ayırmazken Martha, Ernest’le Proust’un yetenekleri konusunda ateşli bir sohbete daldı.

Karısı elindeki bıçağı kızarmış tavuğa saplarken Ernest elini Martha’nın kalçasına koydu. Martha onun bu temasından hemen kurtulup sorulan soruya yanıt vermeye çalıştı. “But mu, göğüs mü?”

Yemekten sonra iki küçük erkek çocuğu, üstlerinde sıcağın bunaltacakmış gibi görünen kalın kumaşlı pijamalarıyla onların yanına geldi. “A-ha!” dedi Fife. Yüzünde o huzursuzluk ifadesinden eser kalmamıştı, gevşemiş ve sakin-

leşmişti. İşte, o zaman Martha kadının güzelliğini fark etti. “Yukarıda farelerin dolaştığını düşünüyorduk ama anlaşıldı ki ses çıkaran siz ikinizmişsiniz!”

Küçük olanın karnını gıdıkladı ve büyük olanı da kucağına oturttu. Oğlunun kıvrılmış boynunun yanından Martha’ya baktı. Ve Ernest’in elini kalçasına koymasından birkaç dakika sonra karısına nasıl sevgiyle baktığını izledi.

Küçük oğlan babasının kucağına çıktı. “Baba, bu kim?”

“Bu, Gregory, Bayan Gellhorn.” Ernest, Martha’ya doğru eğildi. “Onun elini sıkmanı isterdim ama...” Küçük çocuk başparmağını emiyordu.

Martha güldü.

“Bayan Gellhorn bir yazar. Tıpkı baba gibi. Ve çok iyi bir yazar.”

“Biliyor musunuz, Almanya’da çocuklar on yaşında Hitler Gençliği’ne katılmak zorundalar?” dedi Gerald.

“Bu inanılmaz,” dedi Sara. “Patrick’in onlara katılmasına asla izin vermezdim.” Murphy’ler birbirlerine baktılar. Martha bunun ne anlama geldiğini anlayamadı. Gerald elini karısınınkinin üstüne koyup sıktı. Sara’nın gözleri donuklaştı.

“Hitler deli bir adam,” dedi Gerald. “Tımarhaneye kapatılmalı. Burada olduğumuz için şanslıyız.”

“Şanslı,” dedi Sara. “Evet. Şanslı.”

“Sanırım bu gecelik bu kadar eğlence yeter çocuklar,” dedi Fife. Büyük oğlunu yanağından öptü ancak çocuk hemen yanağını sildi.

Çocuklar yukarı çıkınca Fife masayı toplaması için aşçıyı çağırdı. Papa Dobles’lerin ardından içtiği beyaz şaraptan ve bütün gün güneşin altında kaldıktan sonra Martha, Bayan Hemingway’in zarif yemek masasının sandalyeleri üzerinde uyuyakalmaktan korktu ve fırtınanın doğru zamanlaması sayesinde şeri içme teklifini kolayca reddetti.

Ertesi gün Martha ismini bilmediği egzotik çiçeklerle çevrili bahçede otururlarken Ernest'e çalışmalarından bazı-
larını gösterdi. Fife onu bir bahçe turuna çıkarmıştı, gerçek
bir coşku hedefleyen Martha ise onun peşinde homurdana-
rak dolaşmıştı. Ancak Bayan Hemingway tüm bunların yir-
mili yaşlarında bir kızın değil de kırklı yaşlarında bir kadının
ilgisini çekebileceğini anlamıyordu.

Ernest, Martha'nın verdiği öykülerinden birinin üzerin-
den siyah bir kalemle geçiyor; nerelerin ön plana çıkması
gerektiğini gösteriyordu. "İskelet," dedi, bir cümleyi sanki
okumasına yardımcı olmak için parmağıyla takip ederek.
"Sana gereken şey bu."

İlerleyen haftalarda adeta sıcacık bir aile oldular. Ernest
onun yazılarını düzeltti, ritimlerin iyi duyulması için pasajları
yüksek sesle okudu. Sohbetleri sırasında Martha kendisini
değerli ve önemli hissetti. Karşısında fikirlerini tartışabilece-
ği ve yazdıklarının ağırlığını tartabileceği biri vardı. Araların-
da bir flörtleşme oluyordu ancak güzel-yakışıklı ve iyi yazan
bir kadınla erkeğin arasındaki sıradan bir durumdu.

Bayan Hemingway günlerini evin içinde ya da bahçıvan
kulübesinde geçiriyordu. Sıcaktan hoşlanmadığını söylemişti.

Bir sabah Martha içecek soğuk bir şeyler almak için mut-
fağa girdi. "Bana da getir!" diye bağırdı Ernest bahçeden.
Bu sırada bahçıvan kulübesinin penceresinden bir gölgenin
geçtiğini fark etti.

Mutfakta kendisine limonata koydu ve Hemingway'lerin
yan sehpanın üzerine özenle yerleştirilmiş fotoğraflarına
doğru yürüdü. Oğullarının birçok fotoğrafının yanı sıra, ilk
eşinden olan oğlu Bumby'nin de fotoğrafı vardı. Ernest'in
nasıl bir baba olduğunu merak etti. Muhtemelen çoğunlukla
evde olmayan ama geldiğinde de neşe saçan bir babaydı.

Sehpanın sonunda Ernest'in ortada olduğu bir grup fo-
toğrafi vardı. Martha ışıktan afallamış gibi görünen Gerald,

Sara ve Fife'ı tanıdı. Diğer kadın da Hadley olmalıydı. Ernest ona hep birlikte Antibes'te yaptıkları tatilden bahsetmişti: karı, koca ve metres olarak cümbür cemaat. Martha'ya göre çıldırmış olmalıydılar. İçinde bulunduğu durum bununla kıyaslanamazdı. O otelde tanıştığı yakışıklı bir İsveçliyle yatıyordu. Ernest'in ona karşı romantik duyguları olabilirdi ama kendisi onunla ilgili böyle hissetmiyordu. Martha bu tuhaf fotoğrafı yerine koydu ve Fife'in bunun evde bulundurulmasına nasıl izin verdiğini merak etti. Sonra oturma odasından korkunç bir ses geldi. Sanki biri yaralanmış gibiydi.

Oturma odasının perdeleri kapalıydı ve Martha önce sadece hayvan kafalarını görebildi. Sonra yüzünü yastıklara gömmüş olan Fife'ı fark etti. Arkasında bir yığın *Vogue* dergisi vardı. Bayan Hemingway ona doğru döndüğünde gözlerinin kızarmış ve umutsuzluk içinde olduğunu gördü. "Tanrı aşkına!" dedi Fife, çok yavaş bir şekilde. "Neden *hâlâ* benim evimdesin?"

Dışarı çıktığında güneş ışıkları gözlerini kamaştırdı ve Martha, Ernest'e, "Sanırım karını görmem gerekiyor. Galiba biraz üzgün," dedi.

Ertesi gün hemen kendisini Key West'ten, İsveçli sevgilisinden ve Hemingway'lerden kurtardı. Aslında niyeti, Ernest'le Miami'de biftek ve patates kızartması yiyip Merlot içmek değildi. Niyeti İspanya'da başlayacak şeyleri yaşamak da değildi.

25. BÖLÜM

Paris, 26 Ağustos, 1944

Martha, Champs Élysées üzerinden güneye Shakespeare and Co. kitapçısına doğru gidiyordu. Ernest'in Paris'teyken gideceği yerlerden biri, iyi bir kitap bulmak için 12. l'Odéon Caddesi olurdu.

Louvre'un Rivoli Caddesi ile kesiştiği yerde, yaz sabahının ışığında görülebilen, bir ucunda duman tüten bir barikat vardı. Martha iyice yaklaştığında barikatın karyolalardan, parmaklıklardan ve kolu yanık bir kapıdan yapıldığını gördü. Yerde barikatların kurulması için asfaltın sökülmesinden kaynaklanan delikler vardı. Ortalık tuvalet gibi kokuyordu. Bir adam ona durmasını işaret etti. Kösele gibi bir yüzü vardı ve hırıltılı bir şekilde konuşuyordu.

“Geçebilir miyim?”

“Fransız mısın?”

“Amerikalı.”

Adam Martha'ya sıcak bir şekilde gülümsedi. "Bir Amerikalı için ne güzel bir aksan bu! Paris'te ne yapıyorsun?"

"Savaşı yazıyorum." *Ve kocamı boşuyorum*, diye düşündü. "Ben bir gazeteciyim."

"Kimin için çalışıyorsun?"

"*Collier* için."

Adam elini onun koluna koydu. "Herkes burada neler olup bittiğini anlat," dedi. "Hiçbir şey atlama." Tırnaklarının arasına pislik dolmuştu ve elleri de yağ yüzünden kapkaraydı.

"*Yaşasın Fransa!*" diyerek yürüyüp geçerken adamın kolunda bıraktığı pislği temizlemeye çalıştı.

"*Yaşasın Amerikalılar!*" diye bağırdı adam arkasından.

Tuvalet kokusunun nedeni anlaşılıyordu: Metrodan çıkarılmış bir pisuvar hurda yığınının üzerine konmuştu. Delik sapsarı olmuştu. Martha adamın yanından geçti ancak dönüp direnişçi adama baktığında onun açık açık gözlerini kendisine dikmiş olduğunu fark etti. Bu, haftalar önce İtalyan askerinin kendisine bakışından pek de farksız değildi. Ah, evet, son birkaç aydır o da kendi ilişkilerini yaşıyordu. Eski karılarının ve metreslerinin sırf onu mutlu etmek adına her şeyi yalayıp yutması için Ernest'in sadece dişlerini göstermesi yeterliydi. Ancak kendisi onlardan farklıydı, kucak köpeği eşlerine benzemiyordu.

Kısa süre sonra nehre yaklaştı ve Seine'in üzerine yansıyan parlak güneş ışığını gördü. Şehrin dış merkezi olan Île de la Cité'de Notre Dame'ın gölgesinde çimenlerin üzerine oturmuş, bir şeyler içen bir sürü insan kalabalığı vardı. Ellerindeki mevcut yiyeceklerle kahvaltı yapıyorlardı. Akordeoncular atılan bozuk paralar için birbirleriyle yarışıyorlardı. Köşede duran şapkalı bir adamın dudakları belli belirsiz kıpırdadı ancak ona doğru yürüdüğünde şarkı söyler gibi konuştuğunu duydu: *çikolata, Amerikan sigarası, kibrit, çikolata, sigara...*

Martha son köprü'nün üzerinden geçerken Ernest'in onu yeniden kazanmak için söyleyebileceği olası sözcükleri söylüyordu. "Tavşanım... Bana geri dön, biz birlikte güçlüyüz... Korkularımızın üstesinden sadece birlikte gelebiliriz." Sonra kendisine söylediği nefret dolu şeyleri düşündü: Ona değersiz, hırslı kaltak dediği zamanları. Martha onun Lincoln Continental arabasını ağaca çarptığında kendisine nasıl vurduğunu hatırladı. Görevdeyken kendisine gönderdiği telgrafi hatırladı:

"Sen bir savaş muhabiri misin, yoksa yatağımdaki karım mı?"

Martha da ona yanıt vermişti:

"Ben her zaman bir savaş muhabiri olacağım. Stop. İstedğim zaman yatağındaki karın olacağım. Stop. Savaş muhabirin, karın Martha'n."

Aylar önce İngiltere'ye gitmek için bir uçakta kendisine yer ayarladığını ve Martha'yı da Liverpool'a giden dinamit dolu bir yük gemisiyle yolculuk etmek zorunda bıraktığını hatırladı. Ernest'in zarif hediyelerinden biriydi!

Okyanusu geçerken her ânını dinamitlerin patlayacağı korkusuyla geçirmişti. Güvertede sigara içmeye bile izin verilmiyordu. Ancak her şeyi yeniden düşünmek için geçen on yedi günlük bir yolculuktu, evliliğinin muhtelemelen doğal sonuna geldiğini anlamak için on yedi gün.

Liverpool'da karaya çıkar çıkmaz Martha, Ernest'in yattığı söylenen hastaneye gitmek için güneye, Londra'ya doğru hareket etti. Bir araba kazasından sonra hastaneye kaldırılmıştı, kaza yaptığında muhtemelen sarhoştı. Ona her şeyin

bittiğini söylemeye hazırdı. Onun sarhoşken yaptığı kazalardan, başına gelen olaylardan, karısına değer vermemesinden, hatta kendine değer vermemesinden bıktığını söylemeye hazırdı. Ancak dakikalarca o sıkıcı hastane odasında uyuyan Ernest'i izledi. Başının etrafında geniş bir sargı vardı ve saçlarının bir çalı gibi görünmesine neden oluyordu. Ne kadar da yorgun görünüyordu, zavallı şey. Sloopy Joe'nun barında tanıştığı, sonradan adının verildiği kokteyl bardağı üzerinden o etkileyici gülüşüyle bakan adamdan ne kadar farklıydı. Şimdi yüzü daha tombuldu. Artık yakışıklı değildi, artık girdiği yerde tüm kadınları kendisine baktıramıyordu.

Ernest'in başucunda bir buket lale duruyordu ve Martha bunları kimin getirmiş olacağını merak ederek çiçek yapraklarından birini kopardı. Ernest tüm hatalarına rağmen insanları çabucak etkileyebiliyor ve çevresindeki gerçek, dürüst ve samimi insanları çabucak seviyordu. Sargıya kan bulaşmıştı. Martha onun kendi başına nasıl ayakta kalabileceğini merak etti ve hiç konuşmadan odadan çıkıp gitti.

Şimdi Paris'in sol yakasında yürürken bugünün onlar için bir son olduğunu biliyordu. Shakespeare and Co.'ya doğru ilerlerken Martha diğer tüm anıları doğal akışına bıraktı. Ernest iyi bir konuşmacıydı. Kalması konusunda tahriklere gelmemeliydi.

Bugün kitaplar Paris'e dönüyordu. İki kadın kutuları ve çamaşır sepetlerini kaldırıma taşıdılar. Tablolar, elyazmaları, lambalar, masalar ve sandalyeler taşıyan bir adam onların peşinden gitti. Martha, onların dükkânın üstündeki üçüncü kata iniş çıkışlarını izlerken kendisini göstermemeye çalıştı. Dükkânın tabelasındaki harfler güçlkle seçilebiliyordu: Shakespeare and Co. ve camlarda hâlâ bantlar vardı. Herkes neşeli ve mutlu görünüyordu.

Martha ve Ernest, İspanya Savaşı'na ara verdikleri zamanlardan birinde Slyvia'nın dükkânına gelmişlerdi ve Slyvia, Ernest'i sanki yeniden hayata dönen bir adammış gibi kucaklamıştı. Martha bu dükkânda ona âşık olmuştu. Martha, bir yıl ya da belki biraz daha uzun bir süre İspanya'da birlikte olmalarının nedeninin sadece hayatta kalmak olduğunu düşünmüştü. Belki de duvardaki kitaplar, Slyvia'nın ona hayranlıkla bakışı, birlikte Paris'in yükselen çatılarına bakarken onun "Marty, işte, Paris," demesinin de etkisi vardı ancak bu dükkânda bütün taşlar yerli yerine oturmuştu. Ne Sloopy Joe'nun barında ne de Madrid'de... Ernest onun kalbini Paris'in kitaplarının arasında çalmıştı. *Nesto*, diye yazmıştı, Shakespeare'in dükkânından Ernest'in satın aldığı kendi kitabının üzerine. *Sonsuza dek benim ol*. Ve sonsuzluk konusunda gerçekten ciddi idi.

Dükkâna girmesiyle birlikte kapının çanı çaldı. Bir an için Slyvia Beach ona boş gözlerle baktı. Slyvia herkese samimi davranmasıyla tanınırdı ancak bugün kapı eşiğinde duran kadının kim olduğunu hatırlamadığı açıkça belli oluyordu.

"Martha!" dedi, hafızası hemen yerine gelmişti. Slyvia ile öpüşürken Martha onun bıyıklarının olduğunu fark etti. Zor zamanlardı. "Adrienne, çabuk buraya gel, Martha Gellhorn geldi!"

Zoraki bir gülümsemeyle elinde kitap dolu bir sepetle uzun boylu bir kadın geldi. "Sevgili Martha," dedi, elindeki sepeti bırakırken. "Seni görmek ne güzel. Dur, sana içecek bir şey getireyim." Nar suyu dolu bir bardakla geri döndü. "Üzgünüm, daha sert bir şey yok. *Cin yok, viski yok, votka yok.*"

Martha güldü. "*Sorun yok.*"

Adrienne kasanın yanına oturdu. Marangoz kasayı hâlâ masaya monte etmekle meşguldü, çalışırken kasanın anahtarlarının çıkardığı ses sanki kasaya binlerce frank giriyormuş hissi veriyordu. "Ne oldu burada?"

Sylvia çalı gibi görünen kaşlarını kaldırdı. “Gestapo’dan bir adamla talihsiz bir olay yaşadık.”

“Ne demek istiyorsun?”

“*Finnegan’ın Uyanışı* kitabının baskısını benden daha çok hak ettiğini düşündü, diyelim.”

“Faşistlerin James Joyce sevdiğini bilmiyordum.”

“Ah, evet. Kaç para olduğunu sordu ve ben de onun bana ait bir baskı olduğunu söyledim. Sonra eğer bu kitabı alamazsa diğer tüm kitapları toplatacağını söyledi.”

“Ve?”

Adrienne ağzını doldurarak ve alaycı bir şekilde güldü. “İki saat içinde her şeyi sakladık. Bütün dükkânı temizledik. Almanlar hiçbir şey bulamadılar.”

Marangozun işinin bittiğini söylemesiyle Sylvia ücretini ödedi. Özellikle Sylvia yaşlanmış görünüyordu, sanki açlığı son birkaç yıl içinde öğrenmiş gibi yüz hatları sertleşmişti. “Savaş sizi nasıl etkiledi?”

“Bazı yönlerden iyi, bazı yönlerden kötü.”

Sylvia yeniden konuşmaya başlayana kadar bir süre sessizlik oldu.

“Savaş sırasında iyi bir sistemimiz vardı, değil mi, Adrienne? Ben yiyecek bulmak için yağmalamalara katılıyordum. Adrienne de fırın kuyruklarına giriyordu. Kitaplar konusunda olduğu gibi yiyecek konusunda da takıntılı hale gelmiştik. Hatta kitaplar bile artık bir şey ifade etmiyordu. Onları birer birer yemeyi düşündük. Ya da en azından sigara gibi içmeyi.”

“Bu süreçte hep Paris’te miydiniz?”

“Kısa bir dönemi Vittel’de geçirdik.”

“Su kaynağında mı?”

“Şey, çıkış olmadığı için pek Spa gibi gelmedi.”

“Gözaltı kampı mıydı?”

“Amerikalı kadın sürgünler için.” Sylvia bunu sanki kendisiyle dalga geçer gibi çok kibar bir biçimde söyledi. “Çok kötü değildi. Önce bizi Paris’ten çıkardılar ama nereye koyacaklarını bilemediler. Bu yüzden bizi Bois de Boulogne Parkı’ndaki hayvanat bahçesine koydular.”

“Hayvanat bahçesi mi?”

“Hayvanların nereye gitmiş olduklarına dair hiçbir fikrim yok. Ben bir babun kafesindeydim ki orayı çok sevdim. Maymun gibi dolaşıp durdum.”

“Bu...” dedi Adrienne, Fransız alaycılığıyla, “...çok saçma bir espri.”

Sylvia güldü. Belki de Ernest, onu her şeyi ciddiye almayışından dolayı kendisine yakın bulmuştu. Çoğu arkadaşını düşman olarak görmesine rağmen Sylvia Beach’i her zaman sevmişti. “En sonunda bizi Vittel’de bir otele yerleştirdiler. İngiliz aristokratları, sanatçılar, fahişeler ve rahibeler vardı. Onların neden orada olduklarını bir türlü çözemedim. Orayı daha çok lüks bir tatil gibi görüyorlardı. Belki de haklılardı.”

Martha, Adrienne’nin, Sylvia’nın hikâye anlatma tarzının komikliğine daha fazla dayanamayarak başını çevirdiğini fark etti. “Her nasılsa, Adrienne burada kalıp stok yaptı. Baskı altına alınmış edebiyat piyasasına bir ayağımızı basmayı başarabildik.”

Martha, Sylvia olmadan Paris’te sıkışıp kalmanın Adrienne için ne kadar zor olabileceğini düşündü. Görünüşe göre hikâyeyi pek de komik bulmuyordu. “Ya sen, Martha? Sen neredeydin?”

“Cephenin olduğu her yerde.”

“Hâlâ muhabirlik yapıyor musun?”

“Elbette.”

“Dinle, Martha. Ernest buradaydı.” Adının geçmesi bile Martha’yı tuhaf hissettirdi. Shakespeare kitapçısı çok değerli bir yerdi ve sanki kararlılığını çökertmeye başlıyordu. Ansızın Ernest’i bulması ve iyi olduğundan emin olması gerektiği hissine kapıldı. Bütün sabah boyunca duyguları, öfke ve ona yakın olmayı çılgınca arzulama arasında gidip geldi, düşüncelerinin ve duygularının daha istikrarlı olmasını diledi. “Önce buraya geleceğini biliyordum.”

“Elbette, hayatım. ‘Yanında iyi bir kitap olmadan Paris’te bulunmak, tek gözü olmayan güzel bir kız gibidir.’ Bunu kim söylemişti, Adrienne?”

Adrienne gözlerini devirip boş bardağı alarak küçük mutfığa gitti. “Balzac, *şekerim*,” dedi musluktan akan su sesinin eşliğinde. “Ama peynirsiz bir akşam yemeği demişti.”

“Martha,” diye devam etti Sylvia, hâlâ heyecan içindeydi. “Kocan gerçekten dükkânımızı kurtardı! Tanıdık bir sesin bağırdığını duydum. ‘Sylvia! Sylvia!’ Sonra sokaktaki herkes benim adımı bağırmaya başladı. Çok keyifliydi, hayatım. Gerçekten çok heyecan vericiydi. Çatıdaki tüm Alman nişancıları temizlemek için yukarı çıktı. Dükkânın tamamen güvende olduğundan emin olunca bunu brendiyle kutladık, sonra Ritz’in şarap mahzenini kurtarmaya gideceğini söyledi. Şahane!”

Birkaç dakika önce Martha’nın hissettiği özlem şimdi kaburgalarının içinde bir yere gömülmüştü sanki. Nereye gitse Ernest propogandalarıyla karşılaşılıyordu. Bu yorucu bir şeydi. Kocasının egosunu tatmin etme ihtiyacı. Martha kendi makalelerinde yakından gözlemediği şeyler konusunda kısa öyküler yazıyordu. Ernest’in yazılarındaysa her zaman kendisi vardı. Büyük yazar tıpkı meydanda nutuk çeken bir dikatör gibi makalenin tam ortasında boy gösteriyordu.

Sylvia ona nerede kaldığını sordu. “Oh, biz ayrı yerlerde kalıyoruz.” Sylvia gergin bir şekilde Adrienne’e baktı. “Bu ortak bir karar. Peki, Ernest? O nerede?”

“Ritz’de,” dedi bir erkek sesi dükkânın arka tarafından. “Onları da kurtardığını duydum.” Dükkânın dışında gördüğü adam geliyordu.

“Oh, Harry.” Sylvia gülümsedi. “Burada olduğunu unut-tum! Bunca zamandır konuştuklarımıza kulak misafiri mi oldun?”

“Aşağı indiğimi duymadınız mı?”

“Martha, Harry Cuzzemano’yu tanıyor musun? Kitap koleksiyoncusudur. Kocanı uzun yıllardır tanır.”

“Hayır. Sadece ününü duydum.”

Harry Cuzzemano kitap raflarının arasından çıktı. Gö-zünden çenesine doğru inen yarasının dikişleri hâlâ görülebiliyordu. “Sizinle tanışmak büyük zevk, Bayan Hemingway.”

“Ernest’in kaybolan çantası konusunda bir gelişme var mı?”

Telaşla güldü. “Ah, bir süre önce o işin peşini bıraktım. Anlaşılan öyle bir şey olmamış bile.”

“Ah, bundan emin değilim. Hatta bunun gerçekten doğru olduğunu düşünüyorum. Tanrım, onu sizden önce birinin bulduğunu düşünsenize. Harcadığınız onca zaman boşa gider.”

Adamın yüzü kızardı. Tehlikeyi sezen Sylvia araya girdi. “Onu bulursam Ernest’e satarım. Karayipler’de kendimize bir ada alırız. Düşünsene, Adrienne!”

Cuzzemano, Martha’yı yarasını incelerken yakaladı. “Amerikalıların Paris’e havan topu saldırısından,” dedi oldukça sessiz bir şekilde. “Dostça bir saldırıydı.” Sanki söyledikleri aralarında özel bir anlam taşıyormuş gibi kaşlarını kaldırdı.

“Gitmeliyim, Sylvia. Ernest lanet olası başka bir yeri daha kurtarmadan onu durdurmalıyım.”

“Çok geç,” dedi Adrienne, neredeyse şarkı söyler gibiydi.

Sylvia raftan *Finnegan'ın Uyanışı* isimli kitabı çekti. “En azından yanına okuyacak bir şeyler al.”

“Ama bu senin kopyan değil mi?”

“Birçok kopyamdan biri diyelim.” Sırıttı. “Kimse kitaplarını satmaya zorlanmamalı.”

“Hepimiz için iyi bir ders,” dedi Martha, St. Louis'deki çocukluk günlerinden hatırladığı çok tuhaf bir tarzla sadece telefonda konuştuğu Cuzzemano'ya bakarken. Babası Dr. Gellhorn evde asla bu şekilde konuşulmasına izin vermezdi. Martha elindeki kitabı göstererek Sylvia'ya teşekkür etti.

“Sadece anlamak için çok fazla çabalama. Kitap tıpkı tam olarak anlaşılamayan insanlar gibi.”

Martha kaldırımından karşıya geçti ve arkasındaki eski bir mobilya, fırın ve çöp kutularından oluşan yığın önündeki barikatta durdu. Dükkânın önünde durup koyu bir sohbe dalmış olan Sylvia ve Adrienne'e baktı. Sylvia telaşla başını sallayıp, “Hayır,” dedi. Gelişiyse bir şekilde dükkânın dengesini bozmuş olmalıydı.

Martha, Joyce'un kitabını çantasına soktu ve Ritz'e giden Pont Neuf'un üzerinden geçti. Ritz, Ernest'le ilgili kötü şeyler çağrışırsa da kitap dükkânı; yüzleri şaraptan ve İspanya'dan buraya uzanan aşkları yüzünden kızarmış halde Madrid'den gelen sığınmacılar gibi birbirine sokularak birlikte ne kadar güzel vakit geçirdiklerini hatırlatıyordu. Silahlar patlasa da, yemek katır etinden toz içinde bir sosis olsa da ya da etraflarındaki evler bombalarla yıkılsa da birbirlerini sardıkları sürece mutluydular.

Madrid'de Martha ondan biraz utanmıştı. Aylar önce Key West'teki tropikal bahçede birlikteyken karısının varlığı san-

ki onların bir ölçüde birbirlerine rahat davranmalarını sağlamıştı. Ernest otel restoranında kuru ekmeğin ve kahvenin üzerinden ona bakardı ve kahvaltıdan sonra bombardıman başladığında, “Hah!” derdi, peçeteyle dudaklarını silerken. “Tatlı da geliyor.”

Kısa bir süre sonra, bir alışkanlık olarak Martha onun peşinden odasına giderdi çünkü Ernest sadece burada nişancıların hedefinden uzak olabileceklerini söylerdi. Madrid’de bombardıman başlayınca Ernest bir mazurka müziği koyardı. Bazen müziği dinlerler ve bazen de konuşurlardı. Pencereden giren rüzgâr; barut, beton ve çamur kokusunu içeri getirirdi. Gerçi o zaman daha aralarında bir şey olmamıştı ancak Martha diğer muhabirlerin ona anlamlı bir şekilde bakmaya başladıklarını hissedirdi. O da Ernest’in kendisine ödünç verdiği ilgi odağı olmanın keyfini sürerdi. Diğer türlü o hiçbir şeydi: Henüz İspanya savaşıyla ilgili tek bir makale bile yazmış değildi.

Haftalar sonra yerlerde yatan adamların karanlık siluetlerinin etrafından nasıl yürümesi gerektiğini öğrendi. Tahrip olmuş bir evde bir sabah bir erkek çocuğu buldu. Kum torbaları kapının hemen yanında duruyordu ancak bombalar çatıya düşerek mutfakta, masanın altına saklanmış olan çocuğu bulmuştu. Çocuğun ölümü Martha’yı o gece derin bir sessizliğin içine sokmuştu. Diğer muhabirler durumun farkına varsalar da konunun üstüne gitmediler. O gün kimin ne gördüğünü kim bilebilirdi ki? Sanki yalnız kalmak ölen çocuğu onurlandırmanın tek yoluymuş gibi o gece kimsenin yanına gitmedi. Bir noktadan sonra diğerleri viski içip dans ederken o uyuyakaldı. Uyandığında herkesin gitmiş olduğunu ve Ernest’in de diğer yatakta uyuduğunu gördü. Üç kat aşağıda ölüm arabaları zangırdayarak ilerliyordu.

Ertesi sabah Ernest açık pencerenin önünde oturmuş, içlerinde neredeyse portakal ve ayakkabı bağından başka bir şey kalmamış dükkânların önünde yiyecek için kuyruğa

giren insanları izliyordu. Onun uyandığını görünce pencereden uzaklaştı. Gelip battaniyeyi üzerinden çekti ve tek kişilik yatakta ona sarıldı. “Tavşan,” dedi, “seninle evlenmek istiyorum.”

O akşam karısına bir telgraf çektiğini gördü. Sadece üç sözcükten oluşuyordu: *Her şey mükemmel.*

Ancak İspanya'dayken onların karısına karşı, hatta birbirlerine karşı bile yükümlülükleri yoktu. Tek yükümlülükleri gözlemlerine karşıydı. Gıcırdayarak gelen arabalardaki sığınmacıları izlemektir; tombul köpekleri, ölü katırları ve bombayla ikiye ayrılmış otobüsleri... Eşyalarını taşıyarak evlerinden dışarı çıkan insanları izlediler; ellerinde kapı, pencere çerçevesi ve masa tablaları... Evler delik deşikti. Sadece gözlemlemek ve gözlemlerini kâğıda dökmek... Bu onların oradaki göreviydi.

Savaşta asla ayrılmamamız gerekirdi, diye düşündü Martha, köprünün sonuna geldiğinde. Ritz'deki kocasını görmek için hazırlanıyordu, söylemesi gerekenleri söylemeye kararlıydı hâlâ. Savaş onları canlı tutan tek şeydi.

26. BÖLÜM

Havana, Küba, 1939-1940

Ev tepelerin üzerinden yükseliyordu. Villanın her iki yanındaki palmiye ağaçları neredeyse uçak gemisi büyüklüğündeydi ve binanın cephesini asmalar sarmıştı. Martha dönüp şoförün hâlâ kapıda olup olmadığını kontrol etti, kocaman evde tek başına olmak onu biraz korkutuyordu.

Evin içini görmek için pencereden içeri baktı: banyo, mutfak, birkaç yatak odası. İki ayrı çalışması odasına ihtiyaç duyacaklarını düşündü. İçeride nem kokusu vardı ve odalardan birinde oldukça büyük bir su birikintisi oluşmuştu. Pencereden giren yapraklar süpürgeliklerde toplanmıştı ve kocaman çiçek kafaları sanki içeri girmek için sessizce cama vuruyordu.

Başka bir odada -Martha bunun kendi yatak odası olmasına karar verdi- asma yaprakları pencerenin etrafında öylesine sık büyümüşlerdi ki bir perde oluşturmuşlardı. Lekeli bir ayna hâlâ duvarda asılı duruyordu. Martha yazlık elbise ve

bez ayakkabıları içindeki görüntüsüne baktı. Bunu yapabilecek miydi? Bu evin metresi olabilecek miydi? İçeri bir kedi girdi ve gözünü kırpmadan ona baktı. Yıllarca evleri, Madrid otellerindeki tek kişilik odalar olmuştu. Burada geniş bir alan, sessizlik ve huzur vardı. Burada bir nişancının hedefi olma korkusu olmadan yaşayabilir, kitaplar yazabilirlerdi.

Havuzun dibi yosun tutmuştu ve tenis kortunu yabani otlar bürümüştü. Burası tam bir harabeydi ancak Martha'ya bir cennet gibi görünüyordu. Uzun zamandır el değmemiş bu yerde dururken Ernest'in Key West'teki evini hatırladı. Duvarların ve bahçe kapısının arkasından baktığında ne kadar düzenli ve bakımlı görünmüştü. Anlaşılan o duvar Fife'in fikriydi. Ernest onun dünyayı dışarıda, kocasını da içeride tutmak istediğini söylemişti. Ancak Martha bu evi kapatmayacaktı, doğanın içeri girmesini istiyordu.

"Buldum," dedi Ernest'e, onun eşyalarıyla dolup taşan otel odasına geldiğinde. Şaka yoluyla ona domuz demeye başlamıştı. "Yeni evimizi buldum." Buraya, *La Finca Vigía*, deniyordu. Gözetleme Kulesi. Nedense doğru bir isim gibi geliyordu; belki de evin işlevlerinden biri de Ernest'in, Florida Boğazı'ndan aşağı inip onu Martha'dan geri isteyebilecek kadınlarının filosuna karşı nöbet tutmaktır.

*

"Hadi, büyük bir hata yapalım," dedi Ernest bir haziran gününde evlerinin havuzunun başında otururlarken. *Çanlar*'ın son taslağının bitişini kutluyorlardı. Son bir dokunuş olarak Ernest kime ithaf ettiğini yazmıştı: *Martha Gellhorn'a, sevgilerimle...* Daha önce, yazdığı oyunu ona ithaf etmek istemişti ancak Fife bunu öğrenmişti. Bu şimdi Martha'nın ödülüydü. Martha da zaten bunu tercih ederdi. Oyun da iyiydi ancak bu romanı büyüleyiciydi.

Martha'nın geçen hafta kestiği vahşi orman yapraklarının gölgesinde oturmuşlardı. Ernest'in yüzü öğle yemeğinden beri içtiği *daiquiri*'ler sayesinde aydınlanmıştı. Şezlongundan kalktı ve tek dizinin üstüne çöktü. Martha'nın içini ani bir korku kapladı.

“Evlen benimle, Marty,” dedi.

Martha gözlerini sulak arazilerin ve şekerkamışı tarlalarının ötesindeki bir bulut kadar beyaz görünen Havana'ya dikti.

“Sen zaten evlisin. Unuttun mu?”

“Yakında olmayacağım.”

“Şanslı biri olmalısın.” Öğle yemeğinden beri baş ağrısı çekse de şampanyasından bir yudum aldı. “Sen o kadının pençesinden uzun zaman kurtulamazsın. Bu iş bittiğinde karının tırnakları arasında senin et parçaların olacak.”

Fife, Key West'te hâlâ nefretini yatıştırmaya çalışıyordu. Hâlâ bu kadar kızgın olduğuna göre Ernest'in ona gerçekten çok çekirtmiş olması gerekiyordu. Görünüşe göre, elinden geldiğince boşanmaya karşı çıkacaktı. Martha tüm bunların İspanya'da yaşananlar adına bir ceza olduğunu biliyordu.

“Başında dürüst olsaymışım boşanma teklifimi daha önceden kabul edermiş. Al sana bir Katolik!” Ernest gıcırdayan şezlonguna geri dönüp ona baktı. “Ama ben sana karşı koyamıyorum, Tavşan. Bunu biliyorsun.” Her zaman olduğu gibi gülümserken üstdudağı bıyığının altında kaldı. “Evlilik, Marty! Harika bir şey olacak.”

“Her şeyi mahvedecek,” dedi Martha sessizce. Gözucuyla yaprağın üzerinde -tıpkı kanserli bir hücre gibi- bir yumru fark etti. Yarın yeni yapraklar kesmeliydi. Şampanyadan elma kokusu yükseldi ve başı yine zonklamaya başladı. “Sen neden evlenilmeyeceğini öğrenmelisin, Ernest.”

Bacaklarını hareket ettirmeye ihtiyacı vardı. Konuşurken bir yandan havuzun diğer tarafına yürüdü. “Bu şekildeyken

istediğimiz her şeyi yapabiliriz. Sen Key West'e çocuklarını ve Fife'ı görmeye gidebilirsin. Ben de göreve gidebilirim. Evlilik bizi mahveder. Her ikimizi de." Yaprak kırıntıları Ernest'in yüzüne düşmüştü. Ona üzgün bir ifadeyle baktı, sanki istediği yanıtı alamamıştı. Ancak Martha'ya göre evlilik, komşularıyla tenis oynamanın ve şık elbiseler içinde bahçe çimenleri üzerinde kokteyller vermenin dışında yerinden kıpırdamak istemeyen kadınlara göre idi. Martha bunların hiçbirini istemiyordu. O Ernest'le birlikte savaştan savaşa gitmek istiyordu. Onlar muhabirdi, sadece aynı evi paylaşan insanlar değillerdi.

"Üzgünüm. Sadece bu iş bana göre değil."

"Beni sevmiyor musun?"

"Elbette seni seviyorum. Ama bu seninle evlenmek istiyorum anlamına gelmiyor." Birlikte geçirdikleri zamanı mahvettiği, bu durumu eleştirdiği için ona kızıyordu. Bu konu açılmadığında her şeyin daha güzel olduğunu fark etmiyor muydu? Başı yeniden zonklamaya başladı. "Bu meseleyi neden yeniden gündeme getirdiğini bilmiyorum."

Ernest haftalarca sanki onu kışından tekmelemiş gibi baktı Martha'ya. Hiçbir şey söylememesine rağmen sürekli gözleriyle onu izledi. Ancak Martha onları bir arada tutmaya çalıştığı için özür dilemeyecekti.

Yaklaşık bir yıldır burada yaşıyorlardı. Duvarları kurşunlanmıyordu. Otelin sığınağına inmek için sevişmelerini yarıda bırakmak zorunda kalmıyorlardı. Bombanın ne kadar yakına düşeceğini tahmin etmek için gece yarısı uyanmıyorlardı. Yazılarına devam ediyor, Pilar'la denize açılıyor ve Floridita'da *daiquiri* içiyorlardı. Ancak Ernest'in bakışları çok değişmişti. Artık bu duruma katlanamayan Martha onu yemek masasına oturttu. Gönlünü almak için en sevdiği öğle

yemeğini yapmıştı: karides salatası. Ancak salata tabağını görünce Ernest pek mutlu olmadı.

“Evlilik konusunda söylemek istediğim şey...” dedi açıklamaya çalışarak, “...hem işimi yapıp hem de sana iyi bir eş olmamın zor olduğuydu.”

Ernest ona düşünceli bir şekilde baktı. “Bir şeyler olmazsa hiçbir şey değişmez.”

“Evliliğin benim için iyi bir şey olacağını düşünmüyorum.”

“Evlilik benim için mükemmel bir şey.”

“Evet, Ernest. Bu konuda profesörsün! Yüz yaşında öldüğünde ardında on tane dul bırakacaksın.” Güldürmek istemişti ancak o gülümsemedi bile. “Hadi, Ernest. Kim evlenmek ister ki?”

“Ben istiyorum.”

“Neden?”

“Çünkü sevdiğim kadınla evlenmek istiyorum.”

“Daha önce evlendin ve yürümedi.”

“Üçüncüsü şans getirecek. Bu defa farklı olacak.”

“Neden?”

“Çünkü ben de bir şey öğrendim, boşanmak pahalıya patlıyor.” Ernest güldü ancak Martha’nın onun ciddi olmasını istediğini anladı. “Çünkü senin için deli oluyorum. Çünkü sen benden daha cesursun, daha komiksin, daha iyi bir muhabirsin, daha gençsin ve o kadar sarışınsın ki sabahları kendimi bir hindibanın yanında uyanmış gibi hissediyorum. Çünkü çok güzelsin ve korkusuzsun. Çünkü seni seviyorum. Nasıl? Bunlar evlenmek için yeterince iyi nedenler mi?”

“Ah, Ernest,” dedi Martha. “Bunlar senin için iyi nedenler. Ama bana göre değil.” Onun yanına geldi ve dizine oturdu. “Günah işleyerek yaşayalım, hizmetkârları hayal kırıklığına uğratalım. Onları dedikodu yapmaktan alıkoyamayız, değil mi?”

Ernest hiçbir şey söylemedi. Martha yerine oturdu ve onun yavaşça karidesi çiğnemesini izledi. Gözlerindeki ifade dede hem hayranlık hem de korku vardı.

O yazın ilerleyen günlerinde Martha ona verdiği kitabı ve üzerine not yazdığı fotoğrafı buldu. *Sonsuza dek* sözcüklerine baktı. Fazla eşya koymadan dekore ettiği yatak odasındaydı. Aniden göreve çağırılırsa on dakika içinde eşyalarını toplamak gibi bir hayali vardı. Tüneğinde oturan bir kuş gibi hissediyordu, yuvasındaydı ancak uçmaya her an hazırды. Havana'nın tepesindeki bu hayatın *sonsuza dek* sürmesini istiyordu. Ağırbaşlı Amerika'dan, katliam eğilimli Avrupa'dan uzakta; gözüne cennet gibi görünen Küba'da yaptıkları şeyleri kaybetmek istemiyordu.

Eğer evlenmek için gereken tek şey aşksa, o da yeterince vardı.

Ernest'in boşanmasından on üç gün sonra Martha, Kasım 1940'ta Pasifik Demiryolları şirketinin yemek salonunda onunla evlendi. Yemekte kızarmış geyik vardı. Martha yaptığı konuşmada, balayında Çin komünistlerinin güçlendirilmesini gözlemlemeye gideceklerini söyledi. Sadece birkaç konuk vardı -iki hafta önce haber verdikleri için fazla insan toplayamamışlardı- ve hepsi onun espri yaptığını düşünerek kahkahayla güldü. Geyik tatsız ve sertti.

Ernest çıktığı avlardan birinde birkaç sülün vurdu ve bunları Key West'teki evine gönderdi. Eski karısının, kocasının üçüncü balayı ganimetleriyle ne yapacağını düşünmemişti. "Ah, Ernest!" dedi Martha azarlayarak. "Bunu gerçekten yapmamalıydın. Otelin suitinde, tertemiz çarşaf lar içinde çıplak yatıyorlardı. Ernest'in balayı avlarını kendisine gönderdiğini görünce Fife'ın gözlerindeki dehşet ifadesini hayal edebiliyordu. Bu ona yüzünü kızartan bir keyif verdi.

O günkü gazetenin i  sayfalarında Hemingway’in evliliği duyuruluyordu. “Taş ve  elik çift,” diye yazmıştı muhabir. Martha hangisinin kim olduğunu ve hangisinin daha sert olduğunu merak etti.

27. BÖLÜM

Paris, 26 Ağustos, 1944

Ritz'in lobisi Amerikan subayları ve Fransız direnişçileriyle doluydu. Yorgunlukları, ağır mobilyaların ve simli perdelelerin yanında bile gözden kaçmıyordu. Salon tahta ayakkabıların sesleriyle inliyordu. Martha, Ernest'in lobide ya da barda olmamasına sevindi. *Daiquiri* lerin ardından boşanmayı konuşmak pek uygun olmazdı.

Ön bürodaki otel görevlisinin yüzünde kuru bir gülümseme vardı. Bay Hemingway'in hangi odada kaldığını sorunca, "Otuz bir numaralı oda, matmazel," dedi. "Gitmeden önce aramamı ister misiniz?"

"Ona Madam Hemingway'in geldiğini söyleyin," deyip ekledi. "Eşi."

Görevlinin yanakları kızardı. "Çok iyi, Madam Hemingway." Adam bu kadar gerildiğine göre Ernest ona gerçekten kötü davranmış olmalıydı.

Martha beklerken bir grup subay yanından geçti ve onların kendisine tepeden tırnağa baktıklarını hissetti. Otel görevlisinin fısıldadığını duydu. “*Evet, eminim. Kadın ‘karısı’ dedi.*”

Adam nihayet gülüp ona merdivenleri işaret etti.

Merdivenleri çıkmaya başlar başlamaz görevli tüm gerginliğini unutup hiç susmadan konuşmaya başladı. Onun bildiği şeyleri tekrar etti: Ritz’i Almanlardan kurtaran cesur Bay Hemingway efsanesi. “Ve barmenimiz, Mösyö Hemingway’e bunu hangi içkiyle kutlamak istediğini sordu ve o da, ‘Her zamankinden, Benjamin,’ dedi. Benjamin’in onlara martinilerini hazırlaması bir saat sürdü ancak hepimiz mutluyduk.”

Işık da onlarla birlikte çıkıyordu merdivenleri, bu pencereler tüm gün ışık alıyordu. Korkulukların çoğu yoktu, belki direniş barikatlarında kullanılmışlardı ya da Gestapo saldırılarına maruz kalmışlardı. “Peki, Ritz’in neden kurtarılması gerekiyordu? Almanları konuk etmek gibi bir alışkanlığınız mı var?”

Otel görevlisinin gözü onun basın kartına kaydı. “Gestapo oda istediğinde karşısındaki insanın fazla şansı yoktur, madam. Fazla ısrarcı olabiliyorlar.” Koridor boyunca yürüdüler ve sonra otuz bir numaralı odanın kapısında durdular. “İşte, geldik.”

Görevli bahşış için biraz oyalandı ancak Martha ona sadece, “*İyi günler,*” dilemekle yetindi.

Odanın içinden gürültüler geliyordu. Bir şampanya şişesinin mantarının patladığı duyuldu, adamlar gülüyorlardı, silahlar temizlenirken horozlar açılıp kapanıyordu. *İşte, geldik,* dedi içinden. Son kez prova yaptı: Arabayı, tokadı ve dinamit dolu gemiyi düşündü. Derin bir nefes alıp kapıyı çaldı. Ayak sesleri yaklaşıyordu ancak içerideki gürültü kesilmedi. Kapı açılınca karşısına Ernest çıktı, kafasında hâlâ taşıdığı

sargısıyla Ernest. "Tavşan!" Şaşırmıştı, sanki otel görevlisinin telefonuyla kapı arasında bir yerde can vermesini beklemişti. "Buradasın."

Onu yeniden görmek Martha'nın nefesini kesti, Londra'daki hastanede olduğu gibi içi yeniden sevgiyle doldu. İçinden, *Evet, buradayım, sevgili Ernest*, demek geldi ama bunun yerine, "Epey oldu, değil mi?" dedi. Doğal konuşmaya çalışıyordu ancak sesinin, yalnızlığını belli ettiğini fark etti.

Bunu Ernest de fark etmiş olmalıydı çünkü rahatlamış görünüyordu. "Halimize bak, kocaman goriller gibi kapıda duruyoruz. İçeri gel." Durdu. "Bekle. Önce onları dışarı çıkarayım."

Arkasında direnişçiler ve Amerikalılar vardı. Bir tanesi uzun koltukta yatıyordu, kirli botlarını brokar kumaşın üstüne koymuştu ve yağdan kapkara olmuş elleriyle şampanya kadehini tutuyordu. Ernest onlara her iki dilde karısının geldiğini söyledi: ünlü savaş muhabiri Martha Gellhorn. Adını duymuşlar mıydı? Sesi gururlu çıkıyordu. Silahlarını, haritalarını, cilalanmış ayakkabılarını toplarlarken kapıya kaçamak bakışlar attılar. Bazıları çıkarken onu Bayan Hemingway, diye selamladı, bazılarıyla adını söylemeyi denemedi bile.

"Bu da benim düzensiz birliğim," dedi Ernest.

Martha odaya girdi. Lincoln'daki odadan çok daha büyüktü.

"Üyelik ücreti nedir?"

"Bir şişe içki. Scotch getirirsen daha fazla pırpır alırsın."

Masanın üzerindeki tepside açılmış bir şişe şampanya duruyordu, vuran güneş ışığı yeşil şişeyi aydınlatıyordu. Ernest nereye giderse gitsin, bolluk onu takip ediyordu.

"Ben gidip temizleneyim," dedi, baskına uğramış biri gibi yağlı ellerini havaya kaldırarak. Odaya bir koku sinmişti.

Motoryağını ve ayakkabı cilasını bastıran, tatlı ve sentetik bir kokuydu. Parfüm müydü? Belki. Belki de burada fahişeleri eğlendiriyordu.

Haritalar tuvalet masasının üzerine yayılmıştı. Her yerde belgeler vardı ve uzun bir tuvalet kâğıdına benzer bir şey kâğıtların altından sarkıyordu. Pencereden aşağıdaki sokakta kadınların toplanmış, bir şeyi incelediklerini gördü. Martha uzanıp baktı ancak uzun eteklerden başka bir şey göremedi.

Ernest elleri temizlenmiş bir şekilde banyodan çıktı. Pembe renkli yatak örtüsünün üstüne oturduğunda mutlu ve çocuksu görünüyordu. Yatağın üzerinde askerî silahlar ve el bombaları da vardı. Komodinin üzerinde başka bir şampanya kovanı daha duruyordu. Kocası şişeyi bitirene kadar buz eriyecek vakti bulmuş muydu acaba?

Martha Brut şişesini işaret etti.

“Onu nereden buldun?”

“Otelin kilerinden. Bütün stoğu kurutmayı düşünüyorum.”

“Ya sonra?”

“Sonra Lanson şampanyalarına geçeceğim.”

“Demek istediğim o değil.”

“Biliyorum.” Ellerinin üstüne oturdu ve ileriye uzanıp pencere kenarında oturan Martha’ya baktı. “Nasıl geldin?”

“Bir Kızıl Haç gemisiyle.”

“Resmî olarak mı?”

“Hayır, kendimi resmî olarak tuvaletlerine kilitledim.” Ernest kocaman bir gülümsemeyle ona baktı. Morali yerinde olduğunda Martha’nın cesaretine bayılıyordu. “Başın nasıl?”

“Bu lanet olası sargıyı çıkarmama izin vermiyorlar.”

“Kafanı kaybedersen geçim kaynağını da kaybedersin.”

Bu pek hoşuna gitmedi. İçki içmesiyle ilgili konuşulmasından nefret ediyordu. Rüzgâr perdeleri havalandırdı ve Place Vendôme Meydanı'ndan yukarı doğru konuşma sesleri gelmeye başladı. Daha fazla kadın toplanmıştı, bazıları tartışıyorlardı. Martha başını yeniden odaya çevirdiğinde Ernest'in basın kartının babasının silahına dayalı olduğunu fark etti.

“Babanın silahını mı getirdin? Küba'dan?”

“Bunu bir Nazi'nin kafasına dayamamdan hoşlanırdı, diye düşündüm. En son çikolatalı bir pastanın kıcını öptüğünü gördükten sonra.”

“Cenevre Antlaşması, Ernest. Sen bir muhabirsin. Asker değil.”

Bir siren sesi duyuldu ve o da pencereye geldi, birlikte gökyüzünü kontrol ettiler. Bunu daha önce de defalarca yapmışlardı. Hatta bu onlar için adeta bir rahatlama ritueliydi, birlikte ama evli değilken, Madrid'deki günlerinden bir hatıra.

“Sığınağa gitmek ister misin?”

“Sanmıyorum.”

Sokaktaki insanlar da pek telaşlı görünmüyorlardı.

Ernest gramofona doğru gidip bir mazurka koydu. Eski bir dost; Madrid'deki müzikleri. İğne, plağın çizik olduğu yerde atladı; Finca'da ateşli bir tartışma sırasında onu Ernest'in kafasına atmıştı. Ne için tartışmış olduklarını hatırlamaya çalıştı. İçki. Savaş. Kadın. Eski üçlü.

Ernest de plağın dönüşünü izledi ve sonra samimiyetle ona baktı. “Orada, güneş saçlarına vururken güzel görünüyorsun, Marty. Seni çok özledim, Tavşan.”

Eğer Ernest ona dokunmazsa Martha rotasından sapmayı becerebileceğini düşünüyordu. Ancak Ernest yanına gelip öyle yaklaştı ki nefesini, yutkunmasını duyabiliyordu.

Ernest oldukça kibar bir şekilde yüzündeki bir tutam saç alıp kulağının arkasına sıkıştırdı. Martha iradesini toplamaya çalıştı ancak Ernest onu omzuyla boynunun birleştiği yerden öpmeye başladı. “Beni özlediğini söyle.”

“Domuz,” dedi. “Elbette seni özledim.”

“Çok uzaklardaydın. Artık beraber olabiliriz.”

“Ernest.”

“Savaşta olabiliriz, eski günlerdeki gibi.”

“Ernest...”

Siren sesi kesildi. Belki de yanlış alarmdı. Sokaktaki insanlar meraklı gözlerle gökyüzüne baktılar. Martha ona neden buraya geldiğini söylemek için yeniden Ernest’e döndü. Birlikte, onlar için bir gelecek olmadığını söyleyecekti ancak Ernest çoktan yatağın yanına gitmiş, bir kovadan diğerine buz boşaltıyordu. Kendisine açık şişeden bir kadeh şampanya doldurdu. “Sana söylemek istediğim şey...”

“Bir içkiye ihtiyacın olduğu. Benim de öyle.” Ernest’in sesi neşeli çıkıyordu ancak ikinci kadehi dolduruşunu izlerken Martha onun ellerinin titrediğini fark etti.

“Ne kadar içiyorsun?”

“Sabahları tahıl gevreğimin içine şampanya koyuyorum ve çayımın içine de cin karıştırıyorum.” Ernest sargısının altından şakaklarına masaj yaptı. “Şu an bu konuda kavga etmek istemiyorum.”

“Son birkaç yıldır...” diye başladı Martha, “...yaptığımız tek şey kavga etmektir.” Ernest ona köpüklü bardağı uzattı.

“Çünkü birbirimize çok benziyoruz. Çünkü ikimiz de yazarız.”

“Bu yeterince iyi bir bahane değil. Dinamit dolu bir gemide on yedi gün geçirdim ve sen bir deniz uçağıyla yolculuk ettin. Bana da bir bilet alabilirdin.”

Ernest şampanyayı bir dikişte bitirdi. “Buraya gelmeni istemedim,” dedi. “Buraya gelmeni istemediğim halde neden sana da bilet alayım?”

Martha kadehine dokunmadı bile, çantasını aldı. Onunla ve bencilliğiyle tamamen işinin bittiğini hissetti. “Ben...”

“Marty.”

Ernest, Martha’nın çantasının sapını çekti, böylece Martha onun dizine oturmuş oldu. İki elini de tutup başparmaklarını avuçlarının içinde gezdirmeye başladı. “Tavşan. İspanya’yı hatırla. Birbirimizin gücünü hissedebilmemiz için savaşa ihtiyacımız var. Küba’ya dönmeyelim. Eğer bizi bir arada tutacaksa cepheyi izleyelim. Bizim için gidebileceğimiz bir savaş her zaman olacaktır. Biz bir ekibiz, birbirimize ihtiyacımız var. Bizi hiçbir güç ayıramaz.” Başparmaklarını hâlâ Martha’nın avuçlarına bastırıyordu. “Sanki her şey bitmiş gibi konuşuyorsun. Ama yeniden düşünemez misin? Yeniden başlayıp başlayamayacağımızı düşünemez misin?”

Bir silah patladı. Asker botlarının koştuğunu duydular. Kapılar çarpıldı. Parisliler içerilere kaçıştılar. “Madrid’den pek farkı yok,” dedi Martha ve o zamandan bu yana yitip giden şeyler için hüzünlü bir şekilde gülümsedi.

“Ayrı olmadığımız sürece güvendeyiz.”

“Bunun gerçek olmasını istediğimden emin değilim. Ernest?”

“Ne?”

Martha onun yaralı ellerine ve sargılı başına bakıp ayağa kalktı. Bir an önce ondan uzaklaşmalıydı, yoksa istediklerini asla söyleyemeyecekti. “Ben artık birbirimize uygun olduğumuzu düşünmüyorum.”

Oturduğu yerde, sanki Martha ona beklemediği bir anda yumruk atmış gibi gafil avlanmış görünüyordu. “Seni seviyorum,” dedi Ernest. “Hem de lanet olası bir budala gibi!” Ayağa kalktı ve gidip Martha’nın dokunmadığı şampanya-

yı içti. “Sadece söylediğim şeyi düşün. Yeni bir başlangıç, Marty. Sen nerede istersen orada yaşarsınız. Seni mutlu edecek-se bir siperde bile yaşayabiliriz, Tavşan.”

Kendisini hayır demeye, yeterince düşünmüş olduğunu söylemeye zorladı ancak bunun yerine kabul edercesine baş salladı çünkü o da Ernest Hemingway’in aşkının budalasıydı ve son yedi yıldır bundan başka bir şey düşünmüyordu.

Onu yanağından öptü, neredeyse içkisini döküyordu. Bu ona Çin’e balayına giderken uçaklarının pike yaptığı ânı ve sonra yeniden düzgün uçmaya başladığında Ernest’in uçak-taki herkesi güldüren sözlerini hatırlattı: “Gördünüz mü, bir damla bile dökmedim!” Bu zaferini kutladıktan sonra Martha’nın iyi olup olmadığına bakmak aklına gelmişti. Etrafın-daki herkes gülerken Martha uçağın penceresinden gözlerini dışarı dikmiş ve Ernest’in kiminle evli olduğunu düşünmüştü: Alkol eşi, kendisi ise metresi olmuştu.

Martha eşyalarını toplayıp kapıya yöneldi. İki lavabo-lu ve içinde bir köpeğin yıkanabileceği kadar büyük küveti olan banyonun önünden geçti. Kapıyı açar açmaz kuvvetli bir rüzgâr dalgası içeri girip bütün kâğıtları havaya uçurdu. Daha önce kâğıtların arasından sarktığını gördüğü tuvalet kâğıdı halının üzerine düşüp her yere saçıldı.

“Ernest!” dedi, neredeyse gülerek.

Martha eğilip yerdeki kâğıtları toplamaya çalıştı ve işte o zaman tuvalet kâğıdının üzerinde bir şeyler yazdığını fark etti. Bu Ernest’in elyazısıydı, mavi mürekkeple altı parça tuvalet kâğıdı boyunca yazılmıştı. “Bekle!” dedi Ernest, telaşlı bir şekilde. “Ona bir bakayım.”

Ancak Martha onun ne saklamaya çalıştığını anladı. Tuvalet kâğıdının üzerine bir aşk şiiri yazmıştı. Mürekkebin ıslattığı bazı yerlerde delikler vardı. Martha şiiri sonuna kadar okurken tüller rüzgârın etkisiyle pencerenin önünde duran Ernest’i dövüyordu.

Martha'nın bulduğu şiirin adı: *Londra'daki Mary'yeydi...*

"Bu da ne?" diye sordu Martha. "Kim bu Mary?"

"*Time* için çalışan bir muhabir." Bunu çok yalın ve dürüst bir şekilde söylemişti.

Marta tuvalet kâğıdını katlayıp masaya koydu. Bu da Sylvia'nın bu sabah neden öyle baktığını açıklıyordu: İlk anda Martha'yı tanımadığından değil, yerine başkasının konmasındandı. Belki de bu Mary ile ya da adı her neyse onunla, tanışmıştı bile. Martha derin bir hüzne boğuldu, gözlerini bu saçma şiirden ayıramadan ona bakıyordu. "Seni anlamıyorum. Beni kaybetmeye dayanamadığını söylüyorsun ama bu arada başka bir kadına şiirler yazıyorsun."

Ernest ona yalvaran gözlerle baktı ancak hiçbir şey söylemedi. Tül perde etrafına dolanıyordu, sanki gelininin duvağına dolanmış bir damat gibi görünüyordu.

"Mary kim?"

"Welsh."

"Ve Mary Welsh, senin sevgilin mi? Metresin mi? Bir sonraki eşin mi?"

Ernest bir şey söyleyecekmiş gibi göründü ancak yanıt bile vermedi. Martha tüm bunların tam ona özgü şeyler olduğunu düşünüyordu: Karısını istiyor, metresini istiyor, elde edebileceği her şeyi istiyordu. Neye ihtiyacı olduğu konusundaki körlüğü, kadınlar konusundaki açgözlülüğünden beterdi. Ernest'in bir eşten çok anneye ihtiyacı vardı!

Korkunç bir öfke duyuyordu. Bunu ona nasıl yapardı? Her şeyden önce bu çok utanç vericiydi. Ernest bunu her zamanki gibi herkesin gözüne sokarak yapıyordu. "Hayatında zaten biri varken neden bana geri dönmem için yalvarıyorsun?"

Ernest omuz silkti. Afallamış görünüyordu. Dolaba doğru gidip kendisine bir içki daha koydu. İyice sessizleşmiş-

ti. “Devam et, Ernest. Her şeyi iç. Her şeyi unut. Öğleden sonrayı geçti, bu yüzden istediğin kadar içebilirsin. Bu senin kuralın, değil mi?” Karşısında ona arkasını dönmüş, sokağa bakan bir Ernest vardı. “İnanılmazsın. Bir çocuktan betersin. Bir başkasıyla yeni bir ilişkiye girmeden önce kendini toparlamaya çalış. Bir erkek olarak yapman gereken en doğru şey bu. Her şey bitti, duydun mu beni? Ben artık senden fena halde sıkıldım!”

Kapıyı kapatmadan önce odada koyu bir leke gibi duran tabancaya baktı, tıpkı arnavutkaldırım taşların arasındaki delikler gibiydi. Ernest hâlâ dönüp ona bakabilmiş değildi. “Sakin...” dedi Martha, “...bir saçmalık yapma.”

Sokağa çıktığında Martha odadan gördüğü kadınların yanına gitti. Kadınlar artık tavalar ve bıçaklarla silahlanmışlardı. İçlerinden bir tanesi elindeki kasap satırını savuruyordu. Eteklerin arasında taşların üzerine devrilmiş bir kısırak gördü. Yaraları kan içinde parlıyordu, yeleleri koyu renkti. Tavalar ve çuvallar bir bacak ya da herhangi bir parçası için uzatılıyordu. Kadın elindeki satır kısırağın boğazına saplar-ken Martha geri çekildi ve kan arnavutkaldırımının deliklerine doğru aktı.

28. BÖLÜM

Havana, Küba, Nisan, 1944

The World Service⁶ anlaşılan dünyanın bu bölümüne yayın yapmayacaktı. Martha'nın radyodan ulaşabildiği tek kanal, Jamaika'dan İncil'le ilgili yayın yapan parazitli bir yayındı. Sürekli kanal aramaya çalışması Ernest'i deliye çeviriyor olmalıydı ancak Avrupa'dan haber almak istiyordu ve bulana kadar durmayacaktı.

Finca artık çok daha güzel bir hale gelmişti; çiçekler yeniden açmış, bitkiler yeşermişti. Havuzun pisliği temizlenmişti, vahşi bitkiler haftalık olarak temizleniyordu ancak Martha ev idaresi konusunda işlerin yolunda gitmediğini itiraf etmeliydi. Yazı yazdığı zamanlarda hizmetkârların rahatsız ettiği kişi Ernest değil, oydu. Menü ve alışveriş konusunda ona danışıyorlardı. O da, "Gidin Bay Hemingway'e sorun," diye azarlıyordu onları. "Ben çalışıyorum."

⁶ BBC'nin tüm dünyaya yayın yapan radyo haber kanalı. (Ç.N.)

Ancak begonvillerin sürekli kontrol altında tutulması gerekiyordu; yemek menüsünün yazılması ve uşağa bütün gün tembelerle ağzındaki kürdanı çiğnememesini hatırlatmak gerekiyordu. Burada günleri güzel geçerken mutluluktan kendinden geçiyordu ancak günler sıkıcı olduğunda her şey gözüne batıyordu.

Radyo paraziti arasında küçük mutfaktan gelen buz kırma sesleri duyuldu. Ernest oldukça erken bir saatte stresini atmak için içki hazırlamaya gitmişti. Oturma odasına elinde iki hindistancevizi kokteyliyle döndü. Kirli beyaz tişörtüyle Kübalı seraserilerden farksız görünüyordu. Tam ona fırça atacaktı ki bunu günün erken saatlerinde yapmış olduğunu hatırladı ve dilini tuttu. Ona Domuz demek, artık sadece yarı şaka haline gelmişti.

Gözücüyle Ernest'in kendisinden ilgi beklediğini fark etti. Hiç acele etmedi, kanal aramaya devam etti. Önce Florida'daki balık avıyla ilgili haberler duyuldu, bu Havana'daki bir eğitim kanalıydı. Sonra Londra'dan yayın yapan bir kanal buldu. İşte, bu BBC'nin sesiydi.

"Sana bu radyoyu aldığım için çok mutluyum," dedi sonunda içkiyi uzatarak.

"Haberleri taze taze almak gibisi yok."

"Haberleri ya böyle alırız ya da posta vapuruyla."

"Haber alsak da almasak da Nazi askerleri işlerine devam ediyorlar."

Aynı divanda birbirlerinden uzakta oturup yayını dinlediler. Burada, bu evin huzuru içinde yazdığı üç kitap Ernest'in kitaplarının yanına dizilmişlerdi: *A Stricken Field*, *The Heart of Another*, *Liana*. Burası yazmak için iyi, sıkılmak için berbat bir yerdi; gerçi beş yıl içinde üç kitap yazmak kötü değildi. Bir gün kısa öykülerden oluşan kendi kitabına bir isim bulmak için ortalığı karıştırırken Fife'tan Ernest'e gelen bir mektup bulmuştu. Bu da o kaba mektuplarından biriydi an-

cak sonu oldukça kibar bitiyordu: *Bir başkasının kalbi karanlık bir ormandır*. Kısa olmasına rağmen bu cümle Martha'yı çok etkilemişti ve kitabına bu adı verme fikri onu çok mutlu etmişti. Acaba şans eseri Fife bu kitabı yerel bir kitapçıda görürse ne düşünürdü? Bunu gerçekten merak ediyordu.

Haber yayını bittiğinde Martha, salsa parçaları çalan bir istasyon buldu ve Ernest'i divanda yalnız bırakarak duşa gitti. Her ikisi de artık dans etmiyorlardı ancak bir zamanlar birlikte dans etmeye bayılırlardı.

Duştan akan suyun sesi müziği bastırıyordu. İkinci kez sabunlanırken kendisine ne kadar mutlu olduğunu hatırlattı. Ne kadar da iyi bir eşti! Çimenlerin üzerinde hindistancevizinde dondurmalar, cin tonikler; sabahları tuzlu suda yüz-meler ve öğle sonralarında tenis oynamalar...

Zaman zaman kendisini gömülmüş gibi hissediyordu. Bitkiler evin çevresini bir kafes gibi sarmıştı. Bahçedeki çiçekler o kadar büyük görünüyorlardı ki bir ineği bile yutabilirlerdi. Bazen kendisini martinilerin ve bitkilerin içinde boğuluyormuş gibi hissediyordu. Dün bir ağacın gövdesinde büyüyen orkideleri bulmuştu. Orkideleri kökünden kesmek için gidip bir makas getirmişti ancak ne kadar çok olduklarını sonradan fark etmişti: yeşil yapraklar arasında büyüyen, kümelerce, balyalarca orkide. Bunların hepsini kesmesi mümkün değildi. Öğleden sonra yatağa girmiş ve soğuk bir iklimde meydana gelen bir felaketi hayal etmişti. Buraya geldiği ilk gün, Fife'in Key West'te Ernest'i duvarlar içine nasıl da hapsettiğini düşünmüştü. Burada doğanın evin içine girmesini nasıl da çok istediğini hatırladı. Bu çok komikti çünkü şimdi ev her şeyi yutuyordu!

Ernest ise hizmetkârlardan biri gibi davranıyordu, kendi tuttuğu bir uşak gibi. Sanki sürekli onu mutlu etmeye çalışıyordu. Sanki bir elbisenin kırıksıklığını elle okşayarak düzeltir gibi onu okşuyordu. Denizaltı savaşlarıyla ilgili haber yapması için onu Antigua, Saba ve Surinam'a göndermişti. Böy-

lece Martha çalışmış olacak ancak ondan fazla uzak olmayacaktı. Ancak buralarda Martha kartpostal gibi plajlardan ve yaz sıcağından başka bir şey bulamamıştı. Sadece geçen yıl nihayet İngiltere'ye kaçabildiğinde o tanıdık duyguyu hissetmişti: Savaşta olmak, evinde olmak.

Martha oturma odasına üzerinde kumaş pantolon ve beyaz gömlekle döndü. Ernest onun çalışma odasındaydı. Mutlaka yine bir şeylerini kaybetmiş ya da bir yerleri karıştırmıştı. Ona defalarca net bir şekilde çalışma odasına girmesini istemediğini söylemişti. Tıpkı galeride bir tabloya bakıyormuş gibi duvarda asılı büyük Avrupa haritasına bakıyordu.

Ne diyeceğini bilemediği için sonunda, "Biliyor musun, duyarlı olmaktan nefret ediyorum," dedi.

"Ah, Martha!" dedi Ernest kibarca, ancak sonra Martha onun sesindeki kaba ironiyi hissetti. "Nerede olmayı tercih ederdin?" Başparmağını Almanya'nın üzerine koydu. "Burada ölmek üzereydin ya." Parmağı Fransa'ya kayd. "Yoksa burada mı? Ya da burada mı?" Sonuncusu İngiltere'ydi.

Evet, dedi içinden, Londra kulağa çok hoş geliyor doğrusu. Spikerin sözcükleri yutan aksanı Mayfair'de bir ev görüntüsünü çağırıyordu. Tepesinde bombalar patlarken kendisi sabahlığı ve gaz maskesi içinde öyküsünü yazmaya çalışıyor.

Martha onu çalışma odasında bıraktı. Oturma odasına geldiğinde yeniden radyoyu kurcaladı, bu sırada Ernest gelince radyoyu kapattı.

"Tedbirli, rahat ve yerleşik olmaktan nefret ediyorum," dedi. Bir yandan da neden bu evin asla serin olmadığını, odanın neden bu kadar sıcak olduğunu merak etti. "Bu lüks," dedi, sahip oldukları eşyalara tüm hoşnutsuzluğuyla bakarak. "Bu sığınak! Sen de bunlardan nefret etmiyor musun?"

Ernest oturduğu sandalyeden yara izi olan bacağını kaldırdı. "Savaşın yaptığı şey bu, Marty. Yaralamak, sakat bırak-

mak, öldürmek... Sen sanki özel biriymişsin gibi farklı bir şey bulacağını sanıyorsun ama bulamayacaksın.”

“Saçma! İlk tanıştığımızda benim savaşa gitmem gerektiğini söylemiştin.”

“Ve sen de bunu yaptın. Bravo!”

Martha pencereye doğru gitti, dışarıda şeker kamışı tarlaları Küba'nın alacakaranlığında parlıyordu. “Nerede rahat edersen oraya kapanıyorsun.” Cama doğru gitti. Camdaki yansıması bulanık ve soluktu. “Bence buradan ayrılmaktan korkuyorsun.”

“Bana korkak mı diyorsun?”

“Hayır, ben sadece burada mutlu değilim. Naftalinlenmiş gibi yaşamak istemiyorum.”

“Martha Gellhorn,” Ernest vahşice güldü. “Savaş muhabiri ve mazoist. Hiçbir lanet olası fikrin yok senin, kızım.”

Martha kapıyı açtı ve geniş taş basamaklara doğru yürüdü. Hava almaya ihtiyacı vardı. Bu konuyu defalarca tartışmışlardı. Belki de ondan istediği yanıtı alacağını düşünmekle hata ediyordu. Dışarıda kediler uzanmış güvercinleri kolluyorlardı. Orkidelerden biri leylak rengi boynunu yukarı doğru uzatmıştı. Kuşlar çılgınca şakıyorlardı.

Küba göz alabildiğince önünde uzanıyordu.

Ernest elinde içkiyle verandaya geldi. İçkiyi bir şey söylemeden ona verdi ve bambu sandalyeye oturdu. Sandalyeden önce bir çıtırtı, sonra da *çat* diye bir ses duyuldu ve sandalye ortadan ikiye ayrıldı. Ernest -dizleri neredeyse kulaklarının hizasında- yerde otururken bir çocuğa benziyordu. Martha'nın güldüğünü görene kadar yüzünde öfkeli bir ifade vardı.

“Bu işe yaramaz şeyleri atmak gerek,” dedi ve sandalyenin bir parçasını alıp bahçeye fırlattı. Kediler ciyaklayarak kaçtılar. Martha yine güldü. “Şimdi bana neden başka bir

yere gitmek istediğini söyle,” dedi Ernest, görkemli Finca’yı göstererek.

Gidip Martha’nın yanına, basamaklara oturdu. Tişörtü içki kokuyordu. “Senin için ne yapabilirim, Marty?” Sesi daha kibardı. Zavallı Ernest. Asla sevildiğinden çok sevmemişti.

“Avrupa’ya gidelim.”

“Ben yaşlı bir adamım.”

“Kırk dört yaşındasın. Yeniden canlanırsın.”

“Hava soğuk olur. Yemekler berbat olur. Ben tükenirim ve bir işe yaramam.”

Martha’nın içkisinden bir yudum aldı ve bardağı geri verdi.

“Benim işime yararsın.”

“Ben senin hizmetçin olamam. Senin mürebbiyen de olamam.”

“O zaman muhabirlik yaparsın.”

“*Bunu istemiyorum*, Martha. Burada kalırsak bir aile kurarız. Bir kız çocuğu yapmayı deneriz.”

Çocuk yapma fikri bile onu ürkütüyordu. Geçen yıl, yine bir hamileliğini sonlandırmıştı. Ernest hamileliğini sürdürmesi için onu ikna etmeye çalışmıştı, bebeğin kız olacağına inanıyordu. Ancak Martha ona iyi bir anne olmayacağını söyledi. Kendisini anneliğe hazır hissetmiyordu, asla hissetmeyecekti. “Yine başlama, lütfen.”

Ernest dönüp onun önüne geldi ve ellerini dizlerine koydu. *Lütfen*, dedi Martha içinden, *kibar ve sevimli olmasın*. Onun zorbalığı ve kabalığıyla mücadele edebilirdi ancak kibarlığı ve uysallığıyla asla. “Tavşan. Birbirimizi yıpratmış olduğumuzu biliyorum. Her zaman kendimiz gibi olamadığımızı da biliyorum ama Tanrı asla birlikte yaşamaya çalışan iki yazara kolay bir hayat vaat etmedi. Tavşan, lütfen.”

Martha onun yalvaran gözlerine baktı ancak pes etmedi.

İçkisinden büyük bir yudum aldı. Cin oldukça sertti. “Gitmem gerek.”

“İyi,” dedi Ernest ayağa kalkarak. “*Weltschmerz*’ini⁷ de yanına al ve sefaletin darbesini başka yerde ara. Savaş sana her zaman olduğu gibi sefil görünecek, seni şımarık kaltak!”

İşte oldu, Ernest eski formuna girmişti.

Boş bardağını aldı ve kırık sandalyeye bir tekme attıktan sonra eve girdi. “Seni yazar kaltak!” İçeriden öfkeli sesi duyuldu.

Martha evlilik yüzüğünün taşları etrafındaki sabun kalıntılarını temizledi ve kenara attı. Tepesindeki ağacın dalında duran kuşlara baktı, içkisini bitirdi. Akşam hızla Küba’nın üzerine çöktü. Yazar olan eşinin yanına değil, savaşa gidiyordu.

⁷ (Alm.) Dünya acısı. (Ç.N.)

29. BÖLÜM

Paris, 26 Ağustos, 1944

Martha, Ritz'den ayrılıp Champs Élysées'ye doğru gitti. Bu muydu? Hemingway kampından ayrılışı böyle mi olacaktı? Bu sabah kurtuluşunun tıpkı Parislilerinki kadar görkemli olacağını hayal etmişti. Ancak bunun yerine şu anda Tuileries Bahçesi'ne doğru ilerlerken aklından çıkmayan tek şey çalışma masasının üzerinde yatan kâğıttaki şiirdi, tıpkı bir rüyanın kısır döngüsü gibi. Mary için bir şiir... O da kimse? Ernest neden hep böyle yapmak zorundaydı? Şehri neredeyse yerle bir eden bu iriyarı adam anlaşılan bir hafta, bir gün, hatta bir saat bile tek başına kalamıyordu. Bir karısından boşanıp diğeriyle evlenmesi arasındaki süre sadece on üç gündü, görünüşe göre bu adam evlenmeden duramıyordu.

Tuileries Bahçesi'nde çiçek yatakları bomboştı, bitkiler muhtemelen yenmişti. Harap olmuş bir tanktan hâlâ dumanlar çıkıyordu. Bahçenin kafesinde durup bir kâse et suyu içip kahve söyledi. Ancak kahvesi geldiğinde bunun kavrulmuş

hindiba ve birkaç sakarin tanesinden başka bir şey olmadığını fark etti. Dışarıda parlak güneş ışığının altında otururken sabahki dengesizlik yavaş yavaş rayına oturmaya başladı. Aynı gün içinde Ernest hem ona kalması için yalvarıyor hem de metresi için aşk şiirleri yazıyordu. Bu onu şaşırtmamalıydı çünkü Ernest, kadınsız kaldığında bir eş ihtiyacı içinde olan bir yazardı. Ancak Martha, Mary'nin ansızın ortaya çıkışıyla ihanete uğramış hissediyordu kendini, sanki provasını yaptığı konuşması bugünü bir komediye çevirmeye niyetli bir alay aptal asker tarafından elinden alınmıştı.

Martha Londra'dayken Ernest'in, Dorchester'da bir kadınla *gönül eğlendirdiğini* duymuştu ancak bunun bir savaş dönemi ilişkisi olduğunu düşünüp ciddiye almamıştı. Ne de olsa Havana'dan beri kendisi de düşüncesizce birtakım ilişkilere girişmişti. Hastanede gördüğü sarı laleleri düşünüyordu şimdi. Belki de çiçekler onun hediyesiydi: Mary Welsh'in. Yoksa Walsh mıydı? Ancak Ernest için şiir yazmak -hem de aşk şiiri- oldukça ciddi bir işti. Martha ona hayranlık duydu, *ne kahraman ama*, diye geçirdi içinden. *Becerdiği her kadınla evlenmek istiyor*. Kendisini berbat bir koca haline getiren aşklar yaşamak konusunda çok başarılıydı.

Martha kahvenin kötü tadını bastırmak için bir sigara yaktı. Kahve sanki sıvılaştırılmış ağaç kabuğu gibiydi. Devam eden yaşamı izlemeye başladı. Parisliler çok mutlu görünüyordu. Martha kendisini geçmişin anılarının kederli bir izleyicisi gibi hissediyordu. Ernest'le birlikte Floridita'da cin ve hindistancevizi kokteylleriyle sarhoş olduklarını hatırladı. Bir keresinde bütün geceyi, çok sarhoş oldukları için her baştan alışlarında yaptıkları hiçbir hareketi hatırlayamadıkları, *Hem-Horn* adını verdikleri dansı icat etmeye çalışarak geçirdiklerini hatırladı. Yazmakla ilgili sıkıntılı günler geçirdiği dönemde Ernest'in onu Pilar'la denize çıkardığını ve açıklara bakarak, "Bu, Marty önemli olan tek şey," dediğini hatırladı. Onu sadece yazmanın neden olabileceği olağanüs-

tü ve anlaşılmaz bir sefaletin içinden tatlı sözlerle çıkarmıştı ve bu sefaleti sadece başka bir yazar anlayabilirdi. O öğleden sonra Ernest'in oltasına takılan her orkinosa ikisinin de nefret ettiği eleştirmenlerin adını vermişlerdi. O gece Finca'ya döndüklerinde mangalı New York'lu eleştirmenlerin yazıları ile tutuşturmuşlardı.

Sahte kahvesini bitirirken Martha, Ernest'in kendisine olan aşkını hatırladı. Belki de kendisinin kararsızlığı onun aşkını bu kadar coşkun ve hırslı hale getirmişti. "Seni lanet olası aptallar gibi seviyorum." Bu sözcükleri bir saat önce Ritz'de adeta kendisinden tiksiniyormuş gibi tükürürcesine söylemişti.

Daha önce evliliğinin sonlanmasıyla ilgili hissetmediği bir şaşkınlıkla, artık her şey bitiyor, diye düşündü. Kötü şeyler sona eriyordu ve iyi şeyler olmaya başlayacaktı ancak kendisini biraz kötü hissediyordu, biraz sefil. Ah, Ernest, dedi içinden. Bunu bana da yapmak zorunda mıydın? Ancak onun evliliklerinin sonunda asla iki kişi olmazdı. Hayır, dedi kendi kendine. Bütün sonlar üç kişiyle gerçekleşirdi.

Martha parktan çıkarken onun muhabir olduğunu gören insanlar çılgınca elini sıkıp sarıldılar. De Gaulle saat üçte görevine başlayacaktı. İnsanlar ellerinde elma brendisi ve erik likörü şişeleriyle bulvar üzerinde toplanmaya başlıyorlardı. Bulvar sarhoşların, özellikle de zafer sarhoşlarının akınına uğramadan önce yazısını yazmak zorundaydı.

Normandiya Çıkarması'yla ilgili yaptığı numara yüzünden *Collier*'deki patronuyla arası bozuktu. Onu yumuşatmak için Paris modasından küçük bir haber yapmaya karar verdi. Amerikalıların Avrupa'dan duymak istediği şey buydu: ne Yahudilerin durumu ne direniş hareketi. Sadece Fransa'daki etek boyu. Pekâlâ, dedi içinden, hadi, onlara istediklerini verelim. Nasılsa Ernest'i aklından çıkarmak için çalışması gerekiyordu. O veya bu nedenle, kendisini endişelerin içinde

boğulmuş gibi hissederken çalışmak her zaman onun için bir anestezi olmuştu: *Çalışmak, tek afyondur*. Bu onun her zaman ilkesi olmuştu.

Modaevlerinden birinde ona yardım edecek kişiyi buldu. Adam vitrinin arkasında kürklü ve brokar kumaşlı, düğmeli ve dantelli giysiler içindeki mankenlere bayraklar asıyordu. Paris, Londra'nın yanında egzotik bir kuş gibi duruyordu. Burada kumaş satıldığını hiç görmemişti ya da düğme, dantel, boncuk. Camı tıklattığında adam yerinden zıplayıp elini kalbine koydu. Paris hâlâ tedirgindi. Adam Martha'nın kolundaki muhabir simgesini gördü.

Üzerinde çalıştığı mankeni ağustos güneşi altında yarı çıplak bıraktı. Martha ona en güzel gülücüklerinden birini sunarak avını yakalamak üzere içeri girdi. "Müşteri olarak baktığınızda Almanlar hakkında ne söylersiniz, mösyö?"

Adam aniden tedirgin oldu. "Ben sadece vitrinciyim," dedi. Sanki kalabalık onun üzerine gelecekmiş gibi endişeyle bulvara baktı. Martha kendisine daha nazik davranması gerektiğini hatırlattı. Tek yapması gereken Alman kadınlarının vitrindeki hangi parçalara daha çok ilgi gösterdiğini öğrenmekti.

"Kadınlar en çok ne satın alıyorlardı, mösyö?"

Adam ona temkinli bir şekilde kıtlıkla ilgili bir özet geçti: metal kopçaların, düğmelerin ve ayakkabı tabanı için kösele- nin bulunamadığını söyledi. Artık kumaşlardan yapılabildiği için kadınların çılgınca şapkalarla hücum ettiğini anlattı. Bir makale derlemek için yeterince bilgi topladığını düşünüyordu. Biraz süsleyip püslerse patronu bayılacaktı. Martha adama teşekkür etti ve sonra en az bir saat boyunca evliliğinin karmaşasını düşünmeden daktilosunun başına geçip sadece *yazacağı* otelinin yolunu tuttu. Yazısına modanın genel bir portresiyle başlayabilir, sonra da şehrin genel panoramasından söz edebilirdi: Seine'deki kitapçılar, tahtirevanları için-

deki zengin kadınlar, her Parislinin iki bacaklı bir at gibi ses çıkarmalarına neden olan ahşap tabanlar... İşi basit tut, dedi kendi kendine.

Yüz metre gittikten sonra adamın adını almadığını hatırladı. Yeniden modaevine doğru koşturmaya başladı ancak iyice yaklaşıncı adamın dükkânın önünde başka biriyle konuştuğunu gördü. Başka bir muhabirdi.

Bu can sıkıcı bir durumdu. *Collier* onun yazısını başkası tarafından da kaleme alınmamış bir konu olursa kabul ederdi. Ona gidip röportajı kesmesini söylemek için tam hareket edecekken durdu. Bu, kendisiyle aynı yaşlarda ve sarı saçları bukle şeklinde arkasında toplanmış kadınla ilgili ona tanıdık gelen bir şey vardı. Ceket ve gömleğiyle oldukça özenli görünüyordu ancak üstündekiler geniş göğsünü gizleyemiyordu. Martha onu Madrid'den tanıyor olabilir, belki Otel Florida'nın midavimlerindendir ve birlikte kahvaltı etmişlerdir.

Martha bu muhabiri bir gazete bayinin önünden izlemeye başladı. Hayır, dedi içinden, bu kadın *Post* ya da *Times*'ın New York ofisinden olmalı. Kadının yakın ilgisiyle dükkândaki adamın soğuk tavrı tamamen gitmişti. En iyi röportajı kimin yaptığına dair kuşku yoktu. Gülüyordu bile. Röportajın sonunda muhabir, adama kartını verdi ve kendisini ona Fransızca tanıttı. İsmi duyunca Martha buz kesti. Bu oydu. Ernest'in şiirinin kadını.

Mary Welsh bir savaş muhabirine pek benzemiyordu. Memeleri sutyen, bukleleri de saç tokaları sayesinde derli toplu duruyordu. Adamı dinlerken sempatik bir şekilde başını kaldırıyordu. Bunu insanların dedikodu köşelerine ya da kadın dergilerine röportaj vermeleri için kullanıyor olmalıydı. Haddinden fazla çekici olduğunu düşündü.

Kadın tam eşyalarını toplarken biraz kilolu Amerikalı bir muhabir ona yaklaşp konuşmaya başladı. Adam her kimse, Mary onu gördüğüne sevinmiş gibi görünüyordu. Kalaba-

lığın arasından geçip bulvarın köşesinde birbirlerine iyice yaklaşarak konuştular.

“Bir şey mi almak istiyorsunuz?”

Martha gazete satıcısına boş gözlerle baktı. “Ne?” Adam yeniden madamın bir şey almak isteyip istemediğini sordu. “Hayır.”

Martha’nın başka saklanacak yeri kalmamıştı. Bu yüzden kafasında ne söyleyeceğine dair net bir şey olmadan Mary Welsh’e doğru yürüdü. Bu bir tuzaktı. Ancak pek planlı bir tuzak değildi.

“Mary?” dedi ancak sesini duyuramadı. Kalabalığın toplandığı yerde çok gürültü vardı ve insanlar yüksek sesle generalin gelmekte olduğunu konuşuyorlardı. Bir polis memuru düzeni sağlamak için düdüğünü öttürdü. “Mary!” diye yeniden bağırarak zorunda kaldı.

“Evet?” Kadın ona ifadesiz gözlerle bakıyordu.

Tombul adam gözlerini kırıştırmaya başlamıştı. Sıcaktan terlemiş yüzü pembeleşmişti.

“Ben Martha. Martha Gellhorn.”

Adamın gözleri sanki korkuyla parladı, isminin hâlâ böyle bir etki yaratmasına sevindi. Adam Mary’nin kolunu sıktı. “Yarın görüşürüz.” Bunu sanki savaşa giden Mary’ye iyi şanslar dilermiş gibi söylemişti. Martha, Ernest’in bu kadınla ilişkisinin herkes tarafından bilinip bilinmediğini merak etti. Belki de bu ilişkiden haberi olmayan tek gazeteci kendisiydi. Gazeteciler tarafından aptal olduğunun düşünülmesinden nefret ediyordu. Adam ayrılmadan önce başıyla ona selam verdi ve bir süre iki kadın onun arkasından baktılar.

“Kim olduğunuzu biliyorum, Bayan Gellhorn,” dedi Mary. Sırt çantasını omuzlarına geçirip ona gülümsedi. Sanki sevgilisinin karısının yanında tamamen rahatmış gibi görünüyordu. “Siz beni hatırlamıyorsunuz, değil mi?”

Martha bir adım geri atma ihtiyacı hissetti. Bu sohbetin yönünü kendisinin belirleyeceğini düşünmüştü. “Hatırlamak mı?”

“Chelsea’de tanışmıştık. Bu yılın başında.”

Martha kadınla nerede karşılaştığını hatırladı. Ne Madrid ne New York diye düşündü, Londra’da karşılaşmışlardı. *Herald-Tribune* partisinde tanıştırılmışlardı ancak Martha iki Polonyalı pilotu bilgi vermeleri için sıkıştırmakla öyle meşguldü ki ona fazla dikkat edememişti. Bu kadınla ilgili özellikle hatırladığı şey boynundaki tilki etolüne gösterdiği ilgiydi ancak o gece karşılaşmaları birkaç dakikadan fazla sürmemiştir. Ernest’in bu kadını karısı yapmak isteyebileceği fikri asla aklına gelmezdi. Martha ve Mary diye düşündü. Aynı mezhepten, aynı meslekten bu iki kadın şimdi de Ernest’in fazlasıyla paylaşılabilir yatağının ortaklarıydılar. Acının tekerleği yeniden dönmeye başlıyordu.

Mary bir sigara yakıp diğer kolunu dirseğinden tuttu. İtaatkâr biri gibi görünüyordu, sanki tüm bedeni istenen her şeyi yapmaya hazır gibiydi. Ernest bundan nasıl da hoşlanırdı. “Ne zamandır sürüyor?”

Mary omuz silkti. “Ne demek istediğinizi anlamadım.”

“Masum numarası yapma.”

Mary ayakkabılarına baktı ancak suçlu gibi görünmüyordu. “Ernest sizin pek ortalarda görünmediğinizi söyledi. Londra’da yalnız olduğunu, hatta aylardır yalnız olduğunu söyledi.”

“Sadece on yedi gün yoktum!”

“Karşılaştığımız partide pek yalnız gibi görünmüyordunuz.”

“Bu, konumuzun dışında. Neler olup bittiğini öğrenmek istiyorum.”

“Yemek yiyip içki içtik, o kadar.”

“Sana neler teklif ediyor?”

“Bunun sizi ilgilendirdiğini düşünmüyorum.”

Ağustos sıcağına rağmen kayak bereleri giymiş bir grup öğrenci bisikletlerinin zillerini çalarak onlara yaklaşıyorlardı. Kurtuluş şarkılarından birini söylüyor ve nedendir bilinmez ellerindeki tuvalet fırçalarını büyük bir keyifle havaya doğru sallıyorlardı. Martha onların hemen çekip gitmesini istiyordu. Fazla sinirliydi ve duymak istediği yanıtlar vardı. Pedallarını çevirerek yanlarından geçerlerken Martha ve Mary dükânın önüne çekilmek zorunda kaldılar.

“Sana evlilikten söz ediyor mu?”

Mary başını sallayıp onayladı. Yüz hatlarını karanlıkta bırakan binanın gölgesi olabilirdi ancak sonunda kibarlık yapıp biraz suçluluk hissediyormuş gibi göründü. “Bu konuda ciddi değil.”

“Ah, dibine kadar ciddidir o,” dedi Martha. “Seninle hemen evlenmek istediğine hiç kuşkusuz yok. Bunu sen de istiyor musun?”

“Evliliği mi? Onunla mı? Bilemiyorum.” Endişeyle eline baktı. “Sorun şu ki, ben zaten evliyim.”

Martha onun parmağındaki yüzüğü yeni fark etmişti. Ansızın bir kahkaha atma isteği duydu. Ne kadar da saçma! *Mükemmel* bir saçmalık! Ne mutlu Ernest’e! On yıl içinde bir kez daha boynuzlanmış bir koca ve bir aptal birbirini bulmuştu.

Öğrencilerden bir tanesi elindeki tuvalet fırçasını ani bir hareketle ona doğru salladı. Martha’nın ifadesini taklit ederek kaşlarını çatıp sonra da gülümsedi. Martha da isteksizce ona karşılık verdi.

“Demek evlisin?” dedi Mary’ye. “Şey, bu işleri biraz karıştırabilir.” En azından Ernest’in bakire eşleri Hadley ve Fife’a göre daha küstah bir kadın olabilir, diye düşündü Martha.

“Bak, Martha. Sana Martha diyebilir miyim?”

Martha başıyla onayladı. Mary sokağın ilerisinde az önce boşalan bankı işaret etti. İki kadın biraz şaşkınlık içinde, birbirlerinden biraz uzakta aynı banka oturdular. “Martha, benim söylemeye çalıştığım şey, hâlâ birbirinize bağlı olmuş olsaydınız, senin yoluna çıkmış olmazdım. Ernest ısrarla artık onunla birlikte olmak istemediğini söyledi. Yani tam tersi değil.”

Az önceki öfkeli ve keskin tavrı yumuşamaya başlıyordu ve Mary’nin gerçeği yansıtan sözlerini dinledi. Etraflarında, üstlerindeki balkonlara doluşmuş Parisliler vardı, çocuklar ağaçlara ve sokak lambalarına tünemişlerdi. İşgal bitmiş durumdaydı ve Martha nedense buraya geldiğinde duyduğu onun gözünü morartma isteğini artık duymuyordu. Bunun yerine dürüst olmak için yanıp tutuşuyordu. Bir muhabir olarak Mary, bu tuhaf ikilemi çok iyi anlayabilirdi: Bu adamı sevmek ancak bundan daha çok da tam bir özgürlük istemek.

Martha bir ağacın üstünde, General De Gaulle’ü bekleyen, dizleri yara bere içinde sarışın bir kız çocuğu gördü. Küçük bir kızken dondurmacının arabasına nasıl saklandığını ve akşama kadar oradan çıkmadığını hatırladı. Anne babası onu bulduğunda dünyayı görmek istediğini söylemişti. Gezmek. Uçağa binmek. Bunlar her zaman istediği şeylerdi.

“Böyle ansızın karşına çıktığım için üzgünüm,” dedi Mary’ye. “Niyetim bir pislik gibi davranmak değildi. Sadece öfkeliydim. Kocamla olan ilişkini daha yeni öğrendim. Ernest’le, yani ve bu bir çeşit şok etkisi yarattı bende.”

“Üzgünüm,” dedi Mary.

Ernest’in bir şiirini ithaf ettiği bu kadının yanında otururken Martha, Mary’nin kendisi için ne anlama geldiğini fark etti: Buradan gidiş biletiydi. Bu sabah Ernest’in, yalnız kalma ihtimaline karşı onun bir şeyleri bitirmemesi için nasıl çabaladığını hatırladı. Onun korktuğu şey yalnızlıktı ve

ilgi görmediğinde hissettiği hayvani duygularıydı. “Tek istediğim şey çekilmek,” dedi Martha. “Pasaportumda kızlık soyadımın yazılı olmasını istiyorum. Haklısın. Artık Bayan Hemingway olmak istemiyorum.”

“Bunu tavsiye eder misin?”

“Ernest’le evlenmeyi mi?” Martha kahkayı patlattı. “Onunla birlikteyken...” dedi en ufak bir yalan karıştırmadan, “...hayatımın en güzel zamanlarını geçirdim. Sadece artık bitti, o kadar. Artık bu ilişkinin sonuna geldik.”

Mary başını sallayıp ona bir sigara ikram etti. Ernest’in dudaklarını paylaşan dudaklar şimdi de bir Amerikan sigarasını paylaşıyorlardı. Martha yapraklarla dolu bulvara baktı. Birazdan buradan tanklar geçecekti ve herkes kurtuluşu şarkılarla kutlayacaktı. “Herhangi bir önerin var mı?” diye sordu Mary, ağzından duman çıkararak. “Diyelim ki evlendik.”

“Keyfini çıkar.” Martha gülümsedi. “Kendisine Bayan Hemingway demek her kıza nasip olmaz.”

Mary güldü. “Bütün bunlar biraz tuhaf, değil mi? Burada oturmuş bunları konuşuyor olmamız?”

“Oh, hayır,” dedi Martha. “Paris’te bu tür şeyler Ernest’in başına gelir, Paris’te kadınlar hep birlikte onun kaderini örerler. O ise her şeyi kendisinin seçtiğini sanır.” Sigaradan son bir nefes aldıktan sonra onu çizmesinin altında ezdi. “Ama gerçek bu değil.”

Bir süre daha oturup hazırlıkları izlediler, ardından Mary elindeki röportajı teslim ettikten sonra yeniden buraya gelip geçit törenini haber yapması gerektiğini söyleyerek izin istedi. Bayan Hemingway ve Bay Hemingway’in metresi, birlikte Élysées’den aşağı yürüdüler. Birbirlerine veda etmeden önce Martha bu sabah Sylvia Beach’in, kitapçıda kendisine nasıl baktığını hatırladı. “Bir şey sorabilir miyim, Mary?” dedi tam ayrılacakken. “Bu gelişinizde Ernest’le birlikte Shakespeare’e gittiniz mi?”

“Şu kitapçıya mı?” diye sordu Mary. “Evet.”

“Sylvia sana kim olduğunu sordu mu?”

“Sanırım, Ernest ona bir arkadaşı olduğumu söyledi. Neden?”

“Bir nedeni yok,” diye yanıtladı Martha. “Biraz önceki röportajın ne içindi?”

“*Time* için kısa bir moda yazısı.”

Martha gülümsedi

“Ne oldu?”

“Anlaşılan yıldızlarımız yine aynı hizada.” Martha bu röportajla ilgili bir karar verip moda makalesini ona bıraktı. Sigara satan bir dükkânın önünde durup sigara satın alıp alamayacaklarına baktılar. Martha içeri girdi ve Mary’nin de girmesi için kapıyı tuttu.

30. BÖLÜM

Paris, 26 Ağustos, 1944

Martha kutlama yapan Parislilerin arasından güçlükle geçip otele vardığında Mary’yi Ritz’in lobisinde otururken buldu. Mary’nin yanakları elmacıkkemiklerine yapışmış gibi görünüyordu, bugün öğleden sonra karşılaştığı o ele avuca sığmaz kadından eser yoktu. Gerçi onunla bir daha karşılaşacağını düşünmemişti.

“Mary,” dedi Martha yanına oturarak. “Neler oldu?”

Bu akşam erken saatlerde, tam da Martha duygusal olarak yoğun geçen günün ardından kendisini küvete atacaktı ki telaş içindeki Mary’den bir telefon almıştı. “Buraya gelmelisin,” demişti Mary. Martha, Ernest’in çalışma masasının çekmecesindeki tabancayı hatırlayarak dehşete kapılmıştı. “Ernest çıldırmış durumda. Lütfen hemen buraya gel!”

Şimdiyse Mary lobideki divanlardan birinde taş gibi kasatı halde oturuyordu. Ritz dışarıya göre ürkütücü bir ses-

sizlik içindeydi. “Ah, Martha!” dedi altdudağını ısırarak. “Ne yapmam gerektiğini bilmiyorum.”

Martha onu bara götürdü. Mary ve kendisi için sert bir içki ısmarladı. “Bana neler olduğunu anlat.”

Mary içkisinden kocaman bir yudum alıp, “Bugün seninle buluştuktan sonra otele geri döndüğümde Ernest’i lobi- de hararetle bir şekilde Harry Cuzzemato adında bir adamla tartışırken buldum,” dedi.

“Cuzzemano. Devam et.”

“Onu çeşitli şeylerle suçluyordu. Hırsızlık, taciz, o çanta için kendisini takip etmek gibi. Zavallı adam bir yaprak gibi titriyordu. Nihayet onu Cuzzemano’nun ensesinden çekme- yi becerebildim. Odaya çıktığımızda onu yatırdım.”

Mary’nin elleri hâlâ titriyordu. Martha’nın bugün gördü- ğü o cesur muhabirden çok uzaktı. Eğer Ernest’in değişken ruh hallerine katlanmak zorunda kalacaksa, bundan daha sakın olmalıydı. Martha onun birkaç dakika içinde yumuşa- cık bir adamdan nasıl bir zalime dönüşebildiğini biliyordu.

“Sonunda uykuya daldı ve ben de bana yazdığı şiiri dak- tilo etmeye karar verdim. Uyandığında böyle bir hediye hoşuna gider diye düşündüm.” Mary’nin gözlerinin beyazı korkuyla parlıyordu. “Çünkü bir tuvalet kâğıdının üstüne yazılmıştı, Martha. Ona daktilo edilmiş şiiri gösterdiğimde mutlu gibi görünüyordu. Şiiri yüksek sesle okumaya başladı ve sonra durdu, bir şeyleri eksik yazdığımı söyledi. Sadece birkaç dizenin eksik olduğunu ve kontrol etmemiz gerek- tiğini söyledi. Ne söyleyeceğimi bilemedim! Şiiri daktiloya çektikten sonra tuvalet kâğıdını çöp kutusuna atmıştım. He- men odama koştum ancak çöp kutusu boştu. Temizlikçiye sorduğumda bana gülümseyerek, ‘Merak etmeyin, madam, hepsini attım,’ dedi. Ernest’e orijinalinin kaybolduğunu söy- lemem gerekiyordu. Martha... O zamandan beri aşağıda!

Çöpleri karıştırıyor, onu bulacağına inanıyor. Beni dinlemiyor. Onunla senin konuşman gerek.”

İkisi de sessizce içkilerini bitirdiler.

Karanlık kiler birçok şeyle doluydu: savaş öncesi turist sığınmacılar tarafından bırakılan çantalar, katlanmış bayraklar, eski menüler, hardal kavanozları ve sirke şişeleri. Duvarın önünde sıralanmış tozlu şampanya şişeleri duruyordu, demek Ernest otelde kaldığı on iki saat süresinde stoğu bitirememişti. Martha ona seslendi. Yanıt yoktu.

Çantaların etrafından dolanarak yürüdü ve yeniden ona seslendi. Mary'nin söylediğine göre burada olmalıydı. Onu büyükçe bir valizin arkasına saklanmış, nefesini tutmuş ve gözleri karanlığa onunkinden daha çok alışmış halde hayal etti. Ernest'in onu korkutmanın iyi bir şaka olacağını düşünmesi yüzünden yüreği ağzına gelsin istemiyordu. Öğlen içtiğini gördüğü şampanyadan bu yana kaç tane daha içmiş olabileceğini hesaplamaya çalıştı. “Ernest! Tanrı aşkına, bana cevap ver!”

Kilerin yan tarafında gri bir ışık çizgisi gördü ve onu izleyerek dışarı çıktı.

Ellerini çöp bidonunun dibine kadar sokmuş bir adam gördü. Her nedense -boş şarap şişelerinin, kırık tahta kasaların, yemek artıklarının arasında olmasına rağmen- hâlâ tanrılarla temas halinde olan bir adam havası vardı.

Yağlı ve pis ellerini çöpten çıkarıp kaba bir şekilde sırtıttı. Yalnız değildi: İki otel çalışanı biraz ileride duruyordu, saygıdeğer Bay Hemingway'e müdahale etmek istemiyorlardı. O Ritz'in bir tanesiydi! Acaba oteli kurtardıktan birkaç saat sonra dirseklerine kadar pisliğe bulaşmış bu zengin adam hakkında ne düşünüyorlardı?

“Marty.”

“Ne yapıyorsun, Ernest?”

“Seni çok özledim, Tavşan.” Sözcükleri ağzında geveliyordu. Kolları hareketsiz halde iki yanından sarkıyordu. Ernest’ten berbat bir çöp kokusu geliyordu. Onu kaldırıma götürüp oturttular.

Martha, o biraz daha yatışana kadar bir şey söylemedi.

“İyi misin?”

Ernest ellerine baktı. “Mary şiiri kaybetti.”

“Biliyorum.”

“Şiir nerede, Tavşan?”

“Çöpe atılan bütün kâğıtlar yakılır, bunu biliyorsun.”

Ernest ona baktı, gözlerinde çıldırmış gibi bir ifade vardı. “Nazi domuzları ya şiiri çaldıysa?” Ansızın ayağa kalktı, dengesini kaybedince yere düşecek gibi oldu ama kısa sürede toparlanmayı başardı. Tıpkı ayağı yaralı bir ayı gibi dar sokakta yürümeye çalışıyordu, bir teneke kutuya tekme atarak duvara çarptırdı. “Ya Cuzzemano çaldıysa? Buradaydı, biliyorum; yine bir şeyler aramaya gelmiş. Eğer koparabilse bu lanet olası elleri bile alır.”

“Ernest, lütfen. Cuzzemano’nun temizlikçiyle bir anlaşma yaptığını hiç sanmıyorum.”

“O zaman bu, o kaltağın hatası! Mary’nin! Onu çöpe attığı için.” Ernest bu defa bir tahta kasaya tekme attı ve otel görevlileri dönüp ona baktılar. “Seni arayıp buraya mı çağırdı?”

“Evet.”

“Artık karım değil misin, Tavşan?” Gelip yeniden Martha’nın yanına oturdu, sulanmış, sarhoş gözlerle ona bakıyordu. Tıpkı Küba’da yaptığı gibi ellerini dizlerinin üstüne koydu.

Onu terk eden kendisi olduğu için Martha onunla biraz daha yumuşak konuşmaya başladı. “Artık senin karın olamam.”

“Ama ben olmanı istiyorum. Sensiz çok yalnızım.”

“Artık Mary var.”

“Mary’nin benim için ne anlamı var? Beni istemiyor bile. Hayatının sonuna kadar.”

“Bunu nereden biliyorsun?”

“Benim boka batmış dedektörüm sayesinde diyelim.”

Otelin yan tarafından bir kadının güldüğü duyuldu. Sonra bir adam bir şeyler söyledi ve o da güldü. “Ne yapmamı istiyorsun?”

“Karım olmanı.”

“Ben bir muhabirim. Sadece bir eş olmak istemiyorum.”

Ernest ayağa kalkıp meme gibi görünsün diye parmaklarıyla gömleğini öne çekti. Kırıtarak yürümeye ve sesini incelterek konuşmaya başladı. “*Oooh! Ben Martha Gellhorn, buralardaki tek kadın savaş muhabiriyim!*” Sonra gömleğini bırakıp çöp bidonlarından birinin üstünde duran kovayla paspası aldı. Kovayı başına koyup paspasın sapını çenesine dayadı. Sonra paspasın sapını ona doğrulttu. “Ben serseri bir şövalyeyim ve seni yeniden kazanacağım!”

Paspasın sapını birkaç kez daha ona uzatıp çekti. Martha gülmeye başladı. Sonra Martha’nın yüzünü paspasın sapıyla dürttü. Martha öğürüp onu itti. “Kes şunu, Ernest.” Ernest devam edince daha sert bir tonda söylemek zorunda kaldı. “Kes şunu, Tanrı aşkına!”

Azarı işitince miğferini ve kılıcını bir kenara koyup oturdu Ernest. Martha onu tanımakta güçlük çekiyordu; yüzü torba torba olmuştu, kirli sakalı vardı. Kafasındaki sargı çıkarılmıştı ancak yarası şeftali çekirdeği gibi öne fırlamıştı. Martha, keşke daha iyi bir bakım görse, diye geçirdi içinden. Ona şaka yollu Domuz diyordu ancak şu anda gerçekten öyle görünüyordu, küçük gözleri ve kösele gibi derisiyle yalpalayarak yürüyen şişko bir adamdı. Yedi yıl önce o sıcak öğleden sonrada barda tanıştığı adamla hiç ilgisi yoktu.

“Birbirimize zarar veriyoruz.”

“Lütfen, devam edelim,” dedi duygusuz bir sesle.

“Çalışmamız ve yazmamız gerekiyor. Yapabileceğimiz tek şey bu.”

“*Çanlar*’dan sonra hiçbir şey yazamadım.” Martha’nın elini tuttu. “İşim bitti.”

“Kırk altı yaşındasın, Ernest. Pek yaşlı sayılmazsın. Harika bir yazarsın.”

“Senin tek istediğin yazılarını düzeltecek bir editördü, koca değil.”

“Bu haksızlık.” Bu sabah ayrılık konuşmasını yapmaktan keyif alacağını düşünmüştü ancak şu anda bu bir zafer gibi görünmüyordu. Kurtuluşunu kutlamak için parti verilmeyecekti, sokaklarda öpüşülmeyecek, içki içilmeyecekti. Kocasını çöpleri karıştırırken, elleri pislik içindeyken, içkinin etkisiyle yarı çıldırmış haldeyken değil. Martha bir sigara yaktı.

“Korkuyorum,” dedi Ernest.

“Neden?”

“Bilmiyorum. Cenaze gibiyim.” Tıpkı o barda yaptığı gibi gülümsedi ona ancak bu uzun zamandır pek işe yaramıyordu. Yıllar önce bu gülüşüyle onu nasıl etkilediğini hatırladı.

“Saçmalama.”

“Saçmalamıyorum. İnan bana, bu duygu bir sığırı bile öldürebilir. Bu...” Sanki ne söyleyeceğini unutmuş gibi görünüyordu. “Eskiden yazabiliyordum. Şimdiyse sözcükler zor çıkıyor, çıksa da doğru olmuyor. *Çanlar*! O çok kolaydı, İspanya ve bizim hakkımızdaydı. Ne kadar uzun süre yazmazsam o kadar çok canım yanıyor.” Duraksadı. Yakından bir yerden havai fişek sesi duyuldu. “İçimde bir ev kadar büyük bir delik var, Marty. Korkuyorum.”

“Neden korkuyorsun?”

“Kadınlardan ya da sözcüklerden. Kim bilir?”

“Sevgili Ernest...”

“Ya sonum babam gibi olursa?” Bu, karanlıkta patlayan bir silah etkisi yarattı. “Martha...” dedi, sanki gerçek ismi onun içindeki en derin yerden geliyordu; ona *her zaman* Marty derdi.

Ernest’in korkularının bir taş kadar sert oturduğu bu yer Martha’yı korkutuyordu. Ernest’i bu kadar korkutan şey neydi? Onun yalnız kalmaktan korktuğunu biliyordu. Hüzünün hayvani karakterinden korkuyordu ancak ne kendisinin ne de Ernest’in adlandıramadığı başka şeyler de vardı. Ernest’in içinde bir yerde çürümüş bir şeyler vardı: Kendisine ait bir artık yığını vardı, tıpkı buradaki çöp yığınları gibiydi. Eğer bunları araştırmaya kalkarsa hayatının sonuna kadar onunla yaşaması gerekirdi. Ancak bunu yapamazdı. Ernest’i listenin en tepesine koyacak kadar enerjisi yoktu. “Çalış,” dedi. “Çalışmak bizim için en iyi tedavi.”

“Ben iyi bir adam olmak istiyorum, iyi bir yazar.”

“Ya biri ol ya da diğeri, Ernest. İkisi birden olamazsın.”

“Hep buna özlem duyuyorum,” deyip kalbini gösterdi. “Kendimi değiştirmeye. Kal ve değişimi benimle izle.”

Martha ona kuşkulu gözlerle baktı. Bunları bir zamanlar Hadley ve Fife’a söyleyip söylemediğini merak ediyordu. “Yapamam.”

“Neden?”

“Sadece yapamam.” Sesinin kararlı çıktığını fark etmiş olmalıydı.

“Yoksa bunun nedeni Mary mi? Seninle birlikte olabilirsem onu bir daha görmem.”

“Mary benden sadece seninle şiirle ilgili konuşmamı istedi.”

“Anlaşılan Paris benim yazılarımı kaybettiğim yer. Ve karılarımı.” Hüzünlü bir şekilde gülümseyip ellerini pantolo-

nuna sildi. Sanki bir anda ayılmış gibi görünüyordu. “Sadece kalem tuttuğumda senin işine yaradığıma dair içimde kötü bir his var. Beni gerçekten sevdin mi?”

“Elbette.” Martha bez ayakkabılarının dikişlerine baktı. “Ama artık birbirimizi özgür bırakmanın zamanı geldi, diye düşünüyorum.”

“Pekâlâ, Marty. Sana boşanma davası açacağım. Beni terk ettiğin için seni dava edeceğim. O el üstünde tuttuğun savaşların uğruna beni yalnız bıraktığın için. Ve de şimdi beni sonsuza dek terk ettiğin için.

Ayağa kalktılar, Martha onu yanağından öptü.

“Sevgili, Ernest. Berbat kokuyorsun.”

“O çöplerin arasına dalsaydın, sen de kokardın.”

“Sen asla hijyenik bir adam olmadın, yaşlı ayı.”

Otel görevlileri durumun yatıştığını görüp yanlarından ayrıldılar. Bu olayı kimseye anlatmamalarını umdu: Ernest Hemingway’in, Parislileri, elleri çöpün içindeki öyküsünden çok propagandasıyla etkilemesini umdu. “Tavşan,” dedi Ernest, son kez kapı eşiğinde durup. Martha’nın elinden tuttu, bileğinden öpüp bıraktı. “Çok iyi vakit geçirdik, öyle değil mi?”

“Evet,” dedi Martha. “Ve seni her zaman özleyeceğim.” Bu gerçektir. Ernest yedi yıl boyunca Martha’nın diğer yarısı olmuştu. Eski kutuların, bayrakların ve şarap şişelerinin arasından ilerlediler. Hâlâ karanlıktayken, “Sanırım, Fife’den önce buraya bir kutu yazı bırakmıştım ve gemiyle eve dönmüştüm. Ama o da gitmiş. Kaybolan bir şey daha,” dedi.

Mary onları barda bekliyordu. Yanakları hâlâ yaşlı, bardağı boştu. Martha birazdan onun elini sıkacaktı, Ernest’i yanağından öpüp Otel Lincoln’a doğru tek başına yürüyecekti. Sonra ileriki aylarda birbirlerine birkaç mektup yazacaklar

ve bir araya gelip boşanmanın ayrıntılarını konuşacaklardı. Bazen Sloopy Joe'nun barında geçirdikleri o sıcak öğleden sonrayı, Fife'in bahçesinde geçirdikleri o haftaları, Madrid'de dinledikleri mazurkaları ve Finca'da yazarak geçirdikleri huzurlu günleri hatırlayacaklardı. Her ikisi de ilgi odağı olmak için savaşıyor birer yazar oldukları için aralarında geçecek olan iğneli sözlere rağmen Martha pençelerini çöpe daldırmış korkularından söz eden bu yaşlı ayıyı hep hatırlayacaktı. Ancak başka hiçbir nedenle onun meşhur adını anmayacaktı. O yıldan sonra onu bir daha görmeyecekti. Sonsuza dek.

MARY

KETCHUM, IDAHO 1961

31. BÖLÜM

Ketchum, Idaho, Eylül, 1961

Mary çalışma odasının güneş almayan bölümünde oturuyordu. Etrafı kâğıtlarla doluydu: Henüz poşetinden çıkarılmamış dergiler, piyango biletleri, roman taslakları, metreslere ve eşlere yazılmış telgraflar...

Sanki göreviymiş gibi her gün buraya geliyordu. Sabah kahvesinden hemen sonra buradaki her şeyi düzenleme arzusu çılgınca bedenini kaplıyordu ancak başladıktan birkaç dakika sonra bu arzu yok oluyor ve akşam olduğunda kendisini Ernest'in kokusunun korkunç bir hızda yok olduğu battaniyesine sarılmış, onun sandalyesinde otururken buluyordu.

Mary, Finca'dan kutular dolusu kâğıt ve fotoğraf getirdi. Binlerce dolar değerindeki bu kutular karides yüklü bir gemiyle Havana'dan gelmişti. Kutulardan fare iskeletleri ve kurumuş hamamböcekleri çıktı; bazı hamamböcekleri neredeyse fareler kadar büyüktü. Bazen bir kibriti tutuşturup

odanın içine atmak geliyordu içinden; hepsinden vazgeçmek, lanet olası her bir kâğıt parçasından.

Mektupları okurken Ernest'in sesini duyuyordu, sanki Sawtooths'dan esen rüzgâr onun sesini yakınlarla getiriyordu. Akşamları elleri üşüdüğünde onları Ernest'in sıcacık ellerinin arasına koyduğunu hayal ediyordu. Bazen Ernest sandalyesinde otururken başını onun avucuna koyardı ve her ne okuyorsa, birlikte okumaya devam ederlerdi. Elleri... En çok özlediği şey elleriydi. Ernest'in elleri bir yazarın elleri gibi değildi, yara bere içindeydiler ve denize çıkmaktan nasırlaşmışlardı. Bir dilekte bulunma hakkı olsaydı, onun bir kez daha kendisine dokunmasını isterdi.

Bazen sundurmada Ernest'in ayak izlerine rastlıyordu. Ayakkabısız dolaşırdı. Paltosunu askıya asardı. Ernest bazen eve omzunda tüfeğiyle gelirdi ve tavaya atmaya hazır bir sülün olurdu kolunun altında. Kan tüyelerine bulaşmış, gözlerinin ferî gitmiş bir sülün... Zaman zaman boş bir odadan kendisine seslendiğini duyuyordu: *Mary*. Hiç aldırmadan yaptığı işe devam ediyordu çünkü o bir deli değildi, o odada kimsenin olmadığını biliyordu. *Bahçeye bak, Mary. Tavşanlar için bile erken*. Bir hayaletin sesiydi...

Bir de o sabahki tüfeğin sesi vardı. Bu sesi de tekrar tekrar duyuyordu, sonbaharın Idaho'ya gelişini verandada izlerken bile duyuyordu.

Bu mektupları okumanın tek sıkıntısı buydu. Onu yeniden hayata döndürüyorlardı.

Geceleri, kendi ağlama sesinin kulağa nasıl gelebileceğini düşünüyordu. Kibar bir ses değildi kesinlikle, bir ağıt gibi de değildi. Daha çok dolunaydan rahatsız olan bir köpeğin uluması gibiydi. Sabahları hizmetkâr ona gecedan buzdolabına koyduğu salatalık suyuna batırılmış havluyu getiriyordu. Günün ilk sigaralarını içerken onu gözlerine koyuyordu. Dul kalmış olmanın da kendine özgü lütufları vardı.

Dışarıda, verandanın ötesinde ağaçlar renk değiştiriyorlardı. Birkaç hafta sonra kuruyan yapraklar botlarının altında ezileceklerdi. Sigara dumanını içinde tutuyordu. Eylül ayına gireli birkaç gün olmasına rağmen çalışma odasını istediği gibi düzenleyebilmiş değildi, sanki bir kâğıt şehri gibi görünüyordu. Sadece intihar edenler kâğıtlarını düzgün bir şekilde bırakırlardı.

Bir öğleden sonra Ernest'in başkana yazdığı övgü notunu buldu.

Ernest uzun zamandır mutsuz bir yazardı. Yazma yeteneğini yitirmek aynı zamanda kafasındakileri temizleme yeteneğini de yitirmektir. Yazmak şahane bir eve gelmek gibi bir şeydi: Güneş ışığının beyaz bloklar halinde güzel ahşap döşemelere vurduğu temiz ve iyi aydınlatılmış bir ev... Yazmak evde olmaktır, her şeyi daha iyi görebilmektir.

Kendisinden sadece Bay Kennedy için birkaç satır yazması istenmişti. Ocak ayındaki o hafta Ernest çalışma odasında oturmuş, göbeğinin üzerinden sinirli bir şekilde bakıp durmuştu. Mutsuzluk peşini bırakmıyordu. Mary bu lanet olası işi hâlâ neden bırakmadığını merak ediyordu. Telif ücretlerinden, filmlerden ve dergi anlaşmalarından gelen yeterince paraları vardı. Paris öykülerini bitirebilse ve sonra da kendisini sadece ava ve balıkçılığa verse, çok daha mutlu olabilirdi. Ancak yazarlar ve onların dertleri... Bunlar asla birbirinden ayrılmazdı. Her şeye rağmen.

Mary en doğru kâğıdı bulmak ve onu uygun ölçüde kestirmek için Ketchum'a gitmişti. Eve döndüğünde kartı çalışma masasının üstüne bırakmıştı. "Üzerine sadece birkaç cümle yazman gerekiyor." Ernest şaşkınlıkla bakmıştı, sanki ondan mantıksız bir şey yapması istenmişti. Bir bebeği katletmek gibi.

“Yardımcı olabileceğim bir şey var mı, kuzum?”

“Hayır, bunu benim bitirmem gerekiyor.”

İstenen şey bir telgraftan farklı değildi.

Mary o gün öğle yemeğinin ardından çalışma odasına döndüğünde hiçbir şey yazmamış olduğunu gördü. Ernest karta sınav kâğıdına bakan bir çocuk gibi bakıyordu. Sonra başını Mary’ye çevirdi. “Bu şalgamın suyunu dibine kadar sıkılmışlar,” dedi.

“Sadece bir cümle yaz. Başkana sadece iyi dileklerini ilet.”

İçki yüzünden gözleri sulanmıştı ve ağır hareket ediyordu. O sabah ne kadar içmişti acaba? Evde içki bulamazsa ağız çalkalama suyu içiyordu. “Kalmamı ister misin?”

Ernest başını salladı. “Bunu öğleden sonra bitiririm.” Mary onu öptü ancak Ernest fark etmedi bile.

Mary atların otladığı çayıra doğru yürüdü. Warm Spring’in çeyrek milini yürürken Ritz Otel’de âşık olduğu adamı hatırladı. Otuz bir numaralı odada kaldıkları günlerin akşamlarında hayat onlar için açık bir şekilde görünüyordu. Hayat Ernest Hemingway’le ne güzel olacaktı! Ernest artık eskiden ona zevk veren şeyleri bile yapma yeteneğine sahip değildi. Bazen ne yapacağını bilemediğinde ona bir tokat atıyordu. Ernest’in bunalımı onları rahat bırakmıyordu.

Bunu yapmaması gerektiğini biliyordu ancak Ernest’in ruh hallerine uyum sağlamaya çalışmaktan yorulmuştu. Birlikte yaşlanmışlardı, Ernest ve kendisi. Birbirlerinin hatalarını ve zaafalarını biliyorlardı; kimin huysuz, kimin zalim bir ruh halinde olduğunu, tartışmadan sonra hangi noktada af geleceğini ve tartışmanın başında durumu kızıştırmaktan kaçınmaları gerektiğini biliyorlardı. Ancak son aylar -ya da belki de yıllar- zor geçmişti. Karanlık ruh haline girdiğinde ona ulaşmak imkânsız oluyordu. En kötüsü de iyice yabanileşiyordu. On beş yıllık evlilikleri onun öfkeli ruh halleri-

ne alışmasını sağlayamamıştı. Hayatında asla duymadığı en renkli hakaretler ona kendi kocası tarafından sunulmuştu.

Mary karlı bölgeye varana kadar yürüdü.

Eve geri döndüğünde çalışma odasının ışığının kapalı olduğunu gördü.

Ernest etrafında kitaplarla, karanlıkta oturuyordu. Mary masa lambasını açtığında gözlerinin ovuşturmaktan kızarmış olduğunu fark etti. “Ne yapacağımı bilmiyorum,” dedi Ernest. Kâğıda baktı, hiçbir şey yazamamıştı. Mary’nin ısrarlarıyla o gece yazmaya çalışmaktan vazgeçti.

Ancak ertesi gün bir gün öncekinin aynıydı. Bir sonraki gün de öyle. “Sadece birkaç cümle, kuzum,” dedi Mary, bir sonraki hafta onu sonu gelmemiş cümleler ve çöpe atılmış taslaklar içinde bulduğunda.

Başkanın telgrafı bir hafta sonra bitmişti. Mary onu zarfa koymadan önce nota baktı. Elyazısının kıvrımları ona elleri sabitleyen, dilini kenetleyen Ortaçağ’a ait bir işkence aletini anımsattı. Ah, Ernest, diye geçirdi içinden, şu kalemi elinden bir bıraksan ne kadar mutlu olacağız.

İki ay önce tek başına kaldığı bu evde Mary geç saatlerde uyuyordu. Elli üç yaşındaydı ancak genç kızlar gibi yaşıyordu, sabaha karşı üç-dört gibi yatıyor ve geç kalkıyordu. Uykusu derindi ve uyandığında rüyalarına dair hiçbir şey hatırlamıyordu, hatta rüya görüp görmediğini bile bilmiyordu. Arkadaşları ona biriyle, bir profesyonelle kocasını bulduğu sabahla ilgili konuşması gerektiğini söylüyorlardı. O sabah gördükleri değil, asıl o sabah duyduğu şey gün içinde ona tuzaklar kuruyordu. Tıpkı bir çalışma masasının çekmecesinin, raylarından kurtulup yere düşmesi gibi. Aşçı mutfaktaki tencereleri üst üste koysa ya da arka kapı rüzgârdan çarparsa Mary o sabahki tüfek sesini duymuş gibi irkiliyordu.

Doktor bu konuda konuşmasını istiyordu, o görüntüyle ilgili. Eğer konuşmazsa -özellikle o gördüğü manzarayla ilgili- acısıyla başa çıkmanın zor olacağını söylüyordu. Doktor bu anının tıpkı Ernest'in bacağındaki şarapnel yarası gibi olduğunu söylüyordu, onunla ilgili konuşmak yarayı iyileştirecekti; konuşmamak onun mikrop kapmasına ve iltihaplanmasına neden olacaktı. Ancak Mary'nin bir şey paylaşmaya niyeti yoktu. Ne sahte doktorlarla ne de biyografi yazarlarıyla, hele eski eşlerinin oluşturduğu konfederasyonla asla. Herkes konuşması konusunda onu taciz ediyordu. *Konuş! Konuş! Konuş!* Sanki bu hatıra, delikten dumanı çekilebilecek bir şeymiş gibi.

Mary zaten payına düşen konuşmayı yapmıştı. Adli tabip gittikten sonra sakın bir şekilde karılarını ve oğullarını aramıştı. Bu işi bitirdikten sonra da bir yatıştırıcı alıp günlerce uyuyacaktı. Kendisini bu kadar sakın hissetmesi tuhaftı. Ancak acıyı kısa zamanda hissetmeye başlamaktan korkuyordu.

Adres defterinden Hadley'nin ve Londra'da yaşayan Martha'nın telefonunu buldu. Bir süre Fife'in adına baktı, adının üzerine siyah kalemle çizgi çekilmişti. Zavallı Fife. Ernest'i kaderiymiş ya da bir öğretiymiş gibi sevmişti. Ernest'i en çok seven o muydu? Onu kaybetmemek için en çok çabalayan oydu, diye düşündü Mary, Martha'nın Paris'te onu nasıl sıcak havada fazla gelen ağır bir ceket gibi çıkarıp attığını hatırlayarak.

İlk söylediği Hadley oldu. "Tüfekle bir kazaydı," diye açıkladı.

"Sabahın o saatinde nereye gidiyordu?"

"Ördek avlamaya," diye yanıtladı Mary. "Planlarımız vardı."

Telefonun diğer tarafında bir sessizlik oldu. Mary bu sessizliğin nedenini aylar geçtikten sonra anlayacaktı. Olayı, *bir kazaydı, Ernest tüfeği yanlışlıkla ateşledi*, sözleriyle anlatırken

hep bu sessizlik olacaktı. Bu anlattığına hizmetkârlar hariç kimse inanmadı.

“Bu şekilde bitebileceğini asla tahmin edemezdim,” dedi Hadley. “Tanrım! Onsuz bir dünyayı hayal edemezdim bile.” Hadley yolculuk için fazla yaşlıydı ancak Bumby’nin geleceğini söyledi. Bumby ve karısı bebek bekliyorlardı. “Ona kırmızı gül getirmesini söyleyeceğim. Gerçi neden önemli olduklarını hatırlamayacaktır bile.”

Patrick ve Gregory’yi de arayarak babalarının başına gelenleri anlattı. Sonra Martha’yı aradı. *Ernest öldü. Tüfeğini yanlışlıkla ateşlemiş.* Martha, Mary’nin sözleri karşısında acı acı bağırarak telefonda uzaklaşmıştı. Mary bunu beklememişti.

32. BÖLÜM

Londra, İngiltere. Mayıs, 1944

O öğleden sonra Charlotte Sokağı'ndaki restoranda buluştuklarında her ikisi de evliydi. Bay Hemingway ona birlikte öğle yemeği yemeyi teklif ettiğinde Mary'nin aklına bir şey gelmemişti. Ernest Londra'ya yeni gelmişti ve başından beri burada olan Amerikalı muhabirler arasında askerî konulardaki bilgisizliğiyle tanınıyordu. Mary bu yemeğin Hemingway için bilgi toplamak adına iyi bir yol olduğunu düşünmüştü.

Yemek için hazırlanmaya fazla zaman ayırmadı. Yanakları ve dudakları için yeterince ruju vardı ve kirpiklerine de suyla karıştırdığı kömür tozundan sürdü. Aynada yüzü oldukça tatmin edici görünüyordu. Kendisi için güzel bir kadın diyemezdi ancak otuz altı yaşındaydı ve güven veren bir yüzü vardı. Erkeklerin onda sevdiği şeyler girişkenliği, her an gülmeye hazır oluşu ve herkes geceyi bitirmişken hâlâ şarkı söyleyip içki içebilecek kadar enerjik oluşuydu. Her-

kesin bir kez daha dönüp bakacağı bir yüzü yoktu ancak iyi vakit geçirmek için bir kapasiteye sahipti.

Saçında hâlâ bir gece önceki patlamanın tozu vardı. Buklelerini taramaya çalıştı ancak açmak mümkün değildi. Bu şehirde temiz dolaşmak gerçekten imkânsızdı. Ancak Bay Hemingway'in bu kadarla idare etmesi gerekiyordu. Bu arada yemekten sonra Dean Sokak'taki *Time*'a gidip haber yapmak zorunda olduğu için eşyalarını topluyordu.

Bay Hemingway geç kalmıştı. Mary dışarıdaki masalardan birine oturmuş beklerken başparmağının tırnağıyla pamuklu masa örtüsünün üstüne çizgiler çiziyordu. Yünlü giysisinin içinde yanmaya başlamıştı, keşke içerideki masalardan birine otursaydı. Bu Hemingway'e karşı da daha saygılı bir hareket olurdu. Restoranın dışarıdaki tabelasında siyah harflerle şöyle yazıyordu: *Bu restoran, bir bomba isabet etmediği sürece ruhsatta belirtilen saatler boyunca açık kalacaktır.*

Mary, Londra'ya asil bir giriş müziği gibi gelen karısı Martha Gellhorn'u düşündü. Onunla bir partide tanıştığında kendisini sert tavırlarıyla etkilemişti. Chelsea'deki partideki herkes huysuz ve bitkin görünüyordu ancak Martha bronz teniyle ve sesli harflere vurgu yapan Orta Batı aksanıyla oldukça sevimliydi. Üstünde tilki kürkünden bir etolü vardı ve tüylerinden bazıları kürekkemiklerinden aşağı sarkıyordu. Bütün gece boyunca iki Polonyalı pilot onun yanından ayrılmamıştı.

Herkes fısıltılar içinde meşhur Martha hakkında konuşuyordu. Kocasından buraya geldiğinden ve İspanya'da, Finlandiya'da ve Çin'de gösterdiği kahramanlıklardan söz ediliyordu. "Dedikodulara göre Hemingway'le olan evliliği de sallantıdaymış. Onun gibi bir adamın Londra'da yalnız olduğunu bir düşünsene. Bombalar isabet etmeden İngiliz

kadınları tarafından yok edilir.” Martha partinin ortasında abartılı bir pozla boy gösteriyordu. Oradaki herkesin ilgi odağı olduğunu biliyordu ancak bunu görmezden gelmeyi tercih ediyordu.

Mary içkisinden bir yudum aldı. Halat ve yağ gibiydi tadı. Bu kadınla konuşmak için cesaretini toplamaya çalışıyordu. Kariyerine Chicago *Daily News* gazetesinde başladığı günden beri ona hayranlık duyuyordu; gerçi Mary o zamanlar dış haberler değil, kadın sayfaları için çalışıyordu. Mary yılın moda renkleri, sosyete baloları ve yazın ipekli mi yoksa pamuklu kumaşların mı moda olacağı konusunda haberler yaparken Martha’nın Madrid’den gönderdiği inanılmaz haberleri okuyordu. Martha’nın kariyerinde nasıl bu kadar hızlı ilerlediğini merak ediyordu, aynı yaştaydılar. Mary kendisine bir söz verdi: Avrupa’da savaş çıkar çıkmaz oraya gidecekti.

İşte... Tilki etolüne sarınmış, iki Leh pilotun bekçilik ettiği o meşhur muhabir karşısındaydı. Mary bir içki daha içti.

Arkadaşı tanıştırmak için onu sürükleyip yanına götürdü.

“Martha Gellhorn Hemingway, bu Mary Welsh Monks. Tanrım, isimleriniz gerçekten ağız dolduruyor.”

Martha elini uzatınca etolü omuzlarından kaydı ve omzunun o güzel girintisi ortaya çıktı. “Sadece Martha Gellhorn.” Yanakları biraz daha kızardı. “Evdeyken bu soyada sadık kalabilirim ancak çalışırken değil. Tanıştığımıza sevindim, Mary. Ya da Bayan Welsh Monks mu demeliydim?”

Mary ona kendisinin de kocasının soyadını kullanmadığını, kendisinin de bir muhabir olduğunu ve onun *Collier* için yaptığı İspanya haberlerine nasıl hayranlık duyduğunu söyleyecekti ki Martha arkasını döndü ve elindeki içkiyi uzun boylu pilotun ağzına dayadı. Arkadaşı da onu kendi dillerinde içmeye zorlayınca uzun boylu pilot içkiyi bir dikişte bitirdi ve ürperdi. Martha bir kahkaha attı. Bu cesur ve ne-

şeli bir kahkahaydı. Lehçe bir şeyler söyledi ve iki pilot da kahkahalarla gülmeye başladılar.

Mary bu küçük gruptan uzaklaştı, Bayan Martha Gellhorn'un oyunlarından etkilenmeyecek kadar sert bir malzemedен yapılmıştı. Ya da adı her neyse...

O gecenin ilerleyen saatlerinde Mary, tilki etolün sandalyelerden birinin üzerinde bırakılmış olduğunu fark etti. Dışarıdan gelen bir yabancı, sıcak tutan bu tilki etolünün bir Londralı için ne kadar değerli olduğunu anlayamazdı. Elini postun üzerine koydu, tüyleri köpek tüyleri gibiydi.

“Pardon,” dedi birisi arkasından. Mary döndü, yüzü sanki kürkü çalmaya niyetli olduğunu gösterir gibi kızardı. “O benim,” dedi Martha. “Bu tür şeyleri ortada bırakmamak gerek sanırım.”

Gülümseyerek tilkiyi aldı ve onu göğsünün üzerinde görünmez bir kopçayla birleştirdi. Tüm dişlerini göstererek yeniden gülüp, “*Hoşça kal,*” dedikten sonra arkasını dönüp gitti. İki pilot da onun hemen arkasından çıktılar.

Ernest yemeğe on dakika geç geldi, birçok kez özür diledi ancak pek de acele etmiş gibi görünmüyordu. Tıpkı eşi gibi onun da parlak bronz bir teni vardı. Onunla ilk tanıştıklarından daha iri görünüyordu, kilo almıştı. Yüzünde sanki istismar edilmiş gibi bir ifade vardı. Büyük olasılıkla içki yüzündendi. Londra'daki tüm muhabirlerin zehiri.

“Güzel kıyafet, Mary,” dedi karşısına otururken.

“Teşekkürler,” dedi Mary. “Kocamın bir takımından yaptırdım.”

Ernest masa örtüsündeki tozu silkeledi. Masa örtüsünde Mary'nin beklerken tırnağıyla çizdiği çizgiler duruyordu. “Londra'da mı?”

“Buraya pek sık gelmiyor. Bu nedenle takıma da pek gerek duymuyor.”

Ernest gülümsedi. “Demek onun takımını alıp terziye götürdün ve terzinin ona makasla saldırmasına izin verdin? Bu eski kocanın eşyalarına karşı değişik bir müdahale yolu.”

“Eski kocam olsaydı gerçekten iyi bir yol olabilirdi. Fakat o benim eski kocam değil. Noel Monks hâlâ benim kocam.”

“Noel Monks mı? Elbette,” dedi Ernest, sanki kadının evli olduğuna şaşırمامış gibi. “Onunla İspanya’da tanıştım.”

Mary zaten bunu biliyordu. Ona birlikte öğle yemeğine çıkacaklarını söylediğinde Noel, onu İspanya’da tanıştığı bir zorba olarak hatırladığını yazmıştı. Ancak karşısında oturan bu adam öyle birine benzemiyordu. Hatta onu az da olsa heyecanlı görmek Mary’nin hoşuna gitmişti. Menüü önce başaşağı açtı, fark edince de komik bir şekilde dudak bükerek doğru tarafını çevirdi. Mary onun hangi yemeği seçeceğini merak etti.

Menüü masaya bıraktı. “İçimde savaştan hoşlandığına dair bir his var, Mary.”

“Asla. İnsan böyle bir şeyden nasıl hoşlanabilir?” Uzun zaman önce yıkılmış, kırık pencerelerinden hâlâ bir perde sarkan bir binayı gösterdi.

“Kadın savaş muhabirleri. Tıpkı taksi gibiler. Kilometrelerce bir tanesine rastlayamazsın, sonra hepsi bir anda karşına çıkıverir.”

“Birlikler pek şikâyetçi değil.”

“Hayır. Senden şikâyetçi olacak birini düşünemiyorum.”

“Ya da eşinizden.”

Mary menüü incelerken bir süre sessizlik oldu. Ernest’in asil bir havası vardı ancak aynı zamanda sanki et suyu ve bomba yıkıntıları olan bu şehirde ne yapacağından emin

değilmiş gibi biraz da tereddütlü görünüyordu. Siparişlerini almak üzere garson geldi. Ernest'in karar vermesi uzun sürdü, bu yüzden epey beklemek zorunda kalan garson arabaların havaya egzoz pompaladığı kaldırımda gezindi.

“Onu tanıyor musun? Karımı?” dedi garson gittikten sonra.

“Birkaç ay önce onunla bir partide tanıştım. Beni hatırlamayabilir, birbirimizi sadece birkaç saniye gördük.”

“Onunla aynı işi yapan kadınların olduğunu anlayınca rahatsız olmuştur.” Ernest parmağını bıçağın tırtıklı tarafında gezdirdi. “Martha buraya dinamit yüklü bir gemiyle geldi. Bu da onun savaşı ne kadar sevdiğini gösterir. Başkalarının paramparça olduğunu izlemek için paramparça olmak istemek. Karımın değişik düşünceleri vardır.”

“Etkileyici bir kişilik olduğu kesin.”

“Kimin partisiydi?”

“*Herald-Tribune*'den bir arkadaşın.”

“Yanında biri var mıydı?”

Mary başını salladı. Eğer Ernest, Polonyalı pilotların o gece Martha Gellhorn için ne ifade ettiğini öğrenmek istiyorsa bu ona kalmıştı. Mary sandalyesinde kıpırdandı, çoraplarını tutması için kullandığı esnek bantlar kalçasına batıyordu. Yanlışlıkla onun ayağına vurunca yüzü kızardı. “Üzgünüm.”

Ancak Ernest başka bir âlemdeydi. “Karımın, hayatının nasıl görünmesi gerektiğine dair sabit bir fikri vardır. Bu neredeyse her zaman üst derecede şiddet içeren eylemlere katılan insanları kapsar. Eğer yakınlarında bir yerlerde zavallı bir piç kurusu hayatını kaybetmiyorsa mutlu olmaz. İşte. Bir adamın kaybı, bir kadının kârıdır.”

“Peki, siz neden buraya geldiniz?”

“İtaat etmek için.”

“Ernest Hemingway... İtaat etmek... İlginç.”

Yemekler geldi. Ernest içinde kuruş büyüklüğünde patates parçaları olan et suyuna baktı. Yanında bir dilim de kızarmış ekmek gelmişti. “Neden evde kalmadım? Bu doğru bir soru. Ekmeği öyle bir çiğniyordu ki sanki yapımında un yerine kum kullanılmıştı. Sonra ekmeğin ucunu koparıp güvercine attı. Güvercinin kanatlarından çırpma teline benzer bir ses çıktı.

“Dikkat edin. Küflü bir peynir parçasını attığımda bir anda karşıma bir İngiliz mangası çıktı.” İçinde az da olsa konserve sığır eti bulunan sandviçinin tadı harikaydı, haftalardır güzel bir şey yemiyordu. Yutmak için acele etmedi ancak başını kaldırıp baktığında iştahla yemesi sanki hoşuna gitmiş gibi Ernest’in kendisine keyifle baktığını gördü. “Eşiniz daha çok korkusuz olmakla tanınıyor.”

“Ve bunu bilmeni sağlamakla kalmıyor.” Mary kaşlarını kaldırdı ve arkadaşının sözlerini hatırladı: *Hemingway’le olan evliliği de sallantıdaymış*. “Bir evlilikte büyük boşluklar olmaz. Ancak ben ve Martha Gellhorn gibi iki insanın arasında çok daha az boşluk olur. Sen yazmıyorsun, değil mi Mary?”

“Sadece gazeteci olarak yazıyorum.”

Bu yanıt Ernest’in hoşuna gitmişti. O, koyu renk gözleriyle Mary’ye bakarken restoranın içindeki insanlar ona bakıyordu. Birilerini yatağa atmak için Avrupa’ya gelmiş yazara. Ernest isteksizce çorbasını içerken sohbet savaş konusuna geldi. Evden çıkarken Ernest Hemingway’in bu öğle yemeği davetinin işle ilgili olduğunu düşünüyordu ancak artık bu davetin arkasında başka şeylerin olduğunu hissetmeye başlamıştı. Ona 1940’taki Paris’ten kaçışını, Biarritz’e gidişini, sonra gemiyle yeniden İngiltere’ye dönüşünü anlattı. Londra’nın bombalanmasını anlattı. Yıkılan evlerden, minderinin kenarına gazete iliştirilmiş bir koltuğun bir evin penceresinden nasıl sarktığından söz etti. Başlarda insanların sirenlerden nasıl korktuğunu, kadınların saçlarında sa-

bun köpükleriyle sığınaklara nasıl koştuğunu anlattı. Etrafı saran toz bulutlarını. Temizliğin asla mümkün olmadığını. Üzerinde yağı birikmiş bir fıstıkezmesi kavanozu bulmanın sevincini. “Yağ!” dedi. “Bu bir şey kızartabileceğiniz anlamına geliyordu!”

Ernest onun faydalı önerilerini daha sonra okumak üzere bir kâğıda yazdı. Mary sandviçini bitirdiğinde Ernest’in onun için bir şeyler imzalayıp imzalamayacağını merak etti. Belki daha sonra bunu Cecil Court’taki kitapçılardan birine satabilirdi. Ya da takas edebilirdi. Bir limonla belki. Ya da bir yumurtayla! Onun kitaplarından birini yanında getirmediğine pişman oldu. Evinde *Çanlar Kimin için Çalıyor* kitabının bir baskısı vardı. Martha Gellhorn’a ithaf edilmişti. Acaba bu ne zamandı?

Tabaklar masadan toplanınca Ernest çantasından kocaman, bütün halinde, güzel bir portakal çıkardı. Yoldan geçenler sanki elinde bir insan kafası tutuyormuş gibi ona dehşetle baktılar. “Senin için,” dedi meyveyi ona doğru uzatırken. “Tüm bunlar için teşekkür olarak,” dedi notlarını göstererek. “Değerli meslektaşlarımdan önünde bir aptal gibi görünmememe yardımcı olduğun için.”

Meyvenin inanılmaz bir rengi vardı. Mary onu burnuna götürdü. Kokusu yürek parçalıyordu. “Onu burada soyarsam isyan çıkar,” dedi, sokaktan geçen insanlara bakarken. “Beni kamu ajitasyonu suçuyla askerî mahkemeye çıkarırlar.”

“Onu senin evine götürüp orada yiyebiliriz.”

Evet, beklenen olmuştu; hiç kuşkusu yoktu. Bir erkek ve bir kadın birlikte öğle yemeği yediği zaman bunun tek amacı iş olamazdı. Ancak Mary, o gece tilki kürküne dokunduğunda Martha’nın söylediklerini hatırladı: *O benim*. Evlilikleri ister sallantıda olsun ister olmasın Mary hâlâ kesinlikle Martha’nın kocası olan Hemingway’e baktı. “Bayan Hemingway’in bundan hoşlanacağını sanmıyorum.”

“Bayan Hemingway’in bunu umursayacağını sanmıyorum.”

Son derece gönülsüzce Mary portakalı ona geri uzattı. “Olabilir. Ancak belki benim kocam umursar.”

Ernest onun çantasını açtı ve portakalı içine koydu. “Bu senin,” dedi ve sonra Mary onun *tıpkı benim gibi*, diye bir şeyler dediğini duydu ancak Ernest bunu peçeteye ağzını silerken söylemişti, bu yüzden yanlış duymuş olabileceğini düşündü.

“Teşekkürler, Bay Hemingway,” dedi gülümserken. “En son ne zaman portakal yediğimi hatırlamıyorum.”

“İstersen bana Papa diyebilirsin. Herkes böyle der.”

Mary güldü, bu onu keyiflendirmişti. “Elbette. Papa derim,” dedi ve bu davranışı Papa’nın hoşuna gitti. Eve döndüğünde kömür tozunu ve rujunu yıkayıp heyecanla boş masanın başına oturdu. Bir an önce eve gelip meyveyi yiye-bilmek için yemekten hemen sonra gidip yazısını yazmıştı. Parmağını kabuğun içine soktuktan sonra burnunu, fışkıran kokuya tuttu. Çok güzel kokuyordu. İçinden savaşın büyük olasılıkla sona erdiği, Londra’nın sıcak bahar gününde Ernest’i hayatına sokan Tanrı’ya teşekkür ederek dişlerini aniden o anlatılamayacak kadar tatlı dünyaya geçirdi.

33. BÖLÜM

Ketchum, Idaho, Eylül, 1961

Eylülün sonunda hava soğuktu. Sabahın erken saatlerindeki don, vadideki bitkilerin tavşan kürküne bürünmüş gibi görünmelerine neden oluyordu. Bu hafta Mary, Ernest'ün kâğıtlarını düzenlemekten vazgeçti. Mektupları çalışma odasında terk edilmiş halde yatıyordu. Bir kâğıt şehri...

Bunun yerine tepelerde yürüyüş yapıyor, sincapların açtığı tünelleri ve tilkilerin izlerini takip ediyordu. Yakında bu tepeleri, tıpkı Afrika bozkırlarında avlanabilecek kocaman kedilerin kürkü gibi kar kaplayacaktı.

Bazen ormanda yürüyüşler yapıyordu, sedir ve huş ağaçlarının yaprakları renk değiştirmeye başlamıştı. Sonbahar çok çabuk gelmişti ve orman sarı, kahverengi ve kırmızı renklere bürünmüştü. Bu ormanın güzelliğini o kadar çok severdi ki bu halini Ernest'in göremiyor olması onu şaşırtıyordu.

Mary'nin verdiği her röportajda aynı sözcükleri kullanmasına rağmen basın aramaları devam ediyordu: *Ernest tüfeğini temizliyordu ve tüfeka yanlışlıkla ateş aldı*. Sonra yine o sessizlik oluyor, sorularına devam etmesi için onlara tanıdığı süre dolana kadar inançsızlığın sessizliği sürüyordu. *Ernest silah konusunda bir uzmanı, diyorlardı, peki, sabahın o erken saatinde ne yapıyordu?* Ördek avlayacaktı, diye yanıtlıyordu her zaman aynı sözcüklerle. O sabah ördek avlayacaklardı.

Bir önceki gece, ağzı diş macunuyla dolu halde ona şarkı söylemişti. "Tutti mi 'chiamano bionda... Ma bionda io non sono!" Bu şarkıyı Venedik'te gondolculardan öğrenmişti. Mary giysilerini katlarken sözlerini anlamadığı bu şarkıyı söylediğini duyunca gülmüştü. Ernest'in morali giderek yükseliyordu. Yazmak artık onun için sanki daha kolaylaşmıştı.

Porto capelli neri! Bunlar banyoda ağzında gevelediği sözlerdi.

Mary kendi yatak odasından ona seslendi. "Yarın ne yapalım, kuzum?"

"Ördek avlayalım mı?"

"Mükemmel bir fikir." Ernest evden çıkmak, hava almak ve bir şeyler yapmak istiyordu; bu iyiye işaretti. Belki de onu şu kısa Paris öykülerinden birini yayımcıya göndermek için üzerinden geçmeye teşvik edebilirdi. Onun yeniden tüm dünyanın ilgisini çekmesini istiyordu, bu onu ayakta tutacaktı. *Yaşlı Adam*'dan sonra son on yıl içinde yayımlanan fazla bir şey olmamıştı, dibe vurmasına şaşmamak gerekirdi.

Ernest iyi geceler öpücüğü vermek için onun odasına geldi. Son birkaç gündür çok yumuşak ve ilgili biri olmuştu. Mary onun dilinin yavaşça dudaklarının arasından içeri kaydığını hissetti, ağzı hâlâ diş macunu kokuyordu. "İyi geceler, kuzum. İyi uyu."

Kendi yatak odasından ona seslendiğini duydu. "İyi geceler, kedicik!"

Sonra şarkısını söylemeye devam ettiğini duydu, sesi güçlü bir baritondur ve savaştan kalma İtalyancası hâlâ mükemmeldi. “Tutti mi’chiamano bionda... Ma bionda io non sono!” Odasını toplarken sözler bir mırıltı halini aldı.

Mary mutlu bir şekilde gözlerini kapadı. En sonunda, diye düşündü. Yarın günü ördek avlamakla geçireceklerdi ve sonra da ona en sevdiği yemeği hazırlayıp şefkatle dünyanın Ernest Hemingway anısına nasıl saygı duyacağını söyleyecekti. Burununu saçlarının arasına gömecekti, belki de akşam olduğunda bir şişe şarabın ardından sevişebilirlerdi. Sonra Ernest’in odasının kapısı kapanmıştı artık, sesi duyulmuyordu. Mary yarının onlara neler getireceğini düşünerek uykuya daldı.

Ve ertesi sabah duyduğu ilk ses silah patlamasıydı.

Muhabirlerin ona inanmamasını umursamıyordu. İnanmalarına da gerek yoktu zaten. *Times* gibi gazetelerin çalışanlarının düşünceleri onu ilgilendirmiyordu. Öyle olsa, Ernest bir gece önce bu kadar keyifli olur muydu? Yemekten artanların üzerini dikkatle kapatır mıydı? Ya da bir sonraki çekiliş için piyango bileti alır mıydı? Ya da gidecekleri tatilin ayrıntılı planlarını yapıp mektuplarını gelecek haftalarda düzenlemek üzere bırakır mıydı? Babasının ölüm tarzından nefret ederdi, aynı şeyi yapmış olamazdı. Onu bu şekilde yalnız bırakmazdı.

Ördek avlayacaktık, dedi soran muhabire ve konuşma orada bitti. Mary savaş sırasında aldığı gazetecilik eğitimini hatırladı: Konuyu hazırlanmış metinden uzaklaştırın, böylece gerçek öyküye ulaşırsınız. Ancak o her zaman aynı sözleri söyleyecekti. Asla bundan vageçmeyecekti.

Mary göle geldiğinde ördekleri ve balıkçıl kuşlarını izlemeye başladı. Su kuşları yaklaşırken ormanın toprak kokusunu içine çekti, onlar da kendisi gibi buranın tadını çıkarıyorlardı.

Tombul ve kızıl kahverengi kekliğin, botlarının etrafından yerleri gagalayarak dolaşmasına izin verdi. Kocası burada olsaydı onları vururdu ve öğle yemeğinde yerd. Ancak şu anda Mary'nin canı avlanmak istemedi. Zaten bütün silahlar artık kilit altındaydı.

Bu yaz suyun başında oturmak için sıklıkla buraya geldi ve sonbaharda da gelmeye devam ediyordu. Buraya ne zaman otursa çocukluğuna dair bir anı canlanıyordu gözlerinin önünde. Mary gölün üzerinde paten kayıyordu, o sıralar yedi yaşında olduğunu tahmin etti çünkü bıçkıevinin kapısına 1915 tarihini kazıdığını hatırladı.

O yıl don olayı, rüzgârsız geçen bir gecenin ardından erken gelmişti; bu yüzden gölün yüzeyi bir tabak kadar pürüzsüzdü. Mary kendi karanlık patikasını çizene dek patenlerinin kayışını hissederek gölün üstünde kaymıştı. Uzun oturların yanında buz tabakası daha inceydi, buzun altında dolaşan alabalıkları görmek istese de o taraftan uzak durmuştu.

Gölün bir tarafında bıçkıevi vardı. Bembeyaz görüntü içinde kurumuş kan rengindeydi. Kapısında ince buzun üzerinde ağırlıklarını deneyecek kadar cesur çocukların kazınmış isimleri ve tarihler vardı. Mary tam kapının üzerine beş rakamını yazmıştı ki babasının baltasının kütüğe saplandığında çıkan sesin aynını duydu. Patenlerinden birinin altındaki buz kırılmaya başlamıştı.

Tıpkı annesinin ona söylediği gibi yana doğru küçük küçük adımlar atmaya çalıştı ancak hareket edince diğer pateninin altındaki buz tabakası da çatladı. Koyu renkteki göl suyu buzun üstüne çıkmaya başlamıştı.

Ansızın altındaki buz tabakası tamamen ayrılmaya başladı. Çizmelerinin içine kadar su doldu. Mary kapının kulbunu tuttu ve kulp döndü ancak tutunacak başka bir şey yoktu. Kıyıdan çılgınlık yükselmeye başladı. Artık ayaklarının altındaki buz yoktu ve kapı kulbunu tutacak fazla gücü kalmamıştı.

Kırılan buzların arasından gölün karanlık ve soğuk sularına daldı.

Şimdi evinin önündeki göl sakindi, ördekler yüzüyor ve güneş ışınları beyaz huş ağacının arasından süzülüyordu. Ernest her zaman yalnızlığını *çalgınca* diye tarif etmişti ancak Mary'nin şu anki yalnızlığı acı dolu bir şarkı gibiydi.

Kafasında iki kazayı kıyasladı. Mary nasıl gölün dibini boylamak istememişse Ernest de ölmeyi istememişti. Belki de girişteki kapı kulbunu tutmaya çalışmıştı, tıpkı kendisinin minik elleriyle bıçkıevinin kapısını tutmaya çalıştığı gibi. Ancak tıpkı kendisine olduğu gibi kapı kulbu dönmüştü ve belki de Ernest'in parmağı mecburen tetiğe basmak zorunda kalmıştı. Sonra merminin çıktığı ve onun kendisini suyun içinde bulduğu bu anlar her ikisi içinde aynı mı olmuştu diye merak etti. Bu bir öfke değil, merak ânıydı. *Bana ne oldu*, diye düşünmüş olmalıydı Ernest. *Benim bu karanlık sular içinde ne işim var?*

34. BÖLÜM

Paris, Fransa, 30 Eylül, 1944

“Papa,” dedi er. “Burada sizi görmek isteyen bir hanım var.”

Er, kapı ve eşik arasında durdu. Odadan gelecek sese kulak kesilirken bir yandan da Mary’ye bilmiş bir tavırla baktı. “Bunları bu kadar kolay dağıttıklarını bilmiyordum,” dedi, Mary’nin sol kolunun üzerindeki muhabir olduğunu belirten harfi göstererek. Sonra gözleri askerî ceketinin bastırıldığı göğüslerine doğru indi.

“Bu işi benim kadar uzun bir süre yapan herkese veriyorlar.”

Kapının ardından bir ses duyuldu ve er, “Hayır, o değil,” dedi. Bütün hafta boyunca böyle olmuştu. Ernest’e ulaşmak için önce bütün dalkavuklardan geçmek gerekiyordu. “Ona Mary Welsh’in geldiğini söyleyin.”

Mary’nin adı söylendiğinde Ernest ortaya çıktı ve genç er hemen kenara çekildi. “Selam, Turşucuk,” dedi Ernest. Mary, Ernest’in elini kalçasından çektikten sonra yanağın-

dan öptü. Mary'nin bu haftaki mutluluğu suçluluğa yakın türde bir şeydi. Duyarlı insanlar -elbette tüm arkadaşları- herhangi bir ittifaka karşı onu uyarmıştı. Kısa dikkat süresi konusunda uyarmışlardı.

“Benim cep Venüs’üm,” diye fısıldadı kulağına, onu pen-
cerenin önüne oturturken. Haritalar, kâğıtlar ve kısa tüfek
gibi *nizama aykırı* eşyalar odadan çıkarılmıştı. Hâlâ birkaç
gece önce gazocağının üzerinde pişirdikleri at etinin yoğun
kokusu vardı. “Şampanya? Erzakları henüz bitirmedik.”
Portakallarla dolu bir kâse yatağın yanındaki masada duru-
yordu.

Ernest'in odası bir generalinkinden farksızdı. Nereye
giderse gitsin, diğer muhabirlerin yıllardır görmediği kadar
çok içkiyle geri dönüyordu. Partilere giderken marmelat ve
fıstıkezmesiyle dolu kavanozlar, konserve jambon ve şeftali
kompostoları götürüyordu. Tek bir kitap yazmamış olsaydı
bile, içindeki lezzetli malzemelerle ün salmış Dorchester'da-
ki dolabı sayesinde yine meşhur olurdu. Londra'da birkaç
kez öğle ve akşam yemeklerine çıkmışlardı, ikisinin de akli
yanlarında olmayan eşlerindeydi. Bu yemeklerde Mary ona
birliklerin hareketlerini, saldırı hatlarını ve son beş yıldaki
muharebeleri anlatıyordu. Ernest'in trafik kazasından sonra
Mary, St. George Hastanesi'ne gazete kâğıdına sarılmış sarı
laleler götürmüştü. Onu sargısının yanından öptüğünde sa-
bun ve kâfur kokusu almıştı.

“Nasıl oldu?”

“Çelik bir su tankına çarptık. Lanet olası hiçbir şey gö-
remedim.”

“Buna kendinden geçme diyoruz, seni sersem şey!” Va-
zodaki laleleri düzeltti. “Al. Bu çiçekler sana iyi gelir.”

“Bana sen iyi geliyorsun.” Mary gülümsedi. Ernest'in
yüzünde çılgın bir gülümseme vardı, beyin sarsıntısını bir
şişe şampanyayla tedavi etmek istiyordu. Mary şişeyi alıp

lavaboya dökerken Ernest'in itirazlarına rağmen bu ilgiden hoşlandığı belliydi. Martha'nın ilerleyen saatlerde kendisini görmeye geleceğini söyledi. Gösterişli kadın. Yumruklarını kaldırıp, dövüşür gibi yaptı. "Kalmak ister misin? Maçı kimin kazandığını görürsün."

Mary güldü ancak kabul etmedi. Chelsea'de verilen partideki iki Leh pilot ve tilki kürkü içindeki kibirli kadını hatırlayınca Bayan Gellhorn'u bir daha görmek istemedi.

Ernest yeni bir şampanya şişesi açtı ve mantarın yerdeki çalkıtaşlarının üzerine düşüşünü izledi. Karşıdaki kırık çatının altında pastanenin sahibi kadın, üzerinde çuvaldan yapılmış önlüğüyle dükkânının tozunu alıyordu. Erkekler akşam gazetelerini almak için sokak büfelerinin önünde kuyruk olmuşlardı. Sokakta hâlâ geçen hafta ölen atın kırmızı şarap rengindeki kan lekesi duruyordu. Pencerelerden sarkan bayraklar yıpranmış ve tozlu görünüyordu. Paris giderek özgürlüğüne alışıyordu.

Şampanya şişesi nikel kovaya çarparak buzların arasındaki yerine oturdu. "*Yaşasın Özgürlük ve yaşasın Mary.*" Başında hâlâ sargısı olan Ernest bardağını Mary'ninkine vurdu. Üstünde üniforması olmasına rağmen ayakları çıplaktı ve geçen gece dirseklerine kadar çöp bidonlarının içine dalmış olan adama hiç benzemiyordu. Mary onun değişken ruh hallerini düşündü. Şu anda duygularına ne kadar hâkim ve kendinden emin görünüyordu. Önce ondan şiirle ilgili özür dilemeyi düşündü, sonra vazgeçti. Martha'nın uyarı sözlerini hatırladı.

Ernest pencerenin yanındaki koltukta oturuyordu, yüzüne günün son ışıkları vuruyordu.

Şampanyanın tadı çok güzeldi, tereyağı sürülmüş kızarmış ekmek gibi.

“Çorabın yok,” dedi Mary, sigarasıyla ayaklarını gösterip, sonra da sigara külünü pencereden dışarı silkeledi.

“Jive dansı için mükemmel,” dedi, ayak bileğini diğerinin parmaklarıyla kaşırken. “İlk eşim ve ben Paris’te yaşadık, biliyorsun. Değirmenin üstünde bir evdi. Tozlar kümeler halinde gözümüze girerdi.”

“Ne oldu?”

“Hadley’yle mi?”

Ernest omuz silkti ve ayağa kalktı. Gramofona bir plak koydu ve iğneyi yerleştirdi. Bunları kocaman elleriyle çelişen bir kibarlıkla yaptı. Bir cızırtının ardından piyanonun sesi geldi. Chopin: bir *Mazurka*. Bir süre durup plağın dönüşünü izledi. Sonra dönüp ona baktı, yüzü solgun ve berbat görünüyordu. “Bazen, bazı şeylerin tekrar ettiğini düşünüyorum. İğneyi aynı iz üzerinde, aynı yere koyuyorum ve farklı bir ezgi bekliyorum.”

Mary şampanyasını yudumlarken o hiç içmemişti, şimdiyse kadehini alıp bir dikişte bitirdi. “Sence Freud bana ne teşhis koyardı?”

“Nevrotik mi?”

Ernest ona hüzünlü bir şekilde gülümsedi. Kadehini yeniden kafasına dikti ancak içinde bir şey kalmamış olduğunu fark etti. “Onunla ilk kez Chicago’da bir partide tanışmıştık. Dizlerine kadar uzanan mavi bir elbise giymişti. Daha önce bir partiye gelmemiş gibi görünüyordu. Konuştuğumuzda pek utangaç değildi ancak dürüsttü, kendine güveni vardı. Bir anda ona her şeyi söyleyebilecekmişim gibi hissettim. Kendi kendime, *işte bu*, dedim; evlenmem gereken kadın bu. Yirmi bir yaşındaydım.” Kendisine ikinci kadehi doldururken köpükleri izledi ve Mary’nin kadehini de doldurdu. “Sıra dışı bir kalitesi vardı. Nezakete dair akıl almaz bir kapasitesi vardı. İşte, ben buna âşık oldum. Şimdi söyle bana, böyle bir kadından nasıl bıktım ben?”

“Aşinalık mı?”

“O lanet olası aşinalık. Aptalın tekiydim.”

Ernest'in içini dökmesini dinlemek, kendisini tuhaf hissettirdi Mary'ye. Londra'da sadece savaştan konuşmuşlardı ve ironik bir mahremiyetle Ernest onun karısı olması konusunda espriler yapmıştı. Tabii bütün bunlar şakaydı, her ikisi de hâlihazırda evliyken ne yapabilirlerdi ki? Zavallı Noel. Kuzey Afrika'ya muhabirlik görevine gitmişti ve onu Londra'da bombardımanın ortasında bırakmıştı. Tatlı ve sevimli bir adamdı ancak onunla asla Ernest'le birlikteyken olduğu gibi keyifli zamanlar geçirmemişti.

“Kendini suçlu hissetmemelisin,” dedi Mary. “Hadley ve Paul'un mutlulukları beni her zaman etkilemiştir.”

“Onu tanıyor musun?”

“Sadece Bay Mowrer olarak. Chicago'da patronumdu. *Daily News*'da.”

“Karılarım,” dedi Ernest. “Ben burnumu sokmasam bile birbirlerini bulmanın bir yolunu buluyorlar.”

“Ya Pauline?” Sözcükler sigaranın dumanıyla birlikte çıktı. Ernest'in dumandan hoşlanmadığını bildiği için pencereden dışarı üfledi.

“Fife mı?”

“O yeniden evlendi mi?”

Ernest başını salladı. “Onunla olaylar o duruma geldiği için kendimi kötü hissediyorum.”

“Hâlâ Key West'te mi?”

Başıyla onayladı. “Hadley, onun hâlâ beni sevdiğini söylüyor. Bu onun ifadesi. Fife... Fife'la ilgili ne söylenebilir ki? () tanıdığım en cesur kadındı. Bazen birlikteyken inanılmaz mutluyduk. Ama çoğu zaman birbirimizi hırpalıyorduk. Yapılgımız tek şey kavga etmektir.” Ernest şişede kalan şam-

panyayı kadehine koydu ve şişeyi tepetaklak nikel kovanın içine bıraktı. “Bu komik bir sorgulama dizisi.”

“Martha’yla tanıştım ve diğerleriyle de tanışmam gerektiğine karar verdim.”

“Bazen geriye bakıyorum ve bunların nasıl olduğunu çözemiyorum. Her şeyin nasıl yıkıldığını.” Ernest, Ritz’in koltuğunda oturmuş; kaybetmiş olduğu kadınlarını düşünürken yaşananlar konusunda gafil avlanmış gibi görünüyordu. “Kimi suçlamak gerektiğini düşünüyorum ve ne kadar suçlamak gerektiğini. Ama hepimiz suçluyduk. Bunu biliyorum ve diğerlerine kıyasla en çok suçlanması gereken bendim.”

Elini koltuğun yapay derisinden çekti. Oda sessizdi. Ayakkabısız ve çorapsız halde, başında geçirdiği araba kazasından kalma sargısıyla koltuğunda oturuyordu. Mary, Paris’e giderken bir Normandiya hendeğinde gördüğü başı sargılı ölü çocuğu hatırladı. Çocuğun mavi gözleri yaşlı bir adamınki gibiydi: kırışmış ve kıpkırmızı. Karnı sanki altı aylık hamileymiş gibi şişti. Onu Amerikan üniforması içinde Fransız topraklarında bir başına yatarken görmek üzücüydü.

Mary pencereden uzaklaştı ve Ernest’in yaralı başını ellerinin arasına aldı. “Dikkat et,” dedi. “Bu zavallı kafana dikkat et.”

“Beni affediyorsun, değil mi?”

“Artık buradasın, Ernest ve hiçbir şey için suçlu değilsin.”

“Yani bu yolda seninle birlikte olmaya devam edecek miyim, diyorum.”

“Şu lanet olası aşinalığı unuttun mu?”

“Hayır. Bu defa farklı hissediyorum.”

“Neymiş o fark?”

“Artık yaşlı bir adamım.”

“Yaşlı adam! Sen daha kırk beş yaşındasın.”

“Kesinlikle. Bu benim için yaşlı sayılır.”

Ernest onun kadehini aldı ve diğer tarafa koydu. “Tüm bunları yeniden yaşamak için fazla yaşlı, fazla yorgun, fazla âşık, Turşucuk. Bana sonbahar ve sonra da kış dönemimde sahip olacaksın.” Burnunu yüzünde gezdirdikten sonra onu öptü. “Benden kurtuluşun olmayacak. Sana bir köpek gibi sadık olacağım. Söz veriyorum. Sen benim son şansımsın.”

“Bak ne diyeceğim. Bir sonraki kitabını bana ithaf edersen bunu bir düşünürüm.”

“Bu, karım olacağın anlamına mı geliyor?”

“Hayır. Düşüneceğim anlamına geliyor.”

“Kabul.”

O gece Mary uykusuz saatler geçirdi. Havalanması için pencereyi açık bırakmış olmalarına rağmen oda sıcaktı. Gecenin ilerleyen saatlerinde -henüz sabah olmamışken- Mary sokaktan şarkı söyleyenlerin sesini duydu ve pencereye gitti. Bir grup erkek bir şişeyi aralarında elden ele dolaştırıyorlardı ve tıpkı denizciler gibi şişeyi bir ileri bir geri salıyorlardı. Onu pencerede gördüklerinde şişeyle işaret ettiler. *Gelin!* Mary onlara gülümsedi ve parmağını dudaklarının üstüne koyarak uyuyanlar olduğunu ifade etti.

Sigarasını bitirdi ve yatağa döndü. Bu duygunun ne olduğunu merak etti. Buna mutluluk mu denirdi, yoksa daha çok korku mu? *Bu yolda seninle birlikte olmaya devam edecek miyim*, demişti Ernest ancak bu sözleri test etmeye niyeti yoktu.

Ernest uykudayken kendi uyanıklığıyla gecenin ışığında hapsolmuş gibi hissederken bir anda içinde yükselmekte olan gücü hissetti. Bir ölçüsüzlük dürtüsüyle çarşafı aşağı çekti. Bu herkesin görebileceği bir şey değildi. Ona sanki hafızasına kazımak istercesine baktı, sanki Ernest’in erotik bedeninin kalitesini sözcüklere dökmeye çalışarak bir makale yazmak gibiydi. Ancak onu daha çok şaşırtan şey be-

deninin çoğunda yara izleri olmasıydı. Bir bacağı kalça ve baldırında olmak üzere onlarca yıl önce şarapnel parçaları tarafından açılmış yaralarla doluydu. Söylediğine göre bazı parçalar hâlâ içerideydi. Dizlerinde Londra'daki araba kazası nedeniyle morluklar vardı ve parmaklarının ucu don yemiş gibi kararmıştı. Diğer bacağında oval bir yara vardı, bir kurşun yarasına benziyordu. Şimdiye kadar tek parça halinde kalmış olması bile şaşırtıcıydı.

Ernest bu şekilde savunmasız görünüyordu: çıplak ve uykuda. Bu yaralarla kendisine verdiği zarar, onun çıplaklığının bir kanıtı gibiydi. Bir anda içini bir mutluluk kapladı, mih-racelere özgü bir keyif hissetti. Bunun hepsi, dedi içinden, sahip olma isteğiyle, bunun hepsi benim.

Mary, Ernest'in V gibi duran bacaklarının arasına diz çöktü ve dudaklarını onun bedeninde gezdirmeye başladı. Ernest'in uyanmaya başladığını hissetti, kulaklarının arkasını okşuyordu. Dışarıdan bir silah sesi duyuldu ve sokakta şarkı söyleyen adamlar slogan atmaya başladılar: *Diren! Diren!*

Ernest onu kendisine çekip öptü. Ellerini yumuşacık sarı buklelerinin arasına soktu ve içine girdi. "Seni seviyorum," dedi. "Seni mutlu etmek için her şeyi yaparım." Tüm bunları sanki bir azize ya da onu dünyanın tüm kötülüklerinden kurtarmaya gelmiş bir kurtarıcıymış gibi kendinden geçmiş, mest olmuş Mary'ye bakarak söyledi.

Paris binalarının çatıları üzerinden yine silah sesleri duyuldu. *Diren!* diye bağıldılar.

Sonraki birkaç günü Paris sokaklarında gezerek, bulabildikleri en iyi yiyecekleri alarak, Marais'de Picasso ve kız arkadaşıyla öğle yemeği yiyerek, Sylvia'nın yönlendirmeleriyle Shakespeare'den kitap alarak, akşamları pencereden gelen silah sesleri eşliğinde sevişerek geçirdiler. Ritz'de kaldılar, Ernest

amaçlarının otelin stoğunu bitirmek olduğunu söyledi, oteli kurutana kadar içmeden bir yere gitmeyeceklerdi.

Sonra bir gece, küçücük bir şey yüzünden kavga etmelerinin ardından Ernest ona vurdu. Çenesine sert bir şekilde vurdu. Mary yanağını tuttu, şaşırmıştı. Bu kadar güzel geçen haftaların ardından bunu nasıl yapabildi, diye düşündü. Onun gibi bir adamla ne yaptığını düşünmek için kendi odasına gitti. “Ernest Hemingway’le evleneceğime dair dedikodular dolaşıyor,” diye yazdı ailesine, gerçekten neler olup bittiğinden emin değildi. “Bunlar sadece dedikodu. Daha kesinleşmiş bir şey yok.”

35. BÖLÜM

Ketchum, Idaho, Eylül, 1961

Ernest'in çalışma odası bir kâğıt sarayıydı. Her yerde kitaplar vardı: Birçok farklı dilde yayımlanmış kendi kitaplarının yanı sıra alıntı yapmasını istediği arkadaşlarından ve yayınevlerinden gelen kitaplar vardı. *Nehrin Ötesinde* kitabı da çalışma masasının üstünde duruyordu. Ölümünden bir gece önce onu neden raftan indirdiğini bilmiyordu. Mary'ye ithaf edilmiş bir kitaptı: *Mary'ye, sevgilerle*. Ona ait şeylerin bulunduğu karton kutular yerde duruyordu: haftalık Fransız dergileri, Londra'nın *Economists* dergisi, kırmızı balmumuyla mühürlenmiş elyazıları ve diğer insanların mektupları... Bütün bunların hepsi Mary tarafından düzenlenmeyi bekliyordu. Ancak Mary onun karısı olmak istiyordu, vasiyet hükümlerini yerine getiren biri değil.

Bir *Mazurka* koyup onun battaniyesini alarak kendisini onun kokusuna sardı. Ernest'in koltuğundan zor ritimlerle piyanonun girişini dinlemeye başladı. İğne her zaman oldu-

ğu gibi aynı yerindeydi. Bu onların Paris müziği idi. Onu alıp penceresinden barut kokularının girdiği Ritz'deki odalarına, Marseillaise'e, kocası olmak isteyen o adamla seviştiği günlere götürüyordu.

Bir keresinde Martha'nın bir röportajını okumuştı, Martha uçaklar Madrid'i bombalarken birlikte Chopin dinlediklerini söylemişti. Hangi şarkının ya da parçanın paylaşıldığının önemi yoktu. Her zaman paylaşılan Ernest'ti. Mary'nin evliliğinde iki kadın yoktu, her zaman dört kadın vardı: Hadley, Fife, Martha ve Mary. Önemli olan bu konuda kalp kırıklığı olmamasıydı.

Mektupları kronolojik olarak sıralamaya çalıştı. Harry Cuzzemano'dan da birkaç mektup buldu. Ernest'ten ne koparabilirse, kâr sayan bir lapacıydı. Aklının bir yerlerinde meçhul bir kadından gelen bir mektup olup olmadığını sorusu vardı. Belki de bu yüzden bu işi erteleyip durmuştu. Ernest'in kendisine yalan söylediğine dair bir kanıt bulmak istemiyordu. Onun tutkuyla arzuladığını bildiği genç bir kadın olan Adriana'dan gelen birkaç mektup vardı. Ancak Mary onu asla kendisi için bir tehdit olarak görmemişti. Adriana, Ernest'le tanıştığında gencecik bir kızdı ve onunla sadece arkadaş olmaktan başka bir şey istemiyordu. Mary asla evliliğinin ciddi bir tehdit altında olduğunu hissetmemişti.

Mary camlı dolabın üzerinde duran kalın karton kutuya baktı. Ernest onun anahtarını her zaman çalışma masasında saklardı. Şimdiye kadar açmamak için diremişti. İçinde bulacaklarından korkuyordu. Ernest her zaman, ona bu kutuyla ilgili bir şey sormamasını söylerdi. Ya o meçhul kadından gelen mektuplar oradaysa, ne olacaktı?

Çalan telefonun sesi onu çalışma odasından çıkardı, mutfığa vardığı zaman nefes nefese kalmıştı.

“Oh, Mary, sana ulaşabileceğimi tahmin etmiyordum aslında. Nasıl gidiyor?”

“Ernest’in eşyalarını düzenliyorum,” dedi Hadley’ye. “Zaman alıyor.”

Mary üzerinde temmuz ayının ölüm ilanlarının bir yığın halinde durduğu tezgâhın yanına oturdu. *New York* ve *Los Angeles Times*, *Herald* ve yerel gazeteler vardı. Ernest’in fotoğrafı tüm gazetelerin ön sayfasındaydı. Her sabah kahve yaparken ya da ekmek kızartırken onun yüzüne bakıyordu ve burada olup onunla kahvaltı edemeyeceği için içini yoğun bir korku kaplıyordu. “Çok şey var,” dedi gazetelere bakarak.

“Bir sürü çöp biriktirmiş, değil mi? Şeker kâğıtları, alışveriş listeleri. Radyo yayın çizelgeleri...”

“Bazıları gitmek zorunda ama hangileri olduğundan emin değilim.” Mary, gözü tezgâhın üzerindeki gazetelerden birindeyken soyadını gördü: *Bay Hemingway, sabah saat 07.30’da tüfeğini temizlerken kazara kendisini öldürdü.* Ertesi gün tüm gazeteler onun bu cümlesini kullanmıştı.

“Yeniden çalışmayı hiç düşündün mü?”

Mary güldü. “On altı yıldır muhabirlik yapmıyorum, Hadley. Önce not defterimin üzerindeki tozun alınması gerek.”

“Kendine bazı hedefler koyman gerektiğini düşünüyorum.”

Mary telefonun kordonunu parmağına dolayıp morarmasını izledi, sonra kordonu çözdü, kan yerine gelmişti. Telefonda bir mandallama sesi geliyordu. Belki de Ernest haklıydı, telefonda bir böcek vardı. Ancak ölümünden aylar sonra hâlâ niye ilk karısının ve önemsiz dul eşinin konuşmalarını dinlesinlerdi ki? “Benim hedeflerim var.”

“Paris kitabı nasıl gidiyor?”

Hadley son birkaç yıldır Ernest’in üzerinde çalıştığı kısa öykülerden söz ediyordu. Ernest bunları yazmaya ikinci evliliği sırasında Ritz’de bıraktığı sandıkları bulduktan sonra

başlamıştı. Mary'nin, onun neden en ufak bir kâğıt parçasını bile atmadığını sormaması gerekiyordu; geçmişte şanssızlık yüzünden birçok kayıplar yaşamıştı. Bu sandıkların bulunması tam bir kurtarma gibi görünüyordu; tüm o defterleri bulmak, yazmaya yeniden istek duymasını sağlamıştı. "Avukatlar bayram edecek, hakaret içeren yazılar var."

"Korkutucu derecede dürüst olabiliyordu, değil mi?"

"Fitzgerald'ın erkekliğiyle ilgili muhteşem bir öykü var. Ernest bir yandan onun normal boyutlarından bahsediyor ama diğer yandan bıyık altından güldüğünü duyuyorsun sanki. İçlerinde harika öyküler var. Siene çevresinde diğer Amerikalılarla yapılan çılgın motor turları. Tonlarca yiyecekten söz ediyor. İstiridyenin yanında hangi beyaz şarap içilir, tartarlı biftek sosuna ne zaman yumurta kırılır. Seninle ilgili de bir öykü var."

"Çantayı kaybetmemle ilgili mi?"

"Hayır, hayır," dedi hemen, sesi endişeli gelen Hadley'yi rahatlatmak için. "Çok tatlı bir öykü. *Keşke ondan başka kimseyi sevmeden ölseydim*, gibi şeyler yazmış öyküde. Aslında tüm bunlar bana yedek bir parçaymışım gibi hissettiriyor. Sanki birlikte yaşadığımız hayat onun daha önceki muhteşem hayatının ek bir bölümüymüş gibi."

"Şu Paris günleri... Onları dikkate alma. Ernest kadınlara bodoslama âşık olur, gerçekleri sonradan görürdü." Hadley duraksadı. "Ben ve Fife'la ilgili şeyler var mı?"

Mary söyleyeceklerini doğru ifade etmek konusunda hassas davranmaya çalıştı. "Onun sizin aranızda nasıl *sızdığıyla* ilgili çok anlatım var. Sen ve Ernest yine de tüm bu işin içinden iyi sıyrılmışsınız. Onu Dior'da bir şeytana benzetiyor. Hayatta olup bunları okumadığı için mutluyum. Aslında yazılanlar ikinizden duyduğumdan farklı. Sonlara doğru biraz tuhaf şeyler düşünmeye başlamıştı. Daha önce bana

hiç sözünü etmediği konularda son derece güçlü şeyler hissetmeye başlamıştı.”

“Son birkaç yıldır oldukça farklı biri olmuştu.”

Mary bu yalana izin verdi. Hadley’nin nereye varmak istediğini biliyordu. “Bu kitaba *Paris Bir Şenliktir* adını verebiliriz, diye düşündüm. Mektuplarından birinde vardı.”

“Sence bunu beğenir miydi? Ben beğendim. Yayımlanmadan bana okutursun, değil mi?”

“Elbette,” dedi Mary. “Hash?”

“Evet?”

“Onun eve geri dönmesini istiyorum.” Mary onun gazetelerdeki resmine baktı. “Onu özlüyorum.”

“Biliyorum.”

“Bu haksızlık.”

“Mary...”

Hadley söylemek istediği şeylerle mücadele etti. Mary gazetelerden ona bakan Ernest’in gözleriyle mutfakta oturdu. Hadley’nin iç geçirdiğini duydu. “Sen ne diyecektin?”

“Şu ruh hali dalgalanmaları... Bana sözünü ettiğin paranoyası. Alkol. Görmüyor musun? Bunu bir kaza gibi örtbas etmek...”

“Bu bir kazaydı.”

“Sanırım derin bir bunalımdaydı.”

“Kendisini daha iyi hissetmeye başlamıştı, Hash. Bir gece önce onu görmeliydin. Yine eski haline dönmüştü.”

“Anlaşılan...”

“Bu bir kazaydı. O kadar.” Arkada bir kapı kapandı, Mary’nin yüreği hopladı. Yine ekose pijamasının üzerindeki parçaları hatırladı. Girişin duvarlarına saçılmış kan lekeleri ve diş parçaları. Bedenine çapraz halde duran tüfeği. Ancak içeri hizmetkâr girdi ve Mary sakinleşti.

“Tüfek kazara ateş aldı. Bu yüzden durum bu kadar çok üzücü.”

Mary o gece rüyasında Ernest’i gördü. Pilar’la kıyıya doğru gidiyorlardı. Kıyıya yaklaşınca deniz suyunun koyu rengi açılmaya ve yosunlar tekneyi sarmaya başlamıştı. Kabarık bulutlarla dolu gökyüzü ve hafif esen rüzgâr onları plajın parlaklığına çekiyordu.

Ernest, onun bedenini boynuna kadar kuma gömüyor, etrafını deniz kabukları ve taşlarla süslüyordu. Yanaklarını yalaması uzun sürünce Mary gülmüştü, kuma gömülü göbeği hareket ediyordu. “Tuzlu yüzün ne kadar da lezzetliymiş! Bunu saatlerce yapabilirim!” Gözpınarlarını, burun ve kulak deliklerini yalamaya başladığında Mary gülmekten hareket edemez hale gelmişti. Onu kalbine yakın tutabilmek için Ernest’ten kendisini kurtarmasını istedi.

Ağlayarak ve nefessiz kalmış şekilde uyandı, sanki uzun süre suyun altında kalmış gibiydi. Yastığı yaşlarla ıslanmıştı. Daha önce Bimini’de bir plaja deniz kabuğu toplamaya gitmişlerdi. Keşke daha fazlasını görebilseydi, dedi içinden. Hayatta olmanın tadını daha fazla çıkarabilseydi.

Dışarıda sert bir hava vardı ve ağaçlar rüzgârla birlikte hareket ediyordu. Mary rüyanın etkisinden kurtulmaya çalışıyordu. Ernest’in hayatta olduğu rüyaları görmekten nefret ediyordu çünkü rüyanın etkisinden kurtulmaya çalıştığı birkaç saat içinde onun yeniden hayatta olmasını dilemekten başka bir şey yapamıyordu. Verandaya çıkıp bir bardak su ve bir sigara içti. Dul olmanın bir ayrıcalığıydı bu.

Ya bir kaza değilse, diye düşündü. Soru, bir gemi enkazından çıkan hava kabarcığı gibi yüzeye çıktı. Gregory

cenazede ona bu soruyu sormuştu ve o da duymazlıktan gelmişti. Üç oğlu mezarın başında yan yana durmuşlardı ve Mary ona bir kız evlat verebilmiş olmayı dilemişti. Ancak ilk düşüğünün ardından, Ernest bunu ondan isteyemeyeceğini söylemişti. “Bir adamdan, binanın tepesinden paraşütsüz atlamasını isteyemem,” demişti. “Sen bana bir kız çocuğundan çok daha fazla şey ifade ediyorsun.” Ancak cenaze toprağa indirilirken bir kız evladın onu kendisinden korumasını sağlayıp sağlamayacağını düşünmüştü.

Mary sigarasını bitirdi. Tam içeri girmek üzereyken ay ışığının altında, bahçede gezen bir erkek geyik gördü. Heybetli bir hayvandı. Boynuzları kocaman ve bacakları sanki toprağa değmeden yürüyormuş gibi ağırbaşlı bir şekilde hareket ediyordu. Başının üzerinde öyle bir ağırlıkla dolaşan bu yalnız yaratığın bu yükü nasıl taşıdığını merak etti.

36. BÖLÜM

Havana, Küba, 1946

Evlendikleri gece, Ernest içeri girmesin diye odasının kapısını kilitledi. “Mary, içeri girmeme izin ver!”

Kapının kolu aşağı inip çıkıyordu ve zaten tahta kurtları yüzünden zayıflamış olan kapı, çerçevesinin içinde titriyordu. “Seni canavar! Git buradan!”

Ernest’in oturma odasına gittiğini duyana kadar bekledi. Hemen eşyalarını toplamaya başladı: Noel’in sivil takımından yaptırdığı yünlü elbise, pamuklu elbisesi, birkaç kitabı... Buraya geldiği ve eşyalarını yerleştirdiği ilk günü hatırladı. Paris’in kışından sonra Finca Vigía ona ne kadar heyecan verici, ne kadar çekici görünmüştü!

Şimdi ise soğuk bir iklime gitmek için can atıyordu. Havana’nın soğuk ve hissedilebilir olduğu Chicago’ya gitmek istiyordu. *Ernest Hemingway’le olan evliliğin ne kadar sürdü*, diye soracaktı *Daily News*’teki dedikodu sütunlarına haber yapmak isteyen arkadaşları. Yaklaşık yirmi dört saat, diye yanıt-

layacaktı onları. Manşetleri şimdiden görebiliyordu: *Hemingway'in dördüncü evliliği sadece bir gün sürdü.*

Şimdi tek soru nikâh elbisesini çıkarıp çıkarmamaktı. Yolculuk için de uygun sayılabilirdi, her ikisi de evlenme konusunda deneyimliydiler; fazla gösterişe gerek duymamışladı. Mary çiçek demetini başından çıkardı ve atık kâğıt kutusuna attı.

Çantasını topladıktan sonra yüzleşmeye hazırlandı. Ernest oturma odasının lambasının altında, duvardaki Afrika ceylanının donuk gözlerine bakarak, kendisini viskiyle avutarak ve özür dilemeye hazırlanarak oturuyor olmalıydı. Mary olayı dramatize etmeden yanından geçip gidecekti. Ernest'in itirazlarına aldırmayacaktı, özür dileme konusunda oldukça yetenekli bir hale gelmişti.

*

Ernest onu Finca'ya arabayla getirmişti, ilk gelişinin sabahında hemen amber çiçeğinin ve misket limonunun kokusunu almıştı. Önünde şimdiye kadar gördüğü en büyük malikâne duruyordu ve Karayipler güneşinde bir çakıltaşı kadar parlaktı. Kırmızı renkte çiçekler basamakların etrafını sarmıştı. Ernest kapının dışında onun tepkisini görmek için yüzünü inceliyordu.

“Oh, Ernest,” dedi elini tutarak. “*Mubteşem.*”

İçinden kuş sesleri yayılan ağaçlar dev bir kuş kafesine benziyordu. Ernest onu geniş taş basamaklara doğru götürdü, havuzu ve tarihî seyba ağacını gösterdi; sonra onu duvarlarda ceylan kafalarının bulunduğu oturma odasına getirdi. “Kendimi Elizabeth Bennet⁸ gibi hissediyorum,” dedi.

“Nasıl?”

“Burası senin için bir Pemberley olmalı, Hemingway.”

⁸ *Aşk ve Gurur* kitabındaki Jane Austen karakteri. (Ç.N.)

“Hatırlatsana bana, Darcy ve Bayan Bennet evlenmiş miydi?”

“Darcy ile ilgili kuşkuları vardı. Sonra onun evini görünce ikna oluyordu.”

“Evi beğendin mi?” Mary başıyla onayladı. “Bu iyiye işaret o zaman.”

Kediler ayaklarına sürünüyorlardı.

Ernest yerleşmesi için ona odasını gösterdi. Mary odadaki eşyaların örtülerini açtı. Çalışma masasının çekmece-leri çok rahat açılıp kapanıyordu, her şey ahşap kokuyordu. Odada hiçbir şey bırakılmamış, tertemizdi. Yatağın yanındaki komodinde taze güller vardı. Pencerenin dışındaki sarmaşık adeta bir perde görevi görüyordu. Bu odanın Martha’nın odası olduğunu düşündü.

Mary iç çamaşırlarıyla yatağa uzandı. Tavandaki vantila-törün dönüşünü izlerken, deli miyim ben, diye geçirdi içinden. Bu limon rengi güneş ışığı ve sıcak iklimi olan cennette yaşamak için *Time*’daki işini bıraktı, Londra’daki evini bıraktı, iyi bir insan olan kocası Noel’i bıraktı. Ernest, ruh hali iyi olduğunda insanı mest ediyordu ancak içkiliyken gerçekten berbat biri olabiliyordu. Buraya ne amaçla gelmiş olabileceğini de merak etti. Hizmetkârları idare etmek için mi? Ernest’le balığa ya da ava çıkmak için mi? Kısa bir süre sonra artık o kendi öyküleri, kendi görevleri, kendi maaşı olan bir muhabir olmayacaktı. Dışarıdan egzotik bir kuşun ötüşünü duydu. Yapacak yeterince şey bulabilecek miydi?

Kapı çalındı. Mary yatakta doğrulup etrafta bir sabahlık aradı. Ernest’le ilgili biraz gergin hissediyordu. Paris’teki altı aylık, yakın ancak bağımsız bir yaşamdan sonra artık Küba’dalardı; sanki karıkoca gibi. “Yüzmek ister misin, Mary?” dedi Ernest kapının diğer tarafından.

“Bir dakika.” Hemen mayosunu giydi ve aynada kendisine baktı. Tıpkı bir kâğıt kadar beyazdı, Kurtuluş’tan bu

yana teni güneş yüzü görmemişti. Sabahlığı önüne tutarak kapıyı açtı.

Ernest elinde bir kâseyle karşısında duruyordu. “Şampanyada bekletilmiş şeftali,” diyerek ona uzattı. “Bütün gece şampanyada beklediler. Mükemmeller.”

Kâsenin içindeki kaşık yere düştü. Ernest onu yerden aldı, yalayarak temizledi ve yeniden kâsenin içine koyduktan sonra kulağına fısıldadı. “Seni göreceğim için çok heyecanlıyım.”

Mary havuzda sabahlığını çıkardığında, Ernest'in ağzı kulaklarına varıyordu. Daha sonradan öğreneceği gibi olta-sına kocaman bir balık takıldığında da böyle sırtıyordu. Kulaç atmaya başladığında frangipani ve okalıptus bitkilerinin kokusu yükselmeye başladı ve bir mil ötedeki Havana'nın palmiyelerini gördüğünde içini çekti. Burası gerçekten de *Pemberley* olabilirdi.

*

Nikâhtan bir saat sonra Mary üstü açık arabalarının kapısını çarparak kapattı. “Ben kalmak istiyordum, Ernest.” Vedado ile Finca arası yarım saatlik bir yoldu ve Ernest, o İspanyol malikânesinden bağıra çağıra çıkmıştı.

“O soytarılarla kalamazdın.”

“Soytarılar! Onlar bizim dostumuz!”

“Marjorie sarhoştı. İ.afları ağzında geveliyordu.”

“*Sen* sarhoşsun, Ernest.”

Dostlarından birinin evinde evliliklerine kadeh kaldırırken her şey iyi gibi görünüyordu. Marjorie, Mary'nin Ernest'le sahip olduğu şeyler için evlendiğiyle ilgili aptalca bir espri yapmıştı. Telif paraları, anlaşmaları, kitapları... Ve Ernest de zavallı kadına bir tokat atmış, Mary'nin bileğinden tutup onu dışarı çıkarmıştı.

Eve doğru ilerlerken arabanın önüne bir keçi sürüsü çıktı ve onların arkasından da İspanyolca bir şeyler söyleyen bir çoban belirdi. “Ne kutsal bir dönemde yaşıyoruz ama!” diye bağırdı Ernest, Mary bunu kime söylediğini anlamamıştı ancak çoban bunu kendisine almış olmalıydı ki oldukça sert bir ses tonu ve Küba İspanyolcasıyla Ernest’e karşılık vermeye başladı. Sanki Ernest için bir şeylerin anası diyordu ya da anesinin bir şey olduğunu mu söylüyordu. Ernest bile onun ne dediğini anlamadı.

Ertraflarını her nasılsa keçi sürüsünün içine girebilen bisikletli ve motorsikletli insanlar sardı, tüm bunlar olurken Lincoln, bir kıyı gezi yolu olan Malecón’un kenarında duruyordu. Elbisesinin payetleri etine batmaya başlamıştı, orkide demetinden tatlı bir koku yayılıyordu.

Yanında oturan Ernest’in harareti ve öfkesi giderek artıyordu. Havada en ufak bir esinti yoktu. Ernest ona arkadaşlarının önünde bir et parçası gibi davranabileceğini sanıyorsa gerçekten aptal olmalıydı. Sarhoş zalimin tekiydi, onunla evlenmekle ne büyük bir hata etmişti. “Beni geri götür. Kocam bana eşlik etmeyecek olsa bile nikâh günümün tadını çıkarmak istiyorum.”

Ernest yanıt vermedi ancak gaza basıp kalan son birkaç keçinin arasından hızla geçti, bir tanesine neredeyse çarpıyordu. Arabayı çok hızlı kullanıyordu, Mary ona boşanma davası açamadan ölebilirdi. “Yavaşla, Tanrı aşkına!”

İyice hızlandı, vadi boyunca sıralanmış palmyeler yanlarından hızla geçiyordu.

“Yavaşla, seni manyak!”

Eve birkaç dakika kala gökyüzü adeta delindi. Arabanın üstünü kapatmak için zaman ve işbirliği yapmak adına içinde herhangi bir arzu yoktu. Küba sanki kocaman bir yağmur damlası haline gelmişti. Ceketini başının üstüne tuttu.

Araba acı bir frenle Finca’nın önünde durdu. Ernest’in

takım elbisesi üstüne yapışmıştı, Mary sıırılsıklamdı. Gele-
neksel bir İspanyol görgüsüyle tüm hizmetkârlar ünifor-
malarıyla evin önüne dizilmişlerdi, her birinin elinde küçük
birer hediye vardı. Bir çift, yeni evlileri karşılamak üzere
şemsiyeyle bekliyordu. Beklemedikleri tek şey, Bay ve Bayan
Hemingway'in iliklerine kadar ıslanmış halde birbirlerine öf-
keli bakışlar fırlatarak araba yolunda boy göstermeleriydi.

Kapıyı çarparken ona bağırdı. “Git, bir kadeh daha zık-
kım iç, seni pislik! Çünkü bu evlilik senin son kadehinle
sona erdi!”

Mary eve fırtına gibi girdi ve odasına doğru ilerlerken
duyduğu son şeyler, patlayan bir şampanya mantarı ve belli
belirsiz duyulan bahçıvanın sesiydi: *Tebrikler, Bay ve Bayan
Hemingway...*

*

Bavulu New York’a gitmeye hazır bir şekilde, ayakkabıları-
nın yanında duruyordu.

Kapısının yeniden çalındığını duydu, dışarıdan gelen ses
bu defa daha yumuşaktı. “Turşucuk?”

“Ben gidiyorum.”

“Lütfen kapıyı aç.”

“Seninle konuşmak istemiyorum.”

“Mary, bu öğleden sonra olanlar için çok üzgünüm. Ben
sadece bugünü sadece seninle geçirmek istemişim.”

Kapıyı açtığında Ernest cezalı köpek ifadesini takınmıştı
ve elinde viski dolu bir bardak vardı. Ona uzattı. Mary istek-
sizce bir yudum aldığı anda içkinin sıcaklığını hissetti.

“Bir daha asla evlenmeyelim, pisicik.”

“Birbirimizle bir daha asla evlenmemeliyiz.”

Arkasından vuran ışıkla daha yaşlı görünüyordu, kulakla-

rının arkasındaki saçlar kırışmıştı. Onurunun dışarıda kullanmasına izin vermediği yakın gözlüklerini takmıştı, itiraf etmese de onlara ihtiyacı vardı.

Ernest onu elbisesinden çekiştirdi ancak Mary kıpırdamadı. Gözü onun bavuluna takıldı. “Turşucuk, beni bu kadar çabuk mu terk edeceksin? En azından elbiseni değiştirecek kadar kal. Üzerinden hâlâ sular damlıyor.”

Ernest onu yatağa götürdü ve Mary oturdu, ikisi de hâlâ ıslaktı. “Lütfen, beni mükemmel bir evlilikten vazgeçmediğime ikna et.”

“Bazen çok asabi olabiliyorum. Çok üzgünüm.”

Ernest ona gülümsedi. Affedilmemişti, henüz değil. “Ernest?”

“Evet?”

“Lütfen, bana iyi davranacağına söz ver.”

“Söz veriyorum, pisicik. Çok üzgünüm.”

“Ve bir şey daha istiyorum.”

“Ne olursa,” dedi heyecanla.

“Odadan Martha’nın o lanet olası savaş haritasını kaldır. Her yeri raptiyelerle dolu o haritayı görmeye dayanamıyorum.”

Ernest gülerek, “Bu benim için büyük bir zevk olur,” dedi.

*

Sıcak küvetin içine büyük bir mutlulukla girerken eski hayatından vazgeçti. Soğuk Avrupa neredeyse bir ömür kadar uzaktı. Kariyerinde Martha’yı yakalamak istemiş olduğunu düşünmek onu güldürdü. Yaklaşamamıştı bile ama her nasılsa kadının evine sahip olmuştu. Londra’daki partide onun kibirli sözlerini hatırladı: *O benim*, demişti Martha, kendini

beğenmiş bir tavırla tilki kuyruğuna uzanırken. Bu muhteşem villaya bakarken Mary, *artık değil*, diye düşündü.

Finca'daki yaşam hayal bile edilemezdi. Sıcak öğleden sonralarında kanatlı karıncaların yok edilmesi, marangozluk işlerinin denetlenmesi ve evin yenilenmesi işleriyle uğraşıyordu. Pilar'la Bimini'ye, Cojímar'a uzun süreli balık avlamaya gidiyorlar ve eve bir sürü balıkla dönüyorlardı. Her sabah öğle yemeğine kadar yarım mil çıplak olarak yüzüyor, öğleden sonra ise buz gibi *daiquiri*'ler içiyorlardı. İtalya'da, New York'ta tatiller, San Fermin'de siestalar yapılıyor; Doğu Afrika'da safariler planlanıyordu. Ernest'in ellinci yaş gününde tüm arkadaşlarıyla birlikte bahçede öğle yemeği yediler: kış kavunu çorbası, soslu tavuk, hindistancevizi içinde dondurma.

Daha sonra hep birlikte gözleri bağlı bir şekilde hindistancevizi devirme oyunu oynadılar. Ernest hindistancevizlerinden birini devirince Mary'yi dudaklarından öptü. Mary o günkü atışlarından kazandığı hindistancevizlerini koymak için Martha'nın eski Winchester çantasını kullandı ve Ernest'ten günün en uzun üç öpücüğünü daha kazandı. "Nice mutlu elli yıllara, kuzum," dedi, hindistancevizlerine atış yapan Patrick ve Gregory'yi izlerken. Artık ikisi de birer genç adam olmuşlardı.

"Sen benim adamımsın," dedi kollarını ona sararken.

Bu ne bolluk içinde bir hayattı böyle! Uzun bir süredir yazdıklarından pek hoşlanmayanlar olmuştu ancak *İhtiyar Adam ve Deniz* yayımlandığında dünya bir kez daha Ernest Hemingway için delirdi. Övgüler, iyi satışlar ve bir Nobel Ödülü geldi; bundan daha iyisi olamazdı.

37. BÖLÜM

Ketchum, Idaho, Eylül, 1961

Ormandan baktığında evine doğru giden bir araba gördü. Bu sabah hava oldukça berraktı ve araba göz alabildiğince geniş alanda küçücük görünüyordu. Mary'nin kalbi sıkıştı. Ziyaretçiler gelmişti.

Biraz daha ilerleyince evinin önünde durmuş olan arabanın eski bir Ford olduğunu gördü ancak sürücü arabadan çoktan çıkmıştı. Arabanın kaportası sanki Idaho yerlileri tarafından taşlanmış gibi delik deşikti. Adamın biri ellerini cama koymuş, oturma odasının penceresinden içeri bakıyordu. Sonra sanki karşısındaki rakibin cüssesini tartarmış gibi birkaç adım geri çekilip evin beton duvarlarına baktı. Başta yakası ve şapkası arasından pek bir şey seçilmiyordu. Ancak adam arabaya gitmek için geri döndüğünde Mary onun kim olduğunu gördü.

Harry Cuzzemano'yu evinin önünde görmek Ernest'in mezarında ters dönmesine neden olabilirdi.

“Bayan Hemingway,” dedi, birbirlerine hâlâ uzak mesafede olsalar da. Sanki tüm bunlar normalmiş gibi Mary’ye gülümsüyordu. Yaşlanmak ona yaramış, aldığı kilolar yüzünü yumuşatmıştı. Ritz’de belirgin bir şekilde görünen yarası iyice kaybolmuş, yanağından aşağı inen bir çizgi olarak iz bırakmıştı. “Sizi görmek ne güzel.” Elinin nazık baskısını hissetti.

“Bay Cuzzemano. Bu sürpriz oldu.” Adamın kendisini incelediğinin farkına vardı. Mary, yıllar önce Paris’te karşılaştıklarından bu yana kendisinin çok değişmiş olduğunu biliyordu.

Ağırbaşlı bir ifade takındı. “Bayan Hemingway. Kaybınız için çok üzgünüm.”

Mary onaylarcasına başını salladı. Kocasının öfkeli ruh hallerine hedef olan bir talihsiz olduğuna inandığı Harry Cuzzemano ile ilgili içinde her zaman bir şefkat beslemişti. Yine de o, Ernest’in öfkesini nasıl tetikleyeceğini her zaman biliyor gibi görünüyordu. Bazen bununla oyun oynuyor gibiydi; tıpkı boynunu, onu yakalamak için atılmış kementin içine uzatan vahşi bir hayvan gibi. Kayıp çanta konusunda ona mektuplar yazmış, gece yarıları telefonlar etmiş, Fransız gazetelerinde çıkan yorumları göndermişti. Kışkırtmak dahil, Ernest’in ilgisini çekecek her şeyi yapmıştı.

“Burada ne yapıyorsunuz?”

“Araba yoluna girer girmez Ernest’in beni vurabileceğini sanmıştım. Ancak güvende olduğumun yeni farkına vardım.” Bunu sanki sorunun bir yanıtiymiş gibi söyledi.

“Geçerken mi uğradınız?”

Harry Cuzzemano başıyla onayladı ancak ayrıntıya girmedii.

“Nereden geliyorsunuz?”

“Güneyden.”

Mavi gözleri öyle etkileyiciydi ki Mary daha fazla bakamadı. “İçeri girmek ister misiniz?” diye sordu, söyleyecek başka bir şey bulamadığı için. Cuzzemano olumlu bir şekilde başını salladı ve geniş adımlarıyla giriş kapısına doğru yürüdü.

“O kapı kilitli.” Mary yerinden kıpırdamadı. “Arkadan dolaşmamız gerek.”

Cuzzemano’nun ifadesi eve girer girmez değişti. Burada olmanın onu etkilemediğini düşünmek acımasızlık olurdu. Burası onun için sanki lütuf saçan bir yerdı.

“Adamın kendisi,” dedi, duvarın girintisinde Ernest’in asılı duran portresini görür görmez. Ernest gözlerini dikmiş, bakıyordu. Gözleri sanki bir tüfeğin namlusu gibiydi. Beyaz sakalı neredeyse çerçeveden taşmak üzereydi, gülüşü de aynı etkiyi yaratıyordu. Sakalının artık kırılması gerektiğini düşünmeye başladığında Mary ona Noel Baba demeye başlamıştı.

“Altmış yaşındayken yapılmıştı.”

“Onu gençken görmeliydiniz. Bir Tanrı izlenimi yaratıyordu.” Cuzzemano çerçeveye iyice yaklaştı. “Ona gerçekten iyi benzetilmiş. Hem de çok iyi.”

Mary bunun ne anlama geldiğini anlayamadı çünkü adam Ernest’i on yıldan uzun bir süredir görmemişti. Kitap koleksiyoncusu, portrenin yanından ayrılıp divana geçti ve beline bir yastık koydu. Gözlerini odada gezdirerek hayvan kafalarına, postlara ve kitaplara öyle dikkatli bakıyordu ki Mary evden ayrılırken üstünü araması gerektiğini düşündü.

Mary de karşısındaki divana oturup tam ona nasıl yardım edebileceğini soracakken Cuzzemano konuşmaya başladı. “Biliyorsunuz, Ernest benden hoşlanmama konusunda aceleci davrandı.” Ses tonu sanki daha önceki sohbete dönmüş

gibi nezaketsizdi. “Antibes’te daha tanınmıyorken bile. Her şeyi onun için yaptığımı asla anlamadı. Çantaları bulmak. Kayıp romanları, şiirleri... Zelda ve Scott... Onlar asla beni Ernest gibi hor görmediler.”

“Belki de içki borçlanmaları konusunda fazla utangaç olmadığınız içindir.”

“Hemingway’ler, Fitzgerald’lar, Murphy’ler... Tanrım, onların bir parçası olmayı nasıl da istiyordum. Değerli ekip, Riviera çetesi. Onlar seçkin dünyanın bir parçasıydı.”

“Ne fark eder artık, Bay Cuzzemano? Hepsi gitti.”

Cuzzemano’nun gözleri masanın köşesine kilitlendi. “Zelda yangında öldüğünde Antibes’teki o geceyi düşünmeden edemedim: Ernest onu bir itfaiyeci gibi omzuna almıştı ve Scott ona incir fırlatıyordu. Villa Amerika’daki gece. *Büyük* bir geceydi.”

Mary, incirler ya da Zelda ile ilgili bu öyküyü daha önce hiç duymamıştı ve doğru olup olmadığından emin değildi. Arkadaşları Cuzzemano’nun istediğinde ikiyüzlü biri olabileceğini söylemişti.

“Zavallı Zelda,” dedi. “Ernest’ten nefret ediyordu. Ancak bu konuda yalnızdı. Onun dışındaki herkes ona âşık-tı, kadınların yanı sıra erkekler de öyle. İnsanlar onu mutlu etme konusunda takıntılı hale gelmişti. Bu takıntıyı Fife’ta çok iyi gördüm. Benim ortaklarımdan biriydi. Hayrandan çok öteydi.” Kaşlarını kaldırdı.

“Ben hep...” dedi yavaşça, sanki bu niyetini göstermek için son fırsatmış gibi, “...Ernest’in çantasını bulabileceğimi düşünmüştüm. Paris gazetelerine ilan verdim. Valiz taşıyanlarla, tren görevlileriyle, hatta Hadley’ye sigara satan büfeci kadınla bile konuştum. Elbette bir şey bulamadım ama hep bulabileceğimi düşündüm. Ona geri götürecektim ve o da beni affedecekti ve benim dostum olmak isteyecekti. Ne kadar da aptaldım. Hata ettim.”

Mary, Cuzzemano'yu süzdü. Şimdi ellili yaşlarının sonlarında olmalıydı, Ernest'ten sadece birkaç yaş küçüktü ancak nedense yüzü yaşlanmamış gibiydi, sanki yıllardan etkilenmemişti. "Kahve?"

Başıyla onayladı ve yeniden Ernest'in portresine baktı.

Mary oturma odasına geri döndüğünde Cuzzemano aynı şekilde divanda oturuyordu. Ellerini özenle dizlerinin üstünde birleştirmiş, gülümsüyordu.

"Kurabiye!" Sevinmiş bir çocuk gibi tepki verdi.

Mary tabağı sehpanın üstüne koydu. Kendisi kahve hazırlarken odadaki manevi değeri yüksek şeyleri yağmalamış olabilir mi, diye kuşkuya düştü.

Dışarıda gün dönmek üzereydi. Camlardan aşağı yağmur damlaları süzülüyordu. Mary bir ışık yaktı. "Sizin için ne yapabilirim, Bay Cuzzemano? Ziyaretinizin sebebi nedir? Kutsal bir yolculuk mu bu? Yoksa bir açık artırma için mi geldiniz? Ya da belki de kendinizi affettirmek için?"

"Mektuplarımı geri istiyorum."

Bunu hiç beklemeden, tereddütsüz bir şekilde söyledi.

Mary ne yanıt vereceğini düşünürken kahve koydu. "Krema?" Başını salladı. "Şeker?" Yine hayır dedi. "Onları ne yapacaksınız?"

"Ben..." Cuzzemano diliyle dudaklarını ıslattı, bir kurabiye ağızına atmaya hazırlanırken vazgeçip yerine koydu. "Kendimi kayıtlardan çıkarmak istiyorum."

Arkasındaki camdan aşağı sular akıyor ve fincanından çıkan buhar kıvrılarak havaya yükseliyordu.

Mary çalışma odasında ona ait beş ya da altı mektup bulduğunu hatırladı. Hepsi de onun imzasını taşıyan, elyazısıyla yazılmış mektuplardı: *H. Cuzzemano*. Bu, onlarca yıldır tıpkı bir köpeğin tüylerinde yaşayan bir asalak gibi elyazmalarının, mektupların, notların ticaretini yaparak geçinen biri için ol-

dukça masum bir imzaydı. “Bunu neden kabul edeyim? Biz geride kalanların bu konuyla ilgili fazla bir seçeneği yok.”

“Bu mektuplar deli bir adama ait, Mary. Onu taciz ettim ve bir zorba gibi davrandım. Ben...” Kahvesinden bir yudum aldı, “...ona çok hayrandım. Bırak kendimi öykünün içinden çıkarayım. Onun bana gönderdiklerini yaktım. Mektupları bana ver, Mary. Onları hemen yakacağım ve tarihte bir dipnot bile olmayacağım.”

Gözleri ikna ediciydi. Aynı kurabiyeyi alıp ısırıldı.

Mary çalışma odasının sürgüsünü sessizce açtıktan sonra odadaki ağır havanın dağılması için pencereyi araladı. Camın hemen yanında Ernest'in ayakta yazdığı yüksek masası vardı. Daktilosu ölümünden sadece birkaç hafta önce temizlenmiş ve yeni şerit takılmıştı. Her şey, geri dönüp yeni bir sayfaya başlaması için hazır gibiydi.

Çalışma odasında Finca'dan getirdiği her şey vardı: Kurtarabildiği tüm kâğıtlar. Çekmeceler dolusu doktor raporları, avukatlardan, yayımcılardan, yabancı editörlerden, banka müdürlerinden gelen mektuplar. Kâğıtların çoğu orman küfünün saldırısına uğramıştı. Küba'dayken hizmetkârlardan birinin Pilar'ı açığa çıkarıp orada batırmasını önermişti, bu konuda oldukça ciddiye. O boyutta bir tekneyle ne yapacaktı? İlgilenilmesi, boyanması, karaya çekilmesi ve sevilmesi gereken bir tekneydi. Tüm ciddiyetiyle onun açıkta batırılmasını söylemişti, deniz suyunun içini doldurmasını istemişti. *Feragat*... İşte doğru sözcük bu diye düşünüyordu, çalışma odasında mektupları ararken. El üstünde tutulan şeyleri terk etmek. Bazen Mary en ufak bir kâğıt parçasına kadar tüm bunlardan feragat etmeyi hayal ediyordu.

Mary, kitap koleksiyoncusunun mektuplarını buldu, daha başka olup olmadığını kontrol etmek için başka dosyalara da bakmaya başladı. Harry Cuzzemano'ya ait bulduğu tüm kanıtları bir araya getirdi. Daha fazlası çıkacaktı, bundan

emindi. Çalışma odasının sürgüsünü çekecekken gözü yine o cam dolabın üstündeki kalın karton kutuya takıldı. Anah-tarı bulup bu kutuyu açmayı düşündü. Bunun yerine kapıyı kapatıp sürgüyü çekti.

38. BÖLÜM

Havana, Küba, 1947

Mary'nin, evliliklerinde başka bir kadın olduğunu fark etmesi için birkaç yıl geçti.

O yıl Ernest harikaydı, en iyimser ruh halinde dilemiş olduğu evliliği yaşıyordu. Batıya ördek avına gidiyorlar, Finca'da tenis oynuyorlar, orkidelerin büyümesini ve begonvillerin duvara tırmanmasını izliyorlardı. Eski Havana'da içki içip dans ediyorlardı. Yazarlar ve sanatçılarla partilere katılıyorlardı. Hayatında hiç bu kadar sorumluluktan uzakta yaşamamıştı ve eski hayatına dair hiç özlem duymuyor oluşu onu şaşırtıyordu. Burada sabahları yastığının yanında aydınlık, sıcaklık ve iyi bir Ernest vardı. Sanki evlendikten sonra kendisini Ernest'in aşkına kaptırmış gibiydi.

Sonra bir kadın çıkageldi: özenle giyinen, yeniliğe dair iyi bir gözü olan ve her şeyi düzgün yapan bir kadın. Ernest'in kalbinin dış çizgilerini iyi bilen bir kadın; Ernest'in ne istediğini, ne istemediğini hâlihazırda bilen bir kadın. Üstelik

Mary bunları kendi başına ve aşamalı olarak öğrenmeye başlamışken.

Fife geldi.

O bahar yirmi bir yaşındaki Patrick korkunç bir kaza geçirmişti. Sadece kendisinin varlığının oğlunun iyileşme sürecini hızlandıracağı konusunda ısrarcı bir mektup yazmıştı. “Key West’te duramıyor,” dedi Ernest. “Onunla birlikte olana kadar rahat etmeyecek. Şey, sanırım oğlan da annesini yanında ister. Sence sakıncası yok, değil mi?”

Finca’da aylarca böyle yaşadılar: Ernest, Mary, Fife ve konuk evinde iyileşme sürecini geçirmekte olan Patrick. Ernest bu dönem boyunca kulakları okşanan bir köpek gibi çok mutluydu. Eski karısının evinde olmasını başta kıskanmasına rağmen Mary dürüstlüğüyle, esmer karizmasıyla Fife’tan hoşlandığını itiraf etmeliydi. Mary’dan on yaş büyük olmasına rağmen simsiyah saçları vardı. Tıpkı sonsuza kadar çılgın yirmili yılların çocuğu olarak kalacakmış gibi önlenemez bir çekiciliğe sahipti.

Fife’ın ne kadar bilgili biri olduğu hemen ortaya çıktı. Özel bir yemeğin nasıl planlanacağını biliyordu; hangi şarapların uygun olacağını, masayı nasıl süsleyeceğini ve hepsinden öte bahçenin her köşesini nasıl değerlendireceğini biliyordu. O ve Mary saatlerce bitkilerden ve şaraplardan konuşabiliyorlardı. Birlikte içki içmeye bayılıyorlardı ve bazen yazı yazmanın zorlaştığı dönemlerde evin en iyi uşağı olmaya çalışan Ernest’ten gizlenmeye çalışıyorlardı. Sonra gül bahçesine iniyorlar ve akşam yemeğine kadar sarhoş oluyorlardı. Mary yanında bir kız arkadaşının olmasından memnundu, bu Ernest’in eski karısı olsa bile.

Bir gece verandada Fife’ın ekmiş olduğu asmanın altında sadece üçü yemek yiyorlardı. Fife o zamana kadar Finca’nın

çoktan doğal bir demirbaşı olmuştu. Mary onun Ernest'e bakışını yakaladı. Bunun kıskançlık değil, aşk dolu bir bakış olduğunun farkına vardı. Fife ona hâlâ çok âşıktı. Mary, Ernest'in Ritz'de söylediklerini hatırladı: *O hayatımda tanıdığım en cesur kadın*. Eski Bayan Hemingway'in Ernest'in aptalca şakalarına kahkahalarla gülüşünü izlerken, evet, kesinlikle öyle, diye geçirdi içinden. Ancak Mary, Fife'ı hiçbir zaman tehdit olarak görmedi. Ernest için Fife geçmişe hapsedilmiş bir kadındı.

"Saçların hep bu renk miydi?" diye sordu Fife, Mary'nin buklelerine dokunarak. Ernest henüz denizden dönmemişti. Her ikisi de biraz içmişlerdi ve Finca'nın havuz başında oturuyorlardı, Fife harika bir martini hazırlamıştı.

"Bir keresinde değiştirdim," dedi Mary. "İyice açtırdım. Ernest deliye döndü ama bembeyaz bir fare gibi görünmek benim umurumda değildi."

"Ben de bir keresinde seninkinden daha sarı yaptırmıştım." Fife kısa siyah perçemlerinin altındaki kafatasını kaşıdı. Havuzdan gelen yeşil ışık yanaklarında derin gölgeler bırakıyordu. "Ernest'in sarışınlardan hoşlandığını biliyordum. Ancak Martha..." dedi. "Martha bu konuda rakipsizdi."

"Ernest bir hindiba tarlasında çok mutlu olurdu."

"Bunu doğru söyledin."

Yeni şezlongların üzerine uzandılar. Fife çok zayıf göründükleri için eskileri değiştirmek konusunda Mary'yi teşvik etmişti. "Onunla ilk tanıştığım günü hatırlıyorum, şu Martha Gellhorn'la. Tuhaf bir aksanı vardı, Amerikalı-İngiliz karışımı bir aksan. Edebiyatın öncülerinden söz etti." Fife güldü. "Tanıştığımız akşam Sara Murphy'nin, çorba kâsesini üstüne dökeceğinden korkmuştum. Nedense insanın aklına kocasını kendi yemek salonunda başkasına kaptıracağı gelmiyor."

Fife havuz üzerinde kırılan ışıklara baktı, ağzı düz bir çizgi gibiydi. “Onun Ernest’le evlenmek istediğini bile düşünmedim. Keşke istemiş olsaydı. Böylece hayatımdaki en önemli kişiyi ona oyuncakmış gibi davranan bir kadına kaptırmış olmam daha affedilebilir bir şey olurdu. Sonuçları asla düşünmeyen bir kadın.” Sonra insanın içini yakan bir tonda konuştu. “O benim her şeyimdi.”

“Sanırım onun için de bir şeyler ifade etmiştir, Fife.”

“Dört yıl sonra ondan kurtuldu. Dört yıl, Mary ve ben, ona on iki yılımı verdim! *Şimdi benim ne yapmam gerekiyor?*” Fife gözyaşlarını engellemek için gözlerini kırpıştırdı, acısı sanki hâlâ tazeydi.

“Ernest bir keresinde senin için tanıdığım en cesur insan demişti.”

“Cesur mu? Bu seksi olmayan demek oluyor, değil mi?” dedi. Derin bir nefes aldı. “Seninle birlikte olduğu için mutluyum, Mary. En çok istediğim şey, onun mutlu olması.”

Kadehiyle işaret etti. “Hoş bir fıziğin var.” Kadehi kafasına dikti ve dudaklarını şaplattı. Zeytini iyice emdikten sonra çiğnedi ve çekirdeği kadehin içine tükürdü. “Tanrım! Çenem düştü ve kafanı şişirdim. Artık seni huzur içinde bırakmalıyım.” Fife onu alnından öptü. Mary onun güzelliğinin gözlerinden kaynaklandığını fark etti: gri ve ıslıl ıslıl. Nefesinden bu akşam ikiden fazla martini içtiği anlaşılıyordu.

Mary eve döndüğünde onu Ernest’in, duvarları ilaçlarla ilgili çeşitli notlarla kaplı banyosunda yakaladı. Mürekkep-
li kalemle yazılmış bu notlarda Ernest’in tansiyon ve kilo ölçümleri yazıyordu. Banyo dolapları ise medikal malzemelerle doluydu: amber renginde şişeler, su torbaları, kalp ve göz ilaçları... Fife üzgün görünüyordu, sanki onu korumak istiyordu. “Kendisine dikkat ettiğine emin ol,” dedi Mary’ye. Belki de Ernest’e dokunma özlemi içindeydi. Gerçi Ernest

bu ilişki konusunda kendisinin bile olmadığı kadar tedbirliydi. Fife'ı daha çok bir arkadaş olarak görüyordu.

*

Jinny, Fife'ın ölüm haberini 2 Ekim 1951'de California'dan çektiği telgrafla verdi. Sabaha karşı saat üçte kalp krizi geçirmişti, yapılacak bir şey yoktu. Bir gece önce o ve Ernest, Gregory yüzünden telefonda ciddi bir tartışma yaşamışlardı. Jinny telefonda Ernest'e sert ve açık bir şekilde kız kardeşini onun öldürdüğünü ve Paris'teki partide tanıştıkları günden beri onun hayatını mahvettiğini söyledi. "Seni pislik!" dediğine kulak misafiri oldu Mary. "Sana her şeyini verdi!"

Ernest önce kendisini savunmaya çalıştı ancak Fife'ın kız kardeşinin kederini kusmasına izin verdi.

Fife'ın öldüğü yıl arkadaşının eşyalarını toplamak üzere Key West'e gittiler. Fife'ın, bahçe duvarları ve kurumuş Noel yıldızı çiçekleriyle çevrili evinde, onun yokluğunda burada kalmanın yanlış olduğunu hissederek iki hafta kaldılar. Bir gece Mary, Ernest'in çalışma odasında otururken, kocasının aşağıdaki havuzda yüzdüğünü gördü. Bedeni tıpkı eski bir araba gibi berbat görünüyordu. Havuzun sonuna geldiğinde gözünden akan bir damla yaş yanağından süzüldü. Mary, onun Fife'ı gösterdiğinden daha fazla sevdiğini biliyordu. Otuzlu yaşlarında ona öyle bir dönem yaşattığı için, yazmasına izin verdiği için, yazmaya teşvik ettiği için, babasının ölümünden sonra kendisi için olabilecek en iyi güç olduğu için... Mary, Fife'ın Finca'nın havuz başında söylediklerini hatırladı: *O benim her şeyimdi*. Arkadaşının anısına duyduğu saygıyla aşağı inip onu avutmak istemedi. Bunun yerine Ernest'in havuzda yalnız başına yüzmesine, bu güzel evin ve Fife'ın o büyümlü bahçesinin içinde anılarını yaşamasına izin verdi.

Onlardan birini kaybetmenin haksızlık olduğunu hissediyordu. Bu kadar genç ölmesi haksızlıktı. Ernest'in kaybının üstesinden geldiğini görememek haksızlıktı. Sanki hepsi Ernest yaşadığı kadar yaşamalıydı, bu tanıklığa dayanmak için nedense hepsine ihtiyaç varmış gibi. Mary'nin hayal ettiği hayat hikâyelerinde hepsi Ernest'ten uzun yaşayacaklardı ve Ernest'in kendisi de çok uzun yaşayacaktı. Sonunda hepsi birbirleriyle barışacaklar ve her biri -Hadley Richardson, Pauline Pfeiffer, Martha Gellhorn ve nihayet Mary Welsh-kendi duruşunu sergileyecekti.

Aslında ilginç bir aileydiler, yakın olmaları imkânsız kız kardeşler gibi.

39. BÖLÜM

Ketchum, Idaho, Eylül, 1961

Mary çalışma odasından geri döndü ancak Cuzzemano oturma odasında da, mutfakta da yoktu. Belki de arabasına binip gitmişti. Ne yapmalıydı, polisi mi aramalıydı? Hadley'yi mi? Yoksa Martha'yı mı? Onu eve aldığı için bile suçlanabilirdi. Şimdiye kadar belki de New York'taki bir açık artırmanın yolunu tutmuştu.

Ancak Ernest'in bütün eşyaları yerli yerinde duruyordu: balık oltası, daktilosu, ilk basımları, metal çerçeveli gözlükleri... Hiçbir şey kaybolmamıştı. Ev sessizdi.

Mary tam telefona doğru gitmek üzereyken iç kapının buzlu penceresinde bir gölge gördü. Çerçeveedeki bir boşluk Cuzzemano'nun yağlı saç buklelerini ve yara izini gösteriyordu. Ernest'in defalarca ayakkabılarını çıkarmak için oturduğu çam bankta oturmuştu. Etrafında atkılar, parkalar ve kar botları vardı. Bir aziz kadar hareketsizdi.

“Bu girişı kullanmıyoruz, Bay Cuzzemano. Bunu size söylemiştim.”

Cam gibi mavi gözleri fal taşı gibi açılmıştı. “Mary.” Dili ni dudaklarında gezdirdi.

Bu giriş aslında bir oda bile değildi; içerisi ve dışarısı arasında, paltolarını ve atkılarını, botlarını ve silahlarını koydukları bir geçitti. Mary her gelişinde burada birkaç dakikadan fazla zaman geçirmezdi. Bu oda, silah sesini duyduğu güne kadar ona bir şey ifade etmemişti. Basamakları ikişer ikişer inen terliklerini izlerken, *Ernest! Ernest!* diye bağırmıştı. Geldiğinde kocasını tek başına burada bulmuştu, Ernest’in düşerken tutunduğu kapının kolu üzerinde kan izleri vardı.

Söylediklerini yineledi. “Bu odayı kullanmıyoruz.”

“Burada mı oldu?”

Mary, Ernest’in asılı paltosunun bir koluna yoğunlaştı. “Evet.”

“Ah, Mary, buna nasıl dayandın?”

“Bu bir kazaydı,” dedi Mary. “Bir anda oluverdi.”

Ancak Cuzzemano mutfaktan aldığı bir gazeteyi gösterdi. Ondan yapılan bir alıntıyı yüksek sesle okudu. Cuzzemano ona, kendini kandıran bir kadına değil, yalnız başına ve öksüz kalmış bir kadına bakar gibi bakıyordu.

“Ve siz de beni bunun tersine ikna etmek için geldiniz, öyle mi?”

“Kesinlikle hayır, Bayan Hemingway. Neler olduğunu bilen tek kişi sadece ve sadece sizsiniz.”

Yakındaki sedir ağacının yaprakları hâlâ üzerindeydi. Işık parçaları gökyüzünün karanlık bölümlerini ortaya çıkarıyordu. Yağmur yine tehdit ediyordu. Gönülsüzce o günden beri ilk kez dehlize girdi. *Dehliz*... Kelimenin, bir kilisenin mimari açıklamasına ait olabileceğini düşündü. Pencerede bir kuş sürüsü gördü, yakındaki bir ağaçtan gelmiş olabilirlerdi.

Hiç düşünmeden, "Bu ağaçları Ernest klinikteyken ekmiştim, erik ve üvez ağacı," dedi.

"Klinik mi?"

Mary başını pencereden çevirmedi çünkü yüzünü görmek istemiyordu. Sadece yakın dostları klinik olayını biliyordu. Ona soracağı sorudan korktu. Bir sonraki sözcüklerinin neler olabileceğinden korktu.

"Ne için?" diye sordu Harry. "Ne için kalmıştı?"

"Tansiyon," dedi ve bunun gerçek olduğuna inanmasına karşın yalan olduğunu da biliyordu.

Kuş sürüsü havalandı, arkalarında bir tane bile kalmamıştı. Birbirlerine yakın uçuyorlardı. Gökyüzünde -karaltı halinde ancak net bir şekilde- tıpkı rüzgârın bir mısır tarlasındaki hareketi gibi ilerlediler. Tamamen gözden kayboluncaya kadar doğuya doğru uçtular.

"Bir elektroşok tedavisiydi. Depresyon için." İçini neden Cuzzemano'ya döktüğünü bilmiyordu. "Buna *domuz pastırması kızartması* diyordu. Onu ikna etmek epey zamanımı aldı."

"Evet."

"Orada fazla kalmadı. İyileştiği konusunda doktorları ikna etmeyi becerdi. Bunu nasıl becerdi, bilmiyorum. Onu almaya gittiğimde özenle hazırladığı çantası yanıdaydı ve pişmiş kelle gibi sırtıyordu. İtiraz etmeliydim. Orada kalmasını sağlamalıydim." Ellerini kavuşturdu. "Ama yapmadım."

"Ya sonra?"

"Bir hafta sonra." Gözleri yaşardı. "Kendinde değildi. Ne yaptığını bilmiyordu."

Cuzzemano'nun yanına oturmak üzere banka gitti. Ernest'in öldüğü dehlizdeki bankta bir süre oturup leylak rengi bulutların toplanmasını izlediler. Oda kararmaya başlamıştı, yağmur damlalar halinde düşüyordu. Hoş karşılanmıştı.

Dehlizin çatısını tıkırdatıyordu. Erik ağacı rüzgârın etkisiyle sallanıyordu.

Birbirlerine yakın oturuyorlardı. Onun varlığı Mary'yi rahatlatıyordu. "Ernest'in artık renkleri göremiyor olması beni şaşırtıyordu. Ya da söyleyecek sözcüklerinin olmaması. Kafam karışık... Hayır, o artık zevk almadığı için *şaşkınum*. Onun yazılarını okuyunca artık neler olup bittiğini yazamayacak olması büyük bir haksızlık. Paris öykülerini okumalısın, Harry. İnsanları çok *güldürecek*."

Dakikalarca iç duvarın önüne saçılan ağaç dallarının gölgelerini izlediler. Bu sanki bir fırtınanın ardından gelen bir aydınlık gibiydi, vadileri dolduracak kadar derin ve heybetliydi. Suyun ve ışığın simyası, bu Idaho'nun güzelliğiydi.

"Ernest büyük hayvanlar avlamayı severdi, bilirsin. Leopar, aslan, sığır... Büyük olan her şeyi. Bir Afrika yolculuğundan geri döndüğümüzde kedilerden bir tanesinin durumu kötüydü, dış kalça kemiklerinden biri kürkünden dışarı fırlamıştı. Yapabileceğimiz bir şey olmadığını söyledi. Ona neden bu kadar çabuk olması gerektiğini sordum ve Ernest bana hayvanın yakında bunu hissedeceğini söyledi. Birisi hemen gidip silahını getirdi. Kediye kaldırdı, boynuna doğru sokularak ona ne kadar güzel bir kedi olduğunu söyledi. Sonra onu hemen orada öldürdü. Terasta, herkesin gözü önünde kafasını uçurdu.

"Daha önce o gece olduğu gibi inlediğini hiç duymamıştım. O başkalarının acısına duyarsız bir adam değildi. Senin onu her şeye rağmen sevmen beni etkiliyor."

Cuzzemano ona yarım yamalak gülümseyip elini tuttu. "Üzülme," dedi Mary. "Ernest her zaman takıntılı insanların ilgisini çekmiştir. Sen birçok insandan birisin ve bence gizli-den gizliye bundan gurur duyuyordu. Kimse Fitzgerald'lara ona yaklaştıkları gibi yaklaşmadı."

Sonra Mary ona yarasını sordu. Her zaman bu pembe çizginin ardında daha derin bir öykünün yattığını düşünmüştü. “Dostça bir saldırı,” dedi Cuzzemano, ancak yine ayrıntıya girmede.

Fırtına geçtiğinde Mary oturma odasından mektupları getirdi. “Eğer başka mektuplar bulursam onları ateşe atarım. Al bunları.” Mektupları ona verdi. Cuzzemano zaten dua eder gibi ellerini açmış bekliyordu. “Tarihin affı.”

Araba yolunda Mary’yi yanağından öpüp arabasına giderek motoru çalıştırdı. Ernest ona 1926’da Riviera’da nasıl tanıştıklarını anlatmıştı, kaybolan çantasını bulmak için bedava bir dedektif bulduğunu düşünerek onu nasıl teşvik ettiğini. Sonra o günden beri buna pişman olduğunu ve adamın bir baş belası haline geldiğini söylemişti. Ancak Mary en sonunda barış ilan etmişti. Mary keşke Ernest de ona bir barış eli uzatabilse diye düşünüyordu ancak bu imkânsızdı.

Yola çıkmadan önce Cuzzemano, sanki kahramanın evine gelmiş olmak onu tüketmiş gibi belinden çıkardığı şişeden bir yudum aldı. Dudaklarının yumuşaklığı, içkiyi bekleyişi ona Ernest’i hatırlattı. Gitmeden önce son birkez eve bakıp iç geçirdi. O bir hayrandı, bu yüzden çaresizdi.

“Kendine dikkat et,” dedi Mary.

O, Big Wood Nehri’ne doğru giderken Mary arkasında bıraktığı toz bulutunu izledi. Devrilmiş kavak ağacının yanında yeniden yalnız kalmaktan mutlu olmuş, düşünceleriyle oturuyordu.

Ernest korkmaya başlayana kadar bu ağaç kovuğunda oturup vadiye bakarlardı. “Burası çok açıklık,” dedi Ernest. “Herhangi bir açıdan yakalanabiliriz.

“Ernest,” dedi Mary. Sanki ismini söylemek onu kendine getirecekti. Acaba hangi şeytan onun aklını başından almış ve bu adamı gölgesinden korkan bir adam haline getirmişti.

Ernest ormandayken vahşi bir yaratığa dönüşüyordu. “Mary,” dedi, gözlerinde yeni bir coşkuyla. “FBI. Bizi dinliyor.” Nehre gitti, kargılar nehrin akımında eğilmişlerdi. Düşmanın nereye saklandığını belirlemek için vadiye bir göz attı ve sonra da telaşla kütüğün yanına geldi. “Bana tuzak kurmaya çalışıyorlar. Beni hapse atacaklar. Vergilerimi ödemediğimi söyleyecekler. Milli Gelirler İdaresi de bu işin içinde. Dinle, senin için bir not yazacağım. Gelirimizden, banka hesaplarımızdan haberin olmadığını söyleyeceğim. Yolculuk yaparken çantalarımızda ne olduğunu bilmediğini söyleyeceğim. Anlamıyorsun, değil mi?”

Mary bildiği, sevdiği ve dünyayı gerçekten olduğu şekliyle anlayan o adamın gözlerine baktı. “Anlamıyorum, kuzum.”

Sanki aklını başından alan ağaçlarmış gibi kollarını onlara doğru kaldırdı. “Gelin ve beni yakalayın sizi pislikler!”

Ormandaki ağaçlar sessizliklerini korudular.

Ernest çimenlerin içine yürüdü, sanki ayaklarıyla onları döver gibiydi. “Günüm mahvoldu!” diye bağırdı. “Günüm *mahvoldu!*” Yeniden bağırdı. Arkasını döndükten birkaç saniye sonra içini burkan hıçkırığın sessizce dışarı çıkmasına izin verdi ve Mary onu kurtarmaya çalışarak bataklığın içine girdi. Kliniğe o gün öğleden sonra telefon etti.

40. BÖLÜM

Ketchum, Idaho, Eylül, 1961

Gündüz ateş yakmak Mary'ye hep tuhaf gelmişti. Gece şenlik ateşi yakmak içgüdüsel olabilirdi ancak Mary o gün güneş batmadan bunu yapmak istedi. Bahçe çam, havalanmış toprak ve misk kokuyordu; sanki geçen gece gördüğü erkek geyik ardında kokusunu bırakmıştı.

Rüzgârın getirdiği ağaç dallarını birbiri üstüne yığdı. Mutfaktan eskiden portakalların bulunduğu kasalar içindeki gazeteleri getirdi. Ön sayfada Ernest'in yüzünü gördü ve 1954 yılında uçakları Murchison Şelalesi'ne düştüğünde Ernest'in kendi ölüm ilanlarını okumaktan ne kadar zevk aldığını hatırladı. İkinci kurtarma uçakları pistte alev aldığı anda Ernest patlamak üzere olan uçaktan çıkmak için başını koçbaşı gibi kullanmıştı. Mary bunun saçmalık olduğunu düşünmüştü, hem de kanlı bir saçmalık.

Hiçbir gazeteci, haber yapmadan önce uçaktan cesetlerin çıkarılmasını beklememişti. "Pekâlâ," demişti Ernest, ertesi

sabah Hindistan'daki otel yatağında ölüm ilanlarını okurken. "Anlaşılan kimse *Nebrin Ötesinde*'den hoşlanmamış ama herkes beni *İhtiyar Adam*'la ebediyen aşağı çekiyor. Ben ünlü kadınları baştan çıkarıp yatağa atacak kadar karizması olan, çekici bir beyefendiymişim. Dört karım alıcı gülüşüm sayesinde komplolarımın içine düşmüş olmalı." Gülüyordu, sanki gerçekten hayatın tüm kayıplarının farklı tatlarına bakar gibi. "Paris'in bohem yaşantısında kendime bütün yazarların taklit etmeye çalıştığı gölgeli bir hayat kurmuşum ancak şimdi hepsi bitmiş. Şampiyon bir boksör, avcı, derin deniz balıkçısıymışım. Oh, bir de yepyeni bir yazarlık okulu kurmuşum. Ne dersin, Bayan Mary? Elli yaşında bir adam için hiç fena değil."

Ancak ertesi gün yastığı, sonradan beyninden gelen bir akıntı olduğu anlaşılan bir sıvıyla ıslanmıştı. Uyarıcı olarak soğuk bir şampanya almıştı, *düşüncelerini açmak için* içtiğini söylemişti. Ancak burası onu etkilemeye çalıştığı Londra'daki hastane değildi, şişeyi ona vermiyordu. Hatta Mary şişeyi almak istediğinde yanık ve hâlâ kanlı olan elleriyle onu güçlü bir şekilde itmişti.

Bu kazadan sonra Mary onda bazı değişiklikler hissetti. Zaten sürekli değişken olan ruh hali daha da beter oldu, daha çok içer oldu. Doğru sözcükleri doğru sırada yazıya dökmek onun için giderek daha da zorlaşmaya başladı. Artık ondan kısa, öz ve yalın cümleler çıkmıyordu. Alkolün yardımı olduğunu söylüyordu ancak her böbreği, sırtı ve dalağı ağrıdığında içiyor, sarhoş oluyor ve yazamaz hale geliyordu. *Yuzmak*, diyordu, *bu hayatta kalmaya değer tek şey*.

Kazalardan sonra da Finca'da çılgın partiler verilmeye devam edildi ve limonlu ceylan balığı yemek ve adalarda deniz kabuğu toplamak için Pilar'la denize açıldılar. Harika bir yaşamı vardı ancak Ernest yalnız kaldığında kendisi hakkında kötü şeyler düşünmeye başladı.

Onu sık sık kederli bir şekilde, haksızlığa uğramış gibi bakan gözlerle masasının başında otururken buluyordu. Yazmaktan keyif alma hakkı sanki elinden alınmış gibiydi. “Yazmak,” diyordu, “sanki iliğimi kemiğimi sömürüyor.”

Artık şarap yerine daha çok votka ya da cin içiyordu ve eğer içecek bir şey bulamazsa ağız çalkalama suyu içiyordu. Bir gün safaride karşılaştığı Wakamba kabilesi gibi kulaklarını deldirmek istedi ve sonra bir gece yarısı, Mary’yi kendisine, annesinin babasına yaptığı gibi acımasızca davranmakla suçladı. Onu tehlikeyi ve sahip oldukları vergi borçlarını ciddiye almamakla suçladı; eğer banka hesaplarına dikkat etmezse nasıl iflas edecekleri konusunda azarladı.

Mary’nin, onunla nasıl baş etmesi gerektiği konusunda kafası karışmıştı. Onu parçalanmaktan kurtarmasını istiyordu ancak Mary bunu nasıl yapacağını bilmiyordu. Belki onu alkolden tamamen uzak tutmalıydı, o klinikte kalıp daha fazla elektroşok alması ve bir psikiyatra görünmesi konusunda ısrar etmeliydi ancak böyle birine yardım etmek gerçekten çok zordu. Yapabileceği tek şey onun yeniden Finca’da geçirdikleri yıllardaki adama geri dönmesini umut etmekti. Rüya gibi geçirdikleri aydınlık ve mutlu günlere... Kollarını onun bedenine sarıp, “Sen benim adamımsın,” dediği günlere...

Mary tutuşturduğu ağaç dallarının alevini ölüm ilanlarıyla besledi. Bahçeye el arabalarıyla dergiler, haftalık gazeteler, günlük gazeteler, şimdiden küflenmeye başlamış kâğıtlar getirdi. Bazı dergiler hâlâ poşetlerinin içinde duruyordu. Kimse ilgi göstermemişti. Bilimadamları Ernest’in *Economist* dergisinin bir sayısını okuduğu için ona kötü davranan annesini incelemek istiyorlarsa bunları kamu arşivlerinde bulabilirlerdi. Bu konuda elbette eleştiriler olacaktı. Öğleden sonra

postası için manşeti kendisi bile yazabilirdi: *Hemingway'in dul eşi onun hazinesini kundakladı*. Ancak içinde bunu bile umursayacak gücü bulamadı.

Gazetelerin hepsinde *kaza* sözcüğü yer alıyordu ancak bir yıl önce Mary, Ernest'in pistte bir uçağın ön pervanesine doğru yürüyüşünü izlemişti. Bağırmıştı ancak motorların gürültüsü sesini bastırmıştı. Pervaneye birkaç metre kala arkadaşları tarafından durdurulmuştu. Pervanenin dönen kanatları onu büyülemiş, etkisi altına almıştı.

Uçak havalandıktan sonra koltuğun penceresinden karlı arazide dolaşan bir geyik sürüsünü izlemişti. Uçak kocaman bir bulutun üzerinden geçerken Mary ona, "Kuzum, herkesin içinde, derin bir yerlerde karanlık noktalar vardır," demişti, onu avutmayı umarak.

"Ben sadece umutsuz, yaşlı bir adamım."

"Sen yaşlı değilsin. Keşke sana yardım edebilsem."

Aylar sonra bir sabah onu dehlizde bulmuştu. Üzerinde ekose sabahlığı vardı ve tüfeği kucağında tıpkı hasta bir köpek gibi yatıyordu. Mary onu çok sevdiğini söyledi. Paris öykülerinden ve insanların bunları okumak için nasıl sabırsızlıkla beklediğinden söz etti. O akşam ona hazırlayacağı o güzel akşam yemeğini anlattı. Gelecek hafta yeni kitaplar gelecekti ve onları okumak kim bilir ne kadar keyifli olacaktı. Pencere eşiğinde iki mermi hazır bekliyordu. Ernest yavaşça tüfeği Mary'ye verdi. Bu muhtemelen o günün sabahına kadar dehlize son geliştirdi.

Önce temmuz gazeteleri tutuşmaya başladı. Gazetelerden önce renkli alevler çıktı, sonra da dumanlar. Ateş bahçeyi ısıtıp aydınlattı. Nakliye edilmiş fare iskeletleri ve kuru hamamböcekleri patlayarak yandılar. Hareketli bir şölen, diye düşündü Mary gülümseyerek.

Belki de Ernest'in içinde herkeste olan o karanlık noktalardan fazlası vardı. Belki bu karanlık tıpkı onun koyu renkli mürekkebi gibi boğazına, hatta beynine kadar ilerlemişti. Hiçbir erkekten böylesine bir hüznle ve hiç kurtulma umudu olmadan yaşaması istenemezdi. Ernest gitmeyi tercih etti, diye düşündü nihayet, kâğıtların siyaha dönüşmesini sağlayan ateşe bakarken. Mary'yi seviyordu ancak artık yaşayamazdı.

Ateş iyice güçlenince Mary alevlerden uzaklaştı. Ateş öyle güzel bir sıcaklık veriyordu ki kestane ya da marshmallow kızartmak istedi. Bunu bir festivale dönüştürmek istedi, bir şenlik havasına. Ernest buna bayılırdı. Söz konusu mükemmel bir parti olduğunda üstüne kimse tanınmazdı.

Harry Cuzzemano ve mektupları aklına geldi. Onlar da büyük ihtimalle ateşe atılacaklardı. Nasıl da aramıştı o çantayı kahramanı için. Mary bu öğleden sonra söylediği sözleri hatırladı: *Çantaları. Kayıp romanları. Şiirleri.*

Harry Cuzzemano'nun son şiirden haberi olmaması gerekirdi. Bu şiirin varlığından Ernest dışında haberi olan sadece kendisi ve Martha'ydı. Oteldeki temizlikçinin kendisine söylediklerini hatırladı. Belki de o, Cuzzemano'nun adamıydı, tıpkı Ernest'in söylediği gibi. Belki de o tuvalet kâğıdı parçası şimdi onun evindeki özel koleksiyonundaydı. Eğer şiir gerçekten ondaysa bırak kalsın, diye geçirdi içinden. Kin tutmaya gücü kalmamıştı. *Geçmiş*, diye düşündü, ateş karar-mış gazeteleri yumuşak gri bir küle dönüştürürken, *geçmiş artık geride kaldı.*

Ağaç dalları, dergiler ve gazeteler bahçenin toprağında kor halinde yatıyor ve gecenin karanlığı çöküyordu. Dumanın kokusu Mary'yi eve kadar takip etti. Mutfak boştu.

Oturma odasında kurabiye tabağı ve Harry'nin saatler önce oturduğu yerdeki kırıntılar hâlâ duruyordu.

Mary çalışma odasına gitti.

Kapının sürgüsünü açtı. Çalışma masasından Ernest'in kalın karton kutusunun anahtarını aldı. Camlı dolabın üzerinden kutuyu alıp masanın üzerine koydu. Karton kutu tıpkı bir diş gibi masanın üzerinde bembeyaz duruyordu. İçinde ne olabileceğini merak etti. Onu alıp bahçedeki ateşin içine atmak ve içinde ne olduğunu asla öğrenmemek kadere karşı gelmek olur muydu? Ancak bunu yapamazdı. Anahtar kilidin içinde döner dönmez kapak kolayca açıldı.

İçindekiler hiç de tahmin ettiği şeyler değildi.

En üstte Martha'nın kitaplarından biri vardı: *The Trouble I've Seen*, arasında da Shakespeare and Co.'nun kitap ayracı duruyordu. Arka kapağa ilıştırılmış bir fotoğraf vardı: Onun arkasında da bir ithaf. Mürekkep biraz yayılmış olmasına karşın yazı yine de okunabiliyordu: *Nesto! Sonsuza dek benim ol.* Ernest'in hâlâ Fife'la evli olduğu zamanlar... Martha'nın kitabının altında, Ernest'in Madrid'deki adresine postalanmış Fife'in mektubu vardı. *Geri dön, sevgilim, stüdyon hazır ve bol bol yiyeceğimiz var.*

Kutunun daha derinlerinde Hadley ve Fife'in birbirlerine yazdıkları mektuplar vardı. Ernest'in bunları nasıl ele geçirdiğini merak etti. Eski karısının ve ölü bir kadının mektuplarını görmek biraz tuhaf hissettirdi. *Eğer isterse buraya uğrayabileceğini söyledim. Sen, Fife ve ben yazı Juan-les-Pins'de geçirek hepimiz için güzel bir espri olmaz mı,* diye yazıyordu bir tanesinde. Mektuplar iki kadın arasında gidip gelmiş -gerçi çoğunu Fife yazmıştı- ve sonra birdenbire kesilmişti. İnsanın kocası, en yakın arkadaşının yatağına atlarsa olacağı bu, diye düşündü.

Sırada bir albüm vardı, karılarının albümü. Çift olarak çekilmiş fotoğrafların her birinde arkalarında dolaşan hayalet

bir eş vardı. Her dönemin kendine has üç öğeli bir tablosu vardı.

Mary tam kutuyu kapatacakken içinde kendisine ait bir şey olmadığını fark etti. Yatak odasından bir mendil alıp üzerine parfümünü sıktı. Sarı saçlarından bir tutam kesip bir kurdeleyle bağladı. Londra'da savaş zamanı flörtleşmeye başladıkları, Ernest'in ona Charlotte Sokağı'ndaki restoranda portakal verdiği dönemden kalma, *Time*'da yayımlanmış en iyi makalesini seçip onu da kutuya koydu. Bunlar da onun Ernest'e bıraktıklarıydı. Ernest'in mirası...

Çalışma odasında çok uzun zamandan beri görmediği Ernest'in balık yakalarken çekilmiş bir resmini buldu. Sakin suların üzerinde muhtemelen kılıçbalığının gümüş rengi kuyruğunun hareketini bekliyordu. Belki de her zaman özlemini duyduğu şey buydu, bir çeşit sakinlik. Bu fotoğrafı diğerlerinin en üstüne koydu. Ernest'i tek başına görmek çok sıra dışı bir durumdu.

Kutunun kapağını kapatmak için iyice bastırması gerekti. Oh, Ernest, diye geçirdi içinden, fazla karısı olan bir adam-sın. Bu neredeyse onu güldürdü.

Bir kadeh şarap alarak verandaya çıkıp bir sigara içti. O kibar adımlarıyla erkek geyiğin bahçeye geri dönmesini umarak bekledi. Zaman zaman tepelerden gelen çakal seslerini duyuyordu. Bahçedeki ağaçlar neredeyse tüm yapraklarını dökmüşlerdi. Kış yakında burada olurdu ve kar da toprağı bir pelerin gibi sarardı. *Ve en güzeli de sonbaharı çok sevmesiydi...* Söğüt ve kavak ağaçları arasındaki mezar taşına böyle yazdırmıştı.

Sigara bahçenin nemli çimleri üzerine düştüğünde bir cızırtı çıkardı.

Mary yeniden Minnesota Gölü'ne düşüşünü hatırladı. Suyun içinde açılan o karanlık deliğe düşerken aklından geçen şeyi hatırladı: *Buraya kadar*. Bu, aylar önce o temmuz

sabahının erken saatlerinde dehlize girmeye karar veren Ernest'in aklından geçenlerle aynı mıydı acaba? *Buraya kadar,* diye düşünmüş olabilirdi. *Dünyayla işim bitti.*

SON SÖZ

Bu kitap hayal ürünü bir çalışmadır. Hemingway'in eşlerinin (ve bu romanda kısaca adı geçen diğer kadınların) gerçek yaşamları hakkında bilgi edinmek için Berenice Kert'in bir grup biyografisi olan *The Hemingway Women* isimli kitabı en iyi başlangıç noktası olacaktır.

Hadley Richardson'ın hayatı -kendi deyimiyle evde kalmışlıktan ilk Bayan Hemingwayliğe geçişi- Alice H. Sokoloff'un *Hadley: The First Mrs. Hemingway* ve Gioia Diliberto'nun *Paris Without End* kitaplarında kapsamlı bir şekilde anlatılmıştır. Sokoloff, biyografisini daha çok Hadley Hemingway Mowrer ile yapılan röportajlara dayandırmıştır. Ses kayıtları www.thehemingwayproject.com.'dan dinlenebilir. Paula McLain'in romanı *The Paris Wife* da Hemingway'in ilk evliliğinin kurgusal bir temsildir.

Bir biyografi yazarı olarak A. Hawkins, Pauline Pfeiffer'in kocasıyla daha uzun süre yaşayacak ve olaylara kendi yorumunu katacak kadar şanslı olmadığının notunu düşmüştür.

Pauline Pfeiffer'ın onun Hemingway üzerindeki editoryal etkisini ve ailesinin Ernest'ün kariyerine desteğinin önemini ayrıntılayan yeni, kapsamlı ve ihtiyaç duyulan biyografisi Hawkins'in *Unbelievable Happiness and Final Sorrow: The Hemingway-Pfeiffer Marriage* isimli kitabında verilmiştir. Birçoğu Pauline Pfeiffer'ı, *A Moveable Feast* (2011'de yayımlanmış ve Fife üzerine daha olumlu bir ışık tutan ancak önceden kesilmiş bölümleri de içerir) isimli kitaptaki Hemingway'in evliliğine "sızmak" için gelen zenginlerden biri rolüyle hatırlar. Fife and Ernest'ün Florida, Key West'te paylaştıkları evde çekilmiş fotoğrafları www.hemingwayhome.com sitesinde görülebilir.

Martha Gellhorn'un romanları ve kısa öykülerinin baskımları halen mevcuttur, röportajları *The Face of War* isimli kitapta toplanmıştır. Mektupları (çoğu Hemingway'e), editörlüğü Caroline Moorehead tarafından yapılmış *The Selected Letters of Martha Gellhorn* isimli kitapta toplanmıştır. Gellhorn iki biyografiye konu olmuştur: Caroline Moorehead'in *Martha Gellhorn: A Life* ve Carly Rollyson'un *Beautiful Exile: The Life of Martha Gellhorn*. La Finca Vigía'da çekilmiş fotoğraflar www.hemingwaycuba.com sitesinde görülebilir.

Son olarak Mary Welsh Hemingway, Hemingway eşlerinden biri tarafından yazılmış *How It Was* isimli tek anı kitabında Hemingway'le evli olmak konusundaki düşüncelerini kaleme almıştır.

Eşlerin daha fazla fotoğrafları ve Hemingway ailesi ile ilgili daha uzun bir kitap öneri listesi için www.NaomiWood.com sitesini ziyaret edebilirsiniz.

1926 yılının baş döndürücü yaz aylarında
Ernest Hemingway ve eşi Hadley, Paris'teki
evlerinden ayrılıp Güney Fransa'da bir villaya
yerleştiler. Briç oynayıp cin içebilecekleri,
bol bol yüzebilecekleri yaz ayları boyunca,
gittikleri her yerde onlara eşlik eden biri vardı: Fife.
Göz alıcı bir kadın...
Hadley'nin en yakın arkadaşı. Ernest'in gizli âşığı...

Ernest Hemingway'le evlenip onun soyadını alan ilk kadın
Hadley'di. Ama son kadın ne o olacaktı ne de Fife.

Dört sıra dışı kadın,
kendi dönemlerinin en önemli yazarı olan
Ernest Hemingway'in hayatına birbiriyle çakışan
zamanlarda girip diğer kadınlarla yüzleşmek ve
aşk için neleri göze alabileceklerini
sorgulamak zorunda kalacaklardı.

Hemingway'in Kadınları,
20. yüzyıl edebiyatına damgasını vuran
Ernest Hemingway'in hem yazarlık kariyerine
hem de özel hayatına ışık tutan, etkileyici bir roman.

 [instagram.com/nemesiskitap](https://www.instagram.com/nemesiskitap)

 [facebook.com/nmssktp](https://www.facebook.com/nmssktp)

 [twitter.com/nemesiskitap](https://www.twitter.com/nemesiskitap)

nemesis
K İ T A P